

*Τῷ Σπυρίδων Τριχοπόδῃ
Ἰδ. Συγγρ. τῷ 24^ῳ Ἰουνίου*

ΠΑΡΑΣΤΑΣΕΙΣ ΔΡΑΜΑΤΙΚΑΙ

ΑΡΜΟΔΙΑΙ ΕΙΣ ΠΑΡΘΕΝΑΓΩΓΕΙΑ

Η

ΣΥΝΕΔΡΙΟΝ ΤΩΝ ΠΠΕΙΡΩΝ

ΚΑΙ

ΣΥΝΔΙΑΔΕΞΙΣ ΤΟΥ ΧΟΡΟΥ ΤΩΝ ΜΟΥΣΩΝ

ΕΠΙ ΤΟΥ ΕΛΙΚΩΝΟΣ.

ΥΠΟ

Σ. ΛΕΟΝΤΙΑΔΟΣ.

ΕΝ ΣΜΥΡΝῃ,

Ἐκ τοῦ Τυπογραφείου τῆς Ἀμαλθείας.

1871.

ΠΡΟΛΟΓΟΣ.

Ἡ εἰσαχθεῖσα ἤδη καὶ εἰς τὰ Σχολεῖα ἡμῶν τὰ τε τῶν ἀρρένων καὶ τὰ κορασιακὰ Εὐρωπαϊκὴ συνήθεια τοῦ πανηγυρίζειν πῶς τὸ τέλος τῶν ἐξετάσεων πρὸς διάχυσιν καὶ τέρψιν τῶν τὰ σπουδαῖα τῶν ἐξετάσεων ἀκροασαμένων, καὶ πρὸς ἀναψυχὴν θυμῆρη τῶν μαθητῶν καὶ μαθητριῶν, τῶν ψυχῇ τε καὶ σώματι ἀθλησάντων κατὰ τὴν ἐπίμοχθον τῶν ἐξεταστικῶν ἀγώνων ᾠδιοδρομίαν· καὶ οὕτω μετὰ τὴν οὐσιώδη καὶ σερεὰν τροφήν τὴν παρατιθεμένην εἰς τοὺς προσερχομένους συνδαιτυμόνας ἐπὶ τῆς πνευματικῆς τῶν ἐξετάσεων τραπέζης, παρατιθέναι αὐτοῖς τερψίθυμὰ τινα καὶ τερψικάρδια ἐπιτραγήματα καὶ ἐπιδόρπια διὰ τινων μελωδικῶν τῆς μουσικῆς καὶ ποιητικῆς ἁρμονίας ἀπηχήσεων, καὶ παραστάσεων προσέτι δραματικῶν μεταβαλουσῶν τὴν σοβαρὰν ὄψιν τῆς Σχολῆς, τοῦ σεπτοῦ τούτου Παρθενῶνος τῆς Γλαυκώπιδος Ἀτρυτώνης, εἰς δημοτερεπῆ ἐκρίβαντα Διονυσιακοῦ θεάτρου, καὶ εἰς μελωδικὴν θυμέλην τῆς βροντοφώνου καὶ ἡρωϊκῆς Μελοπομένης· ἡ συνήθεια λέγω αὕτη μοι ἐνέθηκεν εἰς τὸν νοῦν τὴν ἰδέαν τοῦ ἐπινοῆσαι πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον καταλληλότερά τινα καὶ συντελεστικώτερὰ μουστοτερεπῆ δραματουργήματα, οὕτως εἰπεῖν, μᾶλλον σχετικὰ πρὸς τὴν Σχολεϊκὴν σπουδαιότητα, καὶ ἅμα πολὺ ἔχοντα τὰ ἡδὺ τῷ ὠφελίμῳ συγκεκριμένον.

Διανοήθην δηλαδὴ ὅτι, ἀντὶ τῶν Κωμωδιῶν καὶ Τραγωδιῶν τῶν παριστανομένων συνήθως ἐν τοῖς Σχολείοις κατὰ τὴν διανομήν τῶν βραβείων καὶ ἀποδεικτικῶν ὑπὸ τε τῶν μαθητριῶν καὶ τῶν μαθητῶν, καὶ μάλιστα ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον εἰς ξένην γλῶσσαν, ἤθελεν εἶναι ἡδονικώτερον μὲν εἰς τοὺς συναγειρομένους ἀκροατὰς καὶ φιλοθεάμονας τῶν ἐξεταστικῶν ἀθλῶν συνεορταστὰς, ὠφελιμώτερον δὲ καὶ ψυχαγωγικώτερον εἰς τοὺς μικροὺς τῶν Σχολεϊακῶν τούτων τελετῶν θιασώτας, τοὺς θρεπτοὺς τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἑλικῶνος μόσχους, καὶ τὰς θρεπτὰς

αἵματι τοῦ θεανθρώπου, τοῦ διδάξαντος ἡμῖν τὴν ἀληθῆ σοφίαν καὶ τὴν ἀληθῆ ἀρετὴν, διατί καὶ αὐτὰ ταῦτα τὰ ὑπὸ τοῦ μεγαλοφυοῦς πνεύματος ἐκείνων κληροδοτηθέντα ἡμῖν κειμήλια νὰ μὴ λάβωσι τὴν οὐράνιον σφραγίδα τοῦ χριστιανισμοῦ, καὶ τὰ ἀλληγορικῶς παριστῶντα αὐτὰ πρόσωπα νὰ μὴ φέρωσι τὸν οὐράνουφαντον χιτῶνα τῆς χριστιανικῆς ἀγνότητος, καὶ νὰ μὴ λαλῶσιν ὑπὸ τὰς ἀγίας ἐμπνεύσεις τῆς ἀληθείας τοῦ θεοπέμπτου χριστιανισμοῦ; Εἶναι λοιπὸν ἡ Ἀθηνᾶ χριστιανὴ διότι εἶναι ἡ σοφία αὐτὴ καὶ ἡ ἀγιότης τοῦ ἀποκαλυφθέντος ἡμῖν ἐν τῷ χριστιανισμῷ ἀληθοῦς Θεοῦ — καὶ αἱ Μοῦσαι εἰσὶ χριστιαναὶ διότι εἰσὶν αἱ αἰώνιοι ἀλήθειαι αἱ ἐκ τῶν ἀκενώτων αὐτοῦ κόλπων ἐκχυθεῖσαι ἐν τοῖς δημιουργήμασιν αὐτοῦ, ὥς ἀπεκάλυψεν ἡμῖν ὁ θεὸς χριστιανισμός.

Ταῦτα ὥς ἐν προλόγῳ ἐστοχάσθην ἀναγκασίον ἵνα προτάξω ἐν ταύτῃ τῇ διὰ τοῦ τύπου ἐκδόσει τῶν « Δραματικῶν Παραστάσεων », ἃς ἀπεφάρισκα ἵνα ἐκδώσω εἰς φῶς παροτρυνθεῖσα, ὥς εἶπον καὶ ἐν τῇ ἀγγελίᾳ, ἐκ τε τῆς εὐμενοῦς ἐπιδοκιμασίας, ἧς ἔτυχον παρὰ τε τῶν λογίων ἐνταῦθα καὶ τῶν λοιπῶν φιλοκάλων καὶ φιλομούσων Σμυρναίων, καὶ ἐκ τῆς ἐπευφημήσεως τῆς δημοσιογραφίας, καὶ ἐκ τῶν προτροπῶν τῶν πολλὰχόθεν ἀγαθῶν φίλων.

Εὐελπιστῶ ὅθεν ὅτι καὶ τὸ πανελλήνιον, εἰς ὃ προσφέρω τὸ κατὰ δύναμιν τοῦτο ἐκπόνημα, θήσει εὐμενῇ τὴν ἐπ' αὐτοῦ ψῆφόν του, ἐνθυμούμενον τὸ προγονικὸν ἡμῶν ἄξιωμα « Καθ' δύναμιν ἔρδειν ἱερ' ἀθανάτοισι θεοῖσι ».

Ἐν Σμύρνῃ, τῇ 27 Αὐγούστου 1871.

ΣΑΠΦΩ ΛΕΟΝΤΙΑΣ.

Ἡ ΠΡΩΤΗ ΔΡΑΜΑΤΙΚΗ ΠΑΡΑΣΤΑΣΙΣ.

H

Συνέδριον τῶν τεσσάρων Ἡπείρων Ἀσίας, Εὐρώπης, Ἀφρικῆς καὶ Ἀμερικῆς μετὰ τῆς μικρᾶς Ἑλλάδος: — περὶ τῆς Εὐδαιμονίας τοῦ ἀνθρώπου — προεδρευούσης τῆς μητρὸς ἀπασῶν Γῆς· τῆς Ὀκειρίας δ' ἐξαιρουμένης, ὥς οὐδέποτε οὐδαμῶς συντελεσάσης εἰς τὸν πολιτισμὸν τοῦ ἀνθρώπου.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ.

Ἡ παράστασις τοῦ χάριν τῶν μαθητριῶν μου ἐπινουθέντος ὑπ' ἐμοῦ τούτου δρχήματος, οὕτως εἶπεῖν, ἐγένετο (λίαν ἐπιτυχούσα καὶ ἐνθουσιωδῶς ἐπικροτηθεῖσα ὑπὸ πολυπληθεστάτης ὁμηγύρεως Κυρίων καὶ Κυριῶν, κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς διανομῆς τῶν ἀπολυτηρίων) ὑπὸ τῶν ἀπολυθεισῶν πρὸ 3 ἡδὴ ἐτῶν μαθητριῶν τῆς Βασιμνασιακῆς τάξεως τοῦ Παρθεναγωγείου τῆς Ἀγίας Φωτεινῆς, προσωποποιήσασῶν τῆς μὲν Καλλιόπης Βόσκοβικ τὴν Γῆν, τῶν δὲ Στυλιανῆς Νικολαΐδου, Ζωῆς Γιαννάκογλου, Ἀναστ. Γεωργίου καὶ Μαρίας Παρσκειυοπούλου τὰς Ἡπείρους Ἀσίαν, Ἀφρικὴν, Εὐρώπην καὶ Ἀμερικὴν, καὶ τῆς Ἀνθίππης Δημητρίου τὴν Ἑλλάδα· καὶ συγκροτησασῶν συνδιάλεξιν ἢ Συνέδριον ἐαυτῶν μετὰ τῆς κοινῆς μητρὸς τῶν Γῆς: περὶ τῆς εὐδαιμονίας τοῦ ἀνθρώπου. Περιλαμβάνονται δὲ ἐν τῇ συνδιάλεξει ταύτῃ αἱ κυριώτεραι γνώσεις, αἷ ἔλαβον αἱ ἀπολυθεῖσαι αὗται μαθήτραι ἐκ τῶν θρησκευτικῶν, ψυχολογικῶν, φυσιολογικῶν, γεωγραφικῶν, ἱστορικῶν, ἠθικῶν καὶ λοιπῶν μαθημάτων. Διότι ἐκάστη τῶν Ἡπείρων ἐν τῷ προσώπῳ τῆς φερούσης αὐτὴν κόρης παρίσταται κατὰ πρότασιν τῆς προέδρου Γῆς ἐκτιθεῖσα ἀναλόγως τοῦ χαρακτῆρος τῶν κατοίκων τῆς καὶ τῆς φυσιολογικῆς καταστάσεώς της, τῶν τε

ἦ.

ἐν αὐτῇ πολιτευμάτων καὶ τῶν διαπρεψάντων ἐν αὐτῇ ἀνδρῶν, τί ἐξ ἑαυτῆς συνεισέφερεν ὑπὲρ τῆς εὐδαιμονίας τοῦ ἀνθρώπου, καὶ ἐκφέρει τὴν περὶ ταύτης γνώμην τῆς. Τὴν λύσιν τέλος τοῦ ζητήματος τούτου, εἰσάγεται κατὰ πρότασιν τῆς Ἀμερικῆς, καὶ ἐπιφέρει ἡ μικρὰ Ἑλλάς· καὶ διότι ταύτης οἱ τε ἀρχαῖοι καὶ οἱ κατὰ τὸν χριστιανισμὸν φιλόσοφοι ἐφιλοσόφησαν ὀρθότατα περὶ τοῦ θέματος τούτου, καὶ διότι αἱ διαδραματίσασαι τὴν προσωποποίησιν ταύτην κόραι ταύτης τὴν γλῶσσαν καὶ πικιδείαν ὡς ἐθνικὴν τῶν μάλιστα ἐξεδιδάχθησαν, καὶ κατὰ τὰς ἐμπνεύσεις ταύτης ὀφείλουσι πάντοτε νὰ σκέπτονται καὶ νὰ φρονῶσιν.

Ἐπιδοκιμασθείσης δὲ τῆς γενομένης ὑπὸ τῆς Ἑλλάδος λύσεως τοῦ σπουδαίου τούτου ζητήματος παρὰ τῆς Γῆς, καὶ ὑπὸ πχσῶν τῶν ἄλλων Ἡπειρῶν ἐπικροτηθείσης, βραβεύεται ἡ Ἑλλάς ὑπὸ τῆς προέδρου Γῆς, τῇ προτάσει καὶ τῶν ἄλλων Ἡπειρῶν, διὰ κλάδου δάφνης ἐχούσης ἀνηρτημένον πολύτιμον Σταυρόν. Κηρυξάσης ἐπομένως τῆς Γῆς τὴν λήξιν τοῦ Συνεδρίου, ἀναγινώσκονται εἰς ἐπήκοον τοῦ ἀκροατηρίου ὑπὸ τῆς Γραμματέως (Μαρίας Τύμβρα, καὶ ταύτης μαθητρίας ἄλλοτε ἀπολυθείσης) αἱ γνώμαι τῶν Ἡπειρῶν, καὶ ἀπαγγέλλεται ὑπ' αὐτῆς πρὸς τιμὴν τῆς πόλεως, ἔνθα συνεκροτήθη τὸ Συνέδριον, ποίησις ἁρμονικωτάτη· περὶ τῆς γεννήσεως τοῦ ποιητοῦ (Ὁμήρου), καὶ οὕτω τελειώνει ἡ παράστασις.

Τοιαύτη ἡ ὑπόθεσις τοῦ Συνεδρίου τῶν Ἡπειρῶν, καὶ ἡ δραματικὴ αὐτοῦ προσωποποίησις ὑπὸ τῶν εἰρημένων κορῶν (ἐνδεδυσμένων τὴν ἀνάλογον πρὸς ἐκάστην Ἡπειρον ἐνδυμασίαν). Συντίθεται δ' ὅλη ἡ δραματικὴ αὕτη παράστασις ἐκ μιᾶς Πράξεως περαιουμένης εἰς δύο Σκηνάς· διότι πρῶτον αἱ Ἡπειροὶ ὑπὸ τὴν προεδρίαν τῆς Γῆς συζητοῦσι τὸ εἰρημένον ζήτημα, καὶ ἡ Γραμματεὺς σημειοῖ τὰς ἐπὶ τούτου γνώμας τῶν καὶ τὰς ἀναγινώσκει. Ἐπειτα παρουσιάζεται ἡ Ἑλλάς καὶ λύει αὐτὸ, καὶ οὕτω διαλύεται τὸ παρασταθὲν Συνέδριον.

ΣΥΝΕΔΡΙΟΝ ΤΩΝ ΗΗΕΙΡΩΝ

ΣΚΗΝΗ ΠΡΩΤΗ ΤΗΣ ΠΡΑΞΕΩΣ.

ΤΑ ΠΡΟΣΩΠΑ.

ΓΗ, ΑΣΙΑ, ΕΥΡΩΠΗ, ΑΦΡΙΚΗ, ΑΜΕΡΙΚΗ.

(Προλογίζει ἡ Ἀσία ὡς πρεσβυτέρα θυγάτηρ τῆς Γῆς καὶ ὡς ἐκ μέρους καὶ τῶν ἄλλων ἐρωτᾷ τὴν μητέρα Γῆν περὶ τοῦ αἰτίου τῆς κατῆφείας τῆς, καὶ ἐπομένως ἐρευνᾷ ἂν αὕτη ἡ κατῆφεία τῆς ἦται καὶ τὸ αἷτιον τῆς προσκλήσεως τῶν ὑπ' αὐτῆς. κ.λ.)

ΑΣΙΑ. ὦ Σεβαστὴ καὶ πολιά μῆτερ! Ἴδου πᾶσαι αἱ θυγατέρες σου (ἐκτὸς τῆς Ωκεανίας, ἥτις διὰ τὸν λόγον, ὃν καὶ σὺ αὕτη γινώσκεις, δὲν παρουσιάζεται ἐνώπιόν σου) ὑπηκούσαμεν εἰς τὴν μητρικὴν πρόσκλησίν σου καὶ συνηθοίσθημεν προθυμότατα ἐνώπιόν σου. Ἀλλὰ πρὶν εἶπῃς ἡμῖν τὸ αἷτιον καὶ τὸν σκοπὸν τῆς προσκλήσεως ἡμῶν, ἐγὼ τολμῶ νὰ ἐρευνήσω ἐκ μέρους καὶ τῶν ἄλλων ἀδελφῶν μου τὸ αἷτιον τῆς εἰς τὸ πρόσωπόν σου ἐξωγραφημένης ἀθυμίας. — Πόθεν, ὦ μῆτερ, προέρχεται αὕτη ἡ κατῆφεία σου καὶ ἡ θλιβερά σκυθρωπότης; — Μήπως βλέπουσα τὸ βαθύ γῆράς σου φοβῆσαι μὴ πλησιάζῃς εἰς τὸν θάνατον; — Τοῦτο, μῆτέρ μου, ἀδύνατόν ἐστι. Διότι ὁ πάνσοφος δημιουργὸς σου ναὶ μὲν ἐξ ὕλης φειρομένης σὲ ἐδημιούργησεν, ἀλλ' ἐθηκεν ἐν τῇ ὕλῃ ταύτῃ τοὺς ἀναλλοιώτους ἐκείνους φυσικοὺς νόμους, οἵτινες πάντοτε ὁμοιόμορφως ἐνεργοῦσι καὶ διηνεκῶς τὰ αὐτὰ ἐν σοὶ παράγουσιν ὕλικά φαινόμενα κατὰ διαφόρους περιστάσεις. Καὶ σὲ μὲν προφυλάττουσι τῆς καταστρεπτικῆς ἐπιβροῆς τοῦ θανάτου, καὶ σὲ κάμνουσιν ὥστε ἡ αὕτη νὰ μένῃς πάντοτε ὡς ἄφθαρτος καὶ ἀ-

ναλλοίωτος, ἀνανεώνουσι δὲ μόνον πάντοτε τὴν μορφήν τῶν ἐν τοῖς κόλποις σου καὶ ἐπὶ τοῦ στήθους σου ἀπείρων καὶ ποικιλομόρφων ὑλικῶν ὄντων. Ὡστε κατὰ τὴν ἡλικίαν μολονότι ὑπερβαίνεις ἐπτάκις τὸν χιλιετῆ Μαθουσάλαν, ὑπάρχεις ὁμῶς πάντοτε νέα καὶ δὲν θέλεις ὑποπέσει εἰς τὴν καταστρεπτικὴν καὶ ἐξουθενωτικὴν ἐξουσίαν τοῦ θανάτου. Διότι ὡς πνεῦμα ζωῆς ἐπιπνέει ἐπὶ Σοῦ ἢ τὴν ὑπαρξίν σου συντηροῦσα παντοδύναμος θέλησις τοῦ Δημιουργοῦ, καὶ διευθύνει πανσόφως καὶ παναγάθως τὰς ἐνεργείας τῶν ἐν τῇ ὕλῃ σου ἐμφυτευθέντων ὑπ' αὐτοῦ νόμων καὶ δυνάμεων. Ἐκτὸς μόνον ἐὰν παύσῃ, ὦ μῆτερ, ἡ συντηρητικὴ αὕτη θέλησις τοῦ Κυρίου, καὶ ὁ Αἰώνιος ἀποφασίσῃ νὰ ἀλλοιώσῃ τοὺς νόμους καὶ τὰς δυνάμεις ταύτης τῆς ἐν σοὶ ὕλης, νὰ ἐλαττώσῃ ἢ μεταβάλῃ τὰ οὐσιώδη καὶ συστατικὰ στοιχεῖα τῶν ὑλικῶν σου σωμάτων, καὶ δι' ἐνὸς πάλιν λόγου τοῦ νὰ ἐπαναφέρῃ τὸ πᾶν εἰς τὸ μηδέν. — Ἀλλὰ μὴ φοβοῦ τοῦτο, διότι εἶναι ἐναντιώτατον εἰς τὴν δικαιοσύνην καὶ ἀγαθότητα τοῦ παντοδυναμοῦ. Ἐξ ἐναντίας πρέπει, ὦ μῆτερ, νὰ χαίρῃς διότι ἐξ ἐνὸς μὲν αἱ ἐν τῇ συσκευάσει τῆς ὕλης σου δυνάμεις καὶ νόμοι ἐνεργοῦσιν ἤδη ὑπὸ τὸ ἐλαρώτατον βλέμμα τοῦ Δημιουργοῦ, ὅστις εἶναι ἡ αἰώνιος πηγὴ τοῦ κάλλους, ἐνεργοῦσιν ἤδη πολὺ ἡμερώτερα καὶ εὐγενέστερα παρὰ πρότερον κατὰ τοὺς ἀρχαιοτάτους χρόνους τῆς γενέσεώς σου. Ἐξ ἄλλου δὲ πρέπει νὰ χαίρῃς καὶ νὰ εὐφραίνῃσαι διότι: Δὲν βλέπεις, ὦ μῆτερ, τὸ ἀριστούργημα τοῦτο τῶν θείων χειρῶν, τὸν ἄνθρωπον, ὅτι κατέστησε πᾶσαν τὴν ὑλικὴν φύσιν ὑποχείριον εἰς τὴν ἄϋλον ἀξίαν του; Δὲν βλέπεις ὅτι αὐτὸς ὁ λογικὸς τοῦ στήθους σου κάτοικος, ἀφοῦ κατῴρθωσε νὰ μὴ φοβῆται τοὺς τρομεροὺς κερανοὺς τῆς ἀτμοσφαίρας σου, κατῴρθωσε νὰ μεταχειρίζεται καὶ τὴν ἡλεκτρικὴν αὐτῶν ὕλην ὑπηρετήν τῶν διανοημάτων του; Τί ὠραιότερον τούτου καὶ θαυμαστότερον, μῆτερ; Δὲν βλέπεις πρὸς τούτοις ὅτι καταφρονῶν τὰς τρικυμίας τῆς θαλάσσης καὶ τὰς ἀγρίας συγκρούσεις τῶν ῥευστῶν καὶ ἀεριωδῶν στοιχείων, πετᾷ ὡς ἐπὶ πτερύγων ἀνέμων διὰ τοῦ ἀτμοῦ, τὸν ὁποῖον πάλιν σοφῶς ἐξάγει ἐξ αὐτοῦ τοῦ ταραχώδους καὶ ἀνυποστάτως κινουμένου ὄγκου τῶν ὑδάτων; Δὲν βλέπεις τόσα καὶ τόσα, τὰ ὁποῖα ὅλα εἶναι γεννήματα τοῦ ὁλονὸν εἰς τὸν πολιτισμὸν φερομένου θεοειδοῦς πνεύματος τοῦ ἀνθρώπου, τοῦ εὐγενεστάτου τῶν ζῴκων ὄντων σου; Διατί

λοιπὸν ἀθυμεῖς, ὦ μήτηρ, καὶ φαίνεσαι θλιβομένη; Εἶπε δὲ ἡμῖν, ἔάν δυνηθῶμεν νὰ σὲ παρκαυθίσωμεν· διότι δι' αὐτὸ τοῦτο ἴσως καὶ μᾶς προσεκάλεσας, ὦ σεπτὴ μήτηρ!

ΓΗ. (ἀποκρινομένη ἐκθέτει τὸ αἷτιον τῆς θλίψεως τῆς καὶ τὸ τῆς συγκαλέσεως αὐτῶν εἰς συνέδριον.) — Ὡ φίλταται θυγατέρες, εὐχριστοῦμαι πρὸ πάντων ἐγκαρδίως διὰ τὴν εὐπείθειαν καὶ τὴν προθυμίαν, ἣν ἐδείξατε εἰς τὴν πρόσκλησίν μου, καὶ σᾶς ἐπαινῶ διὰ τοῦτο. Εὐχαριστοῦμαι ἐπομένως καὶ διὰ τὴν φροντίδα, ἣν δεικνύετε ὑπὲρ τῆς ἀθυμίας, ἥτις ἀληθῶς μὲ κατέχει διὸ θέλω σᾶς εἶπει τὰ αἷτια ταύτης, ἕνεκα τῆς ὁποιᾶς καὶ σᾶς συνεκάλεσα εἰς τὴν συνεδρίαν ταύτην, ὡς ἐνόησας, ὦ πρεσβυγενὴς μου Ἀσία. Ἀλλ' ὅμως οὐδὲν ἀγαπητὴ μου θύγατερ, οὐδὲν τῶν ὅσα προσέπες ὑπάρχει αἷτιον τῆς ἀθύμου διαθέσεως τῆς καρδίας μου. Εἰς ταῦτα, ἅπερ εἶπες, παρατήρησα μόνον εὐχαρίστως ὅτι ἀρκετὰ εὐτυχῶς ἐφιλοσόφησας, καὶ ἐνόησα ὅτι ἔχεις ὑγιεστάτας ἀρχὰς περὶ τοῦ πανσεβάστου Δημιουργοῦ μας καὶ περὶ τῆς ἐμῆς φύσεως· ἀλλὰ δὲν εἶναι κανὲν τούτων αἷτιον τῆς ἀθυμίας μου· εἶναι τι ἄλλο, καὶ ἰδοὺ ποῖον, ὦ προσφιλεῖς κόρη. Τὸ κυριώτατον αἷτιον τῆς κατατηκούσης με λύπης εἶναι ἡ κατὰ τοὺς διαφόρους καιροὺς κακοδαίμων πάντοτε κατάστασις τοῦ ἀνθρώπου. Διότι παρατηρῶ ὅτι ἀπὸ τὴν ἀρχὴν τῆς ὑπάρξεως αὐτοῦ ὑπ' οὐδενὸς ἄλλου περιττοιχίζεται ὁ ἄνθρωπος· ἢ ὑπὸ κακοδαιμονίας, καίτοι πλασθεὶς ἵνα εὐδαιμονῇ. Προσέτι βλέπω ὑμᾶς ὅτι δὲν φροντίζετε περὶ ἀλλήλων μετ' ἀδελφικῆς ἀγάπης καὶ εἰλικρινείας, ἀλλὰ βλέπω ὅτι ἐκάστη προτιμᾷ ἰδιοτελῶς τὰ ἴδια αὐτῆς συμφέροντα, καὶ ἀδιαφορεῖ περὶ τοῦ καθολικοῦ συμφέροντος, εἰς ὃ ὀφείλει νὰ συντρέχῃ ἐκάστη κατὰ δύναμιν, ὥπως πᾶσαι ὁμοῦ κατασκευάσῃτε τὴν εὐδαιμονίαν τοῦ ἀνθρώπου· ἢ ἂν τις ἐξ ὑμῶν φανῇ ὅτι φροντίζει ὑπὲρ τῆς ἄλλης, πάλιν ἀπὸ συμφέρον ἴδιον ὑπαγορεύεται καὶ πρὸς σκοπὸν ἰδιοτελεῖ ἀποβλέπει. Ἰδοὺ, αὐτὰ ταῦτα εἰσὶ τὰ αἷτια τῆς ἀθυμίας μου καὶ τῆς πικρούσης μας ἐνταυτῷ συνεδριάσεως. Σᾶς προτρέπω λοιπὸν, θυγατέρες, ν' ἀποφανθῇτε ἐκάστη τὴν γνώμην τῆς περὶ τοῦ οὐσιωδεστάτου τούτου ζητήματος· ἐκ τῆς λύσεως τούτου ἐξαρτᾶται ἡ ἐμὴ εὐθυμία καὶ χρεά, διότι γνωρίζετε πόσον εἰμὶ διωρισμένη ὑπὸ τοῦ Δημιουργοῦ νὰ ἀγαπῶ

τὸ λογικὸν τοῦτο πλάσμα του καὶ νὰ φροντίζω περὶ αὐ-
τοῦ. Πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον σᾶς διατάττω νὰ μοὶ ἐκθέ-
σητε: τί ἐκάστη ὑμῶν ἐκ μέρους της συνεισφέρει φυσικῶς ἢ
ἠθικῶς ὑπὲρ τῆς εὐδαιμονίας τοῦ ἀνθρώπου, καὶ σᾶς προει-
δοποιῶ ὅτι ὠραῖον βραβεῖον θέλω προσφέρει εἰς ἐκείνην, ἥτις
θέλει μοὶ ὁμιλήσει τὰ ἄριστα.

ΑΣΙΑ. (λαμβάνει πρώτη τὸν λόγον, ἀπολογεῖται πρὸς τὴν
Γῆν κτλ. μετὰ ὕφους ἀσιατικῆς μεγαλοπρεπειᾶς καὶ ῥαστώ-
νης.) — Σεπτὴ μήτερ! Μὴ βαρυθύμει, μηδὲ τήκου ὑπὸ λύπης
γυιοβόρου διὰ τὴν κακοδαιμονίαν τοῦ ἀνθρώπου, τοῦ λογικοῦ
τούτου κατοίκου τῶν εὐρυκόλπων στέρνων Σου· οὔτε Σὺ, ὦ
Ζεῖδωρε, πολυδότειρα Γῆ, εἶσαι ἡ αἰτία, οὔτε ἡμεῖς αἱ ἀγα-
πηταὶ θυγατέρες σου, τὰς ὁποίας ὁ Θεὸς σοὶ ἔδωκε νὰ φέ-
ρης ἐπὶ τῶν σφαιροειδῶν νώτων σου· μάλλον αὐτὸς ὁ ἀν-
θρώπος εἶναι αἷτιος τῆς ἰδίας του κακοδαιμονίας — καὶ αὐ-
τός· διότι ἐνῶ ὑπάρχει ὃν λογικόν, καὶ ἔχει τοιαύτην ὑ-
ψηλὴν πνευματικὴν ἀξίαν, ἕνεκα τῆς ὁποίας αὐτὸς ὁ ἴδιος
κάλλιον ἔπρεπε νὰ ἐννοῇ τὸν ἐξαίρετον προορισμὸν του, καὶ
νὰ ζῇ συμφώνως μὲ τὸν σκοπὸν, δι' ὃν ὁ Δημιουργὸς τὸν
ἔθηκεν ἐπὶ γῆς. Ἀντὶ τούτου αὐτὸς διάγει τὴν ζωὴν ἀν-
αξίως τοῦ λογικοῦ του, ὥς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, καὶ ἐναντίον
τῆς θελήσεως τοῦ Δημιουργοῦ· ὥστε ἀντὶ νὰ ζῇ ἡσύχως καὶ
ἀταράχως ἄνευ τοσούτων μεριμνῶν καὶ περισπασμῶν, βυ-
θίζεται ὥς ἐν λαβυρίνθῳ εἰς αὐτὰς, καὶ μὴ γνωρίζων πόθεν
νὰ ἐξέλθῃ ὁ τάλας, παραδίδεται εἰς ἔριδας, εἰς διενέξεις καὶ
εἰς ἄλλα διάφορα πάθη, καὶ δὲν ζητεῖ ἢ πόθεν καὶ πῶς νὰ
βλάβῃ τὸν πλησίον του καὶ νὰ ὑπερτερήσῃ αὐτοῦ, εὐχα-
ριστῶν τὸν ἐγωῖσμὸν καὶ τὴν ἰδιοτροπίαν του. — Καὶ οὕτως
ἀντὶ νὰ γεύηται τὸ νέκταρ τῆς ζωῆς, καὶ ὅσον τὸ δυνατόν
νὰ ζῇ ἀνέτως καὶ εὐδαιμόνως, ἀπολαμβάνει τὰς πικρίας τῶν
ἀτασθάλων καὶ ἀχαλινώτων ἑξεῶν του, καὶ οὕτω φθείρεται
σωματικῶς τε καὶ ἠθικῶς, δηλ. ἀπολύει τὰ ἀγαθὰ τῆς ζωῆς
τὰ δωρηθέντα εἰς αὐτὴν παρὰ τοῦ Αἰωνίου, καὶ καταστρέφει
τὴν ἀξίαν τῆς αὐτοῦ ψυχῆς του. Μὴ λυποῦ λοιπὸν, ὦ σεβα-
στή μοι μήτερ, ἰδοὺ σοὶ εἶπον τὸ αἷτιον τῆς κακοδαιμο-
νίας τοῦ ἐπὶ τοῦ στήθους σου ἀγαπητοῦ κατοίκου, καὶ σοὶ
ἀπέδειξα ὅτι ἀδίκως μέμφεσαι ἡμᾶς καὶ ἀδημονεῖς. Διὰ νὰ
εἴ εὐχαριστήσω ὁμῶς, ὦ μήτερ, σπεύδω νὰ σοὶ ἐκθέσω κα-

τὰ πόσον ἐγὼ ἢ πρεσβυτέρα θυγάτηρ σου συνετέλεσα καὶ συντελῶ εἰς τὴν εὐδαιμονίαν τοῦ ἀνθρώπου καὶ φυσικῶς καὶ ἠθικῶς. Πρὸ πάντων εἰμὶ ἡ μεγαλοπρεπεστέρα καὶ εὐρυχωροτέρα τῶν ἡπείρων σου. Ἡ πολὺ κορυφή μου ἀντικρύζει τὸν περιφανῆ ἀστέρα τοῦ ἀρκτικοῦ πόλου, καὶ τὸ κατ'άλευκον μέτωπόν μου ναὶ μὲν ἐπὶ ὀλοκλήρους τρεῖς μῆνας ἀπὸ σκοτεινὴν νύκτα περικαλύπτεται, ἀλλ' εὐθὺς κατόπιν καὶ ἄλλους τρεῖς μῆνας καταφέγγεται ἀπὸ τὸ ἄπλειον φῶς τῶν ἡλιακῶν ἀκτίνων, καὶ γίνεται κατ'άλληλον κατοικητήριον τοῦ ἀνθρώπου. Οἱ δὲ καλλίσφυροι πόδες μου θυζονται εἰς τὰ μαργαρώδη ὕδατα τῶν Ἰνδικῶν θαλασσῶν, ἐπέκεινα πολὺ τῆς θερινῆς τοῦ ἡλίου γεφύρας· καὶ διὰ μὲν τῆς ἀριστερᾶς μου χειρὸς προσεγγίζω σχεδὸν τὴν νεωτάτην τῶν ἀδελφῶν μου Ἀμερικὴν· καθ' ὅλην δὲ τὴν δεξιάν πλευράν μου συνδέσμαι πρὸ αἰώνων μὲ τὴν γηραιάν, ὡς ἐμὲ, τὴν καλλιπρόσωπον ἀδελφὴν μου Εὐρώπην. Ἐσχάτως ὑπέφερα νὰ χωρισθῶ ἀπὸ τὴν μελανώπιδαν ἀδελφὴν μου, τὴν Ἀφρικὴν, διὰ τὸ καλὸν τοῦ ἀνθρώπου — μεγαλητέρα θυσία τούτου δύναται, μῆτερ, νὰ γείνη;

ΓΗ (διακόπτει ἐνταῦθα τὴν Ἀσίαν λέγουσα). Ναὶ, θύγατερ, καὶ ἐγὼ ἠσθάνθην μέχρις ἐγκάτων μου ὀξυτάτους πότους ἐκ τοῦ παραδόξου τούτου χωρισμοῦ — ἀλλὰ τί νὰ κάμω; ὑπέφερα διὰ τὸ συμφέρον τοῦ ἀνθρώπου.

ΑΣΙΑ (ἐξέχολουσθεῖ). Ἐπομένως, ὦ μῆτερ, τὸ μεγαλήτερον μέρος τοῦ εὐρυτάτου στήθους μου ἐκτείνεται εἰς τὴν εὐκρατον ζώνην σου· καὶ διὰ τοῦτο τὸ κλίμα μου εἶναι εὐκρατέστατον καὶ τερπνότατον, καὶ πολὺ εὐνοϊκὸν εἰς τὴν εὐεξίαν τοῦ ἀνθρώπου· ἀκόμη καὶ οἱ ὧμοί μου, οἱ ὅποιοι ὑψοῦνται μέχρι τῆς κατεψυγμένης σου ζώνης, καὶ τὰ κράτπεδά μου, τὰ ὅποια ἐξαπλοῦνται μέχρι τῆς διακεκαυμένης, καὶ αὐτοῦ ἀκόμη τὸ κλίμα μου εἶναι πολὺ γλυκὺ καὶ εὐκρατον· διότι ἔχω πολλὰ ὑψηλὰ ὀροπέδια καὶ ὑψηλότατα ὄρη, τὰ ὅποια εἰσὶ πάντοτε χιονοσκεπέστατα. Ὡς ἐκ τούτου, μῆτερ, παντοειδῆ δένδρα, ὕψηλά, καλλίσκια καὶ ἀγλαόκρυπα, καὶ φυτὰ εὐάνθεμα καὶ καλλίχροα, καὶ ὀρυκτὰ περιζήτητα καὶ πολυτιμότατα, καὶ ζῶα παντοειδῆ χρησιμεύοντα εἰς τὴν ζωὴν τοῦ ἀνθρώπου, γεννῶνται ἀπὸ τὰ λιπαρὰ καὶ καλλίγωνα στήθη μου.

Προσέτι ἐπ' ἐμοῦ ἐδῶ μὲν ἐξαπλοῦνται ἐκτεταμέναι εὐρύ-

νωτοι πεδιάδες, καθὼς ἡ Σιθηρικὴ καὶ ἡ τῆς Τουρκεστάνης, ἡ Θιβετικὴ, ἡ Ταρταρικὴ καὶ ἡ Μογγολικὴ, ἐκεῖ κοιλάδες παραδείσιοι, ὅποια ἡ τῆς Λαχώρας καὶ ἡ Περσικὴ καὶ ἡ Συριακὴ, καὶ ὅσαι καταστολίζουν τὴν ὠραιότην χερσόνησον τῆς Μικρᾶς μου Ἀσίας, ὅπου ἀναπαυόμενον τὸ λογικὸν πλάσμα σου, ἀναλαμβάνει τὰς ἐξαντλουμένας ἐν τῷ βίῳ δυνάμεις του, καὶ τέρπει εἰς τὸ ἀπέραντον τῆς ἐκτάσεως καὶ εἰς τὴν καλλίμορφον ὕψιν τῶν κοιλάδων τὸν κεκηνηκότα ὀφθαλμόν του καὶ ἐξυψώνει τὸ πνεῦμά του. Ἀλλὰ τί νὰ σοὶ ἀναφέρω λεπτομερῶς τὰ ὀνομαστά, τὰ τόσον μεγαλοπρεπῆ καὶ οὐρανογείτονα ὄρη μου; καὶ τοὺς ἐξ αὐτῶν καταρρέοντας χρυσοφόρους ποταμούς μου; καὶ τὰς θαλασσοειδεῖς λίμνας μου; καὶ τὰ τόσα καὶ τόσα μου σπάνια ἀλλαχοῦ καὶ τιμαλφῇ προϊόντα, τὰ εἰς τὸ βασίλειον τῶν ζώων καὶ τῶν φυτῶν καὶ τῶν ὀρυκτῶν ἀναγόμενα; τὰ ὅποια ὅλα καθιστῶσι τὸν κατοικοῦντά με ἄνθρωπον εὐδαιμονέστατον πάντων; Διὰ τοῦτο καὶ ὁ Δημιουργὸς πρῶτην κοιτίδα τοῦ ἀνθρωπίνου γένους με ἐξέλεξε, καὶ ζηλωτὴν γενέτειραν τοῦ ἐντελεστέρου κάλλους τῆς ἀνθρωπίνης μορφῆς με ἀνέδειξε, καὶ λαμπροτάτην ἐστίαν τοῦ ἡλιακοῦ φωτὸς με κατέστησε. Διὰ νὰ παραστήσω δὲ κάλλιον πόσον ἐγὼ συντελῶ εἰς τὴν εὐδαιμονίαν τοῦ ἀνθρώπου, ἢ μᾶλλον ὅτι εἶμαι ἡ μυστηριώδης χώρα τῆς πλάσεως καὶ ἀναπλάσεώς του, σοὶ ἀπαριθμῶ τὰς ἐπισημοτέρας χώρας μου καὶ τοὺς ἐξ αὐτῶν γεννηθέντας περιφανεῖς καὶ θαυμαστοὺς ἄνδρας, οἵτινες τόσον καὶ τόσον συνήργησαν εἰς τὴν εὐδαιμονίαν τῆς ἀνθρωπότητος ὅλης. Ἀρχίζουσα ἀπ' ἀνατολῶν καὶ ἀπὸ τοὺς ἀρχαιοτάτους χρόνους ἀπαντᾷς, ὦ μῆτερ, τὴν ἀπέραντον καὶ πολυανθρωποτάτην Σινικὴν, ἥτις ὑπῆρξεν ἡ παναρχαία καθέδρα τοῦ πολιτισμοῦ, ὅπου κατὰ πρῶτον ἐφευρέθη ἡ ναυτικὴ πυξίς, καὶ ἡ φιλοπόλεμος πυρίτις, καὶ ἡ εὐεργετικὴ τυπογραφία, ὅπου κατὰ πρῶτον ὁ θαυμάσιος ἐκεῖνος σκώληξ ἐγέννησε τὰ χρυσαὰ νήματά του, ἐκ τῶν ὁποίων κατασκευάζονται τὰ πολυτελέστερα διὰ τὸ σῶμα τοῦ ἀνθρώπου ἐνδύματα, καὶ τέλος ὅπου ἐγεννήθη ὁ μέγας ἐκεῖνος σοφὸς Κομφύκιος, ὁ ἐξοχος νομοθέτης καὶ θεολόγος — πρὸς μεσημβρίαν προχωροῦσα, ὦ μῆτερ, ἀπαντᾷς τὴν πολύγονον καὶ εὐδαίμονα χερσόνησον τῶν Ἰνδιῶν, εἰς τῆς ὁποίας τοὺς ὤμους ἐπικάθηνται τὰ χιονοσκεπῆ καὶ γιγαντώδη ἱμαλῆα, ἀπὸ τῶν ὁποίων καταρρέουσι τὰ βιθυκύμαντα

ὑδατα τοῦ Ἰνδοῦ καὶ τοῦ Γάγγου. Ἀλλὰ τί πρῶτον καὶ εἰ
 δεύτερον νὰ ἐκθέσω περὶ τῆς πολυύλβου ταύτης χώρας, τῆς ὁ-
 ποίας οἱ κόλποι γέμουσιν ἀδαμάντων καὶ χρυσοῦ, ἀπὸ τῶν ὁ-
 ποίων κατὰ τοὺς νεωτέρους τούτους χρόνους μία τῶν ἐπισήμων
 θυγατέρων τῆς ἀδελφῆς μου Εὐρώπης, ἡ μεγάλωνυμος Βρετ-
 τανία, κατέστη μυριόπλουτος καὶ πανσθενής; Ἀρκοῦμαι μόνον
 νὰ σοὶ ἀναμνήσω τοὺς διαπρέψαντας εἰς τὴν χώραν ταύτην
 Βραχμᾶνας, τοὺς ἀρχηγούς τοῦ παραδόξου ἐκείνου δόγματος
 τῆς μετεμψυχώσεως καὶ τοὺς πατέρας τῆς Σανσκριτικῆς γλῶσ-
 σης, τῆς μητρὸς πασῶν τῶν ἀνθρωπίνων γλωσσῶν. Πρὸς βορ-
 ρᾶν καὶ δυσμᾶς ἀναβαίνουσα εὐρίσκεις ἐνώπιόν σου ἐκτεινο-
 μένην τὴν πεδινὴν καὶ ποώδη γῆν τῆς Μεσοποταμίας, τὴν ἀρ-
 χικὴν ἐστίαν τῶν θαυμασίων μου· ἔνθα ἡ θαυμαστὴ ἐκείνη
 Ἀσσυρία μὲ τὴν περίφημον Νινεὺς τῆς, καὶ τοὺς κρεμαστοὺς
 κήπους τῆς καὶ τὴν ἡρώδα τῆς Σεμίραμιν, καὶ τοὺς τρυφη-
 λοὺς Σαρδαναπάλους τῆς — ἔνθα ἡ μεγάλωνυμος Βαβυλὼν
 μὲ τὰ θαύματα τῶν θαυμάτων τῆς, καὶ τοὺς Ναβουχοδονόσο-
 ράς τῆς, καὶ τοὺς Χαλδαίους, τοὺς σοφοὺς μάγους τῆς, τοὺς
 πρῶτους· ἐλθόντας εἰς προσκύνησιν τοῦ ἐνανθρωπήσαντος ἐπ' ἐ-
 μου Αἰωνίου. Παρέκει ἡ χλοηφόρος Μηδία καὶ ἡ ἵπποτρόφος
 Περσία, ἐξ ὧν ἐγεννήθησαν ὁ βαθύσοφος Ζωροάστρης καὶ ὁ με-
 γαλοφύεστατος Κῦρος, ὁ ἱδρυτὴς τοῦ μεγάλου περσικοῦ κρά-
 τος, ὅπερ ὑπῆρξε τὸ αἷτιον τῆς ἀιμνήστου δόξης τῶν μεγα-
 λοφρεσάτων Ἑλλήνων, καὶ τὸ ἀντικείμενον τῶν τροπαιοφόρων
 ἀγώνων τοῦ Μεγάλου Μακεδόνος. Ἐντεῦθεν δυτικώτερον βαί-
 νουσα ἀπαντᾷ, ὦ μητερ, τὴν εὐφροσύνην καὶ περικαλλῆ
 χερσόνησον τῆς Μικρᾶς μου Ἀσίας, τῆς ὁποίας ἡ δυτικωτάτη
 ἀκτὴ ὡς μεγαλοπρεπὴς παρυφὴ βασιλικῆς πορφύρας καταστο-
 λίζεται ἀπὸ τὰς περικαλλεῖς ἑλληνικὰς ἀποικίας, αἵτινες κατ-
 ἔλαμψαν τὸ σκυθρωπὸν πρόσωπόν σου, γεννήσασαι τοὺς φαει-
 νοὺς ἀστέρας τοῦ πολιτισμοῦ, τὸν Θάλῃν ἐκεῖνον, καὶ τὸν Ἀ-
 ναξαγόραν καὶ τὸν θαυμάσιον Πυθαγόραν, καὶ τόσους ἄλλους
 πρωτοτύπους ἐπὶ τοῦ στήθους σου σοφοὺς, καὶ μεταξὺ πάντων
 τὸν ἀκτινοβολοῦντα ἥλιον τῆς σοφίας, τὸν καταυγάσαντα τὸ
 ὑπὸ γνοφώδους νεφέλης κεκαλυμμένον μέτωπόν σου, τὸν θε-
 σπέσιον Ὀμηρον, τὸν δαιμόνιον καθηγητὴν πάντων τῶν σοφῶν,
 τῶν διαπρεψάντων καὶ μελλόντων νὰ διαπρέψωσιν ἐπὶ τοῦ σῆ-
 θους σου, καὶ εἰς τοῦ ὁποίου τὴν ἑνδοξὸν πατρίδα συγκροτοῦ-

μὲν σήμερον τὸ συνέδριόν μας τοῦτο. Ὡ μῆτερ, ἀλλ' ἐπὶ πᾶσι τοῦτοις προχωροῦσα μεσημβρινῶς, ἀπαντᾷς τὴν θαυμασιωτέραν πασῶν τῶν χωρῶν μου, τὴν πεφιλημένην ἐκείνην χώραν τοῦ ὑψίστου Ἰεχωβά, τὴν ἐν Συρίᾳ θεοβάδιστον Παλαισίνην, ἐξ ἧς ἐγεννήθησαν οἱ θεόπνευστοι ἐκεῖνοι τῆς θεοσεθείας καὶ ἀρετῆς κήρυκες, καὶ ἐξ ἧς ἐπὶ τέλους ἐγεννήθη ὁ μέγιστος τῶν υἱῶν τοῦ ἀνθρώπου, ὁ θεάνθρωπος Ἰησοῦς, ὁ σωτὴρ τοῦ κόσμου, ὁ καθάρισας τὸ πρόσωπόν σου ἀπὸ τοῦ; ῥύπους τῶν ἀνθρωπίνων ἁμαρτιῶν, καὶ χύσας ἐπὶ σοῦ τὰ ζωηφόρα νάματα τῆς ἀπείρου ἀγαθότητος καὶ φιλανθρωπίας τοῦ Δημιουργοῦ σου ὥστε δὲν ἔχεις νομίζω δίκαιον, ὦ μῆτερ, νὰ παραπονῆσαι κατ' ἐμοῦ, διότι βλέπεις ὅτι τὰ μέγιστα συντελῶ εἰς τὴν εὐδαιμονίαν τοῦ ἀγαπητοῦ σου ἀνθρώπου.

ΓΗ. — Ναι, θύγατερ, γνωρίζω ταῦτα πάντα, καὶ δι' αὐτὸ σὲ ἐκτιμῶ πολὺ καὶ σὲ ἀγαπῶ· ἀλλ' ὁ ἄνθρωπος κακοδαιμονεῖ, καὶ ἐπιθυμῶ νὰ μοὶ εἴπῃς ποίαν ἔχεις γνώμην περὶ τῆς εὐδαιμονίας του, εἰς τί αὕτη πρέπει νὰ συνίσταται.

ΑΣΙΑ. — Ἐγὼ, μῆτερ, φρονῶ ὅτι ὁ ἄνθρωπος θὰ ᾔηαι πάντοτε εὐδαίμων, ὅταν ζῇ διὰ παντὸς ἐν ἀνέσει καὶ ἡδυπαθείᾳ.

ΓΗ. — Δυστυχῶς δὲν ἐπιδοκιμάζω τὴν γνώμην σου, θύγατέρ μου πρσθυτάτη· καὶ ἂς ἀκούσω τὴν ἄλλην ἀδελφὴν σου. (πρὸς τὴν Εὐρώπην.) Λέγε μοι σὺ, ὦ καλλιμόρφε Εὐρώπη.

ΕΥΡΩΠΗ. (μετὰ ζωηρότητος καὶ εὐτραπελίας ἰδιαζούσης εἰς τοὺς κατοίκους της ἀπολογεῖται εἰς τὴν μέμφιν, ἣν ἐξέφρασεν ἡ μήτηρ Γῆ κατ' αὐτῶν, καὶ ἐκθέτει τὰ ἑαυτῆς.) — Διατί, ὦ σεβαστὴ ἡμῶν μῆτερ, μᾶς μέμφεσαι τόσον πικρῶς νομίζουσα ὅτι ἀδιαφοροῦμεν πρὸς ἀλλήλας; Ἡμεῖς ἐξ ἐναντίας εὐρισκόμεθα εἰς μεγίστην ὁμόνοιαν καὶ ἀδελφικὴν ἀγάπην, καὶ μάλιστα βοηθοῦμεν ἀλλήλας. Ἐγὼ τοῦλάχιστον τὸ ἀπὸ μέρους μου προσπαθῶ διὰ παντοίων τρόπων νὰ ὠφελῶ πάντοτε πᾶσαν τὴν ἀνθρωπότητα, καὶ νὰ συνεργῶ μετὰ τῶν ἀδελφῶν μου ὑπὲρ αὐτῆς καὶ πρὸς τὸ κοινὸν συμφέρον. Διὰ τοῦτο οὐδὲν προῖδν τῶν ἀδελφῶν μου, μάλιστα τῆς Ἀσίας καὶ τῆς Ἀφρικῆς, ἀφίνω ὅπερ νὰ μὴ παραλαμβάνω, καὶ ἀφοῦ τὸ ἐξεργασθῶ διὰ τῆς ἀκμαζούσης τέχνης καὶ βιομηχανίας μου, νὰ τὸ ἐπιστρέφω ὅσον τὸ δυνατόν λαμπρότερον καὶ χρησιμώτερον εἰς τὴν ζωὴν τοῦ ἀνθρώπου. Ἐξαιρέτως δὲ τῶν ἄλλων ἔχω τὸ προπέρημα τοῦτο τοῦ νὰ συνεργῶ μετὰ τὴν δεξιότητα καὶ κομψότητα εἰς

τὸν καλλωπισμὸν τοῦ γυναικείου φύλου, καὶ νὰ τὸ ἀποδεικνύω ὅτι εἶναι ἀληθῶς τὸ χαριτόβρυτον πλάσμα τοῦ Θεοῦ. Ἐπειτὰ πόσαι καθ' ἡμέραν νέαι περὶ τῶν κοινῶν συμφερόντων ιδέαι δὲν παράγονται ἐξ ἐμοῦ, τὰς ὁποίας διαδίδω καὶ χορηγῶ εἰς τὰς ἀδελφάς μου διὰ τὴν εὐδαιμονίαν τοῦ ἀνθρώπου; Δὲν βλέπεις, ὦ μῆτερ, τέχναι ὠραῖαι, τέχναι βάνανσοι, ἐπιστῆμαι θεωρητικαί, ἐπιστῆμαι πρακτικαί, βιομηχανία, ἡ φιλοσοφία τοῦ νοῦς, ἡ φιλοσοφία τοῦ βίου, ἠθικαὶ διαθέσεις, ἠθικαὶ ἐνέργειαι, ναυτιλία, γεωργία, κτηνοτροφία, ἡ πολεμικὴ μάλιστ' αὐτὴ τέχνη, τὸ ἐμπόριον, ἡ πολιτικὴ καὶ ἡ θρησκεία αὕτη, δὲν βλέπεις ὅτι καθ' ἡμέραν παρ' ἐμοὶ ἀνανεοῦνται, καὶ περιβάλλονται τελειότητα συμφέρουσαν εἰς τὸν ἄνθρωπον καὶ συντελοῦσαν εἰς τὴν εὐδαιμονίαν του; ὥστε δὲν παραδέχομαι ποτὲ ὅτι ὁ ἄνθρωπος ἐξ ἐμοῦ κακοδαιμονεῖ. Μάλιστα καὶ ἐκ τῆς φυσικῆς μου κατασκευάσεως ἀποδεικνύεται, ὅτι ὁ Δημιουργὸς διὰ τὴν εὐδαιμονίαν τοῦ ἀνθρώπου μὲ κατασκεύασεν οὕτω. Καὶ ἰδοὺ, ὦ μῆτερ, διὰ νὰ σοὶ ἀναμνήσω ταῦτα, σοὶ ἐκθέτω τὴν φυσικὴν μου κατασκευὴν. Ναὶ μὲν εἶμαι ἡ μικροτέρη κατὰ τὸ πλάτος καὶ τὸ μῆκος τῶν ἄλλων ἀδελφῶν μου καὶ ἡ νεώτερά ἀκόμη κατὰ τὴν ἡλικίαν τῶν ἄλλων δύο, τῆς Ἀσίας καὶ τῆς Ἀφρικῆς· ἅπαν ὅμως τὸ εὐσχημὸν καὶ καλλίγονον σῆθός μου ἐξαπλοῦνται εἰς τὴν βόρειον εὐκράτον-ζώνην σου, καὶ ἐντεῦθεν τὸ κλίμα πασῶν τῶν χωρῶν μου, μάλιστα τῶν μέσων καὶ τῶν μεσημβρινῶν, εἶναι εὐκρατέστατον καὶ τερπνότατον καὶ χαριέστατον· ὥστε καὶ τὸ ὄνομά μου αὐτὸ δεικνύει τὴν χάριν καὶ τὴν καλλονὴν τοῦ προσώπου μου. Εἶμαι δηλ. Εὐώπη, καὶ πρὸς εὐφωρίαν περισσοτέραν οἱ εὐήκοι Ἕλληνες μὲ ὠνόμασαν Εὐρώπην, καὶ τόσα ὠραῖα περὶ τούτου ἐμυθολόγησαν, ὡς γνωρίζεις καλῶς, ὦ μῆτερ.

ΓΗ. (ἀποκρίνεται.) Μάλιστα ἐνθυμοῦμαι τὸν μῦθον τῆς δαμνύμου σου Εὐρώπης, ἀλλ' ἐξακολουθεῖ τὰ περὶ σοῦ.

ΕΥΡΩΠΗ. Πρὸς τούτοις, ὦ μῆτερ, ὑπερτερῶ τῶν ἄλλων ἀδελφῶν μου καὶ ἀποκαθίσταμαι μάλιστα ἐδρὰ τῆς εὐζωίας καὶ τῆς εὐδαιμονίας τοῦ ἀνθρώπου καὶ κατὰ τὸ πλεονέκτημα τοῦτο, τὸ ὅποῖον βέβαια μοὶ ἐδωρήθη παρὰ τοῦ Δημιουργοῦ.

ΓΗ (ἐρωτᾷ.) Τὸ ποῖον, ὦ θυγάτερ;

ΕΥΡΩΠΗ. Ὅτι πᾶσαι σχεδὸν πέριξ αἱ περικυκλοῦσαί με θάλασσαι εἰσδύουν βαθύτατα εἰς τὰς ἀκτάς μου, καὶ τὰς κα-

τάτέμνουν γραφικώτατα, καὶ σχηματίζουν εὐρυχωροτάτους κόλπους, καὶ ἄλλας μεσογείους θαλάσσας καὶ χερσονήσους καλλίστας, ὧν μέγισταί εἰσι τέσσαρες, ἡ Ἑλληνική, ἡ Ἰταλική, ἡ Ἰβηρική καὶ ἡ Σκανδιναυική εἰς τὴν βορειοτάτην πλευράν μου· νῆσοι δὲ πολυάριθμοι ὡς χλοεραὶ καὶ καλλίφυτοι ὀάσεις ἐπὶ τοῦ ἀκάρπου στήθους τῶν πέριξ μου θαλασσῶν μὲ περικυκλοῦσιν, ἐν αἷς διαπρέπει ἡ μεγαλόνυμος Βρεττανία καὶ τόσαι ἄλλαι ὀνομασται καὶ περίδοξοι ἐν τῇ μεσογείῳ καὶ ἐν τῷ ἑλληνικῷ ἀρχιπελάγει. Ὀπόση ἐντεῦθεν ἡ εὐκρασία τῆς ἀτμοσφαίρας μου! Ὀπόση ἡ εὐπνοία τῶν περιπνεόντων με ἀνέμων! Ὀπόση ἡ αἰθρία τοῦ στεγάζοντός με οὐρανοῦ! καὶ Ὀπόση ἡ εὐεργετική ἐπιβρόχῃ πάντων τούτων ἐπὶ τῆς πνευματικῆς καὶ σωματικῆς ζωῆς τοῦ ἀνθρώπου!

ΓΗ (συναινῇ). Ἀληθῆ ταῦτα, ὦ θύγατερ· τῷ ὄντι, ὁ δημιουργὸς εἰς τὴν κατασκευὴν σου ἰδιαιτέραν τινὰ φαίνεται ὅτι ἔδειξε πρόνοιαν καὶ ἀριστοτεχνίαν.

ΕΥΡΩΠΗ. Ἐπομένως, ὦ μῆτερ, ποῦ βλέπεις ἐπὶ τοῦ στήθους μου ἐρήμους ἀπεράντους καὶ καυστικὰς καὶ ἀγόνους, ὡς ἐπὶ τῶν ἄλλων ἀδελφῶν μου, ἐκ τῶν ὁποίων πνέουσιν οἱ θανατηφόροι ἄνεμοι οἱ Χαμσίνοι καὶ Ἀρματάνοι καὶ Σαρμῆλοι; Ποῦ βλέπεις ἐκτεταμένα ἔλη καὶ τέλματα ἐπιβλαβῆ εἰς τὴν υγείαν τοῦ ἀνθρώπου καὶ πρὸς τὴν γεωργίαν ἀνεπιτήδεια; ποῦ βλέπεις πετρώδη ὁροπέδια καὶ λίμνας θαλασσοειδεῖς καὶ ἀσφαλτώδεις, ἐκπεμπούσας δυσόσμους ἀναθυμιάσεις καταστρεπτικὰς τῆς ἀνθρωπίνης εὐεξίας; Οὐδὲ σπιθαμὴ γῆς δύναμαι νᾶ εἶπω, ὦ μῆτερ, εἶναι πᾶρ' ἐμοὶ ἀνεπίδεκτος καλλιεργείας καὶ ἀχρηστος εἰς τὸν ἄνθρωπον. Πανταχοῦ βραχίονες καλλιῆρῶων καὶ βαθυῆρῶων ποταμῶν διασταυροῦνται ἐπ' ἐμοῦ, καὶ σχηματίζουν ὡς ἐν καλλιτέχνῳ ἀμφίβληστρον συνδέον καὶ συνενόνον ὅλας τὰς χώρας μου πρὸς εὐκολίαν τῆς συγκοινωνίας τοῦ ἀνθρώπου. Γνωρίζεις βέβαια, μῆτερ, τὸν Ἀνείπερον, καὶ τὸν Ἀνείστερον, καὶ τὸν Δούναβιν, καὶ τὸν Βόλγαν, καὶ τὸν Ῥήνον, καὶ τὸν Σηκουάναν, καὶ τὸν Αἰγίηρα, καὶ τὸν Πάδον, καὶ τὸν Ῥοδανόν, καὶ τὸν Ἑβρον, καὶ ἀπείρους τόσους ἄλλους. Ἐπειτα οἱ ὠραῖοι διακλαδισμοὶ τῶν ὀρέων μου καθ' ὅλας τὰς διευθύνσεις περιλαμβάνουσι πεδιάδας καὶ κοιλάδας γοητευτικὰς καὶ χαριεστάτας, ὅπου ὁ ὀφθαλμὸς ἀπκντᾷ τὰς θαυμαστότερας καὶ περικαλλεστέρας σκηνὰς τῆς φύσεως, ἐκ τῶν ὁποίων

ὄλων ποίας νὰ σοὶ ἀναφέρω; τὰ εὐνομα πεδία τῆς Ὀλλανδικῆς
 χώρας, ἢ τῆς Γερμανίας τὰ καλλιδενδρα ἄλση, ἢ τὰ καλλί-
 μορφα καὶ κατάρρυτα τεμένη τῆς Γαλλίας, ἢ τὰς μαγευτικὰς
 καὶ ἀξιοθεάτους καλλονὰς τῶν τῆς Ἑλβετίας ὄροπεδίων, ἢ τέ-
 λος τὰ ὀνομαστὰ καὶ περικαλλέστατα Θεσσαλικά τέμνη; —
 Ἀλλ' ἀρκοῦσι ταῦτα, ὦ μῆτερ, περὶ τῆς φυσικῆς μου κατα-
 σκευῆς, ἐξ ἧς ἀποδεικνύεται ὅτι οὐδὲν ἄλλο εὕρισκει ἐν ἐμοὶ ὁ
 κατοικῶν με ἄνθρωπος ἢ εὐζωίην καὶ εὐδαιμονίην. Ἀλλ' ἡ θη-
 ρική μου κατάστασις, αὐτὸς δηλ. ὁ ἐπ' ἐμοῦ ἄνθρωπος, καὶ τὰ
 ὅσα ἐπ' ἐμοῦ ἐπραξῆς καὶ πράττει ὁσημέραι, εἶναι μᾶλλον πε-
 ρίεργα καὶ ἀποδεικνύουσι τὴν εἰρημένην ἀλήθειαν. Καὶ μαρ-
 τυρία τούτου, ὅτι τὸ μέγιστον μέρος τῆς ἱστορίας τοῦ ἀνθρω-
 πίνου βίου κατέχει ἡ περιγραφὴ τῶν ἐνεργειῶν καὶ πράξεων
 τοῦ κατ' ἐμὲ ἀνθρώπου. Διὰ νὰ μὴν ἐκτείνωμαι δὲ εἰς διεξοδι-
 κωτάτας περιγραφὰς πασῶν τῶν ἐπισημοτάτων χωρῶν, διὰ
 τῶν ὁποίων ὁ κατοικῶν με ἄνθρωπος με κατεκόσμησε καὶ με
 κατελάμπρυνεν, ἀρκοῦμαι μόνον τὴν μίαν ἐξ αὐτῶν ν' ἀναφέ-
 ρω, τὴν περιώνυμον καὶ θυματοουργὸν Ἑλλάδα, ἣτις κατέχει
 ὅλην τὴν εἰς τὴν Μεσόγειον ἐκτεινομένην νοτιοανατολικήν μου
 πλευράν, καὶ ἣτις ὡς ἐκ τῆς φυσικῆς τῆς ὀραιότητος καὶ τῆς
 ἀρμοδιωτάτης πρὸς τὴν εὐημερίαν τοῦ ἀνθρώπου κατασκευῆς,
 καὶ ὡς ἐκ τῆς μεγαλοφυίας τοῦ κατοικοῦντος αὐτὴν ἀνθρώ-
 που, δύναμαι νὰ εἶπω ὅτι εἶναι τὸ μεγαλοπρεπέστατον τέμενος
 τοῦ ἀληθοῦς πολιτισμοῦ τῆς ὅλης ἀνθρωπότητος. Καὶ δύνα-
 μαι ἀκόμη νὰ εἶπω ὅτι, ἐὰν ὁ δημιουργὸς δὲν με ἤξιονε νὰ
 γεννήσω καὶ τὰς τόσας ἄλλας περιφνεῖς θυγατέρας, ὡς τὴν
 κοσμοκράτειράν ποτε Ῥώμην, τὴν εὐφροστάτην Γαλλίαν, τὴν
 φιλόσοφον Γερμανίαν, τὴν μεγαλήτορα Πρωσίαν, τὴν πλατύ-
 στερον καὶ μεγαλοπράγμονα Ρωσίαν, τὴν πολυκράτορα Αὐ-
 στρίαν, τὴν καλλιμήχανον Ἑλβετίαν, τὴν ἱπποτικὴν Ἰσπανίαν,
 τὴν ναυσίκλειτον καὶ μεγαλοδύναμον Βρεττανίαν, ἐὰν λέγω ὁ
 Δημιουργὸς δὲν με ἤξιονε νὰ γεννήσω ὑπὲρ τὸν ἥλιον ταύτας
 τὰς τόσας ἄλλας περιφνεῖς θυγατέρας, ἀλλὰ με ἄφινε με μό-
 νην ταύτην τὴν μεγαλοφροστάτην, τὴν χαριτοκόσμητον, τὴν
 ἀγλαοπρόσωπον καὶ θεοφιλεστάτην Ἑλλάδα, ἣθελον πάλιν διὰ
 μόνην ταύτην καμαρόνει ὅτι εἶμαι ἡ ἐπισημοτάτη τῶν θυγα-
 τέρων σου, ἡ εὐγενεστέρα πασῶν καὶ ἡ μᾶλλον καλλίγονος.
 Διὰ μόνην, ὦ μῆτερ, τὴν περικλεεστάτην Ἑλλάδα, τὴν ποτινίαν

μητέρα τοῦ θρυμασίου ἑλληνισμοῦ, τοῦ ὡς φῶς χρυσάκτινον καὶ περικαλλὲς διατρέχοντος ὅλην τὴν σφαῖράν σου, καὶ περικολποῦντος καὶ καταυγάζοντος αὐτήν, τοῦ αἰετίζοντος καὶ ζωογονοῦντος, διὰ μόνην λέγω ταύτην δύναμαι νὰ εἶπω ὅτι ὁ Δημιουργὸς μὲ προώρισεν ἀξιοπρεπεστάτην κατοικίαν τοῦ ἀνθρώπου, ἣ διέταξε τοὺς εὐπροσώπους υἱοὺς τοῦ Ἰάφεθ νὰ ἐγκαταλείψωσι τὴν πατρίον γῆν τῆς Ἀσίας καὶ νὰ μεταναστεύσωσιν ἐπ' ἐμοῦ. Ναι, ὦ μήτερ καὶ ἀδελφαί μου, ἐὰν φημίζωμαι ὅτι ἀνέβην εἰς τὴν ἀκροτάτην κορυφὴν τοῦ πολιτισμοῦ, καὶ ἐπ' αὐτῆς ἰσχυμένη ἐκπολιτίζω καὶ ἐξευγενίζω τὸν κόσμον, εἶναι τοῦτο : διότι ἐγεννήθη ἐπὶ τῶν στέρνων μου ἡ ὥραία Ἑλλάς, ἥτις πρώτη ἐγέννησε καὶ ἐτελειοποίησε τὴν ὑψηλὴν καὶ ἐξευγενίζουσαν τὸν ἄνθρωπον καλλιτεχνίαν, τὴν θεογενῆ φιλοσοφίαν, τὴν ἀληθῆ ἐπιστήμην, ἥτις πρώτη προήγαγε τὴν ἱεράν νομοθεσίαν, ἥτις πρώτη ἐδημιούργησε τὰ ἀξιοπρεπέστατα εἰς τὸν ἄνθρωπον πολιτικὰ δικαιώματα, ἥτις τέλος ἀνέπτυξεν εἰς τὸ τελειότατον εἶδος τὴν παραστατικὴν τοῦ ἀνθρώπου δύναμιν, τὴν γλῶσσαν, καὶ παρήγαγε τὴν γλαφυρωτάτην ἐκείνην, τὴν ἐνχρμόνιον ἐκείνην, τὴν θεῖαν ἐκείνην ἑλληνικὴν λαλίαν, ἄνευ τῆς μαθήσεως τῆς ὁποίας ὁ ἀνθρώπινος νοῦς οὐδὲν ἀληθὲς ἐπίσταται, οὐδὲ εἶναι πεφωτισμένος καὶ πεπολιτισμένος, οὐδὲ δύναται νὰ λέγεται. Ἐν τοσοῦτῳ, ὦ μήτερ, σὲ ἐρωτῶ ὅπως πάρχει ἐλαχίστη γραμμὴ χρόνου ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων ἑλληνικῶν χρόνων μέχρι τοῦ σοφοῦ Σόλωνος, καὶ ἀπὸ τούτου μέχρι τοῦ δαιμονίου Περικλέους, καὶ ἀπ' αὐτοῦ μέχρι τοῦ μεγάλου δορυκτῆτορος τῆς Ἀσίας, καὶ ἐντεύθεν μέχρις αὐτῆς τῆς ῥωμαϊκῆς κατακτήσεως τῆς Ἑλλάδος, καὶ ἀπὸ τούτων μέχρι τοῦ μεγάλου ἀνιδρυτοῦ τοῦ Βυζαντίου, καὶ ἀπὸ τούτου μέχρι τοῦ μεγάλου κατακτητοῦ Μωάμεθ, καὶ ἀπὸ τούτου μέχρι τοῦ παρόντος καιροῦ ; Σὲ ἐρωτῶ, ὦ μήτερ, μεταξύ ὅλων τῶν χρονικῶν τούτων περιόδων ὑπάρχει ἐλαχίστη γραμμὴ, εἰς ἣν νὰ μὴν ἀκτινοβολῇ ἓν ὄνομα ἑλληνικόν, μία ἐνέργεια ἐκπληκτικὴ τοῦ ἑλληνικοῦ πνεύματος, εἰς χαρακτήρ τῆς ἐξόχου διανοητικῆς καὶ ἠθικῆς μεγαλοφυΐας τοῦ εὐδαιμονίζοντος τὸν ἄνθρωπον ;

ΓΗ. (συναίνει εὐκαρδίως). Μάλιστα, θύγατερ. ὁμολογῶ μετὰ σοῦ καὶ παντὸς ὅστις θέλει νὰ λέγῃ τὴν ἀλήθειαν περὶ τοῦ ἐκλεκτοῦ τούτου ἔθνους. — Ὅτι οὐδὲν σημεῖον τοῦ χρόνου ὑπάρχει, ὅπερ δὲν ἀκτινοβολεῖ ἐκ τῆς μεγαλοφυΐας ἢ μεγαλα-

φροσύνης του. — Ἄλλ' ἐλησμόνησα; τὴ κυριώτερον νὰ εἶπῃς περὶ τοῦ ἔθνους τούτου: ὅτι ἀπὸ τοῦ περιφάνης αὐτοῦ νοῦς ἐγένετο ἡ φωτεινότης ἐστὶν τοῦ πολιτισμοῦ τῆς ἀνθρωπότητος, ἀνεδέχθη ἐπὶ τέλους καὶ ἡ ἐκλεκτὴ καὶ ἀκράδαντος ἑδρα τοῦ Ὁρθοδόξου Χριστιανισμοῦ, καὶ διὰ τῆς θεοπροποῦς αὐτοῦ γλώσσης διεκήρυξε πρῶτον τὰς σωτηριώδεις αὐτοῦ ἀληθείας καὶ τὰς ζωηφόρους αὐτοῦ χάριτας εἰς ὅλην τὴν οἰκουμένην.

ΕΥΡΩΠΗ. Ὁχι, μῆτερ, δὲν ἐλησμόνησα τὸ μέγα τοῦτο ἀξίωμα τοῦ ἐλληνικοῦ λαοῦ μου· ἀλλ' ὡς τὸ μεγαλειότατον καὶ ἐξοχώτατον πάντων τὸ ἀφῆκε νὰ τὸ θέσω ἐπὶ τῆς ἄκρας κορυφῆς τοῦ στέμματός του ὡς ἀδάμαντα καταστίλβοντα. Καὶ νὰ εὐχθῶ ὥστε ὅλοι οἱ λαοὶ, πρὸς τὴν καθαρὰν λάμψιν τοῦ θεσπεσίου τούτου ἀδάμαντος ἀποβλέποντες καὶ τὴν ἀξίαν αὐτοῦ συναισθηνθέντες, νὰ παρκιτήσωσι τὰς τόσας θρησκευτικὰς ἔριδας καὶ ἐμπαθεῖς ἐπινοήσεις, διὰ τῶν ὁποίων τόσον ἀπρεπῶς ἀμαυροῦνσι τὸ ἀγιώτατον θρήσκευμα τοῦ Κυρίου, καὶ ἐπιστρέψωσι πάντες εἰς τὴν ὀρθόδοξον πρὸς αὐτὸν λατρείαν.

Αἱ ΗΠΕΙΡΟΙ (πᾶσαι ἀποκρίνονται.) Ναι, ναι, ἀγαπητῇ, τοῦτο πᾶσαι εὐχόμεθα· ἀλλὰ δυστυχῶς ὁ ἄνθρωπος εἶναι μάλλον φίλαυτος ἢ φιλόθεος. Καὶ εἴθε ὁ Δημιουργὸς ἐν τῇ παντοδυναμίᾳ καὶ πανσοφίᾳ αὐτοῦ ν' ἀποκαλύψῃ τὸ μέσον τῆς διορθώσεως τῶν ἐχόντων κακῶς.

ΕΥΡΩΠΗ. Ἀλλ' ὅς ἐπανεέλθωμεν εἰς τὸ προκείμενον, ὦ μῆτερ. Ἐγὼ ἀπέδειξα, νομίζω, καταφανῶς πόσον ὑπὲρ τοῦ ἀνθρώπου συνεργῶ· ἡ δὲ γνώμη μου περὶ τῆς εὐδαιμονίας του εἶναι αὕτη: ὅτι πρέπει νὰ ζητῇ καθ' ὅλους τοὺς τρόπους τὸ συμφέρον του, καὶ πρὸς τὴν ἐπίτευξιν τούτου νὰ ἐξασκῇ ὅλας τὰς διανοητικὰς καὶ σωματικὰς του δυνάμεις.

Γῆ (ἀποδοκιμάζει τὴν γνώμην τῆς.) Συγχώρησόν με, θύγατερ πεφωτισμένη, νὰ σοὶ εἶπω ὅτι ἡ γνώμη σου δὲν με ἀρέσκει, καὶ δὲν συμφωνῶ καθόλου μετὰ τὰ εἰρημένα σοι· ὑλοφρονεῖς βλέπω, καὶ ἡ εὐδαιμονία τοῦ ἀνθρώπου δὲν πιστεύω ὅτι ὑπόκειται εἰς τὴν ὑλοφροσύνην. — (Πρὸς τὴν Ἀφρικὴν.) Ἀλλὰ λέγε καὶ σὺ, Ἀφρικῇ, τὰ ἐκ μέρους σου· ὅχι ὅμως μετὰ τόσην ἔκτασιν, διότι θέλει πολὺ περὶ τὴν τὸ συνέδριόν μας.

ΑΦΡΙΚΗ (μετὰ ὕψους σκοτεινοῦ, συντόμου καὶ μυστηριώδους ἐκθέτει συμβολικῶς τὸ σχῆμά της κτλ.) Εὐχαριστῶ, ὦ μῆτερ γῆ, ὅτι με διέταξας νὰ μὴν ὁμιλήσω πολλὰ, μολοντί

εἶμαι ἡ δευτέρα κατὰ τὸ μέγεθος θυγάτηρ σου καὶ ἐπιστημο-
τάτη, ὅσον καὶ ἡ Ἀσία· διότι εἶμαι ἡ μυστηριώδης κοιτίς τῶν
τεχνῶν καὶ τῶν ἐπιστημῶν, καὶ ἐπὶ τοῦ στήθους μου φέρω τὰ
θαυμάσια σύμβολα τοῦ πολιτισμοῦ. Καὶ ἐγὼ ἡ ἰδία εἶχον κα-
τὰ νοῦν νὰ μὴ πολυλογήσω, πρῶτον διότι κατὰ τὴν ὥραν μάλ-
ιστα ταύτην τοῦ ἔτους· εἶμαι ἀπὸ τὸν φλογερὸν καύσωνα τοῦ
ἡλίου καταβεβλημένη· δεύτερον διότι εἶμαι ἀκόμη περαζαλι-
σμένη ἀπὸ τοὺς τερατώδεις βρόντους τῶν ἀγνώστων ἕως τώρ
εἰς ἐμὲ τηλεβόλων καὶ πυροβόλων, τὰ ὅποια οἱ πεφωτισμένοι
υἱοὶ τῆς ἀδελφῆς μου Εὐρώπης ἔφερον εἰς μίαν τῶν ἐπιστήμων
χωρῶν μου, τὴν Ἀφυσινίαν, καὶ δὲν ἠμπόρεσα ἀκόμη νὰ μά-
θω τί καλὸν ἐκ τούτου θὰ προέλθῃ ἢ εἰς ἐμὲ ἢ εἰς τὴν ἀνθρω-
πότητα· τρίτον διότι ἀκόμη ὁ ἀριστερός μου βραχίον, μὲ τὸν
ὁποῖον διωρίσθην ὑπὸ τοῦ Δημιουργοῦ νὰ κρατῶ σφιγκτὰ τὴν
γεγραμμένην ἀδελφὴν μου Ἀσίαν, δὲν ἐθεραπεύθη ἐντελῶς ἀπὸ τὴν
πληγὴν, τὴν ὁποίαν ὁ ἄνθρωπος ἔφερε κατ' αὐτοῦ διὰ νὰ μὲ
χωρίσῃ τῆς ἀδελφῆς μου διὰ τὸ καλὸν του, ὥστε ἀκόμη ἀλγῶ
κατάκαρδα. Τέταρτον διότι εἶμαι καταπεπονημένη ἀπὸ τὸν
δρόμον· ἐπειδὴ ὅταν σήμερον μὲ προσεκάλεσας, εὐρισκόμην
αὐτοῦ πλησίον εἰς τὴν τομὴν θεραπευομένη τὸν βραχίονα ὑπὸ
τῶν Εὐρωπαίων, καὶ ἀμέσως ἔσπευσα διὰ ξηρᾶς· φιντᾶσθητι
λοιπὸν, μήτερ, νὰ διαβῶ πεζῶ; τίς κυρικὴς ἐκείνας ἐρήμους
τῆς Ἀραβίας καὶ ἔπειτα τὴν ἔκτασιν ὅλην τῆς Συρίας καὶ τῆς
Μικρᾶς Ἀσίας, διὰ νὰ φθάσω ἐδῶ εἰς τὴν πατρίδα τοῦ θεσπε-
σίου Ὁμήρου. Πέμπτον καὶ τελευταῖον διότι βλέπω ὅτι ὁ ἄν-
θρωπος, ὅστις τόσα καὶ τόσα θύμωχτα ἔκαμε, δὲν ἐφρόντισεν
ἀκόμη μέχρι τοῦδε νὰ γνωρίσῃ ἀκριβῶς ὅλα τὰ κατ' ἐμὲ, ὥστε
νὰ πληροφορηθῇ κατὰ πόσον συνεργῶ εἰς τὴν εὐημερίαν του—
τίς ἡ ἀνάγκη λοιπὸν ἐγὼ νὰ ζαλίζωμαι, νὰ τὸν πληροφορῶ
ταῦτα;

ΓΗ. Ἐχεις δίκαιον, ὦ θύγατερ, νὰ περαιοῦνται κατὰ τοῦ
ἀνθρώπου διὰ τοῦτο· ἀλλὰ πρέπει ἀκόμη νὰ τὸν συγχωρῇς, ὥ-
ς οὐ διὰ τοῦ θυμωχοῦ λογικοῦ του καταπινήσῃ τὰς ἀχ-
νεῖς ἀμμόδεις ἐρήμους σου καὶ τοὺς δεινοὺς καύσωνας καὶ
τοὺς ἀλεθρίους ἀνέμους καὶ τὰς ἀγέλας τῶν ἀγρίων θηρίων,
τὰ ὅποια πάντα ἐμποδίζουν αὐτὸν νὰ σὲ ἐπισκεφθῇ καὶ νὰ
σὲ γνωρίσῃ.

ΑΦΡΙΚΗ. Ἐν τούτῳ, ὦ μήτερ, ἐγὼ δὲν θέλω ὁμιλήσει

οὔτε περὶ τοῦ πινοειδοῦς σχήματός μου, οὔτε περὶ τοῦ ἀγνώ-
στου κέντρου μου, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ὁ Δημιουργὸς ἔστησε τὴν
γέφυραν τοῦ ἡλίου, καὶ τὸν διέταξε τὸ μὲν ἡμῖς ἔτος νὰ δι-
ατρέχῃ τὸ στῆθός μου, τὸ δὲ ἄλλο ἡμῖς τὸ ὑπογάστριόν μου·
οὔτε περὶ τῶν πέριξ μεγάλων λεκανῶν θέλω σοὶ εἶπει τι, ἐν-
τὸς τῶν ὁποίων ὁ οὐρανὸς χύνει τὰ βέύματα τῶν ὑδάτων, τὰ
ὁποῖα ὁ ἥλιος συναθροίζει ἀπὸ τοῦ προσώπου σου· οὔτε περὶ
τῶν οὐρανομήκων ὁρέων μου, ὧν ὁ ὑψίνωτος Ἄτλας ὑποβασά-
ζει τοὺς οὐράνους· οὔτε περὶ τῶν ἀπεράντων ἐρήμων μου, καὶ
τῶν ἐπ' αὐτῶν γινόμενων θαυμασίων κατοπτρισμῶν, καὶ τῶν
ἐν αὐταῖς τερπνῶν μου δάσεων· οὔτε περὶ τοῦ εὐεργετικωτά-
του μου Νείλου καὶ τῶν ἄλλων βαθυβύθων μου ποταμῶν, οἵ-
τινες ἄφθονα ψήγματα χρυσοῦ κατακυλίσουσιν· οὔτε περὶ τῶν
παμποικίλων φυτῶν μου καὶ τῶν παμπόλλων εἰδῶν τῶν ζώ-
ων μου ἀγρίων καὶ ἡμέρων καὶ τῶν περιεργωτάτων πτηνῶν,
οἳ εἰσὶν ὁ φοινικόπτερος ἐρωδιὸς, καὶ οἱ ψιττακοί, καὶ οἱ
στρουθοκάμηλοι, καὶ οἱ λευκοὶ μύρμηκες, οἱ θαυμαστοὶ ἀρχι-
τέκτονες· οὐδὲν τῶν φυσικῶν τούτων μου προτερημάτων θέλω
σοὶ εἶπει, ἀλλ' οὔτε τῶν ἡθικῶν μου πλεονεκτημάτων· θέλω
σοὶ ἀναφέρει τι· οὔτε δηλ. περὶ τῆς μεγαλωνύμου Αἰγύπτου
τῆς χώρας ταύτης τῆς δωρουμένης ὑπὸ τοῦ Νείλου, καὶ πρῶ-
της κοιτίδος τοῦ πολιτισμοῦ, ἐξ ἧς αὐτὴ ἡ περιώνυμος Ἑλλάς
ἔλαβε τὰ πρῶτα σπέρματα τῶν τεχνῶν καὶ τῶν ἐπιστημῶν,
καὶ ὅπου ἀνηγέρθησαν τὰ θαύματα τῆς ἀρχιτεκτονικῆς, αἱ
παράδοξοι πυραμίδες καὶ οἱ μεγαλοπρεπεῖς μου λαβύρινθοι,
καὶ οἱ Μεμνόνειοι ἀνδριάντες, καὶ οἱ ὀβελίσκοι καὶ αἱ κολοσ-
σιῖαι Σφίγγες, καὶ τόσα καὶ τόσα τῆς γλυπτικῆς θαυμασία
ἔργα — ὅπου οἱ σοφοὶ ἐκαῖνοι ἱερεῖς ὑπὸ τὸ περίφημον εἰκονι-
κὸν καὶ συμβολικὸν εἶδος τῆς γραφῆς τῶν ἐκάλυψαν τὴν μυ-
στηριώδη σοφίαν των, καὶ κατεβασάνισαν ὅλων τῶν αἰώνων
τοὺς σοφοὺς διὰ τῶν ἐρμηνειῶν αὐτῶν — οὐδὲν τούτων τῶν
αἰγυπτιακῶν μου θαυμάτων θέλω σοὶ ἀναφέρει· οὐδὲ περὶ τῶν
διαπρεψάντων αὐτοῦ μεγάλων ἀνδρῶν μου, καθὼς τοῦ περι-
φήμου Σεσώστριος, καὶ τοῦ φιλέλληνος Ψαμμητίχου, καὶ τοῦ
Ἀράσιος, καὶ τῶν τότεων Φαραίωνων, ἐφ' ὧν τὰ τόσα ἐθαυμα-
τοῦργησεν ὁ ἀγαθὸς Θεὸς τῶν Ἑβραίων — οὔτε περὶ τῆς περι-
κλεοῦς πόλεως τοῦ Μεγάλου Μικεδόνος θέλω σοὶ εἶπει, ἥτις
ἐγένετο ἡ ἐνδοξὸς καθέδρα τοῦ Ἑλληνισμοῦ καὶ τῆς Πτολε-

μαϊκῆς μεγαλοπρεπείας, ἥτις μετὰ τῆς περιβοήτου Κλεοπά-
τρας ἐξέπνευσεν ὑπὸ τὴν στιβαρὰν χεῖρα τῶν Ῥωμαίων ὑπά-
των — οὐδὲν τούτων θέλω σοὶ ἐκθέσει — οὐδὲ περὶ τῆς ἐνδό-
ξου Κυρηναικῆς χώρας τῆς πατρίδος τοῦ ἡδυπαθοῦς φιλοσό-
φου μου Ἀριστίππου — οὔτε περὶ τῆς πλουσιωτάτης καὶ ἐ-
ξόχου εἰς τὸ ἐμπόριον καὶ τὴν ναυτικὴν Καρχηδόνας θέλω σοὶ
εἶπει, ἥτις μὲ τὸν Ἀμίλκην Βάρκαν της καὶ τὸν Ἀσδρούβαν
καὶ τὸν ἐνδοξότατον πάντων Ἀννίβαν της κατέπληξε τὴν Ῥω-
μαϊκὴν πολεμοφροσύνην.

Ταῦτά πάντα καὶ ὅσα ἄλλα παρήγαγεν ὁ ἐπ' ἐμοῦ ἄνθρω-
πος ὑπὲρ τῆς εὐημερίας καὶ εὐζωίας του, θέλω παραλείπει καὶ
θέλω μόνον, ὦ μήτερ, σοὶ εἶπει ὅτι ὡς πρὸς τὴν εὐδαιμονίαν
τοῦ ἀνθρώπου συμφωνῶ μὲ τὴν γνώμην τῆς ἀγαπητῆς ἀδελ-
φῆς μου Ἀσίας· σοὶ λέγω δηλ. ὅτι ἡ εὐζωία καὶ ἡ εὐπάθεια
εἶναι ἡ εὐδαιμονία τοῦ ἀνθρώπου.

ΓΗ (ἀποδοκιμάζει τὴν γνώμην της.) Οὔτε σὺ δυστυχῶς,
θύγατέρ μου, μὲ εὐχαρίστησας μὲ τὴν περὶ εὐδαιμονίας τοῦ
ἀνθρώπου γνώμην σου. Εὐχομαι ἡ νεωτέρα πασῶν Ἀμερικῇ νὰ
μὲ εἶπη τι καλλίτερον καὶ εὐπρεπέστερον εἰς τὴν ἀξίαν τοῦ
ἀνθρώπου.

ΑΜΕΡΙΚΗ (ἐγείρεται καὶ ἀρχίζει νὰ ὁμιλῇ μὲ ὕφος ἀληθῶς
εὐγενὲς καὶ ἀξιοπρεπές.) Ὡ ἀδελφαί μου πρεσβύταται! ἔχει
δίκαιον ἡ σεβαστὴ ἡμῶν μήτηρ Γῆ νὰ δυσανασχετῇ, διότι δὲν
ὁμιλήσατε ὀρθῶς περὶ τῆς ἀληθοῦς εὐδαιμονίας τοῦ ἀνθρώπου.
Καὶ ἐγὼ συμμερίζομαι τὴν λύπην καὶ τὴν ἀγανάκτησίν της·
δότε μοι νὰ σᾶς εἶπω, ὅτι περὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου ἐξε-
φράσθητε ὡς δὲν ἤρμοξε καὶ εἰς τὴν ἡλικίαν ὑμῶν καὶ εἰς τὴν
ἀξιοπρέπειαν τοῦ ἀνθρώπου. Ἐνῶ ἐκάστη ὑμῶν ἐξέθηκε τόσα
καὶ τόσα περὶ τῶν φυσικῶν της χαρίτων, καὶ περὶ τῆς ἠθικῆς
προόδου καὶ ἀναπτύξεως τοῦ κατ' αὐτὴν ἀνθρώπου, ἐξέθηκεν
ὅμως καὶ πολὺ ἐσφαλμένην τὴν περὶ τοῦ ἀνθρώπου ἰδέαν της.
Οὐδ' ἐξέθηκεν, ὡς προσήκει, τὰ ἐπιτυχῇ ἐλαττήρια, δι' ὧν ὁ
ἄνθρωπος δύναται νὰ φθάσῃ εἰς τὸν ἀληθῆ προορισμόν του.
Ὁμιλήσατε περὶ τοῦ ἀνθρώπου ὡς περὶ ἀλόγου ζώου, καὶ ἀ-
πεκρίθητε ὅτι ἡ ἀληθὴς εὐδαιμονία του συνίσταται εἰς τὴν
ἡδυπάθειαν καὶ τρυφήν, καὶ εἰς τὴν ζήτησιν καὶ ἀπόλαυσιν
τοῦ συμφέροντος. Ὡ προσφιλεῖς μου ἀδελφαί, εἶναι λυπηρὸν,
διότι ἡ μὲν μία ἡξιώθη νὰ γένῃ ἡ κοιτίς τοῦ Ἁγίου Χριστι-

ανισμού, ἡ δὲ ἄλλη τοῦ ἀληθοῦς πολιτισμοῦ· αὕτη μὲν ἡξιώθη
νὰ γεννήσῃ ἐπὶ τοῦ στήθους της τὸν μέγαν Σωκράτην, ὅστις
δὲν εὐτύχησε μὲν νὰ γεννηθῇ χριστιανὸς, ἀνεφάνη ὁμῶς ἀληθὲς
προαπόστολος τοῦ χριστιανισμοῦ, καθὼς τινες λέγουσιν ὀρθό-
τατα· διότι διὰ τῆς ἠθικῆς διδασκαλίας του τῆς τόσον ὀρθῆς,
καὶ τῆς ἐναρέτου διαγωγῆς του προητοίμασε τὰ πνεύματα πρὸς
εὐκολωτέραν παραδοχὴν τῶν θείων τοῦ χριστιανισμοῦ ἀρχῶν· ἡ
δὲ σεβαστὴ μου Ἀσία ἡξιώθη νὰ περιπατηθῇ ἀπὸ τὸν Θεὸν
αὐτὸν σαρκωθέντα διὰ τὴν ἀληθῆ εὐδαιμονίαν τοῦ ἀνθρώπου.

ὦ πολιά μητέρα! ἀλλοίμονον, ἐὰν ὁ Δημιουργὸς δὲν ἐφρόντι-
ζε ν' ἀνακαλυφθῶ καὶ ἐγὼ ἐπὶ τοῦ προσώπου σου, ὅπως συν-
τελέσω εἰς τὴν εὐδαιμονίαν τοῦ ὥραιου τούτου πλάσματός
σου. Δὲν θέλω ὁμῶς ἐνδιατρίψῃ εἰς τὴν ἀφήγησιν οὔτε τῶν
φυσικῶν μου προτερημάτων, οὔτε τῆς ἠθικῆς καταστάσεως
τῶν κατοίκων μου. Διότι τίς δὲν βλέπει ἐπὶ τοῦ πίνακος, ὅς-
τις μόνον τὴν ἡπειρόν μου περιλαμβάνει, τὴν ἀπέραντον ἑκ-
τασίμ μου ἀπὸ τοῦ ἐνὸς πόλου μέχρι τοῦ ἄλλου; Τίς δὲν ἐν-
νοεῖ ἀκόμη ὅτι ὁ Δημιουργὸς μὲ εἶχε συνδεδεμένην μὲ τὴν γη-
ραῖαν ἀδελφὴν μου Ἀσίαν; πρὸς τοὺς κατοίκους τῆς ὁποίας
εἶναι συγγενεῖς οἱ αὐτόχθονες κάτοικοί μου, ὡς φαίνεται καὶ
ἐκ τῆς γλώσσης καὶ ἐκ τῆς θρησκείας, τὴν ὁποίαν ἐπρέσβευον,
ἕως οὗ ἐφωτίσθησαν ὑπὸ τοῦ θείου χριστιανισμοῦ; Τίς δὲν
γνωρίζει ὅτι διὰ τὴν τόσην ἑκτασίμ μου περιλαμβάνα ὅλα τὰ
κλίματα, καὶ παράγω ὅλα τὰ προϊόντα τῶν ἄλλων ἀδελφῶν
μου, καὶ ἄλλα ἔχω μόνον εἰς ἐμὲ ἰδιάζοντα, καθὼς ἐκ μὲν
τῶν τετραπόδων ἔχω τοὺς βονάσους, καὶ τὰς λευκὰς ἄρκτους,
καὶ τοὺς ταπίρους, καὶ τὰς προβατοκαμήλους· ἐκ δὲ τῶν
πτηνῶν ἔχω τοὺς κόνδορας, καὶ τὰ πτηνόμυια κολύβρια καὶ
τόσα ἄλλα ἔντομα ἀξιοθέατα διὰ τὴν ὡραιότητα τοῦ χρώμα-
τος καὶ τὴν λάμψιν, ἣν ἐκπέμπουσιν ἐκ τῆς κεφαλῆς των· καὶ
ἐκ τῶν ἐρπετῶν ἔχω ἀκόμη τοὺς τρομεροὺς κροταλίας; Τίς ἀ-
γνοεῖ, ὦ μητέρα, ὅτι μόνη τῶν ἄλλων φέρω ἐπὶ τοῦ στήθους
μου τὰ γιγαντωδέστερα τῶν ὀρέων σου, ὡς τὰς Ἄνδεις μὲ τὰς
οὐρανομήκεις Κορδιλιέρας των, καὶ τὰ τρομερώτατα πυρίπνοα,
ὡς τὸ Κιμβόρασον καὶ τὸ Κοτοπάξιον καὶ ἄλλα· καὶ τοὺς με-
γαλοπρεπεστάτους τῶν ποταμῶν σου, ὡς τὸν Μισοισίπην καὶ
τὸν μέγιστον πάντων, τὸν Ἀμαζόνιον; Καὶ τὰ θαυμασιώτερα
διὰ τὸ ὕψος καὶ τὸ μέγεθος δένδρα καὶ φυτὰ, καὶ ἐπὶ πᾶσιν ἀ-

φθονώτατα μέταλλα, καὶ τοὺς λαμπροτάτους ἐκ τῶν πολυτίμων λίθων, διὰ τὰ ὁποῖα πάντα εἰμι ἡ πλουσιωτάτη τῶν θυγατέρων σου καὶ ἡ μόνη καθιστῶσα ὀλβιώτατον τὸν κατοικοῦντά με ἄνθρωπον; Εὐτυχῶς οὐδεὶς ταύτην τὴν φυσικὴν μου συσκευάσιν ἄγνοεῖ. Διότι καὶ κατ' αὐτοὺς ἀκόμη τοὺς ἀρχαίους χρόνους εἶχε σχεδὸν τὴν ιδέαν ὁ ἄνθρωπος, ὅτι ὑπῆρχον ἐγὼ ἐπὶ τῶν θαλασσῶν τοῦ δυτικοῦ ἡμισφαιρίου σου, ὡς τὸ ἀποδεικνύουσι μάλιστα οἱ δύο ἐξοχώτατοι σοφοὶ τῆς Ἑλλάδος ὁ Πλάτων καὶ ὁ Ἀριστοτέλης· καὶ αὐτοὶ οἱ φιλοχρήματοι ἔμποροι τῆς Καρχηδόνας μὲ ἐπεσκέπτοντο καὶ ὑπερεπλούτησαν ἐξ ἐμοῦ. Ἀφοῦ δ' ἐσχάτως ἀκριβῶς ἀνεκαλύφθη, ὅλα σχεδὸν τὰ ναυτικὰ κράτη, καὶ μάλιστα τῆς ἀδελφῆς μου Εὐρώπης, ἔσπευσαν νὰ πέμψωσιν ἐπ' ἐμοῦ γεωγράφους καὶ ἄλλους ἐπιστήμονας, διὰ νὰ γνωρίσωσι καταλεπτῶς τὴν περίβλεπτον ἡπειρόν μου· καὶ στόλους πολεμοφόρους μετὰ πολυαριθμῶν ἀποίκων, διὰ νὰ κατακτήσωσι καὶ κατοικήσωσι τοὺς ἀκυριεύτους, ὀλιγοοίκους καὶ πλουσιωτάτους τόπους μου. Καὶ τὰ μέγιστα ὑψαριστήθη ἐκ τῶν ἀποίκων τούτων, διότι ἐκόμισαν μετ' αὐτῶν τὸν χαριτόβρυτον χριστιανισμόν, ὅστις πλείστους καὶ ἐκ τῶν ἰθαγενῶν μου κατοίκων ἐξήγαγεν ἐκ τοῦ σκότους καὶ τῆς ἀγριότητος εἰς τὴν ὁδὸν τοῦ φωτός καὶ τοῦ ἀνθρωπισμοῦ. — Θεοδωρήτον δ' εὐτύχημα ὑπῆρξε δι' ἐμὲ, ὅτι οἱ ἐκ τῆς ἀγαπητῆς μου Εὐρώπης ἄποικοι καὶ μάλιστα οἱ τὰ πρὸς βορρᾶν στήθη μου κατοικήσαντες, ἦσαν ἄνθρωποι ἐπιστήμονες καὶ σοφοὶ, ἐχθροὶ ἄσπονδοι τοῦ δεσποτισμοῦ καὶ φίλοι θερμότατοι τῆς ἀληθοῦς ἐλευθερίας τοῦ ἀνθρώπου. Διὰ τοῦτο ἅμα ἐπάτησαν τὸ ἀδέσποτον ἀπ' αἰώνων, τὸ ἄζυγον, τὸ ἀγνὸν καὶ ὅλως παρθενικὸν στέρνον μου, καὶ ἀνέπνευσαν τὸν καθαρὸν ἀέρα, ὅστις πνέει ὑπὸ τὸν μεγαλοπρεπέστατον οὐρανόν μου, εὐθὺς ἡ ἱλαρωτάτη θεὰ Ἐλευθερία τοὺς ἤρπασεν εἰς τὰς ἀγίας ἀγκάλας της, ἀνέδειξεν αὐτὰς τὸν μόνον ἐπὶ γῆς ἀληθῆ καὶ μεγαλειότατον θρόνον της, καὶ ἀνηγόρευσε ἐπ' αὐτῶν βασιλεύουσαν τὴν στερεωτέραν, ἀλγθεστέραν καὶ μεγαλουργοτέραν Δημοκρατίαν τοῦ κόσμου. Ὡ, πόση εἰς ἐμὲ ἱερὰ ἀγαλλίασις! ὦ, ποία οὐρανόπεμπτος χάρις! Ἐνῶ τὰ γεγηρακότα κράτη τῶν προσφιλῶν ἀδελφῶν μου φέρουσιν ἐπ' αὐτῶν τὰ στίγματα τοσούτων πεπαλαιωμένων προλήψεων, βαρβαρικῶν ἐθίμων, τιμαριωτικῶν θεσμῶν, ἱπποτικῶν ἑξέων, καὶ μέχρι κορυφῆς ἀπο-

πτάζουσιν αἷματος ποταμῆδὸν ρεύσαντος ὑπὲρ τῆς ὑποστηρί-
ξεως τούτων, τὸ ἐπὶ τοῦ προσώπου μου εὐγενὲς κράτος τῆς
δημοκρατίας, καθαρὸν πάντων τούτων τῶν δυσειδῶν στιγμά-
των, ἀπηλλαγμένον τῶν τιμαριωτικῶν ἀξιώσεων καὶ τῶν
προνομιοχυῶν, περιστοιχίζεται ἀπλῶς ὑπὸ μόνῃ τῆς ἀληθοῦς
ἰσονομίας, τῆς ἀληθοῦς ἐλευθερίας, τῆς ἀληθοῦς ἰσοπολιτείας
— καὶ ἂν βαρὴ τινος αἷματος φαίνεται ποῦ χρωματίζουσα
τὴν λαοτευχῇ πορφύραν τοῦ κράτους τούτου, τὸ αἷμα τοῦτο
ἐχύθη ἀπὸ τὰς φλέβας τῶν μεγαλοψύχων υἱῶν μου, διὰ νὰ
ἐκλείψῃ πικντάπχσιν ἢ ἀνάρμοστοι διαίρεσις τοῦ ἀνθρώπου εἰς
τάξεις, προνομιούχους καὶ τάξεις θητευσούσας· καὶ ἀντὶ πάσης
εὐγενείας προπατορικῆς, ἀντὶ πάσης ἐκ καταγωγῆς ἀξιώσεως,
νὰ ἐπικρατήσῃ ἡ ἀτομικὴ ἀρετὴ, ἡ ἀτομικὴ ἀξία, ἡ ἐκ τῆς ἀ-
ληθοῦς μορφώσεως τοῦ ἀνθρώπου ἱκανότης. — Εὐχαριστῶ ἐξ
ὅλης μου τῆς ὑπάρξεως τὸν παντελεύθερον Πλάστην τῆς λογι-
κῆς καὶ αὐτεξουσίου ἀνθρωπότητος· διότι ηὐδόκησεν ὥστε ἡ
ἐν τοῖς κόλποις τῶν υἱῶν μου καθιδρυθεῖσα ἐλευθερία νὰ μὴν
ῆναι ἡ διεφθαρμένη ἐκείνη, ἥς ἡ χρῆσις κοινὴ καὶ εἰς τὰ ἄλογα
ζῶα, καὶ ἥτις συνίσταται εἰς τὸ νὰ κάμνῃ τις πᾶν ὅ,τι τῷ ἀ-
ρέσκει, ἥτις εἶναι ἐχθρὰ πάσης ἐξουσίας, ἥτις ὑποφέρει ὅλας
τὰς κακίας, ἥτις δεικνύει τὸν ἀνθρώπον κατώτερον ἑαυτοῦ,
καὶ καθ' ἧς ὁ Θεὸς τοῦ χριστιανισμοῦ ἐγείρεται ὠργισμένος·
ἀλλ' ἡ ἀληθὴς, ἡ οὐράνιος, ἥτις εὐρίσκει τὰς δυνάμεις τῆς εἰς
τὴν ἔνωσιν, ἥτις διατάττει τὴν ἔννομον καὶ λογικὴν ὑπερά-
σπισιν ἀλλήλων, ἥτις στηρίζεται εἰς τὸ πράττειν ἀφόβως τὰ
δικαίον καὶ τὸ ἀγαθόν, ἥτις πηγάζει ἐκ τῆς ἀκωλύτου ἐνερ-
γείας τῶν λογικῶν δυνάμεων τοῦ ἀνθρώπου κατὰ τὸν θεῖον
τοῦ χριστιανισμοῦ νόμον τὸν διατάττοντα, « πάντα δοκιμά-
ζετε, τὸ καλὸν κατέχετε, ἀπὸ πικντὸς εἶδους πονηροῦ ἀπέχε-
σθε. » — Νεὶ· εἰς ταύτην τὴν ἀγίαν ἐλευθερίαν βλέπει ἡ θρη-
σκεία τοῦ Ἰησοῦ ἐν πεδίον δεδομένον εἰς τὴν εὐγενῇ ἐξάσκησιν
τῆς νοητικῆς καὶ τῆς ἡθικῆς τοῦ ἀνθρώπου δυνάμεως καὶ ἀξί-
ας. Εἰς τὴν ἀληθῆ δὲ ταύτην θρησκείαν βλέπει ἡ Ἐλευθερία
αὕτη τὴν θεσπέσιον σύντροφον τῶν ἀγώνων καὶ τῶν θριάμ-
βων τῆς, τὸν σώστην φύλακα τῶν ἡθῶν, τὴν θεῖαν πηγὴν τῶν
δικαίων. Ἀλλὰ τί νὰ πολυλογῶ, ὦ μῆτερ; ἰδοὺ ἀπὸ περάτων
ἕως περάτων τῆς οἰκουμένης ἡ ἐνδοξοτάτη πατρίς τοῦ ἀθανά-
του Οὐασιγκτιῶνος, αἱ Ἡνωμέναι Πολιτεῖαι κλεῖζονται καὶ εἰ-

παύλῳ, ἡ σημαντικωτάτη, ἡ πρωτίστη τῶν χριστιανικῶν ἐπικρατειῶν κατὰ τὴν δύναμιν, κατὰ τὸν πλοῦτον, κατὰ τὸν πολιτισμὸν καὶ κατὰ τὴν ἀληθῆ ἐκπαίδευσιν τοῦ ἀνθρώπου· ἀφοῦ αὕτη ἡ γυναικεία φυλὴ φθάνει ἐν αὐτῇ εἰς τὴν ἀνωτάτην περιωπὴν τῆς παιδείας. Εἶναι συντόμως εἰπεῖν τὸ πρότυπον τοῦ τελείου καὶ μόνου ἀρμόζοντος εἰς τὸν λογικὸν ἄνθρωπον κοινωνικοῦ καὶ πολιτικοῦ συστήματος.

ΓΗ. Ἀληθῆ πάντα, ὦ εὐλογημένη ὑπὸ τοῦ Θεοῦ θύγατέρ μου! τὸ ἐγκώμιον μάλιστα, τὸ ὁποῖον ἐπλεξας περὶ σοῦ αὐτῆς, εἶναι ἑλλιπές. Στέμμα ἐξ ἐπαινῶν μεγαλοπρεπεστέρων, πολὺ εὐγλώττων καὶ ὑψιεπῶν, στέμμα καλλιτεχνηθὲν ἀπὸ τὰς δαιμονίους χεῖρας ὑψιπέτους Πινδάρου ἢ Ὀμήρου οὐρανοφρίτου ἀρμόζει ἐπὶ τοῦ παρθενικοῦ καὶ χαριτοκοσμῆτος μετώπου σου. — Ἀλλὰ, θύγατερ, παρηγόρησόν με περὶ τῆς εὐδαιμονίας τοῦ ἀνθρώπου, καὶ εἰπέ μοι τὰ δέοντα.

ΑΜΕΡΙΚΗ. (ἐκφέρει τὴν γνώμην της κτλ.) Ἐγὼ, ὦ πότνια μήτερ, γνωμοδοτῶ ὅτι ὁ ἄνθρωπος ὅταν ἐξασκῇ ἐλευθέρως τὰς σωματικὰς καὶ τὰς πνευματικὰς του δυνάμεις ὑπὸ τὸ κράτος καὶ τὴν διεύθυνσιν βουλήσεως πεφωτισμένης ὑπὸ τῆς ἀληθοῦς παιδείας καὶ κατηρτισμένης ὑπὸ τῆς ἀγιωτάτης διδασκαλίας τοῦ ἀμωμήτου Ἰησοῦ εἶναι εὐδαίμων. — Ἀλλ' ἴσως, ὦ μήτερ, ἡ γνώμη μου αὕτη δὲν εἶναι τόσον σαφής· ἡ μόνη φρονῶ, ἥτις δύναται νὰ εὐχαριστήσῃ καὶ σὲ, μήτερ, καὶ ἡμᾶς πάσας εἶναι ἡ μικρὰ Ἑλλάς, ἣν ἐγὼ σέβομαι, ἐκτιμῶ καὶ ἀγαπῶ διὰ τὴν μεγαλοφυΐαν τῆς διανοίας της, διὰ τὸ ὕψος τῶν νοημάτων της, καὶ διὰ τῆς θείας της γλώσσης τὴν γλυκύτητα καὶ ἀκρίβειαν καὶ δύναμιν· πιστεύω δὲ ὅτι καὶ αἱ προσφιλεῖς μοι ἀδελφαὶ Ἀσία, Ἀφρική καὶ Εὐρώπη τὰ αὐτὰ πρὸς αὐτὴν αἰσθήματα ἔχουσι, καὶ θέλουσι συμφωνήσαι μετ' ἐμοῦ νὰ προσκληθῇ εἰς τὸ συνέδριόν μας καὶ αὕτη διὰ νὰ μᾶς ἐκφράσῃ τὴν γνώμην της.

ΗΠΕΙΡΟΙ (παῖσαι ἀποκρίνονται.) Μάλιστα εἴμεθα σύμφωνοι.

ΑΣΙΑ (ἐκ μέρους της λέγει.) Καθόσον τῆς μὲν Εὐρώπης εἶναι προσφιλεῖς θυγάτηρ, ἐμοῦ δὲ φιλότατη ἀνεψία, διότι: ὑπῆρξε πιστὴ κήρυξ τοῦ ἐπ' ἐμοῦ γεννηθέντος σωτηρίου χριστιανισμοῦ.

ΓΗ (πρὸς τὴν Εὐρώπην.) Λοιπὸν σὺ, Εὐρώπη, ὡς μικροτέρα πασῶν καὶ ὡς μήτηρ αὐτῆς λάβε τὸν κόπον καὶ φώνησόν μοι τὴν μικρὰν Ἑλλάδα.

ΣΚΗΝΗ ΔΕΥΤΕΡΑ ΤΗΣ ΠΡΑΞΕΩΣ.

(Ἡ Ἑλλάς παρουσιάζεται μετὰ σεμνότητος καὶ αξιοπρεπείας ὁδηγουμένη ὑπὸ τῆς Εὐρώπης. Ἡ Γῆ λέγει πρὸς αὐτήν.)

ΓΗ. Φιλτάτη μου θυγατριδῇ! Ἐγὼ ἡ πολιά σου μάμμη συνεκάλεσα σήμερον, ὡς βλέπεις, τὴν ἀγαπητὴν μητέρα σου καὶ τὰς σεπτὰς θείας σου, διὰ νὰ συσσεφῶμεν περὶ τῆς εὐδαιμονίας τοῦ ἀνθρώπου, καὶ νὰ μοὶ εἴπῃ ἑκάστη τὴν γνώμην της περὶ τούτου. Δυστυχῶς δὲν ἐνέκρινον τὴν γνώμην οὔτε τῆς μητρὸς σου Εὐρώπης, οὔτε τῶν δύο ἄλλων θυγατέρων μου Ἀσίας καὶ Ἀφρικῆς — ἡ νεωτέρα ἡ Ἀμερικὴ μὲ εὐχαρίστησε περισσότερον. Ἀλλὰ συγχρόνως μοὶ ἐξέφρασεν αὕτη ὅτι σὺ μάλιστα δύνασαι νὰ μᾶς δώσῃς τὴν ἀκριβεστέραν περὶ τῆς εὐδαιμονίας τοῦ ἀνθρώπου ιδέαν, καὶ νὰ λύσῃς τὸ σπουδαῖον τοῦτο ζήτημα διὰ μιᾶς ὀρθοτάτης γνωμοδοτήσεως. Τὴν πρότασιν ταύτην παρεδέχθην μάλιστα προθύμως, ἀφοῦ καὶ ἡ ὠρχία μήτηρ σου Εὐρώπη ἐξέφρασεν ὑπὲρ σοῦ μυρίους ἐπαίνους καὶ εὐφημίας, καὶ ἐνεκωμίασέ τὸν νοῦν καὶ τὰ φρονήματά σου. Λέγε λοιπὸν, ὦ μικρά μου, ἐλευθέρως.

ΕΛΛΑΣ (ἀφοῦ προσαγορεύει προσηκόντως τὸ συνέδριον, εὐθὺς ὡς ἔνθεος γενομένη φιλοσοφεῖ περὶ τοῦ ἀνθρώπου καὶ τοῦ ποιήσαντος αὐτὸν Θεοῦ, καὶ ἀποφκίνεται τέλος ὅτι ὁ ἄνθρωπος εἶναι εὐδαίμων, ὅταν ᾔνῃ ἀληθὴς φιλόσοφος καὶ ἀληθὴς χριστιανός.) Μετ' ἄκρου σεβασμοῦ προσαγορεύω τὸ σεβαστὸν ὑμῶν συνέδριον προεδρευόμενον ὑπὸ σοῦ, ὦ σεπτὴ Γῆ παμμήτορ! καὶ μετ' ἐνδομύχου εὐχαριστίας ἀποδέχομαι τὴν ὑψηλὴν τιμὴν, ἣν μοὶ προσφέρετε εἰσάγουσά με εἰς τὸ ὑψηλὸν τοῦτο συνέδριον ὑμῶν, καὶ παρχλαμβάνουσαί με μεταξὺ τῶν γεγραμμένων προσώπων. Ἰδίως εὐγνωμονῶ πρὸς τὴν πεφιλημένην μητέρα μου Εὐρώπην, διὰ τὰ ὅσα ὑπὲρ ἐμοῦ ὠμίλησεν ἐνώπιον τοιοῦτου σεπτοῦ ἀροκκτηρίου. Εὐγνωμονῶ ὡσαύτως καὶ

πρὸς τὴν εὐγενεστάτην θεῖαν μου Ἀμερικὴν, ἥτις τοιαύτην ἀξίαν καὶ τιμὴν ἀπέδωκεν εἰς ἐμέ. — Καὶ εἶναι μὲν μέγα, ὦ σεβασταί μου, καὶ σπουδαιότατον τὸ προκείμενον ζήτημα. Πλεῖστοι ὁμῶς τῶν ἐνδόξων φιλοσόφων υἱῶν μου ἐμελέτησαν αὐτὸ καὶ ἱκανῶς τὸ διευκρίνησαν· ἢ μᾶλλον ἐμελέτησαν τὴν φύσιν τοῦ ἀνθρώπου, καὶ ἐξ αὐτῆς ὠδηγήθησαν εἰς τὴν λύσιν τοῦ μεγίστου τούτου ζητήματος, ὅπερ μάλιστα ἐντελῶς ἐπελύθη, ἀφοῦ ὁ ἥλιος τοῦ χριστιανισμοῦ ἀνέτειλεν ἐπὶ τοῦ φιλοσοφικοῦ πνεύματος τῶν υἱῶν μου καὶ κατεφώτισεν αὐτό. Συμφώνως λοιπὸν μὲ τὰς φιλοσοφικὰς καὶ χριστιανικὰς ταύτας μελέτας θέλω σὰς ὁμιλήσει καὶ ἐγὼ σήμερον, ὦ σεβασμιωτάτη μῆτερ, τὰ ἐπόμενα, εἰς τὰ ὁποῖα πιστεύω θέλετε δώσει εὐμενῇ ἀκρόασιν καὶ εὐαρεστηθῇ ἐπὶ τέλους. — Ὁ ἄνθρωπος, ὦ μῆτερ, κατὰ τὴν ἐξωτερικὴν κατασκευὴν τῶν μερῶν αὐτοῦ θεωρούμενος, ἀνήκει εἰς τὴν τάξιν τῶν τετραπόδων ζώων, διαφέρει ὁμῶς αὐτῶν οὐσιωδῶς καὶ σωματικῶς μὲν, μάλιστα δὲ ψυχικῶς. Καὶ σωματικαὶ μὲν αὐτοῦ διαφοραὶ εἰσι τὸ ὀρθοπεριπατητικόν, καθότι πάντες οἱ ἄνθρωποι, οὐδ' αὐτῶν τῶν ἀγρίων καὶ τῶν εἰς τὴν ἐσχάτην βαρβαρότητα ζώντων ἐξαιρουμένων, ἵπτανται καὶ βαδίζουσιν ὀρθοί· ἢ εὐπροεπῆς δὲ αὐτῇ στάσις εἶναι συμφωνοτάτη πρὸς τὴν ὅλην διάταξιν τῶν μερῶν τοῦ σώματός του· ἔπειτα αἱ πολυειδεῖς προαιρετικαὶ κινήσεις τῶν ἐξωτερικῶν ὀργάνων, μάλιστα τῶν αἰσθητηρίων τῆς ὀράσεως καὶ τῆς ἀκοῆς καὶ τῆς ἀφῆς, ἥτις διὰ τῆς δεξιότητος καὶ εὐκινήσεως καὶ τῆς λεπτοτάτης διαπλάσεως τῶν δύο χειρῶν καθιστᾷ τὸν ἄνθρωπον ποιητὴν ποικιλωτάτων θαυμασίων ἔργων. Προσέτι διαφέρει τῶν ζώων κατὰ τὸ σῶμα καὶ καθότι αἱ δυνάμεις τῶν αἰσθητηρίων αὐτοῦ, ἂν καὶ δὲν ἦναι ὁμοίως εἰς τὸν ἀνώτατον βαθμὸν τῆς τελειότητος, εἶναι ὁμῶς πᾶσαι ἐπίσης ἀνεπτυγμέναι κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον, ἐνῶ τῶν ζώων δύναται νὰ ἦναι ἢ μία καθ' ὑπερβολὴν ἀνεπτυγμένη, αἱ δὲ λοιπαὶ πολὺ ὑποδεέστεραι τῶν τοῦ ἀνθρώπου. Τὰ μάλιστα δὲ διαφέρει καὶ κατὰ τὴν ἔνθεον φωνήν, ἥτις ἐξαρτᾶται μὲν ἐκ τῆς λεπτότητος τῶν φωνητηρίων ὀργάνων, ἀλλὰ μάλιστα καὶ ἐκ τοῦ λογικοῦ, ὑπὸ τοῦ ὁποῖου ὁ ἄνθρωπος ἐκινήθη πρὸς εὐρεσιν τῆς γλώσσης, διὰ τῆς ὁποίας ἐκφράζει τὰ διανοήματα καὶ αἰσθημάτων του, εἰς τοὺς ὁμοίους αὐτοῦ. Ψυχικῶς δὲ διαφέρει τῶν ζώων ἐξαιρέτως κατὰ τὰς θαυμασιωτάτας δυνάμεις

τῆς ἐν αὐτῷ ὑπαρχούσης αὐλου θείας οὐσίας, καὶ ὑπὲρ πάντων κατὰ τὴν ἁνωτάτην πασῶν δύναμιν τὸ λογικόν, διὰ τοῦ ἐποίου ὑφιοῦται ὑπεράνω τοῦ αἰσθητοῦ κόσμου, ἀποκτᾷ ἐννοίας τῶν ὑπὲρ αἰσθησιν, ἥτοι τῆς θεότητος, τῆς ἀγιότητος, τῆς ἀθανασίας, τῆς μακαριότητος, τῆς ἀρετῆς, καὶ οὕτω καθίσταται τὸ ὠράτισμα τῆς γηίνου ὀψεώς σου, ὦ μῆτερ, τὸ εὐγενέστατον τῶν ἐπὶ σὲ δημιουργημάτων, καὶ τέλος κύριος ὄλων τῶν ἐπὶ σὲ ἀντικειμένων, τὰ ὅποια ἐρευνᾷ, διατάσσει κατὰ τοὺς φυσικοὺς αὐτῶν νόμους πρὸς τὰς χρείας του, ἐξευγενίζει, ἐξημερώνει, τελειοποιεῖ καὶ ἀπολαμβάνει πᾶσαν τὴν ἐξ αὐτῶν διδομένην δι' αὐτὸν ὠφέλειαν. Δυνάμει προσέτι τῆς λογικῆς ταύτης φύσεώς του καὶ ἔχων καὶ βούλησιν ἐλευθέραν, δύναται νὰ χαλιναγωγῇ τὰς ἐγωϊστικὰς ὁρμὰς καὶ ὁρέξεις του, νὰ ὁρμᾶται πρὸς τὴν τελειοποίησιν τῶν διανοητικῶν αὐτοῦ δυνάμεων διὰ τῆς ἱερᾶς ἐπιστήμης, καὶ πρὸς τὸν ἀγισμὸν τῶν ἡθικῶν διὰ τῆς πράξεως τῆς ἀρετῆς· καὶ οὕτω δεικνύεται τὸ ὄντως πεφιλημένον καὶ ἄριστον πλάσμα τῶν πανσόφων καὶ παναγάθων χειρῶν τοῦ δημιουργοῦ, ὅστις ὢν ἀένναος πηγὴ τοῦ ἀπολύτου καλοῦ, τοῦ ἀγαθοῦ καὶ τοῦ ἀληθοῦς, ἐπλασε καὶ τὸν ἄνθρωπον θέσας ὡς θεμελιώδεις ἀρχὰς τοῦ λογικοῦ τὰς ιδέας ταύτας, σκοπὸν ἔχων τὴν εὐδαιμονίαν τοῦ ἀνθρώπου. Ἐκ τούτων λαιπὸν πασῶν τῶν ἐρευνῶν καὶ παρατηρήσεων συνάγεται, ὦ μῆτερ, ὅτι ὁ ἄνθρωπος ἵνα εὐδαιμονῇ, πρέπει νὰ μελετήσῃ σπουδαίως καὶ νὰ ἐφαρμόσῃ εἰς ἑαυτὸν τὸ περὶφημον τοῦ γονίμου ἑλληνικοῦ νοῦς προῖον, τὸ μέγα ἐκαῖνο καὶ θεῖον παράγγελμα τοῦ « Γινῶθι σαυτὸν »· νὰ γνωρίσῃ δηλ. τί εἶναι, τί δύναται νὰ γένη καὶ εἰς τί εἶναι προωρισμένος· νὰ γνωρίσῃ ὅτι προορισμός του ἡ σκοπὸς τῆς ὑπάρξεώς του ἐπὶ τῆς γῆς εἶναι τὸ νὰ πλησιάζῃ εἰς τὸν ὕψιστον ποιητὴν του διὰ τῆς ἀναπτύξεως καὶ τῆς τελειοποιήσεως τῶν ἐμφύτων ἐν αὐτῷ αἰσθημάτων τοῦ καλοῦ, τοῦ ἀγαθοῦ καὶ τοῦ ἀληθοῦς, καὶ διὰ τῆς πράξεως τῆς θεαρέστου ἀρετῆς, καὶ οὕτω ν' ἀποκτήσῃ τὴν ἐν τῷ παρόντι βίῳ προωρισμένην αὐτῷ ἀληθῇ εὐδαιμονίαν, καὶ ἄμχα νὰ προετοιμάσῃ ἑαυτὸν διὰ τὴν ἐν τῷ μέλλοντι βίῳ μακαριότητα. « Γίνεσθε, διατάττει ὁ θεᾶνθρωπος Ἰησοῦς, τέλειοι καὶ ἅγιοι, ὅτι ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς τέλειος καὶ ἅγιός ἐστίν. » — Ἄλλ' ὁ ἄνθρωπος ἐξ ἀρχῆς τῆς πλάσεώς του, ὦ μῆτερ, ἀπεμακρόνθη τῆς ἀθώας ταύ-

της καὶ θεαρέστου καταστάσεως, ἀπεμακρύνθη, ἐξεπλανήθη παραλόγως· διότι διαφθαρεῖς ὑπὸ τῶν ἐγωϊστικῶν αὐτοῦ ὀρμῶν καὶ ὀρέξεων, ἐζήτει νὰ ἐξαλείψῃ κατὰ μικρὸν τὸν ἔμφυτον τοῦτον νόμον τῆς ἀξιοπρεποῦς καὶ εὐδαιμονιστικῆς διαγωγῆς του, καὶ ἀπομακρυνόμενος ὁλονέν τοῦ παραδείσου τῆς εὐδαιμονίας, ἐξετρέπετο εἰς τὰς ἀγρίας καὶ ἀκανθοφόρους χώρας τῆς κακοδαιμονίας, καὶ εἰς τοὺς φρικώδεις κρημνοὺς αὐτῆς κρημνιζόμενος, κατεστρέφετο καὶ ἠφανίζετο καὶ ὠκτείρετο ὑπὸ τοῦ Δημιουργοῦ του. Καὶ ἡ μέχρι σήμερον δὲ κακοδαιμονία, εἰς ἣν βλέπεις, ὦ μῆτερ, τὸν ἀνθρώπον ἐκτρέπομενον καὶ περιπλανώμενον, εἶναι ἔχνος τῆς ἀρχαίας ἐκείνης διαστροφῆς του, εἶναι λείψανον ἐκείνης· καὶ δὲν θέλει ἀπαλλαχθῇ ταύτης ἐντελῶς ὁ ἀνθρώπος, ἂν δὲν ἐπιστήσῃ ἀπασαν τὴν προσοχὴν τοῦ πνεύματός του εἰς τὸ σοφώτατον καὶ ἀγιώτατον μέσον, ὅπερ ὁ Θεὸς ἀπεκάλυψε διὰ τὴν σωτηρίαν καὶ τὴν εὐδαιμονίαν αὐτοῦ, καὶ ὅπερ εἶναι ἡ ὑψηλοτάτη καὶ μεγίστη τῶν ἐπιστημῶν· διότι τὸν Θεὸν καταβιβάζει πρὸς τὸν ἀνθρώπον, καὶ τὸν ἀνθρώπον ἀναβιβάζει πρὸς τὸν Θεόν. Ἐπειδὴ ὁ Δημιουργὸς τοῦ ἀνθρώπου, ὡς φιλάνθρωπος ποιητὴς ἀγαπῶν τὸν ἀνθρώπον ὄντα τὸ τελειότατον τῶν πλασμάτων του, καὶ ἐπιθυμῶν νὰ ἐπανίδῃ αὐτὸν εἰς τὴν θεϊάν, τὴν ὠραιοτάτην ὁδὸν τῆς εὐδαιμονίας, ἀπεφάσισε νὰ καταβῇ ἐπὶ τῆς γῆς, ὅπως σώσῃ καὶ εὐδαιμονίσῃ τὸν ἀπολωλότα ἀνθρώπον. Καὶ οὕτως, ὦ σεπτὴ Ἀσία, ἐτελέσθη ἐπὶ τοῦ προσώπου σου τὸ μέγιστον, τὸ θαυμασιώτατον, τὸ μυστηριωδέστατον γεγονός, ἡ ἐνανθρώπησις δηλ. τοῦ Θεοῦ διὰ τὴν ἀναγέννησιν καὶ τὴν ἔνθεον εὐδαιμονίαν τοῦ ἀνθρώπου. Νέον λοιπὸν φῶς ζωογόνον καὶ ζωοποιὸν ἐπεχύθη εἰς τὸν ἐσκοτισμένον διανοητικὸν καὶ ἠθικὸν ὀρίζοντα τοῦ ἀνθρώπου ἐκ τῆς ἀληθεστάτης καὶ ὑγιεστάτης διδασκαλίας τοῦ θεανθρώπου Ἰησοῦ. Ἐπὶ τῶν θεογράπτων ἀρχῶν αὐτῆς ἐθεμελιώθη τὸ καλλιπρεπέστατον καὶ μεγαλοπρεπέστατον οἰκοδόμημα τῆς εὐδαιμονίας τοῦ ἀνθρώπου, ἄνω τῆς ἱερᾶς θύρας τοῦ ὁποίου εἶναι γεγραμμένον διὰ θείων γραμμάτων τὸ ἀψευδέστατον λόγιον τοῦ Κυρίου: « Αὕτη ἐστὶν ἡ ζωὴ ἡ αἰώνιος, ἵνα γινώσκωσί σε τὸν μόνον ἀληθινὸν Θεὸν καὶ ὃν ἀπέστειλας Ἰησοῦν Χριστὸν », ὡς πάλαι πρὸ τῆς θύρας τοῦ ἑλληνικοῦ θεοῦ τῆς σοφίας ἦν κεχαραγμένον τὸ θεόπνευστον « Γνώθι σαυτόν. »

Πρὸς ταῦτα λοιπὸν τὰ δύο σωτηριώδη διατάγματα ἐὰν ἀφορᾷ

ὁ ἄνθρωπος, καὶ συμφώνως πρὸς αὐτὰ ἐὰν διάγῃ τὴν ζωὴν του ἐπὶ τῆς γῆς, εἶναι εὐδαίμων. Διότι ἡ γνῶσις τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ καὶ ἡ γνῶσις ἑαυτοῦ διὰ μόνου τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ εἰς οὐδὲν ἄλλο φέρει τὸν ἄνθρωπον ἢ εἰς τὸ πράττειν διηνεκῶς τὸ ἀγαθόν, εἰς τὸ ζητεῖν καθαρῶς τὸ ἀληθές, εἰς τὸ κρατεῖν σταθερῶς τῶν ἀλόγων αὐτοῦ παθῶν καὶ ὀρέξεων, καὶ εἰς τὸ διαγίνειν τὸν ὕλικόν αὐτοῦ βίον ἀξίως τῆς λογικῆς αὐτοῦ φύσεως, ἐλευθέρως τῶν σωματοφθόρων καὶ ψυχοφθόρων μεριμνῶν καὶ περισπασμῶν τῶν ἐκ τῆς κακίας γεννωμένων, καὶ συμφώνως πρὸς τὸ μέγα αὐτοῦ μέλλον. Ὡς αὕτη ἡ εὐγενὴς κατάστασις οὐδὲν ἄλλο εἶναι ἢ ἡ προσωρισμένη εἰς τὸν ἄνθρωπον τελειοποίησις — αὕτη δὲ βεβαίως οὐδὲν ἄλλο εἶναι ἢ ἡ ζητούμενη εὐδαιμονία του. — Ἐν κεφαλαίῳ εἰπεῖν, ὧς μᾶτερ σεπτὴ καὶ ὑμεῖς ὧς γεραραί μου θεῖαι, ὁ ἄνθρωπος γίνεται εὐδαίμων, ὅταν ἦναι ἀληθὴς φιλόσοφος καὶ ἀληθὴς χριστιανός· ὅταν ἀκολουθῶν εἰλικρινῶς καὶ ὀρθοδόξως τὸν Ἰησοῦν, καὶ μόνον τὸν Ἰησοῦν, ὅστις ἐστὶ τὸ φῶς τοῦ κόσμου, καὶ ἐκτρέφων ὁλονέν καὶ ἐκπαιδεύων τὴν ψυχὴν του εἰς τὰς σοφὰς ἀναπτύξεις τοῦ Γνωθι σκυτὸν, τὰς ὑπὸ τῶν εὐφροσύνων υἱῶν μου γενομένας, βαδίζῃ τὴν εὐθεῖαν ὁδὸν τοῦ βίου, ζητῶν τὸ καλόν, ἐρευνῶν τὸ ἀληθές καὶ πράττων τὸ ἀγαθόν, ἅπερ εἰσὶ μυστηριώδης εἰκὼν τῆς ἀκαταλήπτου τρισυποστάτου θεότητος. — Ἰδοὺ, ὧς σεβασταί μοι, τὸ κατ' ἐμὲ ἡ εὐδαιμονία τοῦ ἀνθρώπου.

ΓΗ (ἐπιδοκιμαζέει τὴν Ἑλλάδα κατευχαραριστουμένη κτλ.)
Εὐγε, εὐγε, φίλτατον θυγάτριον! Ζῆθι μυριετῆς εἰς αἰῶνας αἰώνων ἀξίως τῆς σοφίας καὶ τῆς μεγαλοφροσύνης σου. Κατεβέβηχθην ἀκούσασθαι τὴν σοφὴν καὶ πλήρη ἀξιώματος δημηγορίαν σου περὶ τοῦ ἀνθρώπου, καὶ περὶ τοῦ Δημιουργοῦ του καὶ περὶ τόσων ἄλλων. Μ' ἐξήγαγες τῆς φρικτῆς ἐκείνης ἀπορίας, ἥτις ἀπὸ τοσοῦτον χρόνον με κατατῆκε βλέπουσαν τὸν ἄνθρωπον παίγνιον τῆς κακοδαιμονίας καὶ ἀθλιότητος. Ἡ γνώμη σου περὶ τῆς εὐδαιμονίας τοῦ ἀνθρώπου εἶναι ἡ μόνη ὀρθοτάτη, ἡ μόνη ἀληθεστάτη. Δὲν συμφωνεῖτε μετ' ἐμοῦ καὶ ὑμεῖς, προσφιλεῖς μοι θυγατέρες;

ΑΙ ΗΠΕΙΡΟΙ (πᾶσαι ἀποκρίνονται ἐπευφημοῦσαι.) Μάλιστὰ συμπάσκομεν μετὰ σοῦ, ὧς σεπτὴ μᾶτερ, συμπάσκομεν ὁμοθυμαδὸν καὶ ἐπευφημοῦμεν τὴν μικράν μας Ἑλλάδα! καὶ συμφώνως ὁμολογοῦμεν ὅτι ἡ τόσον συνετὴ καὶ ἀξιωματικὴ ὁμι-

λία τῆς τὴν καταδεικνύει, ὅτι εἶναι ἀληθῶς ἡ μήτηρ τῶν με-
γαλοφροσύνων πατέρων τοῦ ἀληθοῦς πολιτισμοῦ τῆς ἀνθρω-
πότητος. — Δικαίως ἡ δόξα σου, ὦ Ἑλλάς, δὲν θέλει ἐκλείψει
ποτέ ἀπὸ τοῦ προσώπου τῆς γῆς. Θὰ ᾔηται αἰωνία, ὡς εἶναι ἡ
σοφία, τὴν ὁποίαν ἀείποτε ἐπιδιώκεις. Θὰ ᾔηται ἀνεξάντλητος,
ὡς εἶναι ἡ ἀρετὴ, ἣν ἠγάπησας· χαῖρε, ὦ μικρὰ ἡμῶν κόρη, καὶ
ἡ χαρὰ σου αὐτὴ ἀντανακλᾷ εἰς τὸ πρόσωπον ἡμῶν, ἐξ ὧν ἡ
μία ἐστὶ μήτηρ σου, αἱ δὲ ἄλλαι ἀδελφαὶ τῆς μητρὸς σου. Δι-
καίως καὶ εὐφροσύνως θὰ σὲ ἴδωμεν βραβευομένην ὑπὸ τῆς
παμμήτορος ἡμῶν Γῆς.

ΓΗ. Ναί, προσφιλεῖς κόραι, εἶναι ἀξία τοῦ ὀρισθέντος ἡ μι-
κρά μου Ἑλλάς. Ἐλθε λοιπὸν, φιλότατη μοι θυγατριδῇ· ἐλθε,
λάβε τὸν κλάδον τοῦτον τῆς δάφνης μετὰ τοῦ ἱεροῦ σταυροῦ
τοῦ Ἰησοῦ, τὴν μὲν ὡς ἀειθαλὲς σύμβολον τῆς σοφίας σου, τὸν
δὲ ὡς ἱερὸν σημεῖον τῆς κατατροπώσεως τῶν παθῶν καὶ κα-
κοδαιμονιῶν τοῦ ἀνθρώπου.

(Ἡ Ἑλλάς προσέρχεται λαμβάνουσα ἐκ τῶν χειρῶν τῆς Γῆς
τὸ βραβεῖον.)

ΓΗ (κηρύττει τὴν λῆξιν τοῦ συνεδρίου λέγουσα·) Λοιπὸν,
φίλταται θυγατέρες, αἰσίως καὶ ἐπιτυχῶς περατοῦται τὸ συν-
έδριον ἡμῶν ὑπὲρ τῆς εὐδαιμονίας τοῦ ἀνθρώπου (καὶ ἀπο-
τεινομένη πρὸς τὴν γραμματέα, ἣτις ἐκάθητο παρὰ τράπεζαν
γράφουσα τὰ πρακτικὰ τῆς συνδιασκέψεως, λέγει.) Σὺ δὲ, ὦ
γραμματεῦ, ἀνάγνωθι εἰς ἐπήκοον τοῦ σεβαστοῦ ἀκροατηρίου
τὰς γνώμας τῆς συνδιαλέξεώς μας περὶ τῆς εὐδαιμονίας τοῦ
ἀνθρώπου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ (ἀναγινώσκει τὰς γνώμας.) Γνώμη τῆς Ἀ-
σίας· ὅτι ἡ εὐδαιμονία τοῦ ἀνθρώπου συνίσταται εἰς τὴν εὐ-
πάθειαν καὶ τρυφήν.

Γνώμη τῆς Εὐρώπης· ὅτι ἡ εὐδαιμονία τοῦ ἀνθρώπου συν-
ίσταται εἰς τὴν διὰ παντοίων μέσων ζήτησιν τοῦ ὕλικου συμ-
φέροντος.

Γνώμη τῆς Ἀφρικῆς· ὁμοία τῇ τῆς Ἀσίας.

Γνώμη τῆς Ἀμερικῆς· ὅτι ἡ εὐδαιμονία τοῦ ἀνθρώπου συν-
ίσταται εἰς τὴν ἐλευθέραν ἐξάσκησιν τῶν σωματικῶν καὶ πνευ-
ματικῶν του δυνάμεων ὑπὸ βούλησιν πεφωτισμένην ὑπὸ τῆς
ἀληθοῦς παιδείας καὶ κατηρτισμένην ὑπὸ τοῦ χριστιανισμοῦ.

Γνώμη τῆς Ἑλλάδος ἐπιδοκιμασθεῖσα καὶ βραβευθεῖσα ὑπὸ

τῆς σεβαστῆς Γῆς· ὅτι ἡ εὐδαιμονία τοῦ ἀνθρώπου συνίσταται εἰς τὴν γνῶσιν ἑαυτοῦ καὶ τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ διὰ τῆς ἀληθοῦς φιλοσοφίας καὶ τοῦ χριστιανισμοῦ.

ΓΗ (ἐπιφέρει.) Ἐπειδὴ καὶ ἡ συνδιάλεξις ἡμῶν, ὦ φίλοι θυγατέρες, ἔλαβε τοιαύτην αἰσίαν ἔκβασιν συγκροτηθεῖσα ἐν τῇ περιωνύμῳ ταύτῃ πόλει τοῦ Ὀμήρου, ἐπιθυμῶ ν' ἀπαγγείλῃς προσέτι, ὦ γραμματεῦ, πρὸς τιμὴν τῆς πόλεως ταύτης καὶ πρὸς εὐχαρίστησιν τῶν ἀξιοτίμων συμπολιτῶν τοῦ ποιητοῦ καὶ πάντων τῶν παρακαθημένων σεβαστῶν ἀκροατῶν τὴν περὶ τῆς γεννήσεως τοῦ ποιητοῦ ποίησιν.

II ΓΕΝΝΗΣΙΣ ΤΟΥ ΠΟΙΗΤΟΥ.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ.

Μίαν ἐνῶ μαγικὴν τῆς ἀνοίξεως φίλην πρωΐαν,
Ἡ δροσοβόλος Ἡὼς ῥοδοκρίνουσ' τανύουσα χεῖρας,
Τῆς οὐρανοῦ στοᾶς τὴν καλλιῶμετον ἥνοιγε πύλην,
Καὶ ὁ πυρφόρος ἐξήρχετο ἥλιος τ' ἄρμα του σύρων,
Καὶ τὰς χρυσᾶς του τοξεύων ἀκτῖνας μὲ φῶς ζωηφόρον,
Τῆς γεραρᾶς περιέβαλλ' Ἀσία τὸ εὐμορφον στήθος.
Τὶς ἀηδῶν λιγυρόφωνος φίλη τοῦ κάλλους ἐφάνη
Τὸν ὑψηλὸν διασχίζουσ' αἰθέρα, πτηνὸν Ἡλυσίων,
Κ' ἐρατεινῶς τὸν ἀέρα ριπίζουσα, κ' ὅλως γλυκέως
Τὴν προσφιλῇ της διεύθυνε πτῆσιν πλησίον πρὸς ὄχθας
Χλωροστεφοῦς ποταμοῦ μελιστάλακτον νᾶμα κυλῶντος.
Σ' τοὺς γλαφυροὺς της δὲ ὄνυχας εἶχε γραφίδα καλλίστην
Καὶ χρυσοπάρυφον βίβλον. — Ἦν ἄγγελός τις θεσπεσία,
Ἐξ οὐρανοῦ πεμπομένη ἀγγέλλουσα μέγα τι δῶρον,
Ἀπὸ τῶν θείων χειρῶν ἀφεθὲν εἰς τὴν γῆν εὐδαιμόνως,
Καὶ ἐντολὴν ὑψηλὴν εἰς ἀνθρώπινον φέρουσα βίον.
Εἰς τὸ ποτάμιον χεῖλος δ' ἐκεῖ ἀνηγείρετο δάφνη,
Τοὺς ἀειθάλλοντας κλώνους της κλίνουσα κάτω μὲ χάριν,
Καὶ χορηγοῦσα σκιὰν προσφιλῇ τερπνοτάτῃ. Ἐπάνω
Τῆς δάφνης ταύτης μὲ ἦθος πολλῆς εὐφροσύνης κατέπετη

Ἡ λιγυρά ἀηδὼν, καὶ ἐπάνω εἰς κλάδον ἀφείσα
 Τὴν ἣν ἐκράτει γραφίδα καὶ τὴν χρυσοπάρυφον βίβλον,
 Ἄσμα ἐτόνισεν ἔνθους μὲ μέλος μαγεῦον τὴν πλέον
 Ἀπαθεστέραν καρδίαν. Ἡκούοντο δὲ ἐκ τοῦ μέλους
 Τοῦ θελκτικοῦ τῆς αὐτοῖ οἱ χαρμόσυνοι λόγοι μὲ τόνον
 Προφητικὸν θεοπνεύστου προφήτου. Καὶ ἔλεγον οὕτω :
 « Θάλασσα, γῆ, οὐρανοὶ, ἑορτῆς περιδλήθητε κόσμον.
 Πᾶσα ἡ φύσις στολὴν καλλονῆς περιδύθητι νέας,
 Θὺς εἰς τὸ μέτωπον στέμμα κλεινοῦ, ἀγλαοῦ μεγαλείου,
 Καὶ εἰς χαρὰν ἐξαισίαν δρμήθητι ὅλη. Παιδίον
 Σοὶ ἐγεννήθη μικρὸν, πλὴν ἀξίωμα μέγα κομίζον.
 Εἶν' οὐρανόθεν αὐτὸ ὠρισμένον μ' ἀμίμητον χάριν
 Τῶν καλλονῶν σου νὰ ψάλλῃ τὰ θέλγητρα, καὶ τὰ μεγέθη
 Τῆς πλάσεώς σου αὐτῆς εἰς αἰθέρια ὕψη Ὀλύμπου
 Νὰ ἀναγάγῃ, κ' αὐτοῦ τοῦ θεοῦ τὴν ἀθέατον ὄψιν
 Νὰ ζωγραφίσῃ μὲ χεῖρα οὐχὶ οὐδαμῶς ἀνθρωπίνην.
 Τοῦ τριλαμποῦς τῆς θεότητος θρόνου νὰ ψαύσῃ,
 Κ' ἐκ τοῦ πλησίον αὐτοῦ φασινὸν ἀργυρούχου κρατῆρος
 Τὸ μυστικὸν ν' ἀρυσθῇ καὶ πανεύσομον μῦρον· καὶ τοῦτο
 Νὰ ἐπιχύσῃ εἰς ἅπαν τὸ γήϊνον στῆθος, καὶ κάλλη
 Ζωηροτάτης μορφῆς εἰς πᾶν κ' ἄψυχον πλάσμα νὰ δώσῃ.
 Χαίρετε θάλασσα, γῆ, οὐρανῶν ὁ ἀπέραντος θόλος,
 Τὸ γεννηθὲν χαριτόβρυτον τοῦτο καὶ ἔντιμον βρέφος
 Εἶν' ποιητῆς ὑψινοῦστατος, εἶναι ὁ μέγας ἐκεῖνος
 Ὅμηρος, ὅστις ποτὲ τοῦ σκληροῦ ὀλετήρος θανάτου
 Δὲν θὰ γευθῇ τὸ ποτὸν, ἀλλ' εἰς πάντα τοῦ κόσμου τὸν χρόνον
 Θέλει ἀθάνατος ζῆ καὶ πανσέβαστος θέλει διδάκτωρ
 Εἰς τοὺς ἀνθρώπους ὑπάρχει, κ' εἰς πᾶσαν τοῦ βίου των τέχνην. »

Ἡ λιγυρόφωνος ταῦτ' ἀηδὼν θεοφόρητος μάντις
 Εἶπεν ἐκχέουσα μέλος ὠδῆς θελκτικῆς γλυκυτάτης,
 Κ' ἐρατεινῶς πτερυγίσασα ἔκαμε κάτω νὰ πέσῃ
 Ἡ καλλιπτερεῦξ γραφίς καὶ ἡ βίβλος, κ' ἀπέπτῃ. — Παιδίου
 Ἀρτιγεννήτου ἠκούσθη κλαυθμύρισμα ὅμοιον ὅχι
 Μὲ τῶν βρεφῶν τοὺς κλαυθμοὺς, ἀλλ' ἐξαισίον μέλισμα ἔχον
 Καὶ ἁρμονίαν φωνῆς γλυκερᾶς, ὡς φωνῆς ἀηδόνος,
 Ἡ λευκοπτέρυγος κύκνου, ἐκ κύματος ὅστις εὐρύου
 Χαίρων ἀνέδου μελίζων τοῦ νέου του βίου τὸν ὄρθρον.
 Ἦτο δ' αὐτὸ τὸ θεσπέσιον βρέφος ἐκεῖ ὑποκάτω

Τῆς ἱερᾶς φιλομάντιδος δάφνης, κ' ἐνῶ ἡ μελίφρων
Μουσοφιλὴς ἀηδὼν τὴν μεγάλην του ψάλλουσα μοῖραν,
Τὰ τῆς ἀξίας του σύμβολ' ἀφῆκ' ἐπ' αὐτοῦ νὰ ριφθῶσιν
Εἰς τὸ ἄβρόν του κατέπεσον στῆθος. Κ' ἀφῆκε τὸ βρέφος
Κλαυθμούς βαρέως πληγὲν, ἀλλὰ δὲν ἦν κλαυθμὸς οὗτος βρέ-
φους.

Ἦτον ἡχώ λαλιᾶς θαυμαστῆς ἀνηκούστου ὡς τότε. —
Φόρμιγγος ἦτο καὶ λύρας εὐμόλπου μελίρρυτος ἦχος
Μυστηριώδης, ἐκφεύγων ταχὺς ὡς ἡ αὖρα ζεφύρου
Ἀπὸ τὰ νέα καλλιχορδα στήθη τοῦ βρέφους. Κ' ἐκεῖνο
Εἶχε στρωμνὴν του καλὴν ἀπαλὴν, τὴν καλλίστρωτον χλόην,
Τὴν δροσερὰν καὶ ἀδρόχρουν, καὶ εἶχ' εὐπρεπῆ του καιτίδα
Τῆς εὐεργέτιδος γῆς τὸ φιλάνθρωπον κ' εὐγονον στέρνον.
Μήτηρ δὲ εὐμοῖρος, ὅμως πτωχὴ πενιχρὰ ἐνδυμένη,
Ἦτο πλησίον τοῦ βρέφους, κ' ἔτειν' ἐπάνω του βλέμμα
Γέμον ἐκπλήξεως. Ποῖον ἐξῆλθε τῶν κόλπων τῆς θαῦμα
Διενοεῖτο θεσπέσιον, ποῖον ἐπέκλωσ' ἡ μοῖρα
Νῆμα ζωῆς δι' αὐτὸ τὸ ἀρτίβλαστον ἄνθος. — Κ' ἠκούσθη
Πλήθους ὥσει κινουμένου βροὴ εὐγενὴς καὶ γλυκεῖα.
Ἦτο Μουσῶν ἡ χορεία κ' Ὠρῶν καὶ Χαρίτων δὲ τοῦτο
Πρὸς τὸ ὑψίμοιρον βρέφος βχδιζουσα. Κ' εἶχεν ἐκάστη
Μοῦσα σεπτὴ τῆς ἰδίας ἐνδόξου σοφίας εἰς χεῖρας
Τὸ προσφιλέστατον σύμβολον, στέφανον φέρουσα. Αἱ ὦραι,
Αἱ καλλιβλέφχροι δὲ καὶ ῥοδόχειλοι, κἀνιτρον εἶχον
Πλῆρες ἀνθῶν εὐθαλῶν κ' ἀμαράντων, κ' εὐθύμως σκιρτῶσαι
Τοῦ Παρνασσοῦ τὰς θεὰς ἠκολούθουν. Κρατῆρ' ἀλαβόστρου
Ἦ τῶν Χαρίτων τριάς γαληνῶς μειδιῶσα ἐκράτει,
Μύρου εὐόσμου ἀνάπλεων, ὅπερ ἐστάλαξ' ἀπ' ἄνθη
Τῶν Ἡλυσίων πεδίων, κ' ἦν στάγμα γλυκύτητος θείας.
Ἔβαιν' ἐν μέσῳ δ' αὐτοῦ τοῦ εὐμόρφου ἐνθέου θιάσου
Ὁ ἀργυρότοξος Φοῖβος, Μουσῶν ὁ κλεινὸς ἀρχηγέτης,
Πάσης αὐτοῦ τῆς σοφίας καὶ τέχνης βασιτάζων τὰ δῶρα.
Κρούων δὲ φόρμιγγ' ἀθάνατον, ἔχε μέλος ρυθμίζων
Τὸ ἐναρμόνιον βῆμα τῆς θείας ἐκείνης χορείας.
Καὶ προηγείτο πασῶν ἡ Διὸς παμφιλτάτη θυγάτηρ,
Ἡ πάσης τέχνης θεὰ Ἀθηνᾶ καὶ σοφίας ἀπάσης
Ἄνασσα, κ' εἶχεν εἰς χεῖρα θαλλὸν ἀειθάλλοντα δάφνης.
Τὰ δὲ γλαυκὰ τῆς ἐντείνουσα βλέμματ' ἐξέχεε λάμψιν,

Ἦτις τὸ πᾶν κατεπλήρου φωτὸς γλυκυτάτου, ἐνθέου.
 Ἐφθασε δ' αὐτ' ἡ σεπτὴ συνοδία πλησίον τοῦ βρέφους,
 Καὶ ἀσπασθεῖσαι αὐτὸ μ' εὐφροσύνην ψυχῆς ἀθανάτου,
 Εἶπον μὲ μίαν φωνὴν γλυκερὰν ἐναρμόνιον: « Χαῖρε
 Βρέφος ὦραϊον! αὐγὴ εἶν' φωτὸς ἡ ψυχὴ σ' οὐρανόιου,
 Εἶν' πεπλασμένη μορφὴν εἰς τὸν κόσμον νὰ δώσῃ τελείαν,
 Τοῦ πλαστοουργοῦ νὰ τελέσῃ τὴν μὴ ἐκφρασθεῖσαν ἰδέαν
 Περὶ τοῦ κάλλους καὶ τοῦ μεγαλείου τῆς πλάσεως ταύτης.
 Καὶ ἡ καρδίᾳ σου εἶν' δι' αὐτὸ ἐκ χειρὸς λαξευμένη
 Τῶν θεοτήτων πασῶν τ' οὐρανοῦ. Καὶ ἡ χεὶρ σου εἶν' πλάσμα
 Τὸ γλαφυρώτατον πάντων, ὅς' ἐπλασxn δάκτυλοι θεῖοι.
 Χαῖρε ἐπίσημον τέκνον θνητῆς κ' ἀθανάτου οὐσίας! »
 Κ' εἰποῦσαι ταῦτα ἐκάθησαν πέριξ τοῦ βρέφους. Κ' ἐκάστη
 Τὸ, ὅπερ εἶχε, προσήνεγκε δῶρον ὦραϊον. Κ' ὁ φοῖβος
 Κρούων τὴν θείαν του λύραν ἐτόνιζεν ἔνθεον ᾄσμα,
 Μυστηριώδη τὴν ἔγνοιαν ἔχον κ' οὐράνιον χάριν.
 Καὶ ἡ Παλλὰς ἡ σεπτὴ τὴν ἀμάραντον βλάστην τῆς δάφνης
 Ἄνωθεν σείσας αὐτοῦ τοῦ παιδίου μὲ ὄμμα πυρῶδες:
 « Λάβε, ἐφώνησε, λάβε ἀφθόνως τὴν ἀδυτον αἴγλην
 Τῆς περιφώτου σοφίας, καὶ γίνε τοῦ κόσμου ὁ μῆττωρ ». —
 Μόλις δ' αὐτὰ ἡ Διὸς ὑψιμέτωπος εἶπε θυγάτηρ,
 Κ' ἐκ τῶν μικρῶν τοῦ παιδίου χειλέων ἐξέφυγον λόγοι
 Μὲ ἀνδρικώτατον τόνον. Ἐξάϊσιον θαῦμα — Κ' αἱ λέξεις
 Τρῖαι, Ἑλλάς ἀγαθὴ, Δύσις, Ἑὼς, Εὐρώπη, Ἀσία. . . .
 Αὐταὶ ἀντήχησαν. Κ' ὅλη ἡ πέριξ σεπτὴ συνοδία
 Τῶν θεοτήτων σκιρτήσας, ἡσπάσθη τὸ βρέφος μ' ἀγάπην,
 Στοργῆς ἐνθέου, καὶ ἔγεινεν ἄφαντος ψάλλουσα ἀσμένως
 Τὰς περισόφους ἐκφράσεις τοῦ βρέφους. Κ' ἀντήχουν αἱ λέξεις:
 Τροίη, Ἑλλάς ἀγαθὴ, Δύσις, Ἑὼς, Εὐρώπη, Ἀσία. . . .

Η ΔΕΥΤΕΡΑ ΔΡΑΜΑΤΙΚΗ ΠΑΡΑΣΤΑΣΙΣ.

Π ΔΕΥΤΕΡΑ ΔΡΑΜΑΤΙΚΗ ΠΑΡΑΣΤΑΣΙΣ.

Η

*Συνδιάλεξις τοῦ χοροῦ τῶν Μουσῶν ἐπὶ τοῦ Ἑλικῶνος
μετὰ τῆς Ἀθηνᾶς περὶ τοῦ : τίς ἐστὶν ἡ ἀληθὴς καὶ τελεία
σοφία τοῦ ἀνθρώπου. Ἀπόντος τοῦ Απόλλωνος καὶ τῆς Ἑ-
ρατοῦς, καὶ προεδρευούσης τῆς πρεσβυτέρης ἀπασῶν τῶν
Μουσῶν Κλειτοῦς.*

ΕΙΣΑΓΩΓΗ.

Καὶ ἡ δραματικὴ αὕτη παράστασις, ὡς καὶ ἡ πρώτη, εἶναι
προσωποποιήσις οὐχὶ ὡς ἐκεῖνη φυσικῶν ἀψύχων ὄντων, ἀλλὰ
πεπλασμένων τῆς ἑλληνικῆς ἡμῶν μυθολογίας ἀντικειμένων,
δηλ. τῶν ἑλληνογενῶν καὶ ἑλληνοτρόφων Ἑλικωνιάδων, τῶν
ὑπὸ τῆς εὐφροσύνης φαντασίας τῶν προγόνων ἡμῶν λατρευ-
θειῶν ὡς ἐφευρετῶν καὶ προστατρίων τῶν τεχνῶν καὶ ἐπι-
στημῶν. Ἐγένετο δὲ καὶ ἡ δραματικὴ αὕτη προσωποποιήσις
τῶν Μουσῶν συνδιαλεγομένων μετὰ τῆς Ἀθηνᾶς περὶ τοῦ ἄ-
νωθι ἐπιγεγραμμένου ζητήματος, ὑπὸ τῶν κατὰ τὸ λῆξαν ἡδὴ
σχολικὸν ἔτος ἀπολυθειῶν μαθητῶν τῆς ἀνωτέρας γυμνασι-
ακῆς τάξεως τοῦ Παρθεναγωγείου μετὰ θαυμαστῆς ἐπιτυχίας,
διεγείρασης ζῶητος ἐπευφημισμοῦ καὶ χειροκροτήσεως ἐκ
μέρους τῆς καταπληρωσάσης τὴν αἴθουσάν τῆς παράστασεως
πολυκρινοτάτης δμηγύρεως ἐξ ἀμφοτέρων τῶν φύλων, ἐν ᾗ
διεκρίνοντο τὰ ἐπισημότερα τῆς κοινωνίας πρόσωπα καὶ οἱ εὐ-
παιδευτότεροι καὶ λογιώτεροι τῶν πολιτῶν.

Ἐν ταύτῃ λοιπὸν τῇ μουσικῇ προσωποποιήσει ὑποτίθεται ὁ
μουσηγέτης Απόλλων, ὡς ἥλιος ἀλληγορούμενος, ἀπὸν ἀπὸ
τοῦ Ἑλικῶνος κατὰ τὴν θεινὴν ταύτην ὥραν τοῦ ἔτους, καὶ
περιερχόμενος ἐπὶ τῆς γῆς διὰ τὴν ὀρίμανσιν τῶν καρπῶν καὶ
τῶν σπερμάτων τῆς γεωργίας. Ὁμοίως μετ' αὐτοῦ ὑποτίθεται
ἀποῦσα καὶ ἡ Ἑρατώ, ἥτις ὡς ἔφορος τῆς αἰσθηματικῆς ποιή-
σεως περιέρχεται μετὰ τοῦ Απόλλωνος, ὅπως ψάλλῃ τὰς τοῦ

παγκοσμίου ἔρωτος ἐπὶ τοῦ φυτικού βασιλείου ἀγαθοεργίας. Αἱ Μοῦσαι λοιπὸν μένουσαι διὰ ταῦτα μόναι ἐπὶ τοῦ προσφιλοῦς των Ἑλικῶνος, ἀθυμοῦσι καὶ βαρέως φέρουσι μὴ δυνάμεναι διὰ τὴν ἀπουσίαν τῶν δύο ἐκείνων προσώπων ἐκ τῆς ἀδελφικῆς χορείας των νὰ συγκροτήσωσι τὰς συνήθεις των μουσικὰς συνδιαλέξεις. Συσκέπτονται ὅθεν καὶ ἀποφασίζουσι νὰ προσκαλέσωσι τὴν ἔφορον τῆς σοφίας Ἀθηνᾶν, ὡς ἀδελφὴν αὐτῶν ὁμοπάτριον, ὅπως συνδιαλεχθῶσι κατὰ τὴν μουσικὴν ἀρμονίαν τοῦ πεφωτισμένου πνεύματός των, καὶ διασκεδάσωσιν οὕτω τὴν καταβαρύνασχιν τὴν ἐμμελῇ καρδίαν των ἀθυμίαν. Προσκληθείσης ἐν τοσοῦτῳ τῆς γλαυκῶπιδος καὶ παρουσιασθείσης ταύτης ἐπὶ τοῦ δαφνοστεφοῦς Ἑλικῶνος μετὰ θαλλοῦ ἐλαίας ἐν τῇ χειρὶ καὶ τοῦ δεινοῦ κράνους ἐπὶ τῆς πολυμήτιδος κεφαλῆς της, συγκροτοῦσι τὴν παροῦσαν συνδιάλεξιν ὑπὸ τὴν προεδρίαν τῆς πρεσβυτέρας τῶν Μουσῶν Κλειοῦς. Ἀντικείμενον ταύτης τῆς μουσικῆς συνδιαλέξεως λαμβάνουσι τὸ λίκον σπουδαῖον καὶ περιζήτητον ζήτημα τὸ: τίς ἐστὶν ἡ ἀληθὴς καὶ ἐντελής σοφία τοῦ ἀνθρώπου. — Πρὸς διασάφησιν δὲ τούτου καὶ λύσιν ἐκάστη Μοῦσα ἐκτίθησι τὰ τῆς ἐπιστήμης ἢ τέχνης, ἣν λέγεται ὅτι ἐφεῦρε, καὶ δεικνύει κατὰ πόσον αὐτὴ ὠφελεῖ τοὺς ἀνθρώπους καὶ ἀποκαθιστᾷ αὐτοὺς σοφοὺς. Τέλος ὅμως ἡ διογενὴς Ἀθηνᾶ λύει τὸ ζήτημα ἐπιτυχέστατα, ἀποφαινομένη ὅτι πᾶσαι μὲν αἱ τέχναι καὶ αἱ ἐπιστῆμαι αἱ ὑπὸ τῶν Μουσῶν ἐφευρεθεῖσαι φωτίζουν καὶ ἐκπαιδεύουσι τὸν ἄνθρωπον, ὡς ἀπέδειξε καὶ ἐκάστη Μοῦσα ἀναπτύσσουσα τὰ ἑαυτῆς, δὲν δύνανται ὅμως νὰ ὁδηγήσωσι μόναι αὐτὸν εἰς τὸν ὑψιστον καὶ εὐγενέστατον προορισμὸν του, νὰ τὸν καταστήσωσι δηλ. ἀληθῶς καὶ ἐντελῶς σοφόν. Τοῦτο γίνεται, εἶπεν ἡ ἐν τῷ ἀγίῳ φωτὶ τοῦ χριστιανισμοῦ ἐκλαμπυνθεῖσα ἑλληνογενὴς Ἀθηνᾶ, ὅταν ὁ ἄνθρωπος ὡς λογικὸς μὲν φωτίζῃ τὴν διάνοιάν του διὰ τῶν ἐπιστημῶν καὶ πάσης ὠφελίμου μαθήσεως, ὡς χριστιανὸς δὲ ἀγαπᾷ ἀπὸ καρδίας τὸ ἀγαθὸν καὶ τοῦτο διηνεκῶς πράττῃ.

Αἱ Μοῦσαι ἐπιδοκιμάζουσι τὴν ἀπόφασιν ταύτην τῆς περὶ σοφοῦ Ἀθηνᾶς· ἡ δὲ πρόεδρος Κλειὼ ἐν ὀνόματι τῆς ἐννεαδέλφου χορείας στεφανοῖ αὐτὴν διὰ τοῦ καλλινίκου στεφάνου τῆς ἱερᾶς δάφνης, κηρύττει τὴν εὐτυχῇ λῆξιν τῆς συνδιαλέξεως, καὶ ἐπιτάσσει τῇ ἀδελφῇ Πολυμνίᾳ ἵνα ψάλλῃ πρὸς τιμὴν τῆς

καλλινίκου Ἀθηνᾶς ὁραῖον ὕμνον τοῦ ἡθικοῦ κάλλους εἰς τὸ πρόσωπον τῆς Ἑλληνίδος χριστιανῆς.

Τοιαύτη ἡ ὑπόθεσις ὅλη τῆς δραματικῆς ταύτης προσωποποιήσεως, ἀναπτυσσομένη ὅλη εἰς μίαν οὕτως εἰπεῖν προᾶξιν, διαιρουμένην καὶ ταύτην εἰς δύο σκηνάς. Αἱ δὲ προσωποποιήσασαι τὰς Ἑλικωνιάδας μαθήτριάι, φέρουσαι τὴν συμβολικὴν ἐνδυμασίαν τῶν Μουσῶν, εἰσὶν αἶδε, πρὸς ἔπαινον τῶν ὁποίων ἐπιτυχέστατα διαδραματισσάσων τὰ τόσον σπουδαῖα ταῦτα πρόσωπα, ἀναγράφω ἐνταῦθα τὰ ὀνόματα αὐτῶν καὶ τὸ ὅπερ ἐκάστη ἀνέλαβε πρόσωπον: ἦτοι Σαπφὼ Βασιλικάκη (Κλειώ), Ἑλπινίκη Γιαννάκογλου (Εὐτέρπη), Μαρ. Πρωτοπάτζη (Καλλιόπη), Μαρ. Παπαμιχάλη (Ἀθηνᾶ), Ἀγλ. Παπαμιχαηλῶφ (Μελπομένη), Ἀσπ. Βαχατώρη (Τερψιχόρη), Αἰκατ. Παπαμιχαηλῶφ (Πολύμνια), Ἀρισ. Καρυδοπούλου (Οὐρανία) καὶ Μαρ. Βασιλείου (Θάλεια). Προσθετέον ὅμως ἐν τούτοις ὅτι ἡ τοσαύτη ἐπιτυχία προῆλθεν ἐκ τοῦ ὅτι αἱ κόραι αὐταὶ ἐνόουν κάλλιστα τὰ ἅπερ ὡς ἐκ στόματος τῶν Μουσῶν ἐλάλουν, καθὼ διδασχθεῖσαι καὶ τὰ τῆς ἱστορίας, καὶ τὰ τῆς ποιήσεως, καὶ ῥητορικῆς, καὶ κοσμογραφίας, καὶ συντόμως εἰπεῖν, ὡς ἐντραφεῖσαι σκοπίμως καὶ ἐπιμελῶς ἐν ταῖς μελειειδέσι νάμασι τοῦ ἑλληνικοῦ Ἑλικῶνος, τοῦ ἱεροῦ τούτου ἐνδιατήματος τῶν ἐλλανίδων Μουσῶν.

ΣΥΝΗΛΛΕΙΣ ΤΟΥ ΧΟΡΟΥ ΤΩΝ ΜΟΥΣΩΝ

ΕΠΙ ΤΟΥ ΕΙΚΩΝΟΣ.

ΣΚΗΝΗ ΠΡΩΤΗ ΤΗΣ ΠΡΑΞΕΩΣ.

ΤΑ ΠΡΟΣΩΠΑ.

ΚΛΕΙΩ, ΜΟΥΣΑΙ, ΚΑΛΛΙΟΠΗ.

(Ἡ Κλειὼ προεδρεύουσα ἐκφράζει τὴν ἀθυμίαν πασῶν τῶν Μουσῶν, καὶ προλογίζει ὧδε, ἀποτελειομένη πρὸς τὰς ἀδελφάς της.)

ΚΛΕΙΩ Ἡ ἐπὶ τῆς ἀγλαομόρφου ὄψεώς σας εἰκονιζομένη θλίψις, ὦ σοφαὶ ἀδελφαί, μαρτυρεῖ ἀρκούντως καὶ τὰ ἐμὰ αἰσθήματα. Μεγίστη τῶντι ἡ καταβαρύνουσα τὴν ψυχὴν μου ἀθυμία, μεγίστη δὲ ἡ πιέζουσα ἡμᾶς ἀπάσας ἀδημονία. Πόσον καὶ αὐτὴ ἡ περιστέφουσα τὸν σπῆτὸν Ἑλικῶνά μας χαριτόβρυτος φύσις εἶναι ἄχαρις καὶ σιωπηλὴ! Ἡ τῶν πτηνῶν θελκτικὴ μολπὴ μεταβάλλεται εἰς τὰ εὐμουσα ὦτά μας εἰς φθόγγους ἀτερπεῖς καὶ ὀχληρὰς παραφωνίας· τὰ τῶν ἀνθέων ζωηρὰ καὶ ποικίλα χρώματα παρίστανται εἰς τὴν ὄρασίν μας ὡς πελιδνὰ καὶ μεμαραμμένα ὑπὸ πνιγροῦ ἀνέμου. Καὶ τῶντι ὁ πνιγερὸς τοῦ θέρους ἀνεμὸς ἐπῆλθε, καὶ ἐξήγειρεν ἐκ τοῦ μέσου τῆς ἐννεαδέλφου ἡμῶν χορείας τὸν μουσηγέτην ἡμῶν ἀδελφόν, τὸν ἀργυρότοξον, χρυσοκόμην Ἀπόλλωνα. Περιβληθεὶς τὰ χρυσάργυρα αὐτοῦ τόξα, ὁ δαφνοσεφὴς Λητοῦίδης ἐπῆλθεν εἰς τὰς μεσημβρινὰς καὶ μέσας χώρας τῆς εὐκράτου ζώνης, καὶ εἰς ἐκείνας ἀκόμη τὰς κατεψυγμένας τῆς γῆνιου ταύτης σφαίρας πρὸ ἱκανῶν ἤδη ἡμερῶν. Ἀπῆλθεν ὁ Ἑλικῶνιος ἵνα ὀδηγήσῃ τὸ πυρφόρον καὶ ἀκτινοβόλον ἄρμα του, ὡς θεὸς τοῦ φωτί-

ζοντος καὶ θερμαίνοντος τὴν γῆν ἡλιακοῦ φωτός, εἰς τὰς χώρας ἐκείνας τοῦ γήινου πλανήτου, ὅπως ἐκθερμάνῃ τοὺς κόλπους αὐτῶν, καὶ ὠριμάσῃ τὰ καταβληθέντα ἐν αὐτοῖς σπέρματα τῆς ἱερᾶς Δήμητρος, καὶ παραγάγῃσι τὰ πρὸς τὴν ζωὴν τῆς ἀνθρωπότητος ἀναγκαῖα καρποφορήματα. Καὶ δὲν ἤρκεσε μόνον ν' ἀπέλθῃ εἰς τὴν ἐτήσιον ταύτην εὐεργετικὴν περὶ τὴν γῆν περιοδείαν του, ἀλλὰ συμπαρέλαθε μετ' αὐτοῦ καὶ τὴν ἐρασμίαν ἡμῶν ἀδελφὴν, τὴν χαριεστάτην Ἑρτώ, ἥτις διὰ τῶν τερψιθύμων καὶ ἔρκεινῶν ἀτμάτων τῆς γλυκυτάτης πάντοτε διαχέει ἰλαρότητα καὶ ἡδονὴν ἐπὶ τῶν σοθάρων καὶ σπουδαίων συνδιαλέξεων τῆς Ἑλικωνίου ἡμῶν χορείας. Συμπαρέλαθε λοιπὸν μετ' αὐτοῦ καὶ ἐκείνην τὴν ἡδύλαλον ἡμῶν ἀδελφὴν, διότι ἔπρεπε βέβαια, ὡς θεὰ ἔφορος τῶν αἰσθηματικῶν ποιήσεων, νὰ συνοδεύῃ τὸ ζωοποιὸν τοῦ ἀργυροτόξου Ἀπόλλωνος ἄρμυ, καὶ νὰ ψάλλῃ τὰς τοῦ παγκοσμίου ἔρωτος ἐπὶ τοῦ φυτικού βλαστειοῦ ἀγαθοεργίας. Οὕτω λοιπὸν, φίλταται ἀδελφαί, μένομεν ἤδη πρὸ τοσούτων ἡμερῶν μόναι καὶ ἀθυμοῦσαι διὰ τὴν ἀπουσίαν τῶν δύο ἐκείνων ἀξιολόγων προσώπων τῆς θεοστέπτου χορείας μας, καὶ δὲν δυνάμεθα οὐδὲ τὰς συνήθεις σοφὰς ἡμῶν συνδιαλέξεις νὰ συγκροτήσωμεν. Καὶ ἀληθῶς μὲν ὅταν τὸ ἐσπέρας ὁ ἥλιος πλησιάζων εἰς τὴν δύσιν του ποιικιλοχρωματίζῃ τὸ δυτικὸν κράσπεδον τοῦ οὐρανοῦ, ὁ φίλος Ἀπόλλων, ὡς γιγνώσκων τὴν καρδιοκόρον λύπην ὑφ' ἧς κατεχόμεθα, μᾶς πέμπει γλυκεῖς καὶ παρηγορητικούς τινας λόγους διὰ τῆς γλυκεῖας ἐσπερινῆς αὔρας τοῦ ζεφύρου· τὴν δὲ ῥοδοδάκτυλον αὐγὴν οἱ ἔρωτικοὶ ψιθυρισμοὶ τῶν ἀνθρίων καὶ τῶν ἡδυλάων ἀηδόνων φθάνουσι διὰ τῆς ἰλαρᾶς αὔρας εἰς τὰς ἀκοάς μας, ὡς δὴλωσις τοῦ ὅτι ἡ φίλτατη ἡμῶν Ἑρτώ, ἡ τόσον ἐπιθυμητὴ ἡμῶν ἀδελφὴ μᾶς ἐνθυμεῖται, ἂν καὶ αὕτη μετὰ τοῦ Ἀπόλλωνος, ὡς εἶπον, καταγίνεται νὰ ψάλλῃ τὰ αἰσθηματικὰ αὐτῆς ἄσματα, ζωογονοῦσα μετ' αὐτοῦ τὰ προϊόντα καὶ μετριάζουσα τὴν θλίψιν, ἣν προξενεῖ καὶ εἰς αὐτὴν ἡ στέρξης πᾶσιν ἡμῶν. Ἀλλὰ ταῦτα πάντα δὲν δύνανται ν' ἀναπληρώσωσι τὴν ἔλλειψιν τοιούτων προσφιλῶν προσώπων. Καὶ ἐπειδὴ τὰ φίλτατα ταῦτα πρόσωπα πρόκειται ἐπὶ πολὺ εἰσέτι ἡμέρας ν' ἀπουσιάζωσιν ἐκ τοῦ θεῖου ἡμῶν Ἑλικωνοῦ, ἔλθετε, ἀδελφαί διογενεῖς, νὰ σκεφθῶμεν τί τὸ ποιητέον. Ἐὰν δηλ. ἄλλο τι κατὰλληλον πρόσωπον θέλῃ δυνηθῇ διὰ

τῶν λόγων του καὶ τῆς παρουσίας του νὰ διασκευάσῃ τὴν περικυκλοῦσαν ἡμᾶς ἀθυμίαν καὶ πρὸς κειρὸν ν' ἀντικαταστήσῃ ἐκεῖνα ἐν ταῖς σοφαῖς ἡμῶν συνδιαλέξεσι.

(*Αἱ Μοῦσαι διατείνονται ὅτι οὔτε ἐν τῇ γῇ, οὔτε ἐν τῷ Ὀλύμπῳ φαίνεται εἰς αὐτάς τι πρόσωπον κατάλληλον πρὸς τοῦτο.*)

ΜΟΥΣΑΙ. Σεβασμία Κλειῶ, νομίζομεν ὅτι οὔτε ἐπὶ τῆς πολυβοτείρας γῆς, οὔτε ἐπὶ τοῦ ὑψικρήνου Ὀλύμπου εἶναι δυνατόν νὰ εὑρεθῇ πρόσωπον κατάλληλον ν' ἀντικαταστήσῃ ἐν τῇ πεφωτισμένῃ ἡμῶν χορείᾳ τὸν Μουσηγέτην, τὸν χρυσοφαῆ, τὸν καλλιφόρμιγγα Ἀπόλλωνα, καὶ τὴν ἑρτεινὴν, τὴν ἀγλαόφωνον Ἑρατώ. Διὰ τοῦτο ἃς περιμένωμεν μέχρι τῆς ἐπινόδου αὐτῶν ἐκ τῆς ἐτησίου ταύτης περιόδου, ὡς κατ' ἔτος ὑποφέρομεν.

(*Ἡ Καλλιόπη ἀπαντᾷ.*)

ΚΑΛΛΙΟΠΗ. ὦ! εὐφημεῖτε ἀδελφαί! εὐφημεῖτε! Πῶς λησμονεῖτε τὴν πρεσβυτάτην ἡμῶν ὁμοπάτριον ἀδελφὴν, τὴν διογενῆ, τὴν περίφρονα, τὴν σοφωτάτην Πηλλιδά, τὴν γλαυκώπιδα Ἀθηναῖν; λησμονεῖτε αὐτήν, καὶ δὲν στοχάζεσθε, ὅτι αὕτη ὑπὲρ πάντα ἄλλον διὰ τῆς ὑψηλῆς φρονήσεώς της, καὶ τῆς ἐμβριθοῦς καλλιπεπείας της, δύναται νὰ μᾶς ἐπαναφέρῃ εἰς τὴν συνήθη θυμῆρήν κατὰστασιν; Καὶ ἂν πᾶσαι συμφωνῇτε μετὴν γνώμην μου, δότε μοι τὴν ἄδειαν ἐγὼ νὰ παρκαλέσω αὐτήν, διότι συνεχῶς μετ' αὐτῆς ἔχω ἰδιαιτέρας συνεντεύξεις· καθότι ἐγὼ μὲν εἰμι ἔφορος τῆς ὑψηλῆς ἐποποιίας καὶ τῆς καλλιφώνου ῥητορικῆς, ἐκείνη δὲ περίφρων προστατίς τῶν ἡρώων καὶ τῶν συνετῶν δημαγωγῶν ἐν ταῖς ἀνθρωπίναις πολιτείαις. Ἐλπίζω ὅθεν ὅτι ὁπόταν γνωστὴ φιλική φωνὴ φθάσῃ εἰς τὰς περισόφους ἀκοάς της, θέλει ἀποσπασθῇ τῶν ὑψηλῶν διαλογισμῶν της, καὶ προθύμως ἀναπηδήσῃ εἰς τὸν δαφνοστεφῆ Ἑλικῶνά μας.

(*Ἡ Κλειῶ δίδει τὴν ἄδειαν.*)

ΚΛΕΙΩ. Καὶ ἐγὼ μετὰ σοῦ σύμφρημι, ὦ ἀδελφὴ μου! τῷ ὄντι πῶς εἴμεθα τόσον ἐπιλήθμονες! ὥστε τὴν Ἀθηναῖν, τὴν περίσοφον καὶ ἀγαπητὴν ἡμῶν ἀδελφὴν νὰ λησμονήσωμεν!

καλῶς, ὦ Καλλιόπη, ἐσκέφθης τοῦτο, καὶ ὥς πρόεδρος σοὶ δίδω τὴν ἄδειαν μετ' ἐνδομύχου εὐχαριστήσεως, βεβαία οὖσα ὅτι καὶ αἱ ἀδελφαὶ πᾶσαι ἀποδέχονται ταύτην. Σὺ λοιπὸν ὡς ἔχουσα συνεχεῖς μετ' αὐτῆς συνδιαλέξεις, παρακάλεσον ἵνα ἐπὶ τοῦ Ἑλικῶνός μας καταβῇ ἡ πάνσοφος ἐκείνη θυγάτηρ τοῦ μεγάλου ἡμῶν πατρὸς, ἡ γλαυκῶπις Ἀθηνᾶ.

(*Ἐπίκλησις Ἀθηνᾶς ὑπὸ τῆς Μούσης Καλλιόπης.*)

ΚΑΛΛΙΟΠΗ. Ὡ πολύμητις Ἀθηνᾶ, ἀδελφὴ ἡμῶν ὁμοπατριε! Δὲν ἀμφιβάλλω ὅτι ἡ μουσικὴ φωνὴ ἀγαπητῆς ἀδελφῆς σου θέλει εἰσδύσει τερψιθύμως εἰς τὰς περισόφους ἀκοάς σου, προσηλωμένας εἰς ὑψιτενεῖς τοῦ διογενοῦς πνεύματός σου μελωδίας· δὲν ἀμφιβάλλω ὅτι ἡ ἀδελφικὴ ἐπὶ κλησίς μου θέλει σὲ ἀνεγείρει ἀπὸ τῆς καλλιδίφρου ἔδρας σου, ἀπὸ τοῦ φιλτάτου σου Παρθενῶνος ἢ τοῦ ὑψικαρήνου Ὀλύμπου, ὅθεν τερπομένη ἐπιβλέπεις τὴν ἔξοχον μεγαλοφυΐαν τῆς ὑπὸ σοῦ προσατευομένης ἑλληνικῆς γενεᾶς! Εὐμενὴς λοιπὸν εἰς τὴν ἀδελφικὴν ἐπὶ κλησίαν μου, κατάρθῃ ἐπὶ τοῦ Ἑλικῶνος, τοῦ σεβαστοῦ τούτου ἡμῶν τῶν ἀδελφῶν σου Μουσῶν ἐνδiciaτήματος, ὅπου μετὰ πόθου ἐγκαρδίου αἱ προσφιλεῖς σοὶ ἀδελφαὶ σὲ περιμένουσι. Κατάρθῃ, ὦ γλαυκῶπις Ἀθηνᾶ, ὦ κόρη προσφιλῆς τοῦ μεγάλου θεοῦ. Ἐπάκουσον τῆς εὐήχου, καλλιεποῦς καὶ μελωδικῆς λαλιᾶς μου, τῆς ἀποτεينوμένης πρὸς σὲ ἐκ μέρους πάσης τῆς ἐννεαδέλφου χορείας μας.

ΣΚΗΝΗ ΔΕΥΤΕΡΑ.

(*Ἡ γλαυκῶπις Ἀθηνᾶ παρουσιάζεται ἐπὶ τοῦ Ἑλικῶνος. Χαιρετᾷ τὰς Μούσας.*)

ΑΘΗΝΑ. Χαίρετε, σεμναὶ Μοῦσαι, φίλαι μοι ἀδελφαί, διογενεῖς ἐκπαιδευτρίαι τοῦ ἀνθρωπίνου νοός, χαίρετε !!

(*Ἀπάντησις Μουσῶν.*)

ΜΟΥΣΑΙ. Χαῖρε καὶ σὺ ἀμοιβαίως Ἀθηνᾶ, περιπόθητος ἡμῶν ἀδελφὴ θυγάτηρ τῆς σοφίας τοῦ μεγάλου ἡμῶν Πατρὸς,

χαῖρε ἀμοιβαίως ! Ἡ εὐμενεστάτη προθυμία σου εἰς τὴν ἀδελφικὴν ἡμῶν πρόσκλησιν μᾶς κατευφραίνει. Μετὰ χαρᾶς ἐγκαρδίου σὲ ὑποδεχόμεθα· μετ' ἀγαλλιάσεως ἀνεκλαλήτου σὲ δεξιούμεθα, ὦ σεπτὴ ἡμῶν ἀδελφὴ !!

ΑΘΗΝΑ. Ναί, ἀδελφαὶ προσφιλέσταται, ἐκ τοῦ ὕψους τοῦ ὑπερτάτου αἰθέρος, τῆς ὑπερνεφoῦς καὶ ἀπροσίτου ἐκείνης κατοικίας τῶν ἀθανάτων πνευμάτων, ἔνθα καθεζομένη ἐπὶ ἀκράδαντου ἀνακλίντρον, ἐθεώρουν μετὰ μητρικῆς στοργῆς τὴν φιλάττην μου πόλιν, τὰς περικλεεῖς μου Ἀθήνας· ἡ δὲ καρδιά μου σκιρτῶσα ὑπὸ χαρᾶς ἀνεπόλπει τὴν ἔνδοξον ἐκείνην πορείαν τῶν μεγάλωφων αὐτῆς κατοίκων, τῶν ὁποίων ἄλλοι μὲν θύοντες τῇ γεραρχῇ μούσῃ Καλλιόπῃ, ἔμελλον νὰ οἰκοδομήσωσιν ὑψηλὸν καὶ μέχρῃς ἀστέρων τὸ περικαλλές αὐτῆς μέγαρον, ἄλλοι δ' ἐκαλλιέργουν μετὰ πρωτοτύπου δημιουργικῆς φαντασίας τὰ ἀμίμητα τῆς καλλιτεχνίας ἀριστουργήματα, τὰ ὁποῖα ἔμελλον νὰ κινήσωσι τὸν ἀτελεύτητον θαυμασμὸν τῶν λαῶν καὶ ἔθνων ἀπάσης τῆς γῆς, καὶ τὰ ὁποῖα ἔμελλον διὰ παντός νὰ ληφθῶσιν ὁ τύπος καὶ ὑπογραμμὸς τῆς τελειοτάτης παραστάσεως τοῦ ἰδανικοῦ κάλλους. Ναί, ἐκ τῆς αἰθερίου κορυφῆς τοῦ εὐρυτάτου σύμπαντος αἴφνης διὰ τοῦ θεοῦ ὁρματός μου τὸ λυκαυγὲς τῆς ἐννοίας ὑμῶν κατεσκόπευσα, τὸ πρὸ τῆς ἀνατολῆς τῶν νοημάτων ὑποφῶσκον, καὶ πρὶν ἢ φωνῇ τῆς φίλης ἀδελφῆς Καλλιόπης διελθοῦσα ἐπὶ τῶν τοῦ ζεφύρου πτερύγων τὴν περικυκλοῦσάν με αἰθέριον αὖραν, ὡς φθόγγος πτηνοῦ καλλικελάδου εἰσηχῆση εἰς τὰς ἀκοάς μου, ἐνόησα τὴν πρόσκλησιν ὑμῶν, ἀδελφαί, καὶ δι' ἐνὸς ἄλματος εὐρίσθην ἐπὶ τὸν σεπτὸν Ἑλικῶνα, τὸ ἱερώτατον καὶ ἀθάνατον ὑμῶν ἐνδιαίτημα, ἄνευ τῆς καταπληκτικῆς μου ἀσπίδος· διότι ὁ θεὸς ὑμῶν Ἑλικῶν εἶναι τὸ βασιλεῖον τῆς εἰρήνης. Διὰ τοῦτο καὶ ἰδοὺ πάρεμι πρὸ ὑμῶν, ἀδελφαί, κρατοῦσα μόνην τὴν πεφιλημένην μοι ἐλαίαν, τὸ σύμβολον τῆς εἰρηνικῆς ζωῆς, τῆς ὁποίας ὑμεῖς ἀδελφαί ἐστε προστάτιδες, ὥρατίζουσαι αὐτὴν διὰ τῶν ἀγλαῶν εἰρηνικῶν ἔργων σας, τῶν τεχνῶν καὶ τῶν ἐπισημῶν. Μολονότι δὲ, ὡς θυγάτηρ τῆς σοφίας τοῦ μεγάλου Πατρὸς καὶ ἀδελφὴ ὑμῶν γνησία, προσνόησα τὸ αἷτιον τῆς προσκλήσεώς σας, ἐπιθυμῶ ὅμως ν' ἀκούσω τοῦτο καὶ παρ' ὑμῶν αὐτῶν, καὶ σὰς παρκαλῶ νὰ μοὶ δηλώσητε αὐτὸ ἐλευθέρως· διότι ὡς ἀγαπῶσα ὑμᾶς καὶ τιμῶσα εἰλικρινῶς, εἰμὶ καὶ πρὸ-

Θυμός νά ἐκτελέσω ἀμέσως ὅ,τι μοι προτείνεται. Ἐπειδὴ μάλιστα πιστεύω ὅτι τοῦτο εἶναι συντελεστικόν πρὸς τὸν φωτισμὸν καὶ τὸ συμφέρον τῆς φίλης ἡμῖν ἀνθρωπότητος, ὑπὲρ τῆς οποίας πᾶσαι ἀδικόπως συνεργαζόμεθα· καὶ μάλιστα συμφέρον εἰς τὴν φιλτάτην ἡμῶν ἑλληνικὴν φυλὴν, ἥτις πρώτη ὑπερφυῶς καὶ εὐσεβέστατα ἐλάτρευσε ἡμᾶς, καὶ ἐξακολουθεῖ καρποφόρως νά καλλιεργῇ τοὺς καλλιανθεῖς λειμῶνας τῆς σοφίας καὶ τῆς ἀρετῆς· μολονότι τοσαῦτα δυσφόρητα δεινοπαθήματα ἐν ὅλῳ τῷ βίῳ αὐτῇ· ὑπέφερε, τὰ ὅποια ἐὰν ἄλλη φυλὴ τῆς ἐπιγείου ἀνθρωπότητος ὑπέφερε, πιστεύσατέ μοι, ἀδελφαί ἑλληνογενεῖς, δὲν ἤθελε ζῇ ἐπὶ τοῦ προσώπου τῆς γῆς, δὲν ἤθελαν ἀναπνεῖν ὑπὸ τὸν ἥλιον! Διὰ τοῦτο ἀγαπητῇ εἰς ἡμᾶς ἡ ὠραία Ἑλλάς! ἡ ἱερὰ ἐστία τῶν ἐπιστημῶν καὶ τῶν τεχνῶν, ἡ πρωτεύουσα καθέδρα καὶ μεγαλοπρεπεστάτη μητρόπολις τῆς Ἀθηνᾶς καὶ τῶν Μουσῶν, ἡ μᾶλλον ἡ γλυκεῖα ἡμῶν πατρὶς, ἀγαπητῇ εἰς ἡμᾶς! Ἀγαπητοτάτη δὲ εἰς ἡμᾶς ἡ εὐφυὲς καὶ εὐφάνταστος ἑλληνικὴ φυλὴ, ἥτις πρώτη πασῶν τῶν φυλῶν τῆς πεφωτισμένης ἡδὴ Εὐρώπης, ἀξίως ὑπηρετήσεν ἡμᾶς, καὶ εὐφυστάτα εἰσέδυσεν εἰς τὴν κατανόησιν τῶν θεσπεσίων μυστηρίων μας. Ἀγαπητοτάτη εἰς ἡμᾶς, διότι καὶ αὕτη πρώτη μᾶς ἐλάτρευσε θαυμασίως, καὶ τοὺς ἄλλους λαοὺς τῆς γῆς ἐδίδαξε πῶς νά μᾶς λατρεύσωσι. Διὰ τοῦτο οὐδέποτε ἀπεχωρίσθημεν τῆς ἐξόχου ταύτης ἑλληνικῆς φυλῆς, οὐδὲ θέλομεν ποτὲ ἀποχωρισθῇ· οὐδὲ θέλομεν ποτὲ παύσει τοῦ νά φροντίζωμεν περὶ αὐτῆς, καὶ νά ἐνεργῶμεν τὰ πρὸς εὐδαιμονίαν καὶ εὐκλειάν της. Ναι, ἑλληνοστεφεῖς ἀδελφαί! σπεύσατε λοιπὸν, εἴπατέ μοι τὸ αἴτιον τῆς προσκλήσεώς σας.

(Ἡ Κλειώ λέγει τὸ αἴτιον τῆς προσκλήσεως.)

ΚΛΕΙΩ. Ἄν καὶ ἐνόησας τὸ τῆς προσκλήσεως ἡμῶν αἴτιον, ὃ περὶ φρον τῆς Ἀθηνᾶς, κατὰ τὴν σὴν ὅμως ἐπιθυμίαν, μετὰ προθυμίας σπεύδω νά σοὶ τὸ εἶπω, ὅπως ἀκούσῃς τοῦτο, καὶ ἐκ τοῦ στόματος ἡμῶν, παραδεχθῇς καὶ μένης μεθ' ἡμῶν. Ὁ Φοῖβος Ἀπόλλων καὶ ἡ ἔρασμα Ἑρατὼ, ὡς γνωρίζεις κατὰ τὴν ὥρην ταύτην τοῦ ἔτους, περιοδεύουσι πάντοτε ἐπὶ τῆς γῆς διὰ τὴν ὀρίμανσιν τῶν καρπῶν, καὶ τὴν ἐξύμνησιν τῶν καλλονῶν τοῦ φυτικού βασιλείου. Καὶ ἐφέτος· λοιπὸν πρὸ ἱκανῶν ἡμερῶν ἀπουσιάζουσιν. Ἡ στενοχωρία ἡμῶν διὰ τὴν ἐπ-

αισθητήν ταύτην ἀπουσίαν εἶναι μεγίστη, διότι δὲν δυνάμεθα ἕνεκα τῆς ἐλλείψεως τοῦ Μουσηγέτου μάλιστα ἡμῶν Ἀπόλλωνος, οὐδὲ τὰς συνήθεις ἡμῶν μουσικὰς συνεντεύξεις νὰ συγκροτήσωμεν, καὶ πρὸς τὴν χρυσὴν ἐκείνου φόρμιγγα νὰ ψάλλωμεν τὰς θεοτερπεῖς ἡμῶν μελωδίας· διὰ τοῦτο λοιπὸν καὶ ὅπως τὴν ἀθυρίαν ἡμῶν διασκεδάσωμεν, καὶ ἐνταυτῷ ἡδιστα συνδιαλεχθῶμεν περὶ τερπνοῦ τινος καὶ ὠφελίμου ἀντικειμένου, καὶ οὕτω καταθελθῶμεν εἰς τοὺς μελειειδεῖς νασμούς τῶν θείων ἀρμονιῶν τοῦ πνεύματός μας, ἐπεκαλέσθημεν σοῦ τῆς σοφῆς ἡμῶν ἀδελφῆς, ἵνα ἐπὶ τοῦ Ἑλικωνός μας ἐλθοῦσα ἀναπληρώσῃς τὴν θέσιν τῶν δύο ἀπόντων ἐκείνων πεφιλημένων προσώπων. Καὶ τοῦτο καλῶς ἐσκέφθημεν· διότι ὅχι μόνον σὺ ὑπήκουσας προθύμως, ἀλλὰ καὶ ἡ θεὰ τῆς συνετῆς καὶ πολυποθῆτου μορφῆς σου διεσκεδάσεν εὐθὺς τὴν περικυκλοῦσαν ἡμᾶς ἀθυρίαν καὶ μᾶς κατηύφρανε.

ΑΘΗΝΑ. Μετ' ἐνδομύχου ἀγαλλιάσεως ἀποδέχομαι, ὦ σοφαὶ ἀδελφαί μου, τὴν πρόσκλησιν ὑμῶν, καὶ τὸν ὥραϊον σκοπὸν τῆς προσκλήσεώς σας· οὐδὲν ἄλλο ἡδύτερον καὶ τερψινοῦστερον εἰς ἐμὲ, ἢ νὰ συνδιαλέγωμαι μεθ' ὑμῶν τῶν ἡδυλάων ἀδελφῶν μου, καὶ νὰ συνεργάζωμαι μεθ' ὑμῶν ὑπὲρ τῆς φίλης μοι ἀνθρωπότητος. Καὶ μάλιστα ἀφότου αὐτὸς ὁ ἀληθὴς τοῦ παντὸς Θεός, αὐτὸς ὁ ὕψιστος Δημιουργός, κατέβη ἐπὶ τῆς γῆς καὶ ἔγεινεν ἀληθὴς ἄνθρωπος διὰ τὴν σωτηρίαν καὶ τὸν φωτισμὸν τῶν τοσοῦτους αἰῶνας ἐσκοτισμένων καὶ ἐξηχραιωμένων ἀνθρώπων, καὶ ἐδίδαξεν εἰς αὐτοὺς τὴν ἀληθῆ ἠθρσκειαν, καὶ τὴν ἀληθῆ ἀρετὴν, τὴν ὁποίαν οὐτ' ἐγὼ αὐτῇ, οὐθ' ὑμεῖς, ἠδυνήθημεν ν' ἀνακαλύψωμεν, καὶ ἔστησεν ἱερωτάτην καθέδραν τῆς καθαρᾶς καὶ ἀμύμονος λατρείας αὐτὴν τὴν φιλτάτην ἡμῶν γεννέτριαν γῆν, τὴν καλλίπαιδα Ἑλλάδα. Ἐκτοτε, ἀδελφαι, καὶ τὸ πνεῦμα ἡμῶν ἀνεζωογονήθη εἰς νέαν ὅλως ζῶην, καὶ κατηργάσθη ἀπὸ τὰς αἵγλας τῆς ἀληθεστάτης σοφίας τοῦ οὐρανοῦ ἡμῶν πατρός, τοῦ μόνου ἀληθοῦς Θεοῦ, ἐλευθερωθὲν ἀπὸ τὰ χιμαιρικὰ περικαλύμματα τῆς σκοτεινῆς τῶν ἀρχαίων μας Ἑλλήνων μυθολογίας· ἡ δὲ καρδίᾳ μας συνεδέθη σφιγκτότατα διὰ τῆς γνησίᾳς ἀδελφικῆς ἀγάπης, ἥτις γλυκυτέρα καὶ ἀδολωτέρα μέλιτος ἔρρσεσεν ἀπὸ τὰ ἀμύμονα χεῖλη τοῦ ἐνανθρωπήσαντος υἱοῦ τοῦ Θεοῦ. Ὡστε ἤδη δὲν εἴμεθα πλέον ὄντια πεπλάσμενα τῆς φαντασιώδους μυθολογίας, ἀλλὰ θυγατέρες

τῆς ἀληθείας, εἴμεθα ἀδελφαὶ χριστιαναί, ὡς καὶ οἱ φίλτατοι ἡμῶν νέοι Ἕλληνες, οἱ ἀπόγονοι τῶν ἀρχαίων ἐκείνων σοφῶν Ἑλλήνων, εἰσὶ γνήσιοι καὶ ἀληθεῖς χριστιανοὶ, ἔχοντες κεφαλὴν αὐτὸν τὸν ἐνανθρωπήσαντα υἱὸν τοῦ Θεοῦ, καὶ φῶς εἰς τὰς τρίβους τῆς ζωῆς αὐτῶν τὰς αἰωνίους διαταγὰς του. Ὡ! πόσον εἴμεθα, ἀδελφαί, ἀληθῶς ἤδη μακάριαι, περικυκλούμεναι ἀπὸ τοιοῦτον φῶς καὶ ἐμπνεόμεναι ἀπὸ τὴν ζωηφόρον χάριν τοῦ πνεύματος τοῦ ἀληθοῦς ἡμῶν Θεοῦ, καὶ οὐρανοῦ πατρός. Διὰ τοῦτο, δεῦτε, ἐν τῷ ἁγίῳ αὐτοῦ ὀνόματι νὰ συγχροτήσωμεν τὴν ἀδελφικὴν ἡμῶν συνδιάλεξιν, καὶ νὰ κατευφρανθῶμεν ἐν ταῖς παναγαῖς ἐμπνεύσεσι τῆς οὐρανοῦ αὐτοῦ χάριτος, ἣν ἐφ' ἡμῶν καὶ ἐπὶ τῶν ἀγαπητῶν του νέων Ἑλλήνων δαψιλῶς ἐπιχέει.

ΜΟΥΣΑΙ. Ναί! ναί! ἀδελφὴ πεφιλημένη θεοσεβεστάτη! συμφωνοῦμεν μετὰ σοῦ πληρέστατα. ἔχομεν τὴν αὐτὴν γνώμην μετὰ σοῦ, τὸ αὐτὸ καὶ ἡμεῖς ἐννοοῦμεν ἀπὸ 19 ἥδη αἰώνων δὲν εἴμεθα πλέον μυθολογικὰ πρόσωπα. Ἐλυτρώθημεν ἀπὸ τὰ σκοτεινότατα νέφη τῆς ψευδοθησκείας, τὰ ὅποια κατεκάλυπτον τὸν ἱλαρὸν, τὸν χαρίζοντα οὐρανὸν τῆς Ἑλλάδος ἡμῶν! δὲν εἴμεθα πλέον θυγατέρες ψευδῶν, ἀνυποστάτων θεῶν, ἀλλὰ θυγατέρες τοῦ Θεοῦ τῆς ἀληθείας, τοῦ δημιουργήσαντος ἀληθῶς τὸ πᾶν διὰ τῆς παντοδυνάμου σοφίας, καὶ ἀγαθότητός του· δὲν εἴμεθα πλέον οὔτε θεαί, ὡς μᾶς ἐδόξαζον οἱ ἀρχαῖοι ἡμῶν Ἕλληνες· ἀλλ' εἴμεθα ἀπλῶς ἐπιστήριαι, ἐφευρέτριαι τῶν τεχνῶν καὶ τῶν ἐπιστημῶν, ἧτινες ἀναπτύσσουσι τὴν διάνοιαν τῶν ἀνθρώπων καὶ εὐδαιμονίζουσιν αὐτούς· ἢ μᾶλλον νὰ εἰπωμεν ὀρθότερον, εἴμεθα αὐταὶ αἱ τέχναι καὶ αἱ ἐπιστήμαι, αἱ ἀπορρέουσιν ἀπὸ τὰ θαυμάσια ἔργα, τὰ δημιουργηθέντα ἐν τῷ οὐρανῷ καὶ ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ ἐντὸς οὐλοῦ τούτου τοῦ ἀτέρμονος σύμπαντος ἀπὸ τὴν ἀνεξάντλητον σοφίαν καὶ τὴν ἀκτάληπτον καλλονὴν τοῦ μόνου ἀληθοῦς καὶ πανσόφου Θεοῦ! Εἴμεθα, ναί, αὐταὶ αἱ ἀγλαόκηρυποι τέχναι καὶ αἱ φωτολαμπεῖς ἐπιστήμαι, προσωποποιημέναι ἀπὸ τὴν εὐγενῆ καὶ ζωηροτάτην φιντασίαν τῶν ἀγαπητῶν μας Ἑλλήνων. Καὶ σὺ, φίλτατῃ Ἀθηνᾷ, εἶσαι ἡ Σοφία, ἡ φρόνησις, ἡ Σωφροσύνη, ἡ Ἀρετὴ πᾶσα, προσωποποιημένη ὑπ' ἐκείνων, οἵτινες καὶ μᾶς ἐλάτρευαν ἀπᾶσιν ὡς θεάς, καὶ μᾶς προσέφερον τὰς μεγαλοπρεπεστέρας καὶ θεοπρεπεστέρας τιμὰς καὶ λατρείας. Καὶ εἰ-

χον δίκαιον· διότι τὸ μεγαλοφυὲς πνεῦμά των ἡγάπα ἐξαισίως τὴν σοφίαν, καὶ ἡ εὐπλαστός καρδιά των τὴν θεσπέσιον ἀρετήν. Καὶ ταύτην λοιπὸν ἐθεοποίησαν· διότι πᾶν ὅ,τι ὑπερβολικῶς ἀγαπᾷ τις, τὸ θεοποιεῖ, τὸ λατρεύει ὡς θεόν. Ἀλλὰ τώρα ἀληθῶς δὲν εἴμεθα θεαὶ πεπλασμένοι, οὐδ' οἱ Ἕλληνες πλέον οἱ νέοι εἰσὶ δημιουργοὶ ψευδῶν θεῶν. Εἴμεθα ἐκάστη μία ὥραία Τέχνη, ἐξευγενίζουσα τὸν ἄνθρωπον, μία φωταυγῆς Ἐπιστήμη καταυγάζουσα τὴν ἀνθρωπίνην διάνοιαν· ὁ δὲ Ἑλικῶν οὗτος, ἐφ' οὗ εἶπον οἱ Ἕλληνες ὅτι κατοικοῦμεν, εἶναι αὐτὸς ὁ Ὑψιτενὴς, ὁ Ὑψιφράδμων, ὁ ἀνθόστεπτος νοῦς τῶν Ἑλλήνων, ἐν τῷ ὁποίῳ ἀληθῶς ἀνέκαθεν ἐγεννήθημεν, καὶ ἀνετράφημεν καὶ ἐτελειοποιήθημεν. Δεῦτε λοιπὸν ἐπὶ τῶν ἀγλαῶν αὐτοῦ κορυφῶν ἀναπαύομεναι, νὰ συνδιαλεχθῶμεν ὑπὸ τὴν χάριν τοῦ ἀληθοῦς Θεοῦ τοῦ ἑλληνικοῦ χριστιανισμοῦ, δεῦτε νὰ συνδιαλεχθῶμεν περὶ ἀντικειμένου τερπνοῦ ἅμα καὶ ὠφελίμου, θέλοντος τὴν καρδίαν τῶν ἀγαπητῶν μας Ἑλλήνων καὶ ἐξυψοῦντος τὸν νοῦν των.

(Ἡ Κλειώ προσφέρει τὴν προεδρίαν εἰς τὴν Ἀθηνᾶν.)

ΚΛΕΙΩ. Εἰς σὲ λοιπὸν, ὦ κόρη τῆς μεγάλης σοφίας, ὦ Ὑψίφρων Παλλὰς, εἰς σὲ τὴν προεδρίαν τῆς συνδιαλέξεως ἡμῶν ἀνατίθην· διότι εἰς τίνα ἄλλον, εἰμὴ εἰς σὲ, ὦ διογενὴς Ἀθηνᾶ, ἀρμόζει ἡ ἐξοχος αὐτῇ τιμὴ; Ναι, σὺ ἡ ὑπερτάτη ἔφορος τῆς φρονήσεως καὶ σωφροσύνης, ἡ μᾶλλον, σὺ αὐτὴ ἡ ἰδία φρόνησις καὶ σωφροσύνη ἀρμόζει νὰ ὁμιλήσῃς πρώτη, καὶ διὰ τῶν σοβαρῶν καὶ ὑψιβούλων λόγων σου νὰ φωτίσῃς τὸ πνεῦμα τῶν Ἑλικωνίων ἀδελφῶν σου, ὡς ἀκτὶς ἡλίου γλυκύφωτος καὶ ἐνερgetική! Εἰς σὲ μόνην, σοφωτάτη ἀδελφὴ ἡμῶν, ἀνήκει ἡ θέσις αὕτη, σὺ μόνη εἶσαι ἱκανὴ, ὡς ὑπερτάτη θυγάτηρ τοῦ Μεγάλου ἡμῶν Πατρὸς, νὰ γένῃς ἡ ἀρίτιμος πρόεδρος τῆς ἐνεαδέλφου χορείας τῶν πεφωτισμένων ἀδελφῶν σου Μουσῶν.

(Ἡ Ἀθηνᾶ μετριοφρονοῦσα, ὡς θεὰ τῆς φρονήσεως, δὲκ παραδέχεται τὴν τιμὴν ταύτην.)

ΑΘΗΝΑ. Ἀλλὰ, προσφιλεστάτη Κλειώ! δι' αὐτὸ δὴ τοῦτο, δηλ. διότι εἰμὶ ἔφορος τῆς φρονήσεως καὶ σωφροσύνης, καὶ πάσης ἐν γένει ἀρετῆς ἐμπνεομένης ὑπὸ τοῦ θεοῦ ἡμῶν Πατρὸς,

τοῦ μόνου ἀληθοῦς Θεοῦ καὶ Κυρίου, λατρευομένου ὑπὸ τῶν ἀγαπητῶν καὶ εὐφυνῶν θιασωτῶν ἡμῶν τῶν ἐνδόξων Ἑλλήνων, δι' αὐτὸ τοῦτο δὲν παρὰδέχομαι τὴν τιμὴν ταύτην τῆς προεδρίας, ἣν τοσοῦτον εὐμενῶς καὶ εὐγενῶς μοι προσέφερες, ὦ περίσοφος ἀδελφὴ μου. Ὅχι, σὺ ἡ πρεσβυτέρα πιασὼν, σὺ ἡ κλειζουσὰ τοὺς ἄνδρας διὰ τῶν ἱστορικῶν ἐκθέσεων σου, σὺ θέλεις διατελεῖ ἡ σεπτὴ πρόεδρος τῆς συνδιαλέξεως ἡμῶν. Σὺ θέλεις ποιήσῃ τὴν ἑναρξιν αὐτῆς καὶ διατάξῃ τὸ ἀντικείμενον αὐτῆς. Ἐγὼ δὲ θέλω διατελεῖ μέλος τοῦ σοφοῦ ἡμῶν συλλόγου μετὰ τῶν λοιπῶν φιλτάτων ἀδελφῶν, καὶ θέλω ἀποφαίνει τὴν ἐμὴν γνώμην ἐν καιρῷ τῷ προσήκοντι, καὶ τελευταία μάλιστα θέλω ὁμιλήσῃ.

(Ἡ Κλειὼ ὁρίζει τὸ αἶτιον τῆς προσκλήσεως.)

ΚΛΕΙΩ. Ἀξία μεγ' στου θαυμασμοῦ ἡ μετριοφροσύνη σου, Γλαυκῶπις Ἀθηνᾶ! αὕτη ἀληθῶς σὲ δεικνύει σοφωτάτην, καὶ ἀληθῶς πεφωτισμένην ἀπὸ τὴν θείαν χάριν τοῦ ἑλληνικοῦ χριστιανισμοῦ· διότι ὁ λαμπρότερος τούτου χαρακτήρ εἶναι ἡ μετριοφροσύνη, καὶ ἡ ἀδελφικὴ ἀγάπη. Κατὰ τὴν ἱεράν ταύτην ὁρησκεῖαν ὁ θέλων νὰ ἦναι πρῶτος, ἔσεται δεύτερος, καὶ ὁ ὑψὼν ἐκυτὸν ταπεινωθήσεται. Ἐγὼ αἰσθάνομαι ὅτι εἰμὶ πολὺ κατωτέρα σοῦ κατὰ τὰς γνώσεις καὶ τὰς δυνάμεις τοῦ πνεύματος· ἀλλ' ὅμως σὺ μετριοφρονοῦσα θέλεις νὰ ἦσαι μέλος τῆς μουσικῆς χορείας μας μᾶλλον, ἢ πρόεδρος αὐτῆς, καὶ εἰς ἐμὲ παρὰχωρεῖς τὸ ἀξίωμα τοῦτο· διότι γνωρίζεις μὲν τὰ ἔξοχα πλεονεκτήματά σου, ἀλλ' ἐκτιμᾷς καὶ τὰ ἐμὰ, καὶ τὰ τῶν λοιπῶν ἀδελφῶν σου. Καὶ εἴθε, ἀδελφὴ σοφωτάτη, νὰ ἐν-επνέστο ἰσχυρῶς ἡ τοιαύτη ἀρετὴ εἰς πάντας τοὺς ἀνθρώπους, καὶ μάλιστα εἰς τοὺς ἀγαπητοὺς μας Ἕλληνας, οἵτινες μετριοφρονοῦσι μὲν, ἀλλὰ συνεχῶς ὑπερτερεῖ τῆς μετριοφροσύνης των ἡ φιλαυτία καὶ ὁ ἐγωϊσμός· καὶ τότε πάντες θέλουν νὰ ᾧσι πρῶτοι, πάντες νὰ διαπρέπωσιν εἰς πρωτοβουλίας, νὰ φαίνωνται ἐξέχοντες. Καὶ τοῦτο τὸ ἐλάττωμα ποσάκις τοὺς ἔβλαψε, καὶ ποσάκις μὲ ἠνάγκασε νὰ πλάσσω χαρίττους τὰς πράξεις των εἰς τὰς σελίδας τῆς περιφανοῦς ἱστορίας των! Ἀλλ' ἐν τοσοῦτῳ, Γλαυκῶπις Ἀθηνᾶ, καὶ ὑμεῖς ἀδελφαί Μοῦσαι, διατελῶ προεδρεύουσιν ὑμῶν ἐν τῷδε τῷ μουσικῷ ἡμῶν

συλλόγῳ. Καὶ δὴ προτείνω νὰ συνδιχλεχθῶμεν περὶ τῆς ἀλη-
θοῦς σοφίας τοῦ ἀνθρώπου. Τὸ θέμα τοῦτο εἶναι καὶ ὠφέλιμον
καὶ τερπνόν. Διότι ἐκάστη ἡμῶν θέλει ἐκθέσει διὰ τῆς μουσι-
κῆς λαλιᾶς τῆς, καὶ δείξει κατὰ πόσον ἐξ αὐτῆς οἱ ἄνθρωποι ὠ-
φελήθησαν, καὶ ἀποκατεστάθησαν σοφοὶ καὶ ἀξιαγάπητοι. Πι-
στεύω ὅτι εὐαρέστως παραδέχεσθε τὴν πρότασίν μου.

ΜΟΥΣΑΙ. Μάλιστα, μάλιστα.

ΚΛΕΙΩ. Λοιπὸν ἐκτίθημι πρώτη τὰ τῆς ἐμῆς ἐπιστήμης,
τῆς κλειζούσης τοὺς ἄνδρας ἱστορίας. Αὕτη ἀδελφάί μου, ὡς
γνωρίζετε καὶ ὑμεῖς, εἶναι διήγησις τῶν παρεληλυθόντων· ἢ
κάλλιον νὰ εἴπω, τὸ μέγα Μκυσωλεῖον τοῦ παρελθόντος, καὶ
τὸ ἀνεξάντλητον μεταλλευτήριον τοῦ μέλλοντος. Διὰ τοῦτο
καὶ εἰς τῶν λατρευτῶν μου, Διονύσιος ὁ Ἀλικαρνασσεύς, εὐφυ-
έστατα ὥρισεν αὐτὴν « Φιλοσοφίαν διδάσκουσαν ἐκ παρελθον-
μάτων ». Εἶναι δὲ ἡ ἱστορία μου ἀληθῶς ἐπιστήμη· διότι ἀπ-
αιτῶ νὰ ἐκτίθωνται ἐν αὐτῇ κατ' ἐξοχὴν τὰ γεγονότα, ὅσα ἀ-
νέχονται εἰς τὴν κοινωνικὴν κατάστασιν τοῦ ἀνθρώπου. Καὶ
ὅσα μάλιστα δεικνύουσι τὴν τάσιν τοῦ πνεύματός του πρὸς
τὴν τελειοποίησιν· ἀπαιτῶ νὰ παριστῶνται οὕτως ἐσωτερικῶς
συνδεδεμένα ὡς αἰτία καὶ αἰτιατά, ὡς σκοποὶ καὶ μέσς, ὡς
λόγοι καὶ συνέπειαι, καὶ οὕτω νὰ καταφθίνηται ἡ ἀλήθεια ἐν
τοῖς ἔργοις τῶν ἀνθρώπων, καὶ πρὸς αὐτὴν νὰ ὀδηγῶνται
πάντες, καὶ πάντοτε ταύτην νὰ ζητῶσι διὰ νὰ ᾧσιν εὐτυχεῖς,
καὶ νὰ προοδεύωσι. Διὰ τοῦτο λοιπὸν ἐγὼ καθημένη ἐπὶ τῆς
ὕψηλῆς ἐπιστημονικῆς καθέδρας μου, ὀδηγῶ τοὺς πεπαιδευμέ-
νους λατρευτάς μου, νὰ συγγράφωσι τὰς ἱστορίας καὶ τὰς βιο-
γραφίας τῶν ἀτόμων καὶ τῶν ἐθνῶν μετὰ πάσης ἀκριβεῖας καὶ
λογικότητος, χωρὶς νὰ παρενείρῳσιν ἐν αὐτοῖς μύθους καὶ
πλάσματα φαντασιώδη, διὰ νὰ ψυχγωγήσωσι τοὺς ἀκροα-
τάς, ἀλλὰ ν' ἀναπτύσσωσιν ἐνώπιον αὐτῶν τὰς πολυποικίλους
μεταβολὰς τοῦ κόσμου, καὶ τὰς πολυειδεῖς νὰ ἐκθέτωσι πρά-
ξεις τῶν ὁμοίων των ὑπὸ τὸ φῶς τῆς ἀληθείας καὶ τὸ δοκιμα-
στήριον τῆς κρίσεως· διὰ τοῦτο ἡ ἐπιστήμη μου ὅχι μόνον ἐξ-
ασκεῖ καὶ βελτιώνει τὰς διανοητικὰς δυνάμεις καὶ τὴν κρίσιν
τῶν ἀνθρώπων, ἀλλὰ καὶ χορηγεῖ εἰς αὐτοὺς ἀκένωτον θησαυ-
ρὸν τῶν γνώσεων καὶ τῆς πείρας τῶν προγενεστέρων, καὶ προ-
ετοιμάζει αὐτοὺς, οὕτως εἰπεῖν, διὰ τὸ στάδιον τοῦ βίου, ὅπερ
μέλλουν νὰ διέλθωσιν ἐπὶ τῆς γῆς. Πρὸ πάντων δὲ ἡ ἀγαπητὴ

μου αὕτη θυγάτηρ, ἐμπνέει εἰς τοὺς τάλαιπώρους ἀνθρώπους ζωηρότατον τὸ αἶσθημα τῆς ἀρετῆς ἐν ταῖς καρδίαις αὐτῶν, καὶ ἀπεχθέστατον τὸ μῖσος κατὰ τῆς κακίας. Εἰς τὰς περιγραφὰς αὐτῆς ἡ κακία φαίνεται πάντοτε μισητὴ καὶ ἀποτρόπαιος, καὶ ἡ ἀρετὴ ζηλωτὴ καὶ χαριτόβρυτος, καὶ μόνη πρόξενος τῆς ἀληθοῦς τιμῆς καὶ τῆς στερεᾶς δόξης. Ἐκ τούτου καὶ Κλειὼ μὲ ὠνόμασαν οἱ ἄνθρωποι, διότι κλειζῶ ἐπὶ τῶν ἱστορικῶν μου σελίδων τοὺς ἐναρέτους, καὶ καταδικάζω τοὺς φαύλους εἰς αἰώνιον ἀτιμίαν. Πρὸς τούτοις ὡς ἐν κατόπτρῳ ἐξεικονίζει ἡ προσφιλέτης μου ἱστορία τὴν ἀστασίαν τῶν ἐπιγεγῶνων πραγμάτων, καὶ καταδεικνύει ὅτι ὑπεράνω πάντων ὑπάρχει ἀμετάβλητος καὶ αἰώνιος ἡ θεία πρόνοια, ἣτις διέπει καὶ κυβερνᾷ τὰ ἔθνη καὶ τοὺς λαοὺς τῆς γῆς, καὶ ἄγει τὰ πάντα εἰς ἄριστον τέλος. Οὕτω λ. χ. ὅταν ἡ ἱστορία μου διηγῇται ὅτι ὁ Μέγας ὀνομασθεὶς Κωνσταντῖνος μετέθεσε τὴν ἑδραν τοῦ Κράτους του κατὰ τὸ 312 ἐκ τῆς ἀρχαίας Πραιτωριανῆς Ρώμης εἰς τὰς μαγευτικὰς ἀκτὰς τοῦ ἀργυρῶντος Βασπόρου, εἰς τὸ ἀρχαῖον τῶν Μεγαρέων Βυζάντιον, δὲν καταφαίνεται ἐν τῷ γεγονότι τούτῳ ἡ βαθυτάτη τοῦ οὐρανοῦ πατρὸς πρόνοια; ἥτις ἐνέπνευσεν εἰς τὸν μεγαλῶνυμον ἐκεῖνον Αὐτοκράτορα νὰ ἐκλέξῃ καὶ ἀνδρῶσιν ἄλλην πρωτεύουσιν, διὰ ν' ἀναγεννηθῇ ἐν αὐτῇ τὸ ἀγαπητόν μας ἑλληνικὸν ἔθνος, καὶ νὰ διατηρηθῇ ἐν ταύτῳ ἀκηλίδωτον τὸ νέον αὐτοῦ χριστιανικὸν θρήσκευμα; καὶ τέλος νὰ μὴν ἀπολεσθῇ καὶ κατὰ τὴν ἐθνικότητα καὶ κατὰ τὴν θρησκείαν ὑπὸ τὴν καταχθόνιον δυναστείαν θρησκευτικῶν πολεμίων; Μυρία ὅσα, ἀδελφαί μου, γεγονότα ἐν τοῖς ἔθνεσι καὶ τοῖς λαοῖς περιγράφει ἡ ἱστορία, ἐκ τῶν ὁποίων διαλάμπει ἡ μεγάλη ἀλήθεια: ὅτι οἱ ἄνθρωποι μὲν ἐνεργοῦσι κατὰ τὰς σκέψεις καὶ τὰ βουλευμάτων αὐτῶν, καὶ ἐπιχειροῦσι ταῦτα ἢ ἐκεῖνα τὰ ἔργα. Ὑπεράνω ὅμως αὐτῶν ἡ πάνσεφος πρόνοια τοῦ Θεοῦ διέπει καὶ κυβερνᾷ πάντα, καὶ ἄγει αὐτὰ εἰς ἄριστον τέλος· διότι ὁ δημιουργὸς Θεὸς οὐδὲν θέλει ν' ἀπολεσθῇ τῶν δημιουργημάτων του, ἀλλὰ θέλει πάντα νὰ ζῶσι καὶ νὰ εὐτυχῶσι κατὰ τοὺς σοφοὺς νόμους, οὓς ἔθηκεν ἐν τῇ δημιουργίᾳ αὐτοῦ.

Προσέτι ἡ ἱστορία εἶναι τὸ Σχολεῖον τῶν πολιτικῶν. Δι' αὐτῆς γνωρίζουσιν οὗτοι τὴν σύστασιν τῶν κοινωνιῶν, καὶ τὰς πρὸς ἀλλήλας ἀμοιβαίας σχέσεις των· γνωρίζουσι ποίαν ἰσχυ-

ρᾶν ἐπιρροὴν ἔσχον ἐπὶ τῶν ἔθνων αἱ ὀρθοσεύαι, τὰ ἥθη, οἱ νόμοι καὶ αἱ κυβερνήσεις αὐτῶν· ποῖαι αἰτίαι καὶ περιστάσεις προήγαγον τὴν αὕξησιν, τὸ μέγεθος, τὴν πνευματικὴν πρόοδον καὶ τὴν ὕλικὴν εὐημερίαν τῶν λαῶν, καὶ ποῖαι πάλιν τὴν παρακμὴν καὶ τὴν πτώσιν των. Καὶ τί δὲ ὠραιότερον καὶ τερπνότερον παρὰ τὴν τοιαύτην ἀλήθειαν; Οὐδεμιᾶς δὲ χώρας, οὔτε παλαιᾶς, οὔτε νέας, ἡ ἱστορία ὑπάρχει τοσοῦτον πλουσία εἰς ποικίλην διδασκαλίαν, οὐδ' ἄλλη τις εἶναι τοσοῦτον κατ' ἀλλήλους πρὸς ὠφέλιμον μελέτην, ὅσον ἡ ἑλληνική. Διότι ἐν αὐτῇ ζωγραφίζονται οἱ πρωτότυποι καὶ ἐνδοξότεροι θρίαμβοι τῆς ἀρετῆς κατὰ τῆς κακίας, τῆς ἐλευθερίας κατὰ τῆς τυραννίας, τοῦ πολιτισμοῦ κατὰ τῆς βαρβαρότητος· ἐν αὐτῇ προσέτι ἐμφανίζονται αἱ τολμηρότεραι ἐξαναστάσεις τῆς κακίας κατὰ τῆς ἀρετῆς, τῆς τυραννίας κατὰ τῆς ἐλευθερίας, τῆς βαρβαρότητος κατὰ τοῦ πολιτισμοῦ· διὸ οὐδὲν ταύτης διδακτικώτερον καὶ κατανυκτικώτερον μάθημα· οὐδὲν ἄλλο τοσοῦτον χρήσιμον εἰς τοὺς ἀνθρώπους, ὅπως κατασταθῶσιν οὐχὶ μόνον πολυμαθεῖς, ἀλλὰ καὶ ἐνάρετοι κατὰ πᾶσαν ἀρετὴν, λ. χ. ἡ ἑλληνικὴ ἱστορία διηγεῖται ὅτι ὁ βασιλεὺς τῆς Ἀττικῆς Κόδρος, ὅτε ἡ χώρα του ἐπολιορκεῖτο ὑπὸ τῶν πολεμίων, καὶ ἐδόθη χρησμὸς ὅτι ὁ θάνατός του ἔσαι ἡ σωτηρία τῆς χώρας του, καὶ οἱ Ἀωριεῖς ἀπέφευγον νὰ τὸν φονεύσωσιν ἐν τῇ μάχῃ, αὐτὸς ἐνεδύθη σχῆμα χαρικοῦ καὶ ἐξελθὼν τῆς πόλεως, συνεκρούσθη ἄγνωστος μετὰ τῶν πολιορκούντων καὶ ἐφονεύθη ὑπ' αὐτῶν· αὐτοὶ δὲ μαθόντες τὸ γεγονός, ἔλυσαν εὐθὺς τὴν πολιορκίαν καὶ ἐτράπησαν εἰς φυγὴν· τοῦτο τὸ θαυμαστὸν ἔργον δὲν διδάσκει κατανυκτικώτατα ὅτι ὁ ἄρχων τοῦ λαοῦ, ὁ ἡγεμὼν, ὁ βασιλεὺς, ὁ αὐτοκράτωρ πρέπει νὰ θυσιάζῃ ἐτοίμως τὴν ζωὴν του ὑπὲρ τῆς ζωῆς τοῦ λαοῦ του, καὶ ὅχι νὰ προτιμᾷ τὴν ἄτιμον ζωὴν ἢ τὴν ἀτιμοτέραν αἰχμαλωσίαν; Ἀλλὰ τί πρῶτον καὶ τί δεύτερον, φίλταται ἀδελφαί, νὰ ἐκθέσω ὑμῖν ἐκ τῆς ἱστορίας τοῦ προσφιλεστάτου μου ἑλληνικοῦ ἔθνους, καὶ νὰ δείξω πόσον αὕτη εἶναι τὸ διδακτήριον πάσης ἀρετῆς, τὸ θησαυροφυλάκιον παντὸς καλοῦ καὶ πολυτίμου διανοήματος καὶ ἔργου; Διὰ τοῦτο καὶ οἱ νέοι Ἕλληνες αὐτὴν μάλιστα τὴν ἱστορίαν τῶν πατέρων των ἀπ' ἀρχῆς μέχρι τέλους πρέπει νὰ διδάσκωνται λεπτομερῶς καὶ νὰ μελετῶσι βαθέως. Εἰς αὐτὴν νὰ ἐκτρέφωσι τὰς ἀπαλὰς καρδίας τῶν τέκνων των, διὰ

ἐὰν ἐντυπώνωνται ἐνωρίς εἰς αὐτάς αἱ ἀρεταὶ τῶν προγόνων τῶν, τὰς ὁποίας θαυμάζει ὅλος ὁ κόσμος, καὶ εἰς τὰς ὁποίας ὀφείλει τὸν πολιτισμὸν του. Διότι τί ὠφελεῖ γεννηθέντες μετὰ τοιούτους μεγάλους ἀνδρας, καὶ ἀπόγονοι ἐκείνων λεγόμενοι, ἐάν δὲν μιμηθῶσιν αὐτούς; Ἐν γένει δὲ τί κέρδος ὑπάρχει εἰς τοὺς νεωτέρους, ἂν ἤλθον μετὰ τοσούτους κακοὺς καὶ μωροὺς, εἰν δὲν κατὰσταθῶσιν αὐτοὶ συνετοὶ καὶ ὠφέλιμοι πρὸς ἑαυτοὺς καὶ πρὸς ἀλλήλους; Γνωρίζετε δὲ, προσφιλεῖς ἀδελφαί, διὰ ποῖον λόγον, ἐνῷ τὰ ἔθνη τῆς Ἀσίας καὶ τῆς Αἰγύπτου καὶ Ἀφρικῆς ὠδήγησα ἐκ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων τῆς ζωῆς των εἰς συγγραφὴν τῆς ἱστορίας των, τοὺς εὐφροσυνότατους ὁμῶς Ἕλληνας μου ἀρῆκα πρῶτον ἐπὶ πολὺν χρόνον νὰ τερφθῶσιν εἰς τὰς μαγευτικὰς χώρας τῆς ζωηροτάτης νεανικῆς φαντασίας των· παρέδωκα πρῶτον τὸ δημιουργικὸν πνεῦμά των εἰς τὰς ποιητικὰς ἀγκάλας σοῦ τῆς δαιμονίου ἀδελφῆς μου Καλλιόπης, διὰ νὰ ὑμνήσῃ μεγαλοπρεπῶς ἐν αὐτῇ τοὺς ἡρωϊκοὺς χρόνους τῆς ἑλληνικῆς φυλῆς, καὶ διὰ νὰ γεννηθῇ ἐξ αὐτῶν ὁ ὕψικτος τῶν ἐν ἀνθρώποις σοφῶν, ὁ θεῖος ἡμῶν Ὅμηρος. Ἐπειτα δὲ παραλαβοῦσα αὐτοὺς ἀπὸ τοῦ ἰδανικοῦ χώρου τῆς ποιήσεώς σου, ὦ Καλλιόπη, καὶ ἐξαχχοῦσα αὐτοὺς ἀπὸ τὰ θέλητρα τῶν μυθικῶν πλασμάτων καὶ τὰς γοητευτικὰς χάριτας τῆς μυθολογίας, εἰσῆγαγον αὐτοὺς εἰς τὸ φωτεινότατον κράτος τῆς ἱστορικῆς ἐπιστήμης μου, καὶ τοὺς ἐδίδαξα πῶς νὰ συγγράφωσιν ὑπὸ τὸ καθαρὸν φῶς τοῦ λαμπτήρος τῆς ἀληθείας τὰ γεγονότα τοῦ πραγματικοῦ αὐτῶν βίου. Καὶ τὸ μὲν αἷτιον τῆς τοιαύτης πορείας τοῦ ἑλληνικοῦ πνεύματος πρῶτον μὲν εἰς τοὺς ἀνθοστεφεῖς καὶ γοητευτικοὺς λειμῶνας τῆς ποιήσεως, εἶτα δὲ εἰς τὴν θαυροστεφῆ ἄλσιν τῆς ἱστορίας· τὸ αἷτιον λέγω τοῦτο παραλείπω, διότι γνωρίζετε πᾶσαι, ὅτι ἐάν τοῦτο δὲν ἐγίνετο οὕτως, ὅχι μόνον ἡ καλλιτεχνία, ἀλλὰ καὶ ὅλος ὁ βίος καὶ ἡ παιδεία τῶν εὐφροσυνότων Ἑλλήνων μου δὲν ἤθελε λάβει τὴν ἐπὶ τὸ καλὸν καὶ ἀγαθὸν, τὴν ἐπὶ τὸ ἀρίμνητον κάλλος εὐγενῆ ἐκείνην ῥοπήν. Ἀλλὰ δὲν δύναμαι, ἀδελφαί, νὰ μὴ σᾶς εἰπῶ πόσον εὖ μὲν μακκρία, ἀφότου ἐγεννήθη ἐξ αὐτῶν ἐκτὸς τῶν πρώτων ἐκείνων γνωστῶν σοι, ὦ Καλλιόπη, λογογράφων, πρῶτον ὁ ἀφελὴς μὲν καὶ φιλόμυθος, ἀλλὰ καὶ φίλος πιστὸς τῆς ἱστορικῆς ἀληθείας Ἡρόδοτος, ὃν καὶ πατέρα ἐπέτρεψα εἰς τοὺς Ἕλληνας τῆς ἱστορίας ν' ἀποκαλέσωσι· καὶ μετὰ τοῦτον

ὁ βαθυνούστατος, καὶ ἀληθῶς τῆς ἱστορίας μου ἔξοχος πρῶτα^ς νις, καὶ τῶν μυστηρίων μου μέγας ἀρχιερεὺς Θουκυδίδης· εἴτα ὁ Ξενοφῶν, ἡ καλλιπτερος αὕτη τοῦ Ὑμηττοῦ μέλισσα, καὶ ὁ πολυμαθέστατος τῆς Ξαιρωνείας ἱστορικὸς Πλούταρχος, ἡ ἐνδοξοτάτη αὕτη τετρακτὺς τῆς ἐλληνικῆς μεγαλοφυΐας, εἰς τῶν ὁποίων τὰς περιφανεῖς συγγραφὰς ἔστησα τὸν ἀγλὸν θρόνον μου, καὶ ἐπ' αὐτοῦ ἀνεπαύθην. Ἐπομένως δὲ περιεστοιχίσθην ἀπὸ τόσῃν πολυάριθμον χορείαν πιστοτάτων λατρευτῶν ἐκ τῶν Ἑλλήνων, ἐξ ὧν οἱ μὲν διαπρέψαντες ἐπὶ τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου καὶ τῶν διαδόχων αὐτοῦ, οἱ δὲ ἐπὶ τῆς ἀνιδρύσεως τοῦ ἐλληνικοῦ κράτους ἐν Βυζαντίῳ καὶ μετὰ ταῦτα ἄλλοι δὲ καὶ νῦν διαπρέπουσι. Καὶ δικαίως δὲ ἀγάλλομαι ἐπὶ τὸν Θουκυδίδην μου καὶ τὸν Ἡρόδοτον καὶ τὸν Ξενοφῶντα καὶ τὸν Πλούταρχον· διότι τούτους ἀνὰ χεῖρας ἔχοντες οἱ Σαλλούστιοι τῆς Ῥώμης, καὶ οἱ Τίτοι Λίβιοι, καὶ οἱ Νέπωτες καὶ οἱ Τάκιτοι, προσῆλθον εἰς τὸν θρόνον μου, καὶ τοὺς φόρους τῆς ἑαυτῶν λατρείας μοι προσήνεγκον. Τούτους ἀνὰ χεῖρας ἔχοντες πάντες οἱ διασημότεροι ἱστορικοὶ τῶν νεωτέρων τῆς Εὐρώπης λαῶν, Γάλλων, Ἀγγλῶν, Γερμανῶν, καὶ οἱ ἐκ τῆς Ὀικεανίας ἡπείρου οἱ ἀληθῶς φιλόσοφοι Ἀμερικανοὶ, τούτου· λέγω, πάντας ἀνὰ χεῖρας ἔχοντες, προσπίπτουσιν εἰς ἐμὲ, καὶ ἐμπνέω εἰς αὐτοὺς τὰς ἐνέργειάς τῆς ἀληθείας ἐμπνεύσεις, καὶ φωτίζω αὐτοὺς διὰ τοῦ ἀγλαοφώτου λύχνου τῆς ἱστορικῆς ἐπιστήμης.

Τοσαῦτα, φίλοι ἀδελφαί, τὰ ἐξ ἐμοῦ, καὶ τοιαύτη ἡ ὑπ' ἐμοῦ ἐπινοηθεῖσα ἐπιστήμη, ἡ τῆς ἱστορίας· τοσαύτην δηλ., ὡς εἶδατε, παρέχει ὠφέλειαν ἠθικὴν καὶ διανοητικὴν εἰς τὴν ἀνθρωπότητα, ὥστε δύναμαι νὰ εἶπω, ὅτι χωρὶς ταύτης δὲν δύναται οὔτε λαὸς οὔτε εἰς ἄνθρωπος νὰ γένῃ σοφός, καὶ νὰ ζήσῃ συνετὸς καὶ εὐτυχὴς ἐν τῷ βίῳ.

ΜΟΥΣΑΙ. Μάλισα, συμφάσκομεν μετὰ σοῦ, ὦ σεπτὴ ἡμῶν πρόεδρε Κλειώ! ἀληθῶς ἡ ἱστορία, ἡ σπουδαιοτάτη αὕτη θυγάτηρ τῆς μεγαλονοίας σου, εἶναι σοφώτατον δίδχαγμα εἰς τοὺς ἀνθρώπους, τοῦ ὠφελεῖ τὰ μέγιστα, τοὺς καθιστᾷ σοφοὺς, συνετοὺς, ἔμφρονας, καὶ ὀρθότατα εἶπε περὶ αὐτῆς εἰς τῶν σοφῶν θιασωτῶν σου, ὁ καθ' ἡμᾶς ζῶν Γάλλος Γυζῶτος, ὅτι « ὁ λαὸς ὁ μελετῶν καὶ γιγνώσκων τὴν ἱστορίαν του, κρίνει σχεδὸν πάντοτε ἀσφαλέςτερον καὶ ὀρθότερον περὶ τῶν παρόντων αὐτοῦ πραγμάτων καὶ περὶ τῶν ὅρων τῆς προόδου,

καὶ περὶ τῆς μελλούσης αὐτοῦ τύχης» καὶ τοῦτο φαίνεται εἶναι ἀνάπτυξις ἐπιτυχεσάτη τῆς θαυμαστῆς ἐκείνης βραχυλογίας τοῦ ἐξόχου τῆς ἱστορίας πρυτάνεως, τοῦ βαθύφρονος Θουκυδίδου σου, ὅστις εἶπε τὴν ἱστορίαν του ὅτι εἶναι « μελέτημα διαρκές, κτῆμά τι εἰς αἰεὶ, καὶ οὐχὶ ἀγώνισμα προσωρινῶς τέροντος τοὺς ἀκροατάς ». Ἀλλὰ, φίλτάτη, ἃς ἀκούσωμεν καὶ ἑτέραν ἀδελφὴν ἡδυλαλοῦσαν.

ΚΛΕΙΩ. Ναι ἡ τερψικάρδιος ἀδελφὴ Εὐτέρπη ἃς μελωδήσῃ τὰ ἑαυτῆς.

ΕΥΤΕΡΠΗ. Φίλταται ἀδελφαί ! Ἡ θεοτερπὴς τέχνη, τῆς ὁποίας εὐρέτις εἰμι ἰδίως ἐγώ, τόσῃν θελκτικὴν καὶ ζωηράν ἐντύπωσιν ἔκκεν εἰς τὰς εὐαισθήτους καρδίαι· τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων, ὥστε εὐθὺς ὠνόμασαν αὐτὴν μουσικὴν, ἥτοι γέννημα ἢ κτῆμα ἡμῶν ἀπασῶν τῶν Μουσῶν ! Ὅπόσῃν ἡδονὴν θείαν, ὁποῖαν ὠφέλειαν θαυμάσιον προξενεῖ εἰς τε τὴν καρδίαν καὶ εἰς τὸ πνεῦμα τῶν ἀνθρώπων ἡ ἡδυμελὴς αὕτη τέχνη μου, δηλοῦται καὶ ἐκ τούτου, ὅτι αὐτὸς ὁ ὕπατος τῶν φιλοσόφων Πλάτων, καὶ ὁ μέγας αὐτοῦ καθηγητὴς Σωκράτης ὠνόμασαν μὲ τὸ γλυκύφωνον τοῦτο τῆς μουσικῆς ὄνομα τὸ ἀρμονικὸν σύστημα πασῶν τῶν ἐπιτημῶν, καὶ πασῶν τῶν ὠρχίων τεχνῶν, καὶ πασῶν ἐπομένως τῶν μελιρρύτων τῆς ἡθικῆς ἀρμονίας ἀπηχήσεων, δηλ. τῶν ἐρασμιωτάτων ἀρετῶν. « Μουσικὴν ποιεῖ », ἔλεγεν ὁ Σωκράτης, ὅτι ἡ θεὰ φωνὴ διέταττεν εἰς αὐτὸν, καὶ ἐκεῖνος ἐσκέπτετο καὶ ἐφρόνει, ὅτι μεγίστη μουσικὴ εἶναι ἡ φιλοσοφία, δηλ. ἡ ζήτησις τῆς ἀληθείας, καὶ ἡ ἀγάπη τῆς ἀρετῆς, εἰς ἣν ἀνεκδότως καταγίνετο.

Ἀλλ' ἐγὼ θὰ ὁμιλήσω, ἀδελφαί, μόνον ὀλίγα περὶ τῆς ἰδίως μουσικῆς, ἣν ἐγὼ ἐφεῦρον, καὶ ἥτις εἶναι ὁ ἀρμονικὸς τῆς καρδίας ἤχος, ὅταν πνοαὶ ἡδέων ἢ θλιβερῶν αἰσθημάτων σείωσι τὰ φύλλα αὐτῆς· ἢ εἶναι ὁ εὐτερπὴς τόνος τῶν χορδῶν αὐτῆς, κρουμένων ἀπὸ τὸ εὐγενὲς τῆς φύσεως πλῆκτρον· ἢ κάλλιον νὰ εἴπω, εἶναι ἡ φυσικὴ τῆς καρδίας λαλιὰ, ἡ φυσικὴ αὐτῆς γλῶσσα. Διὰ τοῦτο πολὺ εὐφυῶς καὶ εἰς τῶν πρώτων πολιτισθέντων λαῶν τῆς Ἀσίας, οἱ Σῆται, εἶπον ὅτι « κοιτὶς τῆς μουσικῆς εἶναι αὕτη ἡ καρδία ». Ἐφεῦρον δὲ τὴν θελξικάρδιον καὶ θελξίνουον ταύτην τέχνην ὅχι ἀπομιμηθεῖσα, ὡς ἐστοχάσθησάν τινες σοφοὶ λεγόμενοι ἄνθρωποι, τὸν ἀρμονικὸν φλοῖον τῶν ὑδάτων, ἢ τὰ χρίεντα ἄσματτα τῶν καλλικελεύδων

πτηγῶν, ἢ τὸν γλυκὺν ψιθυρισμὸν τῆς πνοῆς τῶν ἀνέμων, σειόντων τὰ φύλλα τῶν δένδρων εἰς τὰ δάση, ἢ εἰσερχομένων ἡρέμα καὶ ἱλαρῶς εἰς τὰς κοιλότητας τῶν φυτῶν εἰς τοὺς λειμῶνας, καὶ ψυχόντων τρυφερῶς τοὺς ἡδυπνούς κόλπους, τῶν ἀνθέων. Ὅχι, δὲν ἀπειμιμήθην αὐτὰ εἰς τὴν ἐφεύρεσιν τῆς θείας ταύτης τέχνης μου· ἀλλ' ἅμα, φίλταται ἀδελφαί, ἐγεννήθην ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ ἤνοιξα τοὺς ἀθώους παιδικούς ὀφθαλμούς μου, καὶ εἶδον τὸ θαυμάσιον τοῦτο κάλλος τῆς δημιουργίας τοῦ ἀθανάτου ἡμῶν πατρὸς, καὶ μὲ τὰς ὀζηκούσας ἀκοάς μου ἤκουσα τὴν ἱλαρωτάτην ἁρμονίαν, δι' ἧς εἶναι συνηρομολογημένα τὰ πάντα, καὶ κινεῖνται πρὸς ἄλληλα, καὶ ἐκ τῆς κινήσεως ταύτης ἀπιοχοῦσιν εὐρυθμότατα καὶ ἡδυμελέστατα, ἅμα λέγω εὐρέθην ἀπέναντι τῆς τοιαύτης ὠρικότητος καὶ σοφίας τοῦ Δημιουργοῦ, ἀμέσως αἰσθήματα ἀκρατήτου θαυμασμοῦ, ἐκπλήξεως, λατρείας μυστηριώδους διηγήθησάν εἰς τὸ καλλιχορδῶν στῆθός μου, καὶ ἀντὶ διὰ τῆς γλώσσης μου νὰ εἶπω λέξεις, τὰς ὁποίας ἡ παιδική μου ἡλικία δὲν ἐγνώριζεν εἰσέτι. λέξεις ἐκφραστικὰς τῶν γλυκυτάτων ἐκείνων καὶ ὑψηπετῶν αἰσθημάτων τῆς ψυχῆς μου, εὐθὺς ἤρχισεν ἡ νεαρά μου καρδιά νὰ πάλῃ ἐνθουσιώδως, νὰ σκιρτᾷ, νὰ συγκινηθῇ ζωνρότατα, καὶ νὰ ἐκπέμπῃ τόνους μελωδικωτάτους, φθόγγους εὐρύθμους καὶ ἁρμονικούς, ἤχους περιπαθεστάτους, συγκινητικούς, εὐμελεστάτους, θείους, οἵτινες φυσικωτάτη ἦσαν παράστασις, ἐνδόμυχος λαλιά, ἐκφράζουσα τὸν θαυμασμόν μου, τὴν ἐνθουσιώδη λατρείαν μου πρὸς τὸν Δημιουργόν. Καὶ ἰδοὺ λοιπὸν ἐκ τούτου ἐγεννήθη ἡ μουσικὴ, ἡ ἡχηρὰ αὕτη εἰκὼν τῶν αἰσθημάτων καὶ παθημάτων τῆς καρδίας. Καὶ ἐχάρην, ἀδελφαί μου, ὅταν ὁ βαθὺς ἐκεῖνος φιλόσοφος τῆς Ἑλλάδος Πυθαγόρας ἡσθάνθη, ὡς ἐγὼ, τὰς καλλιφθόγγους καὶ ἁρμονικὰς ταύτας δονήσεις, τὰς ὁποίας ἀποτελεῖ εἰς τὸν αἰθέρα ἡ ἐναρμόνιος κίνησις ὅλων τῶν ἀπειραρίθμων δημιουργημάτων τοῦ σύμπαντος· καὶ πρῶτος σχεδὸν ἐπενόησε καὶ διέταξε τοὺς νόμους τῆς μουσικῆς εὐφωνίας ἀναλόγως τῆς μουσικῆς ταύτης τοῦ σύμπαντος ἁρμονίας. Διὰ τοῦτο δὲ καὶ οἱ εὐφρεῖς Ἕλληνες μου ἀρχηγέτην ταύτης τῆς τέχνης τὸν μουσηγέτην ἡμῶν Ἀπόλλωνα ὠνόμασαν, ὅστις ἀλληγορικῶς σημαίνει τὸν ἥλιον, τὸ κέντρον περὶ τὸ ὁποῖον στρεφόμενα τὰ κατὰ τὸ γένιον τοῦτο σύστημα τοῦ ὠρανοῦ σφαιροειδῆ τῶν ἀστέρων σώματα, ἀποτελοῦσι τὴν

μουσικὴν ταύτην καὶ φυσικὴν ἁρμονίαν. Καὶ ἐπειδὴ δὲ ὁ ἀδελφικὸς ἡμῶν σύνδεσμος πέριξ τοῦ Ἀπόλλωνος τοιαύτην ἁρμονικὴν καὶ γοητευτικὴν ἀπήχησιν ἀποτελεῖ, μάλιστα ὅταν ἐκάστη ἡμῶν μελωδὴ τὰ τῆς τέχνης αὐτῆς ἢ τῆς ἐπιστήμης τῆς ἐξάίσια θέλγητρα, διὰ τοῦτο καὶ τὴν γοητευτικὴν ταύτην τέχνην τῶν ἁρμονικῶν τῆς καρδίας λαλημάτων Μουσικὴν ἀπεκάλεσαν, ὡς ἰδίωμα ἀνῆκον εἰς ἡμᾶς τὰς Μούσας. Ἐμὲ δὲ τὴν ἰδίως ἐφευρέτριαν ταύτης Εὐτέρπην εἶπον, διότι ἀληθῶς τὰς γλυκυτέρας καὶ ὠραιότερας τέρψεις ἀπολαμβάνω ἐκπέμπουσα ἐκ τῶν μυχῶν τῆς καρδίας μου τοὺς ἐμμελεστάτους τῆς μουσικῆς ἁρμονίας τόνους. Καὶ ὑμεῖς δὲ τὰς προσφιλεῖς ἀδελφάς μου κατατέρπω καὶ κατακηλῶ διὰ τῶν μουσικῶν ἁρμονιῶν μου, καὶ πάντας ἐν γένει τοὺς ἀνθρώπους, καὶ μάλιστα ἐκείνους ὅσοι ἀκοὴν ἔχουσιν εὐχίσθητον καὶ λεπτὴν καὶ καρδίαν εὐχίσθητοτέραν καὶ λεπτοτέραν. Ὡ! τότε ἡ μουσικὴ μου εἰς αὐτοὺς εἶναι οὐράνιον εὐεργέτημα, εἶναι θεία χάρις, ἐγγέουσα εἰς τὴν ψυχὴν των νασμούς ἡδονῆς εὐγενεστάτους! διεγείρουσα εἰς αὐτοὺς τὰ ἐρασιμώτερα αἰσθητά, τὰ γενναιώτερα φρονήματα καὶ τὰ κοσμιώτερα καὶ σεμνότερα πάθη. Τότε ἡ μουσικὴ μου ὡς κέντρον μαγευτικὸν περὶ τὸν ἀνθρώπου εἰς πράξεις ὠραίας καὶ ἐρατεινῆς, πλήρεις ἀρετῆς καὶ ἠθικῆς εὐκοσμίας. Ταύτην τὴν θεῖαν δύναμιν τῆς μουσικῆς μου ἐννοήσαντες ἐνωρὶς οἱ εὐφρεῖς Ἕλληνες, ἐμυθολόγησαν μὲ τὴν χαριεστάτην φαντασίαν των, ὅτι ὁ Ὀρφεὺς διὰ τῆς μουσικῆς ἁρμονίας τοῦ ἔκκαμνε τὰ δένδρα καὶ τοὺς λίθους νὰ κινῶνται, τοὺς ποταμούς ν' ἀναστέλλωσι τὸ ῥεῦμά των, τὰ ἀγριώτερα θηρία νὰ συναθροίζωνται πέριξ αὐτοῦ, καὶ τοὺς ἀνέμους νὰ καταπαύωσι τὴν ὁρμὴν των διὰ νὰ τὸν ἀροασθῶσι καὶ ὅτι διὰ τῆς γλυκυτάτης μελωδίας του καὶ τὸν σκληρότερον ἄρχοντα τοῦ Ἄδου συνεκίνησε καὶ τῷ ἔδωκε τὴν ἀγαπητὴν του Εὐρυδίκην.

Καὶ κατ' ἀρχὰς μὲν ὄργανον τῆς μουσικῆς μου ἦτον αὐτὴ ἡ καλλίχορδος καρδίᾳ μου ἥτις πάλλουςα, ὡς προσέπον, πρὸς τὴν καλλονὴν καὶ τὴν ἁρμονίαν τῆς φύσεως, ἐξέπεμπεν ἑναρμονίους καὶ ἡδυμελεῖς τόνους, οἵτινες ἐγείναν τὰ στοιχεῖα τῆς μουσικῆς μου, καὶ τοὺς ὁποίους εὐηχότατα ἐξέφραζεν ἡ μελωδική μου φωνή, καὶ οὕτω μιμούμενοι ἐμὲ οἱ ἄνθρωποι μάλιστα οἱ περὶ τὴν Πιερίαν κατοικοῦντες, ἐσύτησαν τοὺς ῥυθμούς

καὶ νόμους τῆς φωνητικῆς μουσικῆς. Ἐπειτα οἱ Ἕλληνες, μάλιστα διὰ τοῦ ἐξόχου παρρηρητικοῦ πνεύματός των καὶ τῆς ἀρίστης ἀκοῆς των, παρρηρήσαντες τὸν ἦχον τὸν ὁποῖον ἀποτελεῖ ὁ ἄνεμος εἰσδύων εἰς τὰς κοιλότητας τῶν σωμάτων ἐν τῇ φύσει, ἐπενόησαν τὰ πρῶτα ἐμπνευστὰ τῆς μουσικῆς ὄργανα, τὸν αὐλὸν καὶ τὴν σύριγγα, τῶν ὁποίων διὰ τοῦτο ἐφευρέτην ὠνόμασαν τὸν Πᾶνα τὸν θεόν, ὡς ἐμυθολόγησαν, τῶν ποιμνίων καὶ τῶν δασῶν. Ἀλλ' ἐγὼ ποτὲ δὲν ἔλαβον ἀνὰ χεῖρας τοὺς αὐλοὺς· διότι τῇ ἀληθείᾳ τὸ ἐμφύσημα εἰς αὐτοὺς ἀσχημίζει τὸ πρόσωπον μιᾶς κυρίας, καὶ βλάττει καὶ τὸ ἀπαλὸν καὶ ἄβρυν στῆθός της. Καὶ ὡς ἐκ τούτου εἶχε δίκαιον καὶ ἡ σεπτὴ ἡμῶν ἀδελφὴ Ἀθηνᾶ, ἡ τιμῶσα σήμερον τὸν μουσικὸν σύλλογόν μας, νὰ τοὺς ἀπυρρίψη ὡς διαφθείροντας τὴν μεγαλοπρεπὴ καλλονὴν τῶν παρειῶν της. Μόνον τὴν καλλιχόρδον φόρμιγγα καὶ τὴν μελιχρὰν κινύραν καὶ τὴν λύραν τὴν μελισταγῇ κρούουσιν ἐνίοτε οἱ καλλιῤῥυθμοὶ δάκτυλοί μου, καὶ συνοδεύω δι' αὐτῶν καὶ τῆς μελιχρᾶς φωνῆς μου τὰς γαυρευτικὰς μελωδίας τοῦ μουσηγέτου Ἀπόλλωνος. Ἐπομένως, ἀδελφαί, ἀφότου ἡ καλλιφῶνος Λέσβος ἐγέννησε τὸν ἀληθῶς τοῦ ἄνδρα τέρψαντα Τέρπανδρον, καὶ τὸν Ἀρίωνα, τοὺς ἐξοχωτάτους μουσουργοὺς μου, ἐκ τῶν ὁποίων, ὁ μὲν πρῶτος τὴν τετράχορδον κιθάραν ἐπτάχορδον ἀποκατέστησε, καὶ διὰ τῶν λιγυροφθόγγων ἁρμονιῶν του τατεπράυνε τὰς ἑριδας τῶν Σπαρτιατῶν. Ὁ δὲ δεῦτερος διὰ τῶν μαγευτικῶν φθόγγων του κατεγοήτευσε τοὺς θλασσίους δαλφῖνας, καὶ ἔσωσαν αὐτὸν ἀπὸ τὰς ὀλεθρίας χεῖρας τῶν πειρατῶν. Ἀφότου ἐπομένως ἀνεφάνησαν ὑπὸ τὸν γλαφυρὸν τῆς Ἑλλάδος οὐρανὸν οἱ ἕτεροι περιφανεῖς θιασῶται τῆς μουσικῆς μου, ὁ Ὀλύμπιος καὶ ὁ Θαλήτας, οἵτινες ἐρῤῥυθμίζαν τὴν ὀργανικὴν μουσικὴν διὰ νόμων ἐνχορονίων τόσων ποικίλων καὶ παντοδαπῶν. Ἀφοῦ τέλος οἱ εὐαίσθητοι Ἕλληνες εἰσήγαγον τὴν μουσικὴν μου εἰς τοὺς δημοσίους ἀγῶνάς των, καὶ εἰς τοὺς ἐμμελεστάτους ἐκείνους χοροὺς τῶν δραματικῶν των παραστάσεων, καὶ ἐσύστησαν μετὰ τῶν ποιητικῶν διαγωνισμῶν καὶ μουσικοὺς διαγωνισμοὺς, καὶ κατέστησαν τὴν μουσικὴν μου τὸ κυριώτερον τῶν ἐλευθερίων μαθημάτων εἰς τὴν ἀνατροφὴν τῶν παίδων των καὶ τὴν διακόσμησιν τῶν ἡθῶν των. Ἐκτοτε, φίλταται ἀδελφαί, ἡ θεοτερπῆς τέχνη μου ἀνυψώθη εἰς τὴν ἀνωτάτην ἀκμὴν τῆς τε-

λειτουργήσεώς της, καὶ ὅλη ἡ μουσοφιλὴς Ἑλλάς μου κατεστράθη ὡς μία ἁρμονικωτάτη μουσικὴ συμφωνία, καὶ ἡ ἀγαλλίασις ἐμοῦ, καὶ πατρῶν ἐν γένει ἡμῶν ἀνῆρθη μέχρι τοῦ οὐρανοῦ. — Ἀλλὰ φεῦ! ὡς πάντα τὰ ἀνθρώπινα παρέρχονται καὶ παρακμάζουσι, οὕτως ἕνεκα τῶν ἀλλεπαλλήλων δυστυχῶν περιπετειῶν, αἵτινες κατεβάρυναν τοὺς ἀγαπητούς μου Ἕλληνας, οὕτω καὶ ὅλη ἡ θαλερότης καὶ ἡ ἀκμὴ τῆς θαυμασίας ἐκείνης ἑλληνικῆς μουσικῆς μου ἤρχισε κατ' ὀλίγον νὰ μαραίνεται, νὰ παρακμάζῃ, μέχρις οὗ ἐντελῶς ἐξέλιπε καὶ ἀπώλεσθη. Καὶ ἀληθῶς καθὼς ὅλα τὰ πρωτότυπα εἰς τοὺς Ἕλληνας δῶρα ἡμῶν τῶν Μουσῶν μετακομισθέντα εἰς τὴν Δύσει ἀνεγεννήθησαν ἐκεῖ καὶ ἀνεμορφώθησαν, ὁμοίως καὶ ἡ μουσικὴ μου πετάσασα ἐκ τῶν εὐφροεστάτων κόλπων τῶν Ἑλλήνων εἰς τοὺς φιλοέχονους κόλπους τῶν Γάλλων, τῶν Ἀγγλων, τῶν Γερμανῶν, τῶν Ἰταλῶν, εὔρεν ἐν αὐτοῖς νέαν αὐτῆς κοιτίδα τὸ ἔντονον καὶ ἁρμονικὸν στήθος των, καὶ ἤδη εἰς νέαν ἀκμὴν τελειότητος προήχθη. Ἀλλ' ἐγὼ, φίλταται, θλίβομαι κατὰ μέσσην καρδίαν διὰ τὴν ἀπώλειαν τῆς ἐξαισίου ἑλληνικῆς μελωδίας! Ὁρῶ διὰ τὴν ἀπώλειαν τῆς σεμνῆς ἐκείνης καὶ μεγαλοπρεποῦς ἁρμονίας τοῦ δωρικοῦ μέλους, ὅπερ ἦτο τόσον ἐπιτήδειον εἰς ἐξέγερσιν αἰσθημάτων σοφῶν καὶ γενναίων! Ὁρῶ διὰ τὴν ἀπώλειαν τοῦ περιπαθοῦς καὶ ἐνθουσιώδους φρυγικοῦ ρυθμοῦ, τὸν ὅποιον ἀνέστης ποτὲ ὁ Θηβαῖος μουσικὸς Τιμόθεος πρὸς τὸν μέγαν Ἀλέξανδρον, ἐποίησεν αὐτὸν νὰ ἀφήσῃ τὰς ἀδράς τοῦ συμποσίου διασκεδάσεις, καὶ νὰ ἐξορμήσῃ εἰς τὰ ὄπλα! Ὁρῶ τέλος διὰ τὴν ἀπώλειαν τῆς λιγυροφθόγγου καὶ ἀδριανικοῦ λυδικῆς μελωδίας καὶ τῆς ζωηρᾶς καὶ ἐμπασθοῦς αἰολικῆς, καὶ ὀλίγην εὐρίσκει παραμυθίαν εἰς τοὺς ὑψιτόνους καὶ τόσον ποικίλους καὶ θαυμασίους μελιτμοὺς τοσούτων περιβοήτων τῆς νέας μουσικῆς θεραπόντων ἀνδρῶν τε καὶ γυναικῶν. Καὶ συνεχῶς εὐχομαι ἐν τῇ μελωδικῇ μου καρδίᾳ νὰ γεννηθῇ ἐν τοῖς Ἕλλησιν ἐξοχόν τι δαιμόνιον πνεῦμα, τὸ ὅποιον ν' ἀνερευνήσῃ καὶ ἀνέυρῃ ἐντὸς τῆς βυθοκόλπου τοῦ χρόνου ἀγκάλης τὸν κεκρυμμένον ἐκεῖνον θησαυρὸν τῆς ἀρχαίας ἑλληνικῆς μουσικῆς, ἥτις πόσον θὰ φανῇ ἁρμοδία εἰς τὴν σεμνὴν καὶ μεγαλοπρεπῆ ἐξύμνησιν τῶν ἀληθειῶν τοῦ ἑλληνικοῦ χριστιανισμοῦ, καὶ εἰς τὴν ἐκφρασιν τῶν ἡμερωτάτων θρησκευτικῶν αἰσθημάτων τῶν νέων ἑλληνικῶν καρδιῶν! Αἰ-

τι, ἀδελφὰί φίλταται, τῷ ὄντι ἐὰν ἡ ἑλληνικὴ εὐγενεστάτη γλῶσσα ᾦναι ἡ γλῶσσα τῶν θεῶν, ἡ ἑλληνικὴ θαυμασιος μουσικὴ εἶναι ἡ λαλιὰ τῶν Ἀγγέλων. — Ταῦτα περὶ τῆς θεοτεροῦς μουσικῆς μου. Ὑμεῖς δὲ κρίνατε κατὰ πόσον ἡ δαιμόνιος αὕτη τέχνη μου συντελεῖ πρὸς τὴν ἀληθῆ σοφίαν τοῦ ἀνθρώπου νοὸς καὶ τὴν διακόσμησιν τῆς καρδίας του.

ΜΟΥΣΑΙ. Ἀληθές εἶπα, ὦ γλυκυτάτη ἀδελφὴ, ὁμοφρονοῦμεν ὅτι ἡ τερψίθυμος καὶ τερψικάρδιος τέχνη τῆς μουσικῆς, ἥτις ἐγεννήθη ἐκ τῶν μελιβρύτων μυχῶν τῆς καλλιχόρου καρδίας σου, ἐξυφώνει μαγευτικῶς τὸ πνεῦμα τῶν ἀνθρώπων εἰς τὰς μυστηριώδεις τῆς σοφίας ἐκτάσεις, καὶ βυθίζει τὴν καρδίαν των εἰς τὰ ἰλαρώτατα καὶ ἐρασιμώτατα τῶν ἀρετῶν ῥεῖθρα, τοὺς διαπλάττει, τοὺς ἐξευγενίζει διὰ τοῦτο καὶ τοὺς ἀγαπητοὺς μας νέους Ἕλληνας εὐχαρίστως ᾗθέλαμεν προτρέψει νὰ μιμηθῶσι τοὺς φιλομούσους ἐκείνους καὶ εὐαισθητοὺς προγόνους των, καὶ νὰ καταστήσωσι τὴν μουσικὴν τὸ πρῶτιστον τῶν παιδαγωγικῶν μαθημάτων· ν' ἀνατρέφωσι τὰς ἀπαλὰς καρδίας τῶν μικρῶν παιδίων των διὰ τῶν ἀρμονικῶν καὶ ἐξευγενιστικῶν τόνων καὶ μελωδιῶν τῆς μουσικῆς, ἀντὶ νὰ καταθλίβωσι καὶ νὰ βραχνίζωσι τὴν τρυφερωτάτην καρδίαν καὶ γλῶσσαν τῆς παιδικῆς ἡλικίας εἰς τὴν ξηρὰν μάθησιν τῆς ἀναγνώσεως τοῦ ἀλφαβήτου, καὶ τῆς ἀποστηθίσεως ἀκαταλήπτων μαθημάτων· νὰ τὰ γυμνάζωσι νὰ μελωδῶσιν ὕμνους ἀρμονικοὺς καὶ ἀπλουστάτους πρὸς τὸν Θεόν· ὕμνους διὰ τὰ καλά καὶ ἐνάρετα ἔργα, ὕμνους διὰ τὴν ὠραιότητα τῆς φύσεως. Ὡ! πόσον διὰ τῶν μουσικῶν τούτων εὐφωνιῶν θὰ ρυθμίζεται πρὸς τὸ ἀγαθὸν ἡ τρυφερὰ καρδιὰ τῶν παιδίων, καὶ θὰ γίνηται εὐῆχος καὶ ἐναρμόνιος ἡ μικρὰ φωνὴ των!

ΚΛΕΙΩ. — Ναὶ, ἔχετε δίκαιον, προσφιλεῖς ἀδελφὰί, συμφωνῶ εἰς πάντα ταῦτα μεθ' ὑμῶν· ἂς ἀκούσωμεν λοιπὸν, ὡς ἀρμόζει, κατόπιν τῆς ἀγλαοφώνου Εὐτέρπης τὴν ἔφορον τῆς Λυρικῆς ποιήσεως Πολύμνιν, καὶ ἐπομένως τὴν τῆς ὀρχήσεως Τερψιχόρην, διὰ νὰ συμπληρωθῶσιν αἱ περὶ τῆς Μουσικῆς κρίσεις ἡμῶν· διότι αἱ τρεῖς αὗται τέχναι εἰσι φυσικῶς συνηρμοσμένα, ὡς ὁμογενεῖς ἀδελφαί.

ΠΟΛΥΜΝΙΑ. — Ναὶ ἀληθῶς, σεπτὴ πρόεδρος, καὶ αἱ λοιπαὶ γλυκυτάται ἀδελφαί, ἡ Λυρικὴ ποίησις, ἡ Μελοποιΐα, τῆς ὁποίας εὐρέτιδα ὠνόμασαν οἱ φιλόμουσοι Ἕλληνες ἐμὲ, τὴν

Πολύμνιαν, εἶναι φυσικωτάτη ἀδελφὴ τῆς μουσικῆς τέχνης καὶ τῆς ὀρχηστικῆς. Ὅταν ἡ καλλιχόρδος καρδίᾳ τῆς ἀδελφῆς Εὐτέρπης ἐξέπεμψε τοὺς πρῶτους ἀρμονικοὺς τόνους τῆς μουσικῆς, καὶ ἐξέφρασε τὸ θάμβος καὶ τὴν χαρὰν τῆς διὰ τὴν ἐξ-αίσιον καλλονὴν τῆς φύσεως καὶ τὴν ἐνθουσιώδη λατρείαν τῆς πρὸς τὸν αἰώνιον Δημιουργόν, εὐθύς καὶ ἡ ἰδική μου μελωδικὴ καρδίᾳ κυριευθεῖσα ἀπὸ τὸν αὐτὸν ἐνθουσιασμὸν πρὸς τὴν θέαν τῆς θαυμαστῆς ταύτης καὶ περικαλλοῦς φύσεως καὶ πρὸς τὸν μέγαν ποιητὴν τῆς, ἐπρόφερε διὰ τῆς εὐλάλου γλώσσης μου λέξεις καὶ φράσεις μελωδικάς, ἔπη ἐνθουσιώδη, ἐναρμόζουσιν αὐτὰ πρὸς τοὺς ἀρμονικοὺς τῆς μουσικῆς φθόγγους, καὶ ψάλλουσά δι' αὐτῶν τὰς ἰσχυράς συγκινήσεις καὶ τὰ περιπαθῆ αἰσθήματα τῆς καρδίας μου. Καὶ ἐπειδὴ ἡ ἀδελφὴ Εὐτέρπη συνώδευε πάντοτε τοὺς ψαλμοὺς τούτους καὶ τὰ ᾄσματά μου μετὰ τὴν καλλιχόρδον λύραν τῆς, διὰ τοῦτο τὴν μελωδικὴν ταύτην ποίησίν μου ὠνόμαζαν οἱ ἄνθρωποι Μελοποιεῖαν καὶ Λυρικὴν ποίησιν. Οὕτω λοιπὸν, ἀδελφαί, ἡ μὲν τερψικάρδιος μουσικὴ ἐκφράζει τὰ αἰσθήματα τῆς καρδίας διὰ φθόγγων ἀρμονικῶν ἀνθρώρων, ἡ δὲ λυρικὴ μου ποίησις ἐξηγεῖ τὰ αἰσθήματα διὰ φωνῶν ἐνθρώρων, καὶ διὰ λέξεων μελωδικῶς καὶ ἐναρμονίως ἐστιχοῦργημένων. Πόσον δὲ ἡ θεὸς μου αὕτη τέχνη εὐεργετεῖ τοὺς ἀνθρώπους, φαίνεται ἐκ τούτου ὅτι, ἅμα θέλει τις νὰ ἐγείρῃ εἰς τὴν καρδίαν τῶν αἰσθημὰ τι εὐγενές, καὶ νὰ τοῦς παρορμήσῃ εἰς πρᾶξιν ἀγαθὴν καὶ ἐνάρετον, εὐθύς προστρέχει εἰς τὰς μελωδικὰς μου ἐμπνεύσεις, ψάλλει τὸ αἰσθημὰ του, ὑμνεῖ τὴν ἀγαθὴν πρᾶξιν, μελοποιεῖ, καὶ οἱ ἄνθρωποι κατ'ἀκαρδὰ συγκινουῦνται, ἐνθουσιάζονται, καὶ ἐξορμῶσιν εἰς τὴν ἀγάπην καὶ τὴν πρᾶξιν τοῦ ἀγαθοῦ. Διὰ τοῦτο ἀντὶ νὰ σᾶς περιγράψω τὴν πορείαν καὶ τὴν πρόοδον τῆς εὐεργετικῆς ταύτης τέχνης μου μετὰ τὸ τῶν ἀνθρώπων, καὶ τὰ εἶδη τῶν ᾠδῶν μου, εἰς τὰ ὅποια τὴν διήρεσαν, ἀρκεῖ νὰ σᾶς ἐκθέσω τοὺς ἐπισημοτάτους μελοποιούς μου ἢ λυρικοὺς ποιητάς, καὶ ἀπαγγέλλουσά τινα ἐκ τῶν θαυμασίων ᾄσματων τῶν, νὰ καταθέλω τὴν εὐαίσθητον καρδίαν σας. Πρὸ πάντων, ἀδελφαί μου, δὲν δύναμιν νὰ μὴ σᾶς ἐνθυμίσω ὡς πρῶτους τῆς μελοποιίας μου καὶ κορυφαίους θεράποντας, τοὺς θεοπνεύστους ἐκείνους τῆς ἱερᾶς βίβλου τῶν Ἑβραίων ὑμνωδοὺς. Ἐκεῖνοι, ὡς ἐννοεῖτε, ἐνθουσιῶντες ὅχι πλέον ἀπὸ τὴν θέαν τῆς φύσεως, ἀλλ' ἀπὸ

τὴν μεγαλειοτάτην παρουσίαν αὐτοῦ τοῦ αἰωνίου Δημιουργοῦ
της, ἔμελπον τὰ θεῖα καὶ οὐράνια κάλλη μὲ τὴν ἀληθῶς θεο-
κίνητον γλώσσάν των, καὶ διήγειρον εἰς τὰς καρδίας τῶν ἀν-
θρώπων τὸ ἐνθερμότερον τῆς εὐγνωμοσύνης καὶ τοῦ θαυμασμοῦ
πρὸς τὸν πνυτοδύναμον ποιητὴν αἶσθημα. « Εὐλόγει ἡ ψυχὴ
μου τὸν Κύριον », ἐκφωνεῖ ὁ ὑψιπέτης ὕμνωδός Δαβὶδ, κρούων
τὴν θεοκίνητον λύραν του. « Κύριε ὁ Θεός μου ἐμεγαλύνθης
σφόδρα, ἐξομολόγησιν καὶ μεγαλοπρέπειαν ἐνεδύσω, ἀναβαλ-
λόμενος φῶς ὡς ἱμάτιον », καὶ ὡς διὰ λαμπροτάτης εἰκόνος
περιστάνει τὸν μέγαν Θεὸν ἐνδεδυμένον ὑπερύμνητον μεγαλει-
ότητα, ἐκ τῆς ὁποίας ἀστράπτουσι πανταχόθεν ἀκτίνες φαει-
νοτάτου φωτός. Τοῦτους τοὺς θεσπεσίους ὕμνωδούς μιμηθεῖς
εἰς τῶν νεωτέρων Ἑλλήνων μελοποιῶν, ἐνθυμείσθε ὅτι ἐποίησε
τὴν περικαλλῆ ἐκείνην ᾠδὴν πρὸς τὸν Θεόν.

« Τὸ φῶς εἶναι τὸ σῶμά σου,
ὁ ἥλιος τὸ ὄμμα σου,
ὁ κεραυνὸς φωνή σου.
Τὸ ἄπειρον διάστημα
τὸ μέγα σου ἀνάστημα,
καὶ ὁ αἰὼν στιγμή σου. »

τὴν ὁποίαν συνέχῳς ἡμεῖς ἐπὶ τοῦ Ἑλικῶνος μελωδοῦμεν ἐν-
θουσιῶσι. Μετὰ τὸν Δαβὶδ καὶ τοὺς ἄλλους ἱερούς ὕμνωδούς
μεταβάνω, ἀδελφαί, εἰς τοὺς ἀγαπήτούς μου Ἑλλήνας· ἀλλὰ
μεταξὺ τούτων ποῖον πρῶτον καὶ ποῖον δεύτερον νὰ σᾶς ἀνα-
μνήσω, τὸν Αἰνόν, καὶ Ὁρφέα, καὶ Μούσατον, καὶ Θάμυριν,
τοὺς πρώτους ἐκείνους τῆς λυρικῆς ποιήσεως ἀοιδούς, οἵτινες
διὰ τῶν ἱερῶν καὶ μυστηριωδῶν ὕμνων των, ἐνέπνευσαν τὰς
πρώτας θρησκευτικὰς ἰδέας καὶ τὰ εὐσεβῆ αἰσθήματα εἰς τὰς
καρδίας τῶν Ἑλλήνων; ἢ νὰ σᾶς ἀναφέρω τοὺς μεγίστους ἐ-
κείνους ἐλεγειακοὺς μελοποιούς μου, τὸν Κολοφώνιον ἢ Σμυρ-
ναῖον Μίμνερμον, καὶ τὸν Κεῖον Σιμωνίδην, οἵτινες διὰ τῶν λι-
γυροτάτων μελωδιῶν των ἐξέφραζον τὴν λύπην καὶ τὴν βαρυ-
θυμίαν τῆς καρδίας των διὰ τὴν ματαιότητα τῆς ἀνθρωπίνης
ζωῆς, καὶ γλαφυρώτατα ἐξεικόνιζον εἰς τὰ ἄσματα τῶν τὴν
ἀστασίαν καὶ ἀθεβαιότητα τῆς γῆνιου εὐδαιμονίας, καὶ οὕτω
παρώτρυνον τοὺς ἀνθρώπους εἰς τὴν ἀγάπην καὶ τὴν ζήτησιν
ὑψηλοτέρων καὶ διαρκεστέρων ἀγαθῶν, ὅποῃ εἶναι τὰ ἐκ τῆς
ἀρετῆς προσερχόμενα; Πόσον τῷ ὄντι ὠραῖον καὶ συγκινητικόν

πρὸς τὴν ἀγάπην τῆς ἀρετῆς εἶναι τὸ καλὸν ἐκεῖνο τοῦ Σιμωνίδου ἐπίγραμμα διὰ τοὺς πεσόντας ἐν Θερμοπύλαις, τὸ ὁποῖον ἡμεῖς πολλάκις μετ' ἐνθουσιασμοῦ ψάλλομεν·

« Τῶν ἐν Θερμοπύλαις θανόντων

εὐκλεῆς μὲν ἡ τύχη, καλὸν δὲ ὁ θάνατος,

βιωμὸς δὲ ὁ τάφος, προγόνων δὲ μνήμη, ὁ δὲ θρῆνος ἔπαινος·
ἐντάφιον δὲ ταιοῦτον οὔτ' εὐρώς,

οὔθ' ὁ πανδαμάτωρ χρόνος ἀμαυρώσει· ἀνδρῶν δ' ἀγαθῶν. »

Πόσον δὲ κατανυκτικά εἰσι τὰ ἐλεγεία ἔσματα τοῦ φιλελευθέρου Μιμνέρμου, ὅστις διὰ τὴν ζωογονήσιν εἰς τὰς ψυχὰς τῶν συμπολιτῶν τοῦ Σμυρναίου τὴν ἀρετὴν τῆς ἀνδρείας, ἐγκωμιάζει τὸν Σμυρναῖον πολεμιστὴν ἐνθουσιωδῶς, καὶ ψάλλει περὶ αὐτοῦ ὅτι « Ἐκλόνει ἀνὰ τὸ πεδίον τοῦ Ἑρμοῦ τὰ πυκνάς φάλαγγας τῶν ἵππομάχων Λυδῶν, ὅτε αὐτοὶ ἐξῆλθον νὰ κυριεύσωσι τὴν καλὴν Σμύρνην, τὴν ἀγαπητὴν τοῦ πατρίδα. » Ὀμοίως θαυμαστὸς διὰ τὰ ἐνθουσιώδη ἐλεγεία του μοι εἶναι ὁ πρῶτος μάλιστα εὐρέτης αὐτῶν Τυρταῖος, ὅστις παρώξυνε τὴν χαλαρωθεῖσαν εὐτολμίαν τῶν Σπαρτιατῶν κατὰ τῶν Μεσσηνίων, ψάλλων πρὸς τοὺς νέους· « ὦ νέοι, ἀλλὰ μάχεσθε παρ' » ἀλλήλοις μένοντες (μηδὲ φυγῆς αἰσχρὰς ἄοχετε, μηδὲ φόβου). Εἰς τοὺς νέους ἐμπρέπει τὸ θνήσκεν ὑπὲρ πατρίδος, « ὅταν ἔχωσι τὸ ἀγλὸν τῆς ἡβῆς ἄνθος· ζῶντες εἰσὶ θαυμαστοὶ εἰς τοὺς ἄνδρας καὶ ἀγαπητοὶ εἰς τὰς γυναῖκας, πεσόντες μετὰ τῶν προμάχων τῆς πατρίδος εἰσὶν ὠραῖοι. » Καὶ τῷ ἄντι, ἀδελφχαί, δύναμαι νὰ σᾶς βεβαιώσω, ὅτι εἰς οὐδενὸς λαοῦ νεολαίαν ἐνεσταλάχθη ἡ λαμπρότης καὶ ἡ δόξα τῆς ἀνδρείας τόσον βραδέως, ὅσον ὑπὸ τοῦ ὀξυφώνου Τυρταίου εἰς τὴν στήθην τῶν νέων τότε Σπαρτιατῶν. Ἀλλ' ἀδελφχαί, διὰ νὰ μὴ χρονοτριβῶ ἀναφέρουσα πάντας τοὺς διαπρέψαντας εἰς τὰ διφθορα εἶδη τῆς λυρικῆς μου ποιήσεως· αἰδοῦς, διότι ὡς γνωρίζετε, καὶ ἡ Γνωμικὴ ἢ Διδακτικὴ ποίησις εἰς ταύτην τὴν Μετλοποιάν περιλαμβάνεται, καθὼς καὶ ἡ Μυθοποιία καὶ ἡ σκωπτικὴ τῶν κακῶν ἱαμβοποιία, ἐκ τῆς ὁποίας θαυμάζεται ὁ Σιμωνίδης ὁ ἐκ Σάμου, ὅστις ἐποίησε τὴν περίφημον ἐκείνην εἰκόνα τῶν γυναικῶν, ἐκ τῶν ὁποίων λέγει ὅτι· ἡ ἐκ μελίσεως κατὰγομένη εἶναι μόνη ἀκχηγόρητος, καὶ θάλλει καὶ εὐδαιμονεῖ ὑπ' αὐτῆς ὁ βίος ὁ οἰκογενειακός, καὶ συγγηράσκει αὐτὴ ἀγαπῶσα τὸν σύζυγον, καὶ ἀγαπωμένη ὑπ' αὐτοῦ, καὶ

εἶναι μεταξύ τῶν γυναικῶν ἀριπρεπὴς καὶ χαριτόβρυτος, καὶ τέκνα τίκτει ἐνδοξα καὶ καλὰ, καὶ τέλος εἶναι τὸ ἄριστον δῶρον τοῦ Θεοῦ εἰς τοὺς ἄνδρας ἢ τοιούτη γυνή. Διὰ τὸ μὴ χρονοτριβῶ, λέγω, περιπλέον ἀναφέρουσα λεπτομερῶς τόσα καὶ τόσα περὶ τῶν διαφορῶν μελοποιῶν μου, περιορίζομαι, ἀδελφαι, νὰ σὰς ἐκθειάσω τοὺς κυρίως ὑπὸ τοῦ σφυδρου καὶ ζωηροῦ καὶ ἐνθουσιώδους τῆς Μελοποιίας πνεύματος ἐμφορηθέντας ἀοιδούς· ὅποιοι ἦσαν ὁ ἐνθουσιώδης ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας καὶ κατὰ τῶν τυράννων Λέσβιος μελοποιὸς Ἀλκαῖος, ἀπὸ τοῦ ὁποίου τὴν χρυσὴν βάρβιτον ἐκλάμπουν ὑψηλὰ νοήματα μετ' ἀπλότητος καὶ εὐγενείας καὶ χάριτος ἐνδεδυμένα. Ἔπειτα ἡ ἀρίζηλος τῆς Λέσβου τοῖδὸς Σαπφώ, ἣν εὐχαρίστως παρεδέχθημεν δεκάτην Μοῦσαν ν' ἀποκαλέσωμεν. Εἰς τὰς γλυκερὰς καὶ ἁρμονικωτάτας αἰολικὰς ᾠδὰς τῆς, αἵτινες ἀντηχοῦσιν ἀπὸ τὰς χορδαῖς τῆς καλλιφθόγγου λύρας τῆς, γνωρίζετε, ἀδελφαι, πόσον ἡ εὐλαὸς αὕτη Σειρὴν κατατέρπει τὴν καρδίαν καὶ τὸν νοῦν μὲ τὴν φυσικωτάτην ἔκφρασιν τῶν περιπαθῶν αἰσθημάτων τῆς τρυφερᾶς καὶ εὐαισθήτου καρδίας τῆς· μὲ τὴν ἔξοχον καὶ ἀληθῶς ποιητικὴν φαντασίαν τῆς, καὶ μὲ τὰ χαρίεντα καὶ κατανυκτικὰ νοήματα τῆς σώφρονος καὶ εὐπαιδεύτου διανοίας τῆς. Μὲ πόσον τῷ ὄντι συγκίνησιν ψάλλομεν συνεχῶς τὴν γλαφυρὰν ἐκείνην ᾠδὴν τῆς πρὸς τὴν ὠραίαν, ἀλλ' ἀπαίδευτον γυναικα, τὴν ἁποῖαν πρὸς τιμὴν τῶν φιλομούσων ἀκροατῶν Σμυρναίων, δότε μοι, ἀδελφαι, ν' ἀπαγγείλω ὡς τὴν παρέρχεστε νέος τῆς πόλεως ταύτης μουσοστεφῆς ποιητῆς:

« Ἀφοῦ δὲ ἀποθάνης, τετέλεσται! ψυχὴ
Δὲν θέλει τ' ἄνομά σου προφέρει! καὶ παχὺ
Τὴν μνήμην σου ἐν σκότῳ, ὁ πέπλος τῆς σκιάς,
Εἰς τὰς μελλούσας θέλει καλύψει γενεάς.
Τί κρῖμα! Νὰ μὴ δρέψης, νὰ μὴ δεχθῇς τινὰ
Ἀπὸ τῆς Πιερίας τὰ δῶρα τὰ κλεινὰ.
Ἀλλὰ καὶ εἰς τὸν Ἄδην ἀφοῦ κατενεχθῇς,
Ἐν μέσῳ νεκρῶν ἄλλων νὰ μὴ διακριθῇς. »

Ἔστε εἶχε δίκαιον καὶ ὁ μέγας τῶν Ἀθηνῶν νομοθέτης Σόλων νὰ εὐχηθῇ νὰ μὴν ἀποθάνῃ, πρὶν ἂν μάθῃ ἐν νωστὶ τότε ποιηθὲν ἄσμα τῆς περιφήμου ταύτης εἰς πᾶσαν τὴν Ἑλλάδα λυρικῆς ποιητρίας μου. Μετὰ ταύτην ἄρχεται ἀρίτιμος λυρικὸς ποιητῆς μου, ἢ μάλλον ὁ ἐκ τῆς Τέω μελωδικὸς κύκνος τῶν

ἀθώων εὐθυμῶν καὶ τέρψεων τῆς ζωῆς ὁ ἀφελὴς καὶ χαριτά-
 θρυτος Ἀνακρέων, τοῦ ὁποῖου αἱ γλαφυραὶ καὶ περιχαρεῖς ᾠ-
 δαὶ ὁμοιάζουσι μὲ Χάριτας ἡμιγύμνους καὶ ἀφελεῖς, σκιρτώ-
 σας πρὸς τὴν ἀπόλαυσιν τῶν καλλονῶν τῆς ζωῆς. Τοιαύτη εἶ-
 ναι ἡ χαριστάτη ἐκείνη ᾠδὴ τοῦ ἔαρος, τὴν ὁποίαν ἐγὼ πάν-
 τοτε ἐνθουσιωδῶς μελωδῶ, ὅταν ἡ φύσις κατὰ τὸ ἔαρ στεφά-
 νωνεται μὲ τὰς ἀνθηρὰς καλλονὰς τῆς. « Ἴδε πῶς ἔαρος φα-
 » νέντος, χάριτες ῥόδα βρύουσιν! Ἴδε πῶς κῦμα θαλάσσης ἀ-
 » παλύνεται γαλήνῃ! Ἴδε πῶς νῆσος κολυμβᾷ. Ἴδε πῶς γέρα-
 » νος ὀδεύει! » κτλ. Ἀλλ' ἐπὶ πάντων τούτων ὡς κορυφαῖος
 τῶν μελοποιῶν μου ἴσταται ὁ δαιμόνιος Θηβαῖος μελοποιὸς, ὃ
 ὑψιπέτης καὶ εὐφάνταστος Πίνδαρος, μετὰ τῆς περιωνύμου αὐ-
 τοῦ φίλης καὶ συμπατριώτιδος, τῆς Ὠραίας καὶ εὐφροσύντης
 Κορίννης, ἥτις καὶ πεντάκις ἐνίκησε τὸν μέγαν Πίνδαρον εἰς
 τοὺς ποιητικoὺς διαγωνισμοὺς. Περὶ τοῦ καταπληκτικοῦ ὅμως
 αἰδοῦ μου Πινδάρου ἐὰν θελήσω, ἀδελφὰ, νὰ σᾶς ἐκθέσω τὰ
 ἀρμόζοντα καὶ τὸν πρὸς αὐτὸν θαυμασμόν μου νὰ παρυστήσω,
 καὶ δλόκληρος ἡμέρα δὲν θέλει μὲ ἀρκέσει.

ΚΛΕΙΩ (δικιχόπτουσα.) Ἀληθῶς ἔχεις δίκαιον, φίλη Πο-
 λύμνια! ὁ Πίνδαρός σου εἶναι ὁ Θουκυδίδης τῆς μελοποιίας,
 εἶναι ὁ ἀμίμητος ἐθνικὸς ποιητὴς τῆς Ἑλλάδος, ἐξυμνήσας διὰ
 τοῦ ὑψηλοῦ, τοῦ μετεωρίου ἐνθουσιασμοῦ τοῦ τοῦς πανελληνί-
 ος ἀγῶνας. Ἐν αὐτοῖς ἀπὸ φλογερὸν πῦρ πατριωτισμοῦ ἐκκαί-
 ομενος, ἐκθειάζει τὴν νικηφόρον ἀρετὴν τῶν Ἑλλήνων διὰ τοῦ-
 το καὶ ὁ μέγας Μακεδὼν κατασκάπτων τὰς Θήβας, ἀνέκραξεν
 ἐνθουσιῶν ἀπὸ σέβας ὑψηλὸν πρὸς τὸν ἑξοχον αἰοδόν· « Πιν-
 δάρου τοῦ μελοποιῦ τὴν στέγην μὴ καίετε. »

ΠΟΛΥΜΝΙΑ (ἐξακολουθεῖ). Σὲ εὐχαριστῶ λοιπὸν, ὦ σεπτὴ
 πρόεδρος Κλειώ! διότι διὰ τῆς κλειζούσης τοὺς μεγάλους ἄν-
 δρας γλώσσης σου ἐνεκωμιάσας μεγαλοπρεπέστατα τὸν ἑξο-
 χώτατον τῶν μελοποιῶν μου ἀκούμμι λοιπὸν εἰς τὸ μέγα
 τοῦτο ἐγκώμιόν σου. Ἀλλ' ἐν τούτοις καταπαύω τὴν ὀμιλίαν
 μου, οὐδ' ἐπιχειρῶ ν' ἀναφέρω ὑμῖν, ἀδελφὰ, τοὺς τόσους καὶ
 τόσους ἐνδοξοτάτους μελοποιούς μου· οἵτινες ὡς ἀστέρες φα-
 εῖνοι ἐξέλαμψαν καὶ ἐκλάμπουσιν εἰς ὅλα τὰ ἔθνη τῆς γῆς, καὶ
 εἰς τὸ Ἑλληνικὸν ἔθνος τὸ ἤδη ἀναγεννηθέν. Τινὲς μόνον σρο-
 φὰς θέλω ψάλλει ὑμῖν κατανυκτικωτάτης ᾠδῆς, ἣν ἐσχάτως
 Γάλλος μελοποιὸς ἐποίησεν ὑπὲρ τῶν Ἑλλήνων, τῶν πεσόντων

ἀνδρείως κατὰ τὸν τελευταῖον ἀγῶνα τῆς πολυτλήμενος Γαλ-
λίας, καὶ ἦν ἀξιολόγως μετέφρασε νέος τῆς Ἑλλάδος ἐθνικὸς
ποιητῆς ἐφάμιλλος, δότε μοι νὰ εἶπω, τοῦ Πινδάρου. Ἰδοὺ ἡ
ῥοδή :

- » Καλῶς τα τὰ Ἑλληνόπαιδα ποῦ δὲν μᾶς λησμονοῦνε,
- » Κ' ὅπου ἔρχονται χαρούμενα μὲ μᾶς νὰ σκοτωθοῦνε.
- » Ἄλλοι εἶχιν ψόφια τὴν καρδιά, τὰ νεῦρα παγωμένα,
- » Κ' ἀφοῦ τοὺς ζωντανέψαμε μὲ ῥμάτια τρομασμένα,
- » Τώρα κυττάζουν οἱ δειλοὶ τὸ ψυχομάχημά μας.
- » Ἀκοῦν σὰν ἄγρια θάλασσα νὰ βόγγουν τὰ αἵματά μας,
- » Κ' ἀχάριστοι κημόνονται πῶς οὔτε μᾶς γνωρίζουν,
- » Καὶ σκιάζονται κι ἀχνίζουν.
- » Πιλὴν πρωτοπαλλήκαρα τῆς λευθεριᾶς περνάτε !
- » Τροχίσατε τὰ νύχια σας. σταυρατοὶ πετάτε !
- » Θὰ πολεμήσωμε μαζή, θὰ συναδελφωθοῦμε,
- » Εἶναι τιμὴ καὶ δόξα μας μὲ σᾶς νὰ ματωθοῦμε.
- » Μέσ' τὸ βαθὺ σκοτάδι μας σ' τὴν μαύρη τὴν ἐρμιά μας
- » Τὸ πέρασμά σας ἔλαμψε σ' τ' ἄχαρά βλέφαρά μας,
- » Σὰν οὐρνοκατέβητη κ' ἀνέλπιστη μιὰ ἀχτίδα,
- » Παιδιὰ τοῦ Λεωνίδα.
- » Καλῶς, καλῶς μᾶς ἤλθετε ! Ἄς ἦσθε εὐλαγχομένοι !
- » Ἐλάτε νὰ μᾶς δείξετε πῶς πρέπει νὰ πεθαινῇ,
- » Γιὰ νὰ ξυπνήσῃ ἀνάνητο κάθ' ἄξιο παλληκάρι.
- » Ἐλα Νικήτα, Βάτσαρη, ἔλα καὶ σὺ Κανάρη,
- » Ποῦ ἐλάτρεψα σ' τὴν νύχτα μου, ἐλάτε νὰ μᾶς πῆτε
- » Πῶς διώχνουνε τὸ βρόχιο. Γιὰ μᾶς ἀνχοστηθε.
- » Εὐλογημένη ἡ μνήμη σας ! Τρεχᾶτε ! Μὴ δὲν εἶναι
- » Βυζάστρα μας αἱ Ἀθῆναι ;
- » Ἐκεῖθε ποῦλθετε σ' ἐμᾶς εἶχε φανῇ μιὰ ῥέρα
- » Τὸ πρῶτο γλυκοχάραγμα σ' τὸ σκοτεινὸν αἰθέρα,
- » Τοῦ κόσμου τοῦ θεότυφλου τὴν ἄγρια σας λαμπάδα,
- » Ὅτ' εἶχε πνίξει τῆς σκλαβιάς ἡ νύχτα τὴν Ἑλλάδα.
- » Ἐμεῖς τὴν ἐγλυτώσαμε, τρεχᾶτε πρὶν τὴν σβύσουν
- » Ἄσπλαγχοι μαῦροι δαίμονες, πρὶν τὴν ποδοπατήσουν
- » Νὰ τὴν ἀρπάξετε, παιδιὰ ! εἶναι διπλὴ τιμὴ σας.
- » Γιατ' ἦτανε δική σας !

ΠΟΛΥΜΝΙΑ. Ἐκ τούτων πάντων ἅπερ εἶπον ὑμῖν, φίλτα-
τοι ἀδελφαί, ταύτην τὴν ἐξήγησιν δὲν ἐξάγετε ; δηλ. ὅτι ἡ

θυρικὴ πύλησίς μου ἐξευγενίζει τὰς καρδίας τῶν ἀνθρώπων, ἐξ-
ωψώνει τὴν διάνοιάν των, σοφίζει ἐν γένει τὸ πνεῦμά των;

ΑΘΗΝΑ. Μάλιστα, εὐκέλαδε ἀδελφὴ Πολύμνια, συμφωνῶ
πρὸς τὴν γνώμην σου, ἡ μελοποιεῖα σου εἶναι σοφὴ καὶ εὐγε-
στάτη τέχνη· ἐνθεάζει τὸ πνεῦμα τοῦ ἀνθρώπου καὶ ἐμπνέει
εἰς αὐτὸν σοφίαν οὐράνιον, ἀλλ' ὁ ἄνθρωπος ὀφείλει νὰ ἐφαρ-
μόζη εἰς τὸν βίον του τὰς θείας ταύτας ἐμπνεύσεις. Ἄς λαλή-
σῃ ὁμῶς ἡδὴ καὶ ἡ χαρίεσσα ἀδελφὴ Τερψιχόρη, ὡς διέταξεν
ἡ σεπτὴ ἡμῶν πρόεδρος.

ΚΑΕΙΩ. Ναὶ λέγε, καλλίσφυρε Τερψιχόρη, ὅχι ὁμῶς ἐν ἐκ-
τάσει· διότι καὶ ἄλλαι πέντε εἰσέτι θέλουσι λαλήσει, καὶ φο-
βοῦμαι μήπως ὁ Ἐλικῶν ἀρχίσῃ ν' ἀδημονῇ κατὰ τῆς πολυλο-
γίας μας, ἂν καὶ ἦναι συνειθισμένος εἰς αὐτήν. Ἐπειτα δὲν ἄ-
γνοεῖ, ὅτι εἴμεθα καὶ γυναῖκες καὶ ἀγαπῶμεν τὴν πολυλογίαν,
ἔσον σοφαὶ καὶ ἂν ἤμεθα.

ΤΕΡΨΙΧΟΡΗ. Σὲ εὐχαριστῶ, φιλάττη ἀδελφὴ καὶ σεπτὴ
πρόεδρε Κλειώ! ὅτι μὲ ἐμπόδισες νὰ πολυλογήσω περὶ τῆς
τέχνης μου· καὶ ἐγὼ τοιοῦτον εἶχον σκοπὸν νὰ μὴν εἴπω πολ-
λά. Πρῶτον διότι ἡ ὀρχηστικὴ τέχνη μου δὲν παρέχει τόσην
ἀφορμὴν λόγων, ὅσον αἱ ἄλλαι τέχναι τῶν ἄλλων φιλάτων
ἀδελφῶν μου Μουσῶν· καὶ δεύτερον διότι εἰμὶ πολὺ κουρασμέ-
νη, καὶ δὲν δύναμαι ἐπὶ πολλὴν ὥραν νὰ ἵσταμαι ὀρθὴ καὶ νὰ
δημηγορῶ. Ἐπειδὴ σήμερον κατὰ τὴν γλυκεῖαν αὐγὴν ἐκεῖ ἐπὶ
τοῦ ἱεροῦ Πικρασσοῦ παρὰ τὴν Κασταλίαν πηγὴν ἐσπεύσαμεν
αἱ τρεῖς ὁμότεχνοι ἀδελφαί, ἐγὼ δηλ. ἡ Εὐτέρπη καὶ ἡ Πολύ-
μνια, καθὼς πάντοτε συνειθίζομεν, πρὶν ὑμεῖς αἱ ἄλλαι νὰ ἐ-
γερθῇτε, διὰ νὰ λούσωμεν τὴν εὐπλόκαμον κόμην μας· διότι,
ὡς γνωρίζετε, μᾶς ἀρέσκει πολὺ καὶ μᾶς κατὰτέρπει ἡ ἱλαρὰ
τῆς αὐγῆς αὔρα, καὶ ἡ τερψιθυμία, ὅψις τῆς ῥοδοδακτύλου Ἥ-
θυς. Ἀμα δὲ ἐλούσθημεν, εὐθὺς ἡ μελωδικὴ Πολύμνια καθίστα-
σα ὑποκάτω καλλιφύλλου πλάτάνου, ἤρχισε νὰ ψάλλῃ ἐν ᾧ-
σμα νέωπτον, τὸ ᾄσμα, ᾧ φίλη Κλειώ, τῆς πεντηκοντατη-
ρίδος τῆς ἀγαπητῆς μας Ἑλλάδος. Τόσον δὲ κατανυκτικὸν καὶ
ἐνθουσιαστικὸν ἦτον, ὥστε εὐθὺς ἡ μὲν Εὐτέρπη ἤρπασε τὴν
καλλιχορδὸν λύραν της, καὶ συνώδευε διὰ τόνων καὶ ἤχων
τῆς μουσικῆς της ἀρμονικωτάτων τὸ ὠριότατον ἐκεῖνο ᾄσμα,
ἐγὼ δὲ ἤρχισα εὐθὺς νὰ ὀρχῶμαι τὴν μεγαλοπρεπέστεραν τῶν
ὀρχήσεών μας, ᾧ ἀδελφαί, τὴν εὐρύθυμον ἐκείνην καὶ σεμνε-

τάτην ἐμμέλειαν μετὰ τῶν χαριεστάτων ὁρῶν καὶ Ἰαρίτων, αἵτινες ἐκ τῶν πέριξ ἀνθοστεφῶν λειμώνων καὶ καλλιφύτων ὁσῶν ἀκούσασαι ἡμᾶς, ἔτρεξαν καὶ μὲ περιεκύκλωσαν συνορχούμεναι μετ' ἐμοῦ. Καὶ μόλις ἐπαύσαμεν τὴν γοητευτικὴν ταύτην συναυλίαν μας, ὅτε πρὸ ὀλίγου ἠκούσαμεν τὴν ἀδελφικὴν φωνὴν σας, προσκαλοῦσαν ἡμᾶς εἰς τὴν γενικὴν ταύτην πασῶν τῶν ἀδελφῶν συνδιάλεξιν. Φαντάσθητι λοιπὸν πόσον εἶμαι ἀπηυδυμένη ἀπὸ τόσῃν πολύωρον ὄρχησιν. Ἐπειτα δὲν εἶμαι καὶ συνειθισμένη νὰ ἐκφράζω τὰ διανοήματα καὶ αἰσθηματὰ μου διὰ λέξεων καὶ φράσεων, ἀλλὰ μᾶλλον διὰ τῶν εὐρύθμων καὶ κανονικῶν κινήσεων τοῦ εὐλυγίστου σώματός μου· διὰ τοῦτο καὶ Τερψιχόρην μὲ ὠνόμασαν, διότι τέρπω καὶ τέρομαι χορεύουσα διὰ τῶν ἐκφραστικωτάτων ὄρχηστικῶν μου εὐκαμφιδῶν. Ὡστε δι' ὅλους τούτους τοὺς λόγους δὲν θὰ πολυλογήσω, ἀφοῦ δὲν μὲ ἀρέσει καὶ ἡ πολυλογία, ἀλλὰ μᾶλλον ἡ κίνησις ἡ ὥραία καὶ ἁρμονική.

ΑΘΗΝΑ (διακόπτουσα λέγει.) Ἐπαινῶ καὶ ἐγὼ κατὰ τοῦτο, ὦ φιλτάτῃ ἀδελφῶν χορεία, τὴν φιλόχορον Τερψιχόρην, καὶ εἰς ἐμὲ δὲν ἀρέσκει ἡ πολυλογία καὶ μακρολογία· ἀγαπῶ περισσότερον καὶ ἐκτιμῶ τὴν σκέψιν καὶ τὴν τακτικὴν κίνησιν τῶν χειρῶν καὶ ποδῶν, ἣτις φέρει πρὸς τὸ ἐνεργεῖν καὶ πράττειν. Τί χρησιμεύουσιν οἱ πολλοὶ καὶ καλοὶ λόγοι, ἂν δὲν συνοδεύωνται ἀπὸ τὴν ὀρθὴν σκέψιν καὶ τὴν ἐνέργειαν καὶ τὴν πράξιν; ἀλλ' ἐξακολουθεῖ, ἀγαπητὴ Τερψιχόρη.

ΤΕΡΨΙΧΟΡΗ (ἐξακολουθεῖ) Ὁ ἄ σᾶς εἶπω λοιπὸν μόνον τρία πράγματα περὶ τῆς τερψικαρδίου τέχνης μου τῆς χορευτικῆς ἢ ὄρχηστικῆς, ὅπως θέλετε. Πρῶτον ὅτι, ὡς εἶπον προηγουμένως καὶ αἱ δύο προσφιλεῖς ἀδελφαί, Εὐτέρπη καὶ Πολύμνια, καὶ ἡ ἰδική μου ἀγαπητὴ ἐφεύρεσις, ἡ Ὀρχηστικὴ τέχνη, εἶναι γνησιωτάτῃ συνάδελφος τῆς Μουσικῆς καὶ τῆς Λυρικῆς ποιήσεως, ἢ νὰ εἶπω κάλλιον, αἱ τρεῖς αὗται ἀγλαόμορφοι τέχνηαι συγκροτοῦσιν ἁρμονικὴν ἑταιρίαν, τῆς ὁποίας ἡ Ποίησις εἶναι ἡ ἄνασσα καὶ ἡ χορηγός, ἡ δὲ Μουσικὴ καὶ ἡ Ὀρχηστικὴ ἀκόλουθοι, ὑπηρετοῦσαι μετὰ πολλῆς χάριτος καὶ κομψότητος διὰ νὰ καταστήσωσι τὴν ἐκ τῆς ποιήσεως συγκίνησιν τῆς καρδίας τερπνοτέραν καὶ ζωηροτέραν· διότι ἀδελφή μου, ἡ ἀγαπητὴ μου ὄρχησις δὲν εἶναι ἄλλο τι παρὰ κινήσεις τοῦ σώματος εὐστροφῶν, εὐρυθμῶν καὶ κανονικῶν προσ-

ἐκφράζουσαι εἰς τοὺς μουσικοὺς ρυθμοὺς τοῦ ποιητικοῦ ἁσμά-
τος, καὶ ἐκφράζουσαι ζωηρότερον τὸ αἶσθημα τῆς καρδιάς.
Καὶ ὅσον τὸ αἶσθημα τοῦτο εἶναι σφοδρότερον, τόσον καὶ αἱ
κινήσεις καὶ τὰ σχήματα τοῦ σώματος γίνονται ζωηρότερα καὶ
ἐκφραστικώτερα· διὰ τοῦτο ἅμα ἐκ τῶν ἀγαπητῶν ἀδελφῶν
ἡμῶν ἡ Εὐτέρπη ἐξέπεμψεν ἀπὸ τὴν μουσικὴν καρδίαν της
τοὺς πρῶτους ἑμμελεῖς φθόγγους, ἡ δὲ Πολύμνια ἐξέφερεν ἐκ
τῆς ποιητικῆς γλώσσης της τὰς πρῶτας εὐμόλπους ᾠδὰς της,
λατρεύουσα τὸν Δημιουργὸν καὶ πανηγυρίζουσα τὰς καλλονὰς
τῆς φύσεως, εὐθὺς καὶ ἡ ἰδική μου εὐαίσθητος καρδιά ἐσκίρ-
τησεν ἐνθουσιωδῶς, καὶ μὲ ἔκαμε νὰ ἐγερθῶ καὶ νὰ κινῶ τό-
σον ἁρμονικῶς καὶ ἑμμελῶς τοὺς πόδας καὶ ὅλον τὸ σῶμά
μου, ὥστε πᾶσαι ὑμεῖς ἐνθουσιᾶσθε, κατεγοητεύητε καὶ κατε-
τάξατε εὐθὺς τὴν ὠραίαν ταύτην ἐφεύρεσίν μου μεταξὺ τῶν
εὐεργετικῶν εἰς τοὺς ἀνθρώπους ἐφευρέσεών σας, ὀνομάσασαι
αὐτὴν ὄρχησιν ἢ χορὸν. Καὶ εὐεργετῇ τῷ ὄντι ἡ ἐπίχαρις αὐ-
τῇ τέχνῃ μου τοὺς ἀνθρώπους· διότι τοὺς γυμνάζει νὰ κινῶσιν
εὐρύθμως καὶ κανονικῶς καὶ ἐπιχαρίτως τὰ μέλη τοῦ σώμα-
τός των, καὶ ἔχι μόνον εἰς τοὺς ἄλλους, νὰ εὐχερεσιῶσι μὲ τὴν
ὠραίαν αὐτὴν καὶ χαρίεσσαν κίνησιν των, ἀλλὰ καὶ τὰ αἰσθή-
ματα τῆς καρδιάς των νὰ ἐκφράζωσι μὲ τόσῃν χάριν καὶ γλυ-
κύτητά. Διὰ τοῦτο δεύτερον θὰ σὰς εἴπω, εὐγενεῖς ἀδελφαί,
ὅτι οἱ εὐαίσθητοι εἰς πᾶν τὸ καλὸν Ἕλληνες εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς
τόσον ὑπερβολικῶς ἠγάπησαν τὴν ὠραίαν αὐτὴν ἐφεύρεσίν
μου, τὴν γλαφυράν καὶ τερψικάρδιον ὄρχησιν, ὥστε εὐθὺς ἀφι-
ερώθησαν εἰς αὐτὴν καὶ τὴν προσήρμοσαν καὶ εἰς τοὺς γάμους
των, καὶ εἰς τὰς ἐορτάς των, καὶ εἰς τὰς ἱερὰς πανηγύρεις, καὶ
τὰς λατρείας τοῦ θεοῦ των, καὶ εἰς ὅλας τὰς περιστάσεις τῆς
ζωῆς τὰς εὐθύμους καὶ συγκινητικὰς, εἰς τὰς ὁποίας χρειάζε-
ται ζωὴρὰ ἐκφρασις αἰσθημάτων καὶ εὐφροσύνων διαθέσεων.
Καὶ τόσῃν μεγάλῃν ιδέαν καὶ ὑπόληψιν ἔλαβον διὰ τὴν ὄρχη-
σίν μου, ὥστε καὶ τοὺς θεοὺς των ἀκόμη ἔλεγον ὅτι ἐχόρευον
εἰς τὸν Ὀλυμπον, δηλ. ἐσχημάτιζον χορὸν εἰς τὸν ὁποῖον οἱ
δέκα των μεγάλοι θεοὶ ὠρχοῦντο, ὁ Απόλλων ἐκθαίριζε, καὶ
ἡμεῖς αἱ Μοῦσαι πέραν ἰστάμεναι ἐψάλλομεν· διὰ τοῦτο καὶ
πλησίον εἰς τὰ ἱερὰ τεμένη τῶν θεῶν των εἰς ὅλας τὰς ἑλλη-
νικὰς πόλεις εἶχον κατεσκευασμένας εὐρυτάτας πλατείας, εἰς
τὰς ὁποίας συνηθροίζοντο ὅλοι νέοι καὶ νέαι, καὶ ἐσχημάτιζον

χορὸν κυκλοτερέῃ, ἐν τῷ μέσῳ τοῦ ὁποίου καθήμενος κιθάρε-
 στής ἐψαλλε λιγυρὸν ᾄσμα ὑπὸ τὸν γλυκὺν ἦχον λύρας ἢ φόρ-
 μιγγος, καὶ οἱ περίξ ὠρχοῦντο ρυθμίζοντες τὰς κινήσεις τῶν
 πρὸς τὴν ἱλαρὰν ἀρμονίαν τοῦ ᾄσματος καὶ τοῦ ἤχου. Διὰ
 τοῦτο καὶ ὅλοι οἱ ἔξοχῃ μουσικοὶ καὶ μελοποιοὶ, τοὺς ὁποίους
 ἀνέφεραν αἱ ἀδελφαὶ Εὐτέρπη καὶ Πολύμνια, καθὼς ὁ Ἀρίων,
 ὁ Ἀλκμάν, ὁ Σπησίχορος, καὶ αὐτὸς ὁ δαιμόνιος Πίνδαρος ὑπ-
 ἤρξαν καὶ περίφημοι χοροδιδάσκαλοι, δηλ. αὐτοὶ συνεκρότου
 χοροὺς καὶ τοὺς ἐγύμναζον νὰ ὀρχῶνται, ψάλλοντες τὰ θαυ-
 μάσια ᾄσματά των εἰς τὰς πανηγύρεις καὶ τὰς δημοσίους ἐορ-
 τὰς. Καὶ ὅσον προώδευεν ἡ λυρική ποίησις, τόσον ἐτελειοποι-
 εῖτο καὶ ἡ ὀρχηστική μου καὶ ἐγένετο κομφοτέρα καὶ εὐπρε-
 πεστέρα. Καὶ ἐγὼ ἔγαινα ἡ ἀγαπητὴ βασίλισσα εἰς τὰς καρδίαις
 τῶν φιλεόρτων καὶ φιλοθέων Ἑλλήνων, καὶ κατετερπόμενην σῆ-
 νουσα τὸν θρόνον μου ἐν τῷ μέσῳ τῶν χορῶν των καὶ διευθύ-
 νουσα τὰς γλαφυρὰς τῶν ποδῶν των κινήσεις. — Ἐ πόσον, ἀ-
 δελφαί, μὲ ἤρεσκον ἐκεῖνοι οἱ τρεῖς χοροὶ, τοὺς ὁποίους συνε-
 κρότουν ἐν τῇ Σπάρτῃ κατὰ τὰς πανηγύρεις καὶ ἐορτὰς οἱ γέ-
 ροντες, οἱ ἄνδρες καὶ οἱ νεανίσκοι, καὶ ἐψαλλον ἀμοιβαίως
 τοὺς ὠραίους ἐκείνους ἡρωϊκοὺς στίχους: « Ἡμεῖς ἡμεθα ποτὲ
 » ἄλκιμοι νεανίαι. — ἡμεῖς εἴμεθα τώρα, καὶ ἂν θέλης δοκί-
 » μασε. — ἡμεῖς δὲ θέλομεν γινεῖν πολὺ καλλίτεροι. » —
 Πόσον κατετερπόμενην καὶ εἰς τὰς πανελληνίους ἐκείνας πανη-
 γύρεις τῶν Ὀλυμπιακῶν, τῶν Πυθικῶν καὶ τῶν ἄλλων ἀγώ-
 νων, ὅτε ἐπαρουσιάζετο μετὰ τὸ τέλος τῆς νίκης καὶ μετὰ τὰς
 θρησκευτικὰς τελετὰς ὁ χορὸς, καὶ ὠρχεῖτο ψάλλον τὸ ἐπινί-
 κιον ᾄσμα εἰς τιμὴν τοῦ ἐνδόξου νικητοῦ, καὶ εἰς κάλλιστον
 κόσμον τῆς ἐορτῆς ὅλης! Πόσον κατηφραζιόμενην, ὁπόταν εἰς
 τελετὴν γάμου νέοι καὶ παρθένοι καλλιβλέφαροι ἔβαινον κατό-
 πιν τῆς εὐτρόχου ἀμάξης τῆς ἀγούσης τὴν νύμφην, καὶ οἱ μὲν
 αὐτῶν ἐψαλλον τὸν γλυκὺν ὑμένχιον, οἱ δὲ ἐχόρευον πρὸς τὸν
 λιγυρὸν ἦχον τῆς λύρας καὶ τῆς φόρμιγγος. Ἀλλὰ τώρα ὅλαι
 αὐταὶ αἱ ἀφελεῖς διασκεδάσεις παρῆλθον, καὶ αἱ ἐθνικαὶ ἐκεῖ
 ναι ὀρχήσεις ἐγκατελείφθησαν, ἀπωλέσθησαν. Διὰ τοῦτο τρί-
 τον, ἀδελφαί, θὰ σὰς εἴπω ὅτι τώρα πάντοτε εἰμὶ ἄθυμος καὶ
 ἀδημονῶ, διότι οἱ νέοι μας Ἕλληνες ἀγχοῦν καὶ αὐτοὶ ὑπερ-
 βολικῶς ὥς οἱ πρόγονοί των τὸν χορὸν καὶ τὴν ὀρχησιν, ἀλλ'
 ἐμμηθήσαν, καθὼς καὶ πολλὰ ἄλλα καὶ εἰς τοῦτο, τοὺς χο-

ρους καὶ τὰς ὀρχήσεις τῶν ξένων ἐθνῶν, μάλιστα εἰς τὰς πόλεις, ὅπου ὁ ἄνθρωπος, ὡς βλέπετε, μεταφέρει καθ' ἑκάστην τὸν ἀνθρώπινον πολιτισμὸν τῆς Εὐρώπης μὲ ταχύτητα ἴσην τοῦ ἀνθρώπινου νοός. Καὶ νὰ σὰς εἴπω, ἀδελφαί, ἐλευθέρως χωρὶς νὰ φοβηθῶ μὴ μὲ κατηγορήσετε βάρβαρον καὶ ἀπολίτευτον, περισσότερο εὐχαριστοῦμαι νὰ παρευρίσκωμαι εἰς τοὺς χοροὺς, τοὺς ὁποίους συγκροτοῦν ἀκόμη οἱ Ἕλληνες τῶν χωρίων καὶ τῶν νήσων, εἰς τὰς πλατείας καὶ τὰς αὐλὰς τῶν ἐκκλησιῶν τῶν, παρὰ εἰς τοὺς χοροὺς τῶν πόλεων, τοὺς ὁποίους συγκροτοῦσι μὲ τόσῃν εὐρωπαϊκὴν πολυτέλειαν εἰς τὰς λέσχας καὶ εἰς τὰ μεγαλοπρεπῆ μέγαρα· διότι, ἀδελφαί μου, ἐκεῖνοι οἱ χοροὶ τῶν νήσων καὶ τῶν χωρίων φέρουσιν ἀκόμη τύπον τινὰ τοῦ ἀρχαίου ἐθνικοῦ χοροῦ, καὶ ἡμεῖς αἱ Μοῦσαι, ὡς Ἑλληνοκίδες, πρέπει ν' ἀγαπῶμεν τὰ πάτρια ἡμῶν ἔθνη, μόνον νὰ τὰ συμμορφώσωμεν μὲ τὰς νέας περιστάσεις. Ἐπομένως συγκροτοῦνται τὴν ἡμέραν καὶ ὄχι τὴν νύκτα, καθὼς εἰς τὰς πόλεις· ὅποτεν ἐγὼ δὲν δύναμαι νὰ ἀφήσω τὰς γλυκεῖας νυκτερινὰς πνοὰς τοῦ Ἑλικῶνός μας, καὶ νὰ ὑπάγω νὰ κλεισθῶ εἰς τὰς πνιγνὰς ἐκεῖνας αἰθούσας τοῦ χοροῦ εἰς τὰς πόλεις· τελευταῖον εἰς τοὺς χωρικοὺς ἐκείνους χοροὺς πηγαίνω μὲ ταύτην τὴν ἀφελῇ καὶ χαρίεσσαν ἐνδυμασίαν, ἣν φέρομεν ἐπὶ τοῦ Ἑλικῶνος. Ἐνῶ εἰς τοὺς χοροὺς τῶν πόλεων, ἥ πρέπει νὰ μετεμφιεσθῶ ὡς προσωπιδοφόρος τῶν Διονυσιακῶν τελετῶν, ἥ νὰ περιορίσω τὸ γλαφυρὸν καὶ εὐλύγιστον σῶμά μου μῆσα εἰς ἐνδυμασίαν τόσον τεχνικὴν καὶ πολυτελῆ, καὶ τόσα ἄλλα! ἴστε ν' ἀναγκάζωμαι νὰ κινῶ τὰς χεῖρας καὶ τοὺς πόδας μου, ὄχι κατὰ τὰ φυσικὰ αἰσθήματα τῆς καρδίας μου, ἀλλὰ κατὰ τὰς τυραννικὰς ἀπαιτήσεις τοῦ συρμοῦ καὶ τῆς κομμωτικῆς τέχνης. Ὁχι, ὄχι, ἀδελφαί, τοιαύτην ὑποδούλωσιν δὲν ἀνέχομαι ἐγὼ ἢ ἐλευθέρᾳ Ἑλληνίς! Μάλιστα καὶ τὰς ὁμογενεῖς μας νεάνιδας ἤθελον συμβουλεύσει, ἂν μὲ ἤκουον, ὅταν πηγαίνωσιν εἰς χορὸν νὰ ἐνδύωνται τοιαύτην ἀπλὴν καὶ ἐλευθεράν ἐσθῆτα, ὅποιαν φοροῦμεν. Διότι εἰς τὴν ὀρχησιν πρέπει νὰ κινῆται ἐλευθέρως καὶ ἁρμονικῶς ἡ καρδίκα καὶ τὸ σῶμα, καὶ ὄχι ὑπὲρ τὴν δυναστείαν τῆς πολυτελείας καὶ τῶν συρμῶν.

Ταῦτα, φιλότατη πρόεδρε, περὶ τῆς ὀρχήσεώς μου, περὶ τῆς ὁποίας δὲν δύναμαι νὰ εἴπω ὅτι κίμνει τοὺς ἀνθρώπους σοφοὺς, διότι θὰ γελάσῃτε κατὰ κέρδη, ἀλλὰ τοὺς κίμνει εὐθύ-

μούς, χαροποιούς, εὐκινήτους καὶ εὐκάμπτους κατὰ τὴν καρδίαν καὶ τὰ μέλη τοῦ σώματος.

ΚΛΕΙΩ. Εὖγε, ἀγαπητὴ Τερψιχόρη, εὖγε· διότι μὲ τόσῃ ἀπλότῃ καὶ ἀφέλειαν λέγεις τὴν ἀλήθειαν. Βέβαια ἡ ὀρχηστικὴ δὲν κάμνει τοὺς ἀνθρώπους σοφοὺς, καὶ ἂν τὸ ἔλεγες, ἢ θες φανῇ κατὰγέλαστος διὰ τὸν ἐγωῦσμόν σου.

ΑΘΗΝΑ. Ὑπερεπαινῶ καὶ ἐγὼ τὴν χαρίεσσαν ἀδελφὴν Τερψιχόρην διὰ τὴν ὥραίαν μετριοφροσύνην της, καὶ εὐχομαι τοιαύτην ὀρθοφροσύνην καὶ μετριοφροσύνην νὰ ἔχωσι καὶ ἄλλα πνεύματα, μάλιστα τῶν ἀνθρώπων ἐκείνων, οἱ πλεῖστοι τῶν ὁποίων δυστυχῶς φαντάζονται ὅτι ἔχουν μεγίστην ἀξίαν, ἐνῶ δὲν ἔχουν οὐδεμίαν ἢ ὀλιγίστην· καὶ ὅτι τὰ ἔργα των εἰσὶ τὰ μόνα ὠφέλιμα καὶ εὐεργετικά, ἐνῶ οὐδαμῶς εἰσὶ τοιαῦτα.

ΚΛΕΙΩ. Ἀλλὰ μήπως, ἀδελφαί, ἡ ὀρχηστικὴ δὲν εὐεργετῇ ἀξιολόγως τοὺς ἀνθρώπους, κάμνουσα αὐτοὺς εὐθύμους καὶ χαροποιούς; Ἐνῶ μάλιστα ἔχουν οἱ δυσυχεῖς πολλὴν ἀνάγκην τῆς εὐθυμίας καὶ τῆς χαρᾶς, τὴν ὁποίαν ἐξορίζουν ἀπὸ τὴν καρδίαν των μὲ τὰς ἀκαταπαύστους φροντίδας καὶ τοὺς περισπασμούς, τοὺς ὁποίους οἱ ἴδιοι κατασκευάζουν εἰς τὴν ζωὴν των; Ἐμπνέε τους, ἀδελφὴ Τερψιχόρη, ἀγάπην πάντοτε εἰς τὴν ὀρχησιν, ὥστε νὰ χορεύωσι τοῦλάχισον καὶ νὰ λησμονῶσι τὰ πάθη των καὶ τὰς γυιοβόρους φροντίδας των. Ἀλλὰ προσφιλὴς Μελοπομένη, εἶναι ἤδη ἡ σειρά σου νὰ μοὶ εἴπῃς τὰ περὶ σοῦ.

ΜΕΛΟΠΟΜΕΝΗ. Ἐγὼ, ἀδελφαί προσφιλεῖς καὶ σεπτὴ πρόεδρε, δὲν θέλω σᾶς εἶπει οὔτε περὶ τῆς ἀρχῆς καὶ τῆς γεννήσεως καὶ τῆς προαγωγῆς τῆς σοφίας μὲν, ἀλλὰ τερψινοῦ καὶ τερψικαρδίου τέχνης μου, τὴν ὁποίαν οἱ φιλόμουσοι Ἕλληνες ὠνόμαζαν Τραγωδίαν ἢ τραγικὴν τέχνην· διότι γνωρίζετε καλῶς, ὅτι τὸ πνεῦμά μου ἐξωρμήθη εἰς τὴν ἐφεύρεσιν τῆς τέχνης ταύτης ἐξ αὐτῶν τῶν δεινοπαθημάτων καὶ θλιβερῶν περιπετειῶν, εἰς τὰς ὁποίας ὑπόκεινται οἱ ἄνθρωποι ἐν τῇ ζωῇ των, καὶ μάλιστα ὅσας ὑποφέρουν οἱ ἐνάρετοι, καταπαλαιόμενοι καὶ καταπιεζόμενοι ὑπὸ τῶν μοχθηρῶν καὶ κακῶν. Διὰ τοῦτο καὶ πολὺ μὲ ἤρesse καὶ ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον εἶπεν ἐξ ἀρχῆς ὁ δαίμονιός Αἰριστοτέλης περὶ τῆς τραγωδίας μου, ὅτι καθαρίζει εἰς τὰς ψυχὰς τῶν ἀνθρώπων τὰ παθήματα δι' ἐλέου καὶ φόβου· καὶ ὁ ὀρισμὸς τὸν ὁποῖον ἔκαμεν ἐσχάτως εἰς Γερμανόε

περὶ τῆς τραγωδίας, εἰπὼν ὅτι ἡ τραγωδία εἶναι εἰκὼν τοῦ ἀνθρωπίνου βίου χειμαζομένου ὑπὸ τῶν παθῶν. Οὐτε θέλω σᾶς εἶπει, διατί οἱ ἀγαπητοί μας Ἕλληνες τὴν ὠνόμασαν Τραγωδίαν. Ἐπειδὴ γνωρίζετε ὅτι τὰ πρῶτα δοκίμια τῆς τραγωδίας, τὰ ὁποῖα κατεσκεύασαν μάλιστα οἱ Ἀθηναῖοι, ἦσαν ὠδαὶ τὰς ὁποίας ἔψαλλον εἰς τὰς ἑορτὰς καὶ πανηγύρεις τοῦ Βάκχου μάλιστα εἰς τὸν καιρὸν τοῦ τρυγητοῦ, ὁπότε ἐθυσίαζον εἰς τιμὴν τοῦ θεοῦ ἐκείνου τράγον ὡς ἐχθρὸν τῶν ἀμπελῶν. Οὐτε θέλω σᾶς εἶπει ποῖοι ἐκ τῶν Ἑλλήνων ὑπῆρξαν οἱ πρῶτοι μορφωταὶ ὅπως οὖν τῆς τραγωδίας μου, ἢ μᾶλλον οἱ πατέρες τῆς τραγωδίας μου. Καὶ πῶς εἰς τὴν Εὐρώπην αὐτοὺς ἐμιμήθησαν, καὶ ἐσχημάτισαν τραγωδίας καὶ θεατρικὰς παραστάσεις. Διότι κάλλιστα γνωρίζετε, ὅτι πρῶτος ὁ Ἀθηναῖος Θέσπις ἐπαρουσίασεν ἕνα ὑποκριτὴν κεχρισμένον κατὰ τὸ πρόσωπον μὲ ψιμμύθιον, ὅς τις ἀπήγγειλε διαγῆσεις δραματικὰς εἰς ἐπήκουον τῶν πανηγυριστῶν τοῦ Βάκχου. Ἐπειτα γνωρίζετε κάλλιστα τοὺς μεγαλοφυστάτους τραγωδοποιούς μου, τὸν Αἰσχύλον, Σοφοκλῆν καὶ Εὐριπίδην, ἐκ τῶν ὁποίων ὁ μὲν Αἰσχύλος εἶναι ἀπλοῦς καὶ καταπληκτικὸς, ὁ δὲ Σοφοκλῆς εὐγενής καὶ μεγαλοπρεπής, ὁ δὲ Εὐριπίδης παθητικώτατος καὶ διὰ τὰς φιλοσοφικὰς γνώμας του σοφός· καὶ ὅτι ἀπ' αὐτῶν ἐδιδάχθησαν οἱ πλεόν ἐπίσημοι τραγωδοποιοὶ τῆς Εὐρώπης, καθὼς ὁ μεγαλοφυὴς Σακεσπῆρος εἰς τὴν Ἀγγλίαν, ὁ Σχίλλερρος εἰς τὴν Γερμανίαν, ὁ Κορνήλιος καὶ Ρακίνας καὶ Βολταῖρος εἰς τὴν Γαλλίαν, οἵτινες διὰ τὴν ἐπιτυχῆ μίμησιν τοῦ Σοφοκλέους καὶ τοῦ Εὐριπίδου, ὁ μὲν ὠνόμασθη Εὐριπίδης, ὁ δὲ Σοφοκλῆς. Οὐτε θέλω σᾶς εἶπει ὅτι καὶ οἱ νέοι μου Ἕλληνες εὐφυῶς καὶ εὐτυχῶς καταγίνονται εἰς τὴν κατασκευὴν τραγωδιῶν, καθὼς καὶ εἰς ὅλα τὰ εἶδη τῆς ποιήσεως, καὶ μᾶς λατρεύουν ἀξίως τῆς εὐγενοῦς καὶ μουσοφιλήτου καταγωγῆς των. Οὐτε τέλος πάντων θέλω σᾶς εἶπει, ὅτι ἡ τραγωδία μου εἶναι ἐφεύρημα διδακτικώτατον καὶ ὠφελιμώτατον εἰς τοὺς ἀνθρώπους, καὶ δικαίως ὁ μέγας Πλάτων τὴν ὠνόμασε « τὸ δημοτερέστατον καὶ δημαγωγικώτερον εἶδος τῆς ποιήσεως »· διότι ἐμπνέει εἰς τὰς ψυχὰς τῶν ἀνθρώπων θερμὸν ἔρωτα καὶ θυμασμὸν πρὸς τὴν ἀρετὴν, ἥτις ἡρωικῶς ἀγωνίζεται πρὸς τὴν κακίαν, καὶ μῖσος καὶ ἀποστροφὴν κατὰ ταύτης. Ἀλλὰ μόνον, ἀδελφὰ, πρὸς εὐχαρίστησιν καὶ τέρψιν ὑμῶν θέλω ἀ-

παγγεῖλει τὸ παθητικώτατον ἐκεῖνο μέρος, ἐκ τῆς Ἑκάδης τοῦ γλαφυροῦ Εὐριπίδου μου, εἰς τὸ ὅποιον ὁ Ταλθύβιος διηγείται εἰς τὴν δυστυχῇ βασιλίσσαν τῆς Τρωάδος τὴν σφαγὴν τῆς θυγατρὸς, τῆς προτιμώσης εὐγενῶς καὶ ἡρωικῶς τὸν θάνατον παρὰ τὴν ἄτιμον δουλείαν.

Ταλθύβιος. Διπλᾶ μὲ θέλεις δάκρυα νὰ χύσω, φεῦ !
 Τὴν κόρην σου θρηνῶν· δότι πάλιν νῦν
 Θὰ κλαύσω λέγων τὴν σφαγὴν τῆς, ὡς καὶ πρὶν
 ὅτε ἐσφάγη, ἔκλαυσα αὐτὴν ἐκεῖ.
 Πᾶς ὁ στρατὸς τῶν Ἀχαιῶν ἦτο παρὼν
 Ἀθρόος πρὸς τὸν τάφον διὰ τὴν σφαγὴν
 Τῆς κόρης σου. Ὁ δ' Ἀχιλλέως πᾶς λαβῶν
 Ἐκ τῆς χειρὸς τὴν Πολυξένην, ἔστησεν
 Ἐπὶ τὸν τάφον ἤμην δ' ἐγγὺς ἐγώ.
 Καὶ νεανίαί δ' ἐκλεκτοὶ τῶν Ἀχαιῶν
 Παῖδες, ὅπως τὰ οἰκίρ' ἀσκιρτήματα
 Τοῦ μόσχου σου κρατήσωσι· πλήρες λαβῶν
 Ποτήριον ἐκείνος τότε πάγχρυσον,
 Σπονδὰς ἐτέλει στὸν νεκρὸν πατέρα του.
 Ἐγὼ σιγὴν δ' ἐκήρυξα εἰς τὸν στρατόν.
 Ὡς μὲ διέταξ', εἶπον εἰς τὸ μέσον μιν,
 « Σιγαῖτε πάντες· πᾶς στρατὸς ἔχε σιγὴν,
 Σιώπα, αἶψα. » Κ' ἔπαυσα τὰς ταραχάς.
 Ὁ δ' εἶπεν· ὦ υἱὲ Πηλέως πάτερ μου,
 Δέξαι χόας μου τὰς δ' ἐξίλεωτικάς,
 Νεκροχωγούς. Νὰ πῆς, πάτερ μου, ἐλθέ
 Ἀθῶας κόρης αἷμ' ὅ σοι δωρούμεθα
 Ἐγὼ καὶ ὁ στρατός. Γενοῦ δὲ ἴλεως
 Ἡμῖν καὶ λύσε πρόμνης καὶ τοὺς χαλινούς
 Τῶν πλοίων μας, καὶ δὸς ἡμῖν νὰ τύχωμεν
 Ἐπιστροφὴν εἰς τὴν πατρίδα εὐμενῇ.
 Τοσαῦτα εἶπε, καὶ πᾶς ἠύξατο ὁ στρατός.
 Εἶτα χροσὴν ἐκ τῆς λαβῆς τῆς μάχαιραν
 Ἐξάγει ἀπὸ τὴν θήκην, κ' ἔνευσεν
 Στοῦ ἐκλεκτοῦ μας νέου, ὅπως λάβωσι
 Τὴν κόρην· αὕτη ὅμως ὡς ἐνόησεν
 Εἶπεν αὐτά· ὦ τὴν ἐμὴν πορθήσαντες
 Ἕλληνες πόλιν! θνήσκω θεληματικῶς !

Αἴ τίς μ' ἐγγίσῃ, τὸν λαίμῳ εὐκαρδίῃς
 Παρέχω· κ' ἱκετεύω πρὸς θεῶν ὕμῃς
 Ἀφῆσκντές με ἐλευθέραν, κτείνατε
 Ἴν' ἐλευθέρῃ ἀποθάνω· ἐν νεκροῖς
 Νὰ κληθῶ δούλη βασιλῆς αἰσχύνομαι.
 Τρυττα ὁ στρατὸς ἀκούσας ἐπευφήμησεν,
 Ὁ δ' Ἀγαμέμνων ἄναξ ν' ἀφῆσιν
 Εἶπε τὴν κόρην εἰς τοῦς νέους, καὶ αὐτοὶ
 Ὡς ἤκουσαν τοῦ βασιλέως τὴν φωνήν,
 Εὐθὺς τὴν κόρην ἐλευθέραν ἄφησαν.
 Ἐκείνη δὲ ἀφοῦ τὸν λόγον ἤκουσε
 Τῶν δεσποτῶν, ἅπὸ τῶν ὤμων ἔλαβε
 Τοὺς πέπλους τῆς, καὶ σοὶ τοὺς ἔσχισεν εὐθὺς
 Ἔως τὸ μέσον τῶν λαγόνων, καὶ ἔδειξε
 Μαστοῦς καὶ στέρνα τόσον ὠριότατα
 Ὡς τοῦ λευκοῦ ἀγάλματος, κ' ἐπὶ τῆς γῆς
 Κλίνασα γόνυ εἶπε λόγον θλιβερόν
 Αὐτόν· ἰδοὺ, ὦ νεανία, κτύπησον
 Τόδε τὸ στέρνον, ἂν στέρνων ἐπιθυμῇς.
 Λαίμῳ δ' ἂν θέλῃς, λαίμῳ ἰδοὺ ἑτοίμος.
 Κ' ἐκεῖνος τότε μὲ τὴν σκληρὰν μάχαιραν
 Ἐκὼν καὶ ἄκων τὴν περθένον ἔσφαξεν,
 Καὶ ἔρριψε τὸ αἷμά τῆς. Ἐκείνη πλὴν
 Καὶ θνήσκουσα, εἶχ' ὅμως πρόνοιαν πολλήν
 Μὲ τρόπον ἐπὶ γῆς νὰ πέσῃ εὐσχημον!

ΚΑΛΕΙΩ. Δός μοι τὴν ἄδειαν, προσφιλέης Μελοποιμένη, νὰ σὲ
 διακρίψω, διὰ νὰ σοὶ εἴπω εὐθὺς, ὅτι ἡ δραματικὴ ποίησίς σου
 εἶναι ἡ φιλοσοφικωτέρα τῶν ποιήσεων. Εκπαιδεύει τὰς ψυχὰς
 τῶν ἀνθρώπων, καὶ ἐξευγενίζει γοητευτικῶς τὰς καρδίαις των
 μὲ τὰς ἡδυτέραις ἐρμηνεύσεις τῆς μελισταγοῦς ἀρετῆς. Διὰ
 τοῦτο δικαίως καὶ τὸ θέατρον εἰς τοὺς εὐαίσθητους ἡμῶν Ἑλ-
 ληνας ὑπῆρξε τὸ ἀγαπητότατον γυμνάσιον τῶν εὐγενεστέρων
 ἡθῶν καὶ ἡρωϊκωτέρων αἰσθημάτων. Ἀς εἴπῃ λοιπὸν καὶ ἡ ἀ-
 δελφὴ Θάλεια τὸ περὶ τῆς Κωμωδίας τῆς, ἥτις εἶναι ὁμοίως
 πρὸς τὴν τραγωδίαν φύσεως.

ΘΑΛΕΙΑ. Ἐγὼ, προσφιλέσταται ἀδελφί καὶ σεβασμίᾳ
 Κλειῶ, δὲν θέλω σᾶς εἰπεῖ τίποτε ἄλλο περὶ τῆς τερπνοτάτης
 ταύτης τέχνης μου τῆς Κωμωδίας, εἰμὴ τοῦτο μόνον, ὅτι ἡ εὐ-

εράπελος αὐτῇ καὶ χάριεσσα θεατρικὴ τέχνη μου ὠφελεῖ πολὺ τοὺς ἀνθρώπους· διότι παριστάνει γελοῖα τὰ ἐλαττώματα καὶ τὰς μωρίας των, καὶ τοιοῦτοτρόπως τοὺς κάμνει νὰ γελῶσι δι' αὐτὰ, νὰ τὰ ἀποστρέφονται, καὶ νὰ διορθώνωσι τὰ ἥθη των, ἀποφεύγοντες τὴν κακίαν, ἥτις εἶναι τόσον ἄσχημος καὶ γελοία, καὶ ἀγαπῶντες τὴν ἀρετὴν, ἥτις εἶναι πάντοτε ὡραία καὶ ἐπαινετὴ. Πρὸς τούτοις διὰ νὰ σᾶς τέρψω καὶ νὰ κινήσω ὁπωσοῦν εἰς γέλωτα τὴν σοβαρὰν ἡμῶν μουσικὴν χορείαν, ἐν ταύτῳ δὲ νὰ ἐπιβεβαιώσω καὶ τὸ ὅπερ εἶπον περὶ τῆς τέχνης μου, ὅτι σωφρονίζει τοὺς ἀνθρώπους, διότι σκώπτει καὶ θεατριίζει τὰς ἀσχήμους ἑλλείψεις καὶ κακίας των, θέλω σᾶς ἀπαγγεῖλαι τινὰς στίχους ἐκ τῆς εὐφυστέρως τῶν κωμωιδιῶν τοῦ ἀγχινουστάτου ἐκείνου Ἀριστοφάνους μου, εἰς τὴν ὁποίαν μὲ τόσῃ ἐπιτυχίαν ἐλέγχει τὴν πρὸς τὴν πολυτέλειαν καὶ τὰς ὀλεθρίας διασκεδάσεις ὀλεθρίαν τάσιν τῶν ἐπὶ τοῦ Πελοποννησιακοῦ πολέμου Ἀθηναίων, καὶ προσπαθεῖ νὰ ἐπαναγάγῃ αὐτοὺς εἰς τὴν ἀρχαίαν ἀπλότητα καὶ αὐστηρότητα τῶν ἡθῶν. Ἔννοεῖτε δὲ, ἀδελφαί, ὅτι θέλω σᾶς εἶπει τὸ πλέον σεμνὸν καὶ ἀρμόζον εἰς ἡμᾶς μέρος· διότι ὁ Ἀριστοφάνης ἔγραψε τὰς κωμωδίας του κατὰ τὸν ἀρχαιότατον τρόπον, καὶ λέγει τὰ ἐφ' ἀμάξης θεμιτὰ καὶ ἀθέμιτα, τὰ ὁποῖα ἐγὼ οὐδὲ κἂν τολμῶ ν' ἀναγνώσω. Καὶ πρῶτον μὲν θὰ σᾶς ἀναφέρω τὸ μέρος ἐκεῖνο, εἰς τὸ ὁποῖον ὁ πτωχὸς Χρεμύλος ἐρωτᾷ τὸν τυφλὸν Πλοῦτον· « Ἐάν ἀναβλέψῃς, ὡς ἦσο πρὶν, θὰ ἀποφεύγῃς τοὺς πονηροὺς; » Καὶ ἐκεῖνος ἀπαντᾷ· « Μάλιστα. » « Καὶ θὰ πηγαίνῃς εἰς τοὺς δικίους τότε; » ἐρωτᾷ πάλιν ὁ Χρεμύλος. — « Βεβαίως, ἀποκρίνεται ὁ Πλοῦτος, θὰ πηγαίνω, ἐπειδὴ ἔχω πολλὸν καιρὸν νὰ τοὺς ἴδω καὶ τοὺς ἐπεθύμησα. » — Ὁ δὲ Χρεμύλος τῷ λέγει· « Καὶ δὲν εἶναι κινὸν θαῦμα, ὅτι πρὸ πολλοῦ δὲν τοὺς εἶδες, διότι οὐδὲ ἐγὼ ὁ βλέπων βλέπω αὐτούς ! »

ΚΛΕΙΩ (διακόπτουσα). Ἀστεϊότατα, ἀδελφαί, δεικνύει διὰ τούτου ὁ εὐφυὲς κωμικὸς τὴν ἑλλειψιν τῶν δικαίων καὶ ἀγαθῶν τότε εἰς τὰς Ἀθήνας.

ΑΘΗΝΑ. Ἀλλὰ μήπως, ἀδελφάί μου, τοιαύτη σπάνις δὲν ὑπάρχει καὶ τὴν σήμερον εἰς ὅλας τὰς πόλεις τῶν ἀνθρώπων, μὲ ὅλας τὰς ἀγίας διατάξεις τοῦ χριστιανισμοῦ καὶ μὲ ὅλον τὸν πολιτισμὸν, ὃν λέγουσιν ὅτι ἔχουν;

ΘΑΛΕΙΑ (ἐξακολουθεῖ). Ἐπειτα πολὺ νόστιμος εἶναι ὁ Ἀρι-

Ἰσοφάνης μου, ὅταν παρὰ κινῇ τὸν Πλοῦτον νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὴν οἰκίαν του καὶ τὴν γεμίσῃ ἀπὸ χορήματα δικαίως καὶ ἀδίκως, καὶ ἐκεῖνος δυσκολεύεται νὰ εἰσέλθῃ καὶ λέγει· « Πλὺ λυποῦμαι, μὰ τοὺς θεοὺς, εἰσερχόμενος πάλιν εἰς οἰκίαν ξένην· » διότι ἂν τύχῃ νὰ εἰσέλθω εἰς φειδωλὸν, εὐθὺς μὲ ἀρπάζει· » καὶ μὲ καταχώνει εἰς τὴν γῆν, καὶ ἂν ἔλθῃ πρὸς αὐτὸν καὶ νεῖς ἄνθρωπος χρηστὸς φίλος, καὶ τῷ ζῆτῇ ὀλίγον τι ἀργυρίδιον, λέγει ὅτι ποτὲ του, ποτὲ του δὲν μὲ εἶδεν. Ἐὰν δὲ τύχῃ νὰ εἰσέλθω εἰς κενὸν ἄνθρωπον παράφροντα, εὐθὺς αὐτὸς μὲ κατεξοδεύει εἰς τὰς ἀσωτείας, καὶ τὰς παραλυσίας του, καὶ ἐν ἁκαρεῖ ἐγὼ ὁ ταλαίπωρος εὐρίσκομαι γυμνὸς ἔξω ἀπὸ τὴν θύραν του καὶ δὲν εἰξεύρω ποῦ νὰ ὑπάρχω. »

ΚΑΛΛΙΟΠΗ (διακόπτουσα). Ὡ πόσον γνησίως ζωγραφίζει τὰ δύο εἶδη τῶν περισσοτέρων ἀνθρώπων, ὅταν πλουτήσωσι, τοὺς φιλαργύρους καὶ τοὺς παραλελυμένους.

ΘΑΛΕΙΑ (ἐξακολουθεῖ). Ἐπειτα ὁ Χρυσῦλος διὰ νὰ τὸν καταπείσῃ νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὴν οἰκίαν, ἀποκρίνεται νοστιμώτατα· « ἔχεις δίκαιον, ἄριστε Πλοῦτε, διότι δὲν ἔτυχες ποτὲ μέτρον ἄνθρωπον· ἐγὼ ὅμως εἶμαι τοιοῦτος, διότι φεῖδομαι εὐχαρίστως ὅσον οὐδείς ἀνὴρ, καὶ δαπανῶ πάλιν ὅπου χρειάζεται. » — Τελευταῖον εἶναι πολὺ ἀστείος ὁ Ἀριστοφάνης μου, ὅταν παρὰ κινῇ τὸν Πλοῦτον ὅτι ἐκτρεύθῃ ἀπὸ τὴν τύφλωσίν του, καὶ εὐχαριστεῖ τοὺς θεοὺς καὶ λέγει· « Καὶ προῦκον μὲν πρῶτον τὸν ἥλιον, ἔπειτα τῆς σεμνῆς Παλλάδος τὴν κλεινὴν πόλιν καὶ πᾶσαν τὴν χώραν τοῦ Κέκρωπος, καὶ αἰσχύνομαι τὰς συμφοράς μου, βλέπων τώρα μὲ ποίους ἀνθρώπους ἐν ἀγνοίᾳ συναναστρεφόμην, καὶ τοὺς ἀξίους τῆς συναναστροφῆς μου ἀπέφευγον, χωρὶς νὰ γνωρίζω ὁ ταλαίπωρος ἐγὼ ὅτι δὲν ἐπραττον ὀρθῶς· ἀλλ' ὅλα αὐτὰ τώρα θὰ τὰ διορθώσω, καὶ θὰ δείξω εἰς τὸ ἔξῃς εἰς πάντας τοὺς ἀνθρώπους, ὅτι ἄκων παρέδιδον τὸν ἑαυτὸν μου εἰς τοὺς πονηροὺς. »

ΚΛΕΙΩ. ἔχεις δικαιοτάτον, φιλότατη Θάλεια, ὅτι ἡ κωμική σου τέχνη σωφρονίζει τοὺς ἀνθρώπους, καὶ εὐφύεστατα παριστάνει τὴν ἀσχημίαν τῶν ἐλαττωμάτων των. Εὐγε, εὐγε, ἀδελφὴ, ὅτι ἐφευρες τοιαύτην σωφρονιστικὴν διὰ τοῦ γελοίου καὶ τοῦ σκώμματος τέχνην· διότι οἱ ἄνθρωποι δυστυχῶς καὶ εἰς τὰ σπουδῆα ἀγαπῶσι τὸ γελοῖον καὶ τὸ σκωπτικόν, καὶ

δι' αὐτοῦ δ' ὡς αὖθις διορθώνονται. Ἀλλ' ἄς ἴδωμεν ποία ἐκ τῶν ἀδελφῶν θὰ ὁμιλήσῃ πρώτη.

ΚΑΛΛΙΟΠΗ. Ἐγὼ ἀφίνω νὰ λαλήσῃ προτιήτερα ἢ ἀγαπητῇ μοι Οὐρανίᾳ, διότι πρὸ πολλοῦ τὴν βλέπω ὅτι βιάζεται ν' ἀναχωρήσῃ πρὸς ἐπιστημονικὴν τινα θεωρίαν τῆς ἀστρονομίας τῆς, καὶ ὡς γνωρίζετε, ἀδελφαί, αἱ ἐπιστῆμαι ἔχουν περισσotέραν ἀνάγκην νὰ φεῖδωνται τοῦ πολυτίμου χρόνου· διότι μία εὐνοϊκὴ κατάστασις τοῦ πνεύματος ἐμπορεῖ εἰς μίαν στιγμὴν νὰ εἰσδύσῃ εἰς ἓν ἀπόκρυφον μυστήριον τῆς φύσεως, καὶ νὰ τὸ ἀνακκλύψῃ πρὸς αἰώνιον ὄφελος τῆς ταλαιπώρου ἀνθρωπότητος. Ἄς εἴπῃ λοιπὸν πρώτη ἡ Οὐρανία.

ΟΥΡΑΝΙΑ. Μυρίας χάριτας σοὶ ἀπονέμω, ἀδελφῇ μου καλλιπῆς διὰ τὴν χάριν, ἣν μοὶ κάμνεις ἀφίνουσά με νὰ λαλήσω πρώτη, διότι ἐνόησας τὴν στενοχωρίαν μου. Τῷ ὄντι, ὦ ἀγαπητῇ ἀδελφότης, θέλετε μοὶ δώσῃ τὴν ἄδειαν ν' ἀναχωρήσω τὴν ὥραν ταύτην, καὶ νὰ στερηθῶ τῶν ἡδίστων λαλημάτων σας, ὅπερ καὶ ἄλλοτε ἐνθυμεῖσθε πολλάκις ἐποίησα, ἐνασχολουμένη κατὰ μόνας εἰς τὰς ἀστρονομικὰς μου παρατηρήσεις· διότι πρὸ ἐλίγων στιγμῶν παρετήρησα εἰς τὸν οὐρανὸν ὡσάν ἐμφάνισιν νέου τινὸς ἀστέρος εἰς τὸ ἡμέτερον πλανητικὸν σύστημα. Καὶ ἐπειδὴ ὁ ἥλιός μας εὐρίσκεται ἤδη εἰς τὸ πλεόν ἀπόγειον σημεῖον τῆς τροχιάς του, ἢ μάλλον ἡ γῆ μας εὐρίσκεται εἰς τὴν μεγαλητέραν τῆς ἀφελιότητάς, πρέπει νὰ σπεύσω νὰ παρατηρήσω μήπως ὁ ἀστὴρ οὗτος εἶναι νέος πλανήτης, καὶ ποῦ καὶ πῶς θὰ στήσῃ τὴν τροχίαν του, ἀναφορικῶς τοῦ ἡλιακοῦ κέντρου καὶ τῆς γῆνιου τροχιάς, νὰ κάμω τοὺς ἀναγκαίους ὑπολογισμούς μου, τὰς καταμετρήσεις μου κτλ. Ὡστε ὅταν ἐπανέλθῃ ἐκ τῆς περιοδείας του καὶ ὁ Φοῖβος Ἀπόλλων, νὰ ἔχω νὰ τῷ δεῖξω μίαν νέαν μου ἀνακάλυψιν· ὥστε συγχωρήσατέ μοι, ἀδελφαί, καὶ τίποτε ἄλλο νὰ μὴ σᾶς εἴπω, διότι ἡ ὥρα ἐπείγει καὶ ὁ καιρὸς μοὶ εἶναι πολῦτιμος.

ΚΛΕΙΩ. Ἐχεις τὴν ἄδειαν, φιλτάτῃ ἀδελφῇ, συμμερίζομαι τὰς ἀσχολίας σου, ἄπελθε, ἀρκοῦσι τὰ ὅσα μᾶς εἶπες, ἡ ἀστρονομία σου εἶναι ἡδίστη καὶ ὠφελιμωτάτη εἰς τὸν ἄνθρωπον ἐπιστήμη, τὸν κάμνει νὰ θαυμάζῃ καὶ νὰ σέβηται ἀληθῶς τὸν μέγαν Δημιουργόν· ἄπελθε λοιπόν.

ΟΥΡΑΝΙΑ. Χαίρετε, φίλταται ἀδελφαί, καὶ εὐχομαι τὸ τέ-

λος τῆς συνδιαλέξεώς μας νὰ ᾔηται ὠφελιμώτατον εἰς τὴν φίλην μας ἀνθρωπότητα.

ΑΘΗΝΑ. Χαῖρε, Οὐρανίε, κάλλιον ἐργασίαν ἢ πολυλογίαν ὑπαγε μὲ τὴν εὐχὴν μου.

ΚΑΛΛΙΟΠΗ. Καὶ ἐγὼ, προσφιλεστάτη ἀδελφῶν χορεία καὶ σεπτὴ πρόεδρος Κλειώ, θέλω πράξει σχεδόν, ὡς ἔπραξεν ἡ εὐώπις ἡμῶν ἀδελφὴ Οὐρανίε. Θέλω δηλ. ὁμιλήσει μετὰ μεγίστης βραχυλογίας περὶ τῶν δύο ὀνησιμωτάτων εἰς τοὺς ἀνθρώπους ἐφευρέσεών μου, τῆς μεγάλωνόμου Ἐποποιίας, καὶ τῆς καλλιφώνου καὶ εὐγλώττου Ῥητορικῆς, διὰ τοὺς τρεῖς τούτους λόγους. Πρῶτον, ἀδελφαί, διότι ἐὰν θελήσω καὶ περὶ τῶν δύο τούτων μεγάλων μου ἐφευρέσεων ἐν ἐκτάσει νὰ ὁμιλήσω, περὶ τῆς γενέσεως δηλ. ἐκκίσεως αὐτῶν, καὶ τῆς προαγωγῆς καὶ ἀναπτύξεώς των, μάλιστα μεταξὺ τῶν φιλότατων μας Ἑλλήνων, καὶ περὶ τῶν ἐπισημωτέρων αὐτῶν λειτουργῶν καὶ θεραπόντων ἐν τοῖς Ἕλλησι καὶ ἐπομένως καὶ ἐν τοῖς ἄλλοις λαοῖς, δὲν θέλει μὲ ἀρκέσει οὐδὲ τεσσάρων ὥρων διάστημα χρόνου, καὶ τότε καὶ εἰς ὑμᾶς θέλω καταστῆ ἱκανῶς ὀχληρὰ, καὶ ἐμὲ αὐτὴν θέλω καταβάλλει ὑπὸ τοῦ ἀγῶνος τούτου, μολονότι εἰς τοιοῦτους λεκτικούς ἀγῶνας εἰμὶ καθ' ἐκάστην ἀπὸ τῶν ῥητορικῶν βημάτων λίαν συνειθισμένη. Δεύτερον, διότι καὶ ἐγὼ, ὡς ἡ πολύμητις ἡμῶν ἀδελφὴ Ἀθηνᾶ, ἀρέσκομαι πολὺ εἰς τὴν συντομίαν τῶν λόγων, μολονότι δὲν δύναμαι καὶ πάντοτε νὰ τὴν μεταχειρισθῶ, μάλιστα ὅταν ἀναγκάζωμαι νὰ συνηγορῶ εἰς δικαστικούς ἀγῶνας, ὅπου, ὡς πᾶσαι γνωρίζετε, ἐπικρατεῖ τόση δυστυχὴς πολυλογία καὶ παλιλλογία. Ἄλλως ἡ συντομία τοῦ λέγειν εἶναι ἡ κυριωτάτη ἀρετὴ τοῦ λεκτικοῦ ὕψους καὶ εἰς τὴν ἐποποιίαν μου, καὶ εἰς τὴν ῥητορικὴν μου καὶ διὰ τούτης ἀπέδειξα τὸν μὲν Ὀμηρὸν μου τοσοῦτον μέγαν καὶ ὑψηλόν, τὸν δὲ Θουκυδίδην μου, μάλιστα εἰς τὰς περιφανεῖς δημηγορίας του, τοσοῦτον δεινὸν καὶ σύντονον ὥστε ἀγαπῶ τὴν συντομίαν τοῦ λέγειν, καὶ πάντοτε τὴν ἐπιζητῶ, καὶ τὴν διδάσκω ὡς τὸ κράτιστόν των προτετημάτων τοῦ λέγειν εἰς τοὺς ἀληθεῖς θιασώτας μου. Τρίτον, ἀδελφαί μου, ἂ' ἀποφύγω τὴν ἐκτενὴ δι᾿ ἅλης σήμερον, διότι τὸ πνεῦμά μου εἶναι ἀπὸ τινος ἤδη χρόνου λίαν ἐπηρεασμένον καὶ πεφροντισμένον. Ἐπειδὴ ἐξ ἑνὸς μὲν ὡς ἐμπνευστικὴν τῶν θαυμαστῶν καὶ ἐκπληκτικῶν διηγήσεων τῆς ἡρωϊκῆς ἐποποιίας καταγίνεται ἤδη νὰ ἐμπνεύ-

ση ἐπίσημόν τινα ἐποποιῶν ποιητὴν, Γερμανόν, ἂν δὲν λανθάνωμαι, ἐπικαλούμενόν με ὅπως ψάλλω δι' αὐτοῦ ὡς δι' ἄλλου Ὀμήρου, ἢ συμπατριώτου του Γαίτου, τὸν καταπληκτικὸν μῦθον τοῦ Γαλλογερμανικοῦ πολέμου, τοῦ κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο παραδύξως κλονίσαντος καὶ ἐκπλήξαντος πᾶσαν τὴν γῆν, καὶ ὃν σὺ, ἀδελφὴ Κλειώ, διὰ πρωτοφανῶν χαρκτηῶν καταγίνεσαι ν' ἀναγράψῃς εἰς τὰς στήλας τῶν ἱστορικῶν σου σελίδων· καὶ μοι ἐφάνη παράδοξον πῶς ἐν τῇ περὶ τῆς ἱστορίας σου ὁμιλίᾳ δὲν ἔκαμες περὶ αὐτοῦ ἐλαχίστην μνείαν, ἐνῶ εἶναι τὸ μέγιστον τῶν γεγονότων σου.

ΚΛΕΙΩ. Σύγγνωθί μοι, προσφιλὴς μου Καλλιόπη, νὰ σοὶ ἀποκριθῶ ἐνταῦθα: πρῶτον μὲν δὲν ἔκαμα μνείαν τούτου, διότι δὲν εἶδον ἀκριβῶς τὰ ἀποτελέσματα τοῦ ἐξαισίου τούτου συμβάντος, καὶ δεύτερον διότι περικώρσθην μάλλον νὰ ἐξαγάγω τὰς περὶ τῆς ἱστορικῆς ἐπιστήμης μου ἀποδείξεις καὶ κρίσεις ἐκ τῆς ἐθνικῆς ἡμῶν ἱστορίας, ἣν καὶ πλέον τῶν ἄλλων ἐφείλομεν νὰ τιμῶμεν καὶ ν' ἀγαπῶμεν.

ΚΑΛΛΙΟΠΗ (ἐξακολουθεῖ.) Σὲ δικαίῳ νῦν, φιλότιςωρ Κλειώ μου, ἀλλ' εἰς ἐμὲ ἀδιάφορος ἡ ἐξακρίβωσις τῶν ἀποτελεσμάτων καὶ συνεπειῶν τοῦ μεγίστου τούτου καὶ ἀξιολογωτάτου πάντων τῶν ἐπιγείων πολέμων. Ἐγὼ θὰ περιγράψω εἰκονικῶς καὶ κατὰ τὰς πλαστουργικὰς ἐντυπώσεις τῆς δημιουργικῆς φαντασίας μου, τὰς πολυαρίθμους νικηφόρους καὶ θριαμβευτικὰς μάχας του, θὰ ὑμνήσω τοὺς ἥρωάς του, θὰ θαυμαστοποιήσω ἐν γένει τὰς ἐξαισίους ἀρετὰς τῶν μὲν, οἷον τὴν μετριοφροσύνην, τὴν εὐσέβειαν, τὴν σύνεσιν, τὴν ἠθικὴν δύναμιν, τὴν ἐπιστημοσύνην ἐν πᾶσιν, ἀντιπαρὰβάλλουσα ταύτας πρὸς τὴν ὑπερφροσύνην, τὴν δυσσέβειαν, τὴν ἠθικὴν ἐν γένει ἀδυναμίαν καὶ τὴν ἀνεπιστημοσύνην τῶν δέ· καὶ ἐπὶ πᾶσι τούτοις θὰ καταδείξω ὑπ' ὅψιν πάσης τῆς ἀνθρωπότητος τὴν θαυμάσιον ὑπεροχὴν τῶν πρώτων, τῶν ἀρετῶν δηλ. ἐπὶ τῶν δευτέρων δηλ. τῶν διανοητικῶν καὶ ἠθικῶν ἐλαττωμάτων. Ἐπομένως δὲν θέλω συμπλέξει τὴν νέαν ταύτην ἐξαισίαν ἐποποιῶν μου, εἰμὴ θέτουσα ὑπ' ὅψιν τοῦ ἐπικαλούμενου μου ἐποποιῶ, ὡς τύπον καὶ ὑπογραμμὸν αὐτοῦ, αὐτὸν ἐκείνον τὸν ἀρχέτυπον ἐποποιῶν μου τὸν θεῖόν μου Ὀμηρον, μὲ ὅλας τὰς κατ' αὐτοῦ ἀπεράντους ἐπικρίσεις καὶ ἐρεῦνας τῶν βαθυνόων τῆς χώρας ἐκείνης σοφῶν. Ἐξ ἐνὸς λοιπὸν μέρους, ἀδελφαί, τὸ πνεῦμά

μου εἰς τοῦτο ἤδη ἐνασχολεῖται κατὰ τὴν φυσικὴν αὐτοῦ τά-
σιν καὶ ἐπιτηδειότητα πρὸς τὴν ἐπικὴν ποίησιν· ἐξ ἄλλου δὲ
ὡς ῥητορικὸν, δὲν ἔχει κατὰ τοὺς τελευταίους τούτους χρόνους
οὐδὲ γιγμὴν, ἀδελφαί μου, ἡσυχίαν καὶ ἀνάπαυσιν. Ἐδῶ συγ-
κρότησις συνόδων, καὶ συνδιασκέψεων πολιτικῶν, καὶ κοινωνι-
κῶν συνελεύσεων, καὶ ἐγὼ ἐν τῷ μέσῳ ἢ ἐπὶ κεφαλῇ παροῦ-
σα, ἢ προεδρεύουσα, ὅπως διευθύνω τὴν ὁμιλίαν τῶν συγκρο-
τούντων αὐτὰς μελῶν, αἱ ὁποῖαι πρέπει ν' ἀπαστρέπτωσιν
εὐγλωττίαν, ν' ἀνακυκῶσιν ὡς ἄλλοι Περικλείοι λόγοι τὴν οἰ-
κουμένην, νὰ καταβάλλωσι τοὺς ἀντιφρονούντας, καὶ νὰ ἔχωσι
πᾶσαν τὴν ῥητορικὴν ἐπιτηδειότητα τοῦ πεῖθειν. Ἐκεῖ συμβού-
λια βασιλέων καὶ στρατηγῶν καὶ διπλωματῶν, καὶ ἐγὼ παρ-
οῦσα. Ἐδῶ συναθροίσεις κορμμάτων καὶ φατριῶν, καὶ ἐγὼ παρ-
οῦσα, διὰ νὰ ἐμπνέω δύναμιν καὶ περυστικότητα εἰς ὑποστήρι-
ξιν τῆς πολιτικῆς ἢ κοινωνικῆς ἰδέας των. Ἐδῶ συγκρότησις
δικαστηρίων καὶ συζητήσεων δικονομικαὶ καὶ δικηγόρων συγ-
κρούσεις, καὶ ἐγὼ αὐθωρεὶ παροῦσα· ἐκεῖ συμβούλια ἱατρῶν,
ἐδῶ συνέδρια ἐπιστημόνων, ἐδῶ συνεντεύξεις καλλιτεχνῶν,
ἐκεῖ σύλλογοι φιλολόγων, ἐδῶ λέσχαι, ἐκεῖ σύλλογοι, ἐδῶ ἀ-
ναγνωστήρια, ἐκεῖ ἀδελφότητες ἀνδρῶν ἢ γυναικῶν· ἐδῶ ἐται-
ρίαι βιομηχανικαὶ ἢ ἐμπορικαί, ἐκεῖ συστήματα παντὸς εἶδους
ἐπαγγελματῶν καὶ ἐπιτηδευμάτων. Τέλος ἐδῶ συνέδρια ἐκ-
κλησιαστικῶν, ἐκεῖ σύνοδοι ἱερὰ, καὶ ἀγῶνες ἱεροκληρύκων καὶ
θεολόγων ἀμφισβητήσεις ὑπὲρ θεμάτων δογματικῶν ἢ ζητη-
μάτων ἀδιελύτων, καὶ εὐθὺς ἐν πᾶσι τούτοις καὶ ἐπὶ πᾶσιν
ἐγὼ παροῦσα μὲ τὴν ῥητορικὴν μου ἐξ ἑνὸς, καὶ τὴν εὐγλωτ-
τίαν μου ἐξ ἄλλου. Ἀκόμη, ἀδελφαί, κατήντησαν οἱ νῦν ἄν-
θρωποι νὰ μὲ προσκαλῶσι συνήγορόν των καὶ εἰς τὰς πρὸς δι-
ασκέδασιν των συναναστροφάς, καὶ εἰς τοὺς χοροὺς των, καὶ
εἰς τὰ συμπόσια καὶ τὰς εὐωχίας των, καὶ ὅπου καὶ ἐν τῷ
μέσῳ τῆς ὁδοῦ εἰσὶ δύο ἢ τρεῖς συνομιλοῦντες, ἐκεῖ μὲ προσ-
καλοῦσι διὰ νὰ καθισῶ τὴν συνομιλίαν των ἔντεχνον, εὐγλωτ-
τον, καταπειστικὴν ὥστε, μὰ τὴν ἀλήθειαν, ἀηδίασα πλέον,
ἐδωκύνθη καὶ πολλάκις ἤλθε περίστασις, καθ' ἣν μετενόησα
ὅτι ἐφεῦρον τὴν ῥητορικὴν τέχνην τέχνην, ἥτις κατήντησεν
εἰς ἐμὲ μία τυραννικὴ πλέον ἐνασχόλησις, καὶ μία, οὕτως εἰ-
πεῖν, ἀδιάκοπος μαστίγωσις τῆς διανοίας καὶ τῆς γλώσσης·
διὰ τοῦτο ἤδη συνεχέστερον ἢ ἄλλοτε ποτὲ μὲ βλέπετε περι-

σκηπτον, συλλογιζομένην ἢ καὶ πολλάκις ἀποῦσαν ἐκ τῆς ἀδελφικῆς ἡμῶν χορείας. Διότι ἄλλοτε, ἀδελφαί μου, τοῦλάχιστον κατὰ τοὺς ἀρχαίους χρόνους, ὅτε κατὰ πρῶτον ὑπὸ τὸν ὠραῖον οὐρανὸν τῆς πατρίδος ἡμῶν ἐπαρουσίασα τὴν τέχνην μου ἀπὸ τοῦ Ὀμήρου σχεδὸν μέχρι τοῦ Περικλέους, ἡ ῥητορικὴ μου περιστρέφετο εἰς τὸ μελετᾶν ἐμβριθῶς τὴν ἀνθρωπίνην φύσιν, καὶ ἐξάγειν ἐκ τῆς μελέτης ταύτης γνώμας καὶ παρατηρήσεις σοφὰς καὶ διδακτικὰς, καὶ λέγειν ἐν τοσοῦτῳ τὴν ἀλήθειαν, ὅπερ, ὥς εἶπε καὶ ὁ Σωκράτης, εἶναι καὶ ἡ δεινότης ἡ ἀληθὴς τῆς ῥητορικῆς. Ἀλλὰ μετὰ ταῦτα καὶ μάλιστα ἀφότου ἐνεφανίσθησαν εἰς τὴν Ἑλλάδα οἱ ἄθλιοι ἐκεῖνοι καὶ κατάρτοι σοφισταί, ἡ φύσις καὶ ἡ μορφή τῆς ῥητορικῆς ἐξετράπη καὶ διεφθάρη, καὶ κατέστη τῶντι ἐναγώνιος τέχνη. Διότι δὲν ἤρκεσθησαν οἱ ἄνθρωποι εἰς τὸ λέγειν ἀπλῶς καὶ διὰ φυσικῆς εὐγλωττίας τὴν ἀλήθειαν, ἀλλ' ἐξώκειλαν εἰς μᾶλα τεχνήσσαν καὶ ἐπιτετηδευμένην εὐγλωττίαν, καὶ ἐνησχολήθησαν κυρίως εἰς τὸ νὰ ἐκθαμβώνωσι διὰ πομπωδῶν καὶ κεκαλλιεπημένων λέξεων καὶ φράσεων, καὶ νὰ παριστάνωσι δι' εὐήχων καὶ κεκοσμημένων ὀνομάτων καὶ ῥημάτων λεπτολογίας μικρολόγους, καὶ οὐδὲν ἄλλο ἐν γένει νὰ ἐπιζητῶσιν, ἢ νὰ ποριζάνωσι τὸν ἥττω λόγον κρείττω, καὶ νὰ ὑπερασπίζωνται ἀδιαφόρως τὸ καλὸν καὶ τὸ κοκόν, τὸ δίκαιον καὶ τὸ ἄδικον, τὸ ἀληθὲς καὶ τὸ ψευδές. Καὶ ταύτην δυστυχῶς τὴν πολλὴν ἐνέμισαν καὶ ὠνόμασαν ῥητορικὴν, καὶ μέχρι τοῦδε δυστυχῶς τοιαύτη ἐξακολουθεῖ νὰ ᾖ καὶ ἡ περὶ τῆς ῥητορικῆς μου γνώμη τῶν ἀνθρώπων, καὶ τοιαύτη νὰ γίνηται χρῆσις αὐτῆς παρὰ τοῖς ἀνθρώποις, καὶ ὥς ἔφορον καὶ ἐφευρέτιδα τοιαύτης ῥητορικῆς ἀκαταπαύστως. ὥς εἶπον, μὲ προσκαλοῦσιν, ὅπως παρευρίσκωμαι μετὰ τῶν καὶ διευθύνω καὶ διοργανίζω τὰς συζητήσεις καὶ συνδιαλέξεις των. Καὶ τί νὰ κάμω; μολονότι ἀγανακτῶ διὰ τὴν τοιαύτην χρῆσιν τῆς καλλιπεοῦς τέχνης μου, ὅμως ἀναγκάζομαι νὰ σπεύδω, ὅπου μὲ προσκαλοῦσι, διὰ νὰ προλαμβάνω τὰς σοφιστικὰς συγκρούσεις, καὶ τοὺς διαπληκτισμοὺς, νὰ διευθύνω τὰ συνέδρια καὶ τὰς συνδιαλέξεις, καὶ συνεχῶς νὰ ὑπερασπίζωμαι ποῦ μὲν τὴν ἀλήθειαν, ποῦ δὲ τὴν ἀθωότητα, ποῦ δὲ τὸ δίκαιον καὶ τὸ εὐπρεπές, σκοτιζόμενα ἀπὸ τὰ ἄγρια νέφη τῶν παθῶν, ἢ παρὰ γινωριζόμενα καὶ στρεβλούμενα ἀπὸ τὴν ὑπεροχὴν τῶν

συμφερόντων. Καὶ ταύτην τὴν ὥραν καὶ τὴν στιγμήν, ἡξέ-
ρετε, ἀδελφὰί, πόσαι ἡγέρθησαν, διότι ἐβράδυνα νὰ φανῶ,
καὶ μὲ ἐπικαλοῦνται φωναί; ἀπὸ πόσου; τόπους καὶ πό-
λεις; μὲ προσκαλοῦσιν; ἀπὸ Σμύρνην, Κωνσταντινούπολιν,
Ὀδησσὸν, Βλαχίαν, Μολδαυίαν, Πετρούπολιν, Ἀλεξάνδρει-
αν, Σύρον, Ἀθήνας, Τεργέστην, Βιέννην, Μασσαλίαν, Βε-
ρολίον, Λονδίνον, καὶ πῶς νὰ ἀπαριθμῶ πάντα καὶ εἰς ὅ-
λα αὐτὰ τὰ μέρη πρέπει νὰ παρευρεθῶ, ὡς εἶπον. Ἀλλὰ
θὰ ἀνὰ ἄλλω τὴν ἀνχώρησίν μου μέχρι τέλους τῆς συν-
διαλέξεως, μάλιστα ὅπως ἀκούσω καὶ τὴν περὶ τῆς ἀλη-
θοῦς σοφίας τοῦ ἀνθρώπου γνώμην τῆς πεφιλημένης μοι ἀδελ-
φῆς, τῆς πολυμήτιδος Ἀθηνᾶς· διότι διὰ νὰ εἶπω ὅτι ἡ ἰδική
μου τέχνη, ἡ ἐπικὴ ποίησις, ἡ μάλιστα ἡ ῥητορικὴ, ὅπως ἤδη
κατήντησεν, ὅτι καθιστῶσι τὸν ἄνθρωπον ἐντελῶς σοφόν, δὲν
τολμῶ ἐν πεποιθήσει νὰ τὸ εἶπω.

ΑΘΗΝΑ (πρὸς τὴν Καλλιόπην.) Εὐγε, εὐγε! καλλιεπὴς
Καλλιόπη! εὐγε τῆς μετριοφροσύνης σου καὶ τῆς εὐθυφροσύ-
νης σου! ἡ ἐπικὴ ποίησις καὶ ἡ ῥητορικὴ σου εἰσὶ τέχναι ἄρι-
σται καὶ ὠφελιμώταται εἰς τὸν ἄνθρωπον, ὡς ὑπέδειξας· ἀλλ'
οὔτε αὐταί, οὔτε αἱ ἄλλαι τῶν ἄλλων προσφιλεστάτων ἀδελ-
φῶν Μουσῶν ἀξιόλογοι ἐφευρέσεις τὸν καθιστῶσι τέλειον σοφόν,
τέλειον, ὡς ὁ Πατήρ αὐτοῦ ὁ ἐν Οὐρανοῖς καὶ Πατήρ ἡμῶν τέ-
λειός ἐστι. Καὶ τοῦτο εὐχαρίστως εἶδον, ὅτι ἐκάστη τῶν φιλ-
τάτων ἀδελφῶν Μουσῶν ἐν τῇ ὁμιλίᾳ αὐτῆς κατὰ τὸ μᾶλλον
καὶ ἥττον ὑπέδειξεν, ὅτι δηλ. ἡ ἐφεύρεσίς της, ἡ τέχνη της, ἡ
ἡ ἐπιστήμη της ὠφελεῖ μὲν μέγαν τὸν ἄνθρωπον κατὰ τε
τὸν νοῦν καὶ κατὰ τὴν καρδίαν, τὸν διαπλάττει καὶ τὸν ἐκ-
παιδεύει, δὲν τὸν τελειοποιεῖ ὅμως, δὲν τὸν ἀναδεικνύει ὅμως
τελείως καὶ ἀληθῶς σοφόν. Ἐν τίνι λοιπὸν, ὦ σοφαὶ ἀδελφὰί
μου, ἔγκειται τὸ μυστήριον τῆς ἐντελοῦς σοφίας τοῦ ἀνθρώ-
που, καὶ ποῦ αὐτῆς δύναται καὶ ὀφείλει νὰ τὴν ἐπιζητῇ καὶ
νὰ τὴν εὐρίσκη; Ἰδοὺ εἶπον ἐγὼ τελευταία τὴν ἐμὴν γνώμην,
καὶ πιστεύω ὅτι πᾶσαι θέλετε συγκατανεύσει καὶ τὴν ἀποδε-
χθῆ.

ΚΛΕΙΩ. Μάλιστα, μάλιστα, ὦ πότνια γλαυκῶπις Ἀθηνᾶ!
Ἐσμέν προθυμότεροι πᾶσαι νὰ συγκατανεύσωμεν εἰς τὴν γνώ-
μην σου, νὰ τὴν παριδεχθῶμεν εὐθύς· ἀφοῦ σὺ εἶσαι ἡ θυγά-
τηρ τοῦ μεγάλου ἡμῶν Πατρὸς, εἶσαι αὐτῆς τῆς ἀθανάτου σο-

φίας ἡ γυνήσια καὶ καθαρὰ ἔκλαμψις. Λέγε λοιπὸν καὶ μετ' ἀκροτάτης προσοχῆς καὶ ἀφοσιώσεως θὰ σοῦ ἀκροασθῶμεν πᾶσαι.

ΑΘΗΝΑ. Ἐράσμαι ἀδελφαὶ Μοῦσαι ! γνωρίζετε κάλλιστα ὅτι ὁ προορισμὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐπὶ τῆς γῆς ταύτης εἶναι τὸ νὰ ζήσῃ κατ' ἀρετὴν, δηλ. νὰ τελειοποιήσῃ διὰ τοῦ ὀρθοῦ λόγου τὴν ἐλευθέραν αὐτοῦ βούλησιν, καὶ νὰ τὴν γυμνάσῃ ὥστε διαρκῶς νὰ παράγῃ τὸ ἀγαθὸν, καὶ νὰ φέρεται εἰς πράξεις ἀγαθὰς καὶ συμφώνους μὲ τὴν λογικὴν τῆς ψυχῆς του φύσιν· καὶ οὕτω νὰ ἐνωθῇ πάλιν μετὰ τοῦ Θεοῦ, ὅτις εἶναι ἡ ἀένναος πηγὴ τοῦ ἀγαθοῦ, τοῦ ἀληθοῦς καὶ τοῦ καλοῦ. Τὴν μεγάλην ταύτην ἀλήθειαν ἐνόησαν σχεδὸν, ἀδελφαί, καὶ αὐτοὶ οἱ μεγάλοι νόες τῶν ἀρχαίων ἡμῶν Ἑλλήνων, καίτοι περισκοτασμένοι ὑπὸ τοῦ ζόφου τῆς μυθολόγου θεολογίας των. Καταφανῆ ὅμως ἐποίησεν αὐτὴν ἡ θεσπέσιος θρησκεία τοῦ Ἰησοῦ, καὶ οὔτε νέοι ἡμῶν Ἕλληνες, καὶ πάντες οἱ ὀρθοφρονοῦντες Χριστιανοὶ εἰσὶ πεπληροφορημένοι καὶ πεφωτισμένοι ὑπὸ τῆς μεγάλης ταύτης ἀληθείας περὶ τοῦ προορισμοῦ τοῦ ἀνθρώπου. Διότι «Γίνεσθε, ἐκφωνεῖ ἡ θεολάλητος αὕτη θρησκεία, γίνεσθε ἄνθρωποι ἅγιοι, ὅτι ὁ Πατὴρ ἡμῶν ὁ ἐν Οὐρανοῖς ἅγιος ἐστί.» καὶ πάλιν διὰ στόματος τοῦ κορυφαίου αὐτῆς Ἀποστόλου κράζει. «Νῦν τέκνα Θεοῦ ἐσμέν, καὶ οὐπω ἐφανερώθη τί ἐσόμεθα· οἶδαμεν δὲ, ὅτι ἂν φανερωθῇ ὅμοιοι Αὐτῷ ἐσόμεθα ὅτι ὁψόμεθα Αὐτὸν καθὼς ἐστί.»

Καὶ τοῦτο εἶναι, ὡς εἶπον ὁ μέγας ὁ ὑψηλός, ὁ εὐγενέστατος προορισμὸς τοῦ ἀνθρώπου, πρὸς ὃν ὀφείλει ν' ἀφορᾷ ζῶν, καὶ δι' ὃν ζῇ ὁ ἄνθρωπος. Ἀλλ' ὅπως φθάσῃ αὐτὸς εἰς τὸν προορισμὸν τοῦτον, δὲν ἀπαιτεῖται μόνον ἡ ἀπλῶς λεγομένη σοφία, δηλ. ἡ διὰ τῶν ἐπιστημῶν ἀνάπτυξις τοῦ νοῦς, ἀλλὰ κυρίως, ὡς εἶπον, ἡ ἀρετὴ, δηλ. ἡ μετὰ λόγου πρᾶξις τοῦ ἀγαθοῦ. Ἡ ἱστορία σου λ. χ. ὦ ἀγαπητὴ Κλειῶ, καὶ ἡ ἐποποιία σου, ὦ ἡδυεπὴς Καλλιόπη, διδάσκουσι τοσοῦτον ἐπιτυχῶς τὸν ἄνθρωπον, καὶ ἡ μὲν τὸν νοῦν αὐτοῦ φωτίζει μὲ τὴν δᾶδα τῆς ἐπιστήμης, ἡ δὲ τὴν καρδίαν του συγκινεῖ τοσοῦτον γοητευτικῶς καὶ καλλιτέχνως. Ἀλλ' ὅμως ἐὰν συμφώνως μὲ τὸν φωτισμὸν τοῦτον τοῦ νοῦς καὶ τὴν συγκίνησιν τῆς καρδίας δὲν ἐνεργήσῃ ὁ ἄνθρωπος, δὲν ἐπιχειρήσῃ τὴν πρᾶξιν τοῦ ἀγαθοῦ, ὅπερ ἐγνώρισε καὶ πρὸς ὃ ἡ καρδία του συνεκινήθη, δὲν εἶναι

σοφῆς, δὲν δικάζει κατὰ τὸν προορισμὸν τοῦ. Γινώσκεις ἡνωμένη μετ' εὐχισθησίαις τοῦ ἀγαθοῦ, καὶ πράξεις αὐτοῦ, εἰσὶν οἱ δύο κορυφαῖοι ἀδύμαντες οἱ καταλαμβάνοντες τὸν πολύτιμον σέφανον τῆς ἐντελοῦς σοφίας τοῦ ἀνθρώπου, καὶ ὀδηγοῦντες αὐτὸν, ὡς δύο τηλεφεγγεῖς ἀστέρες, ἵνα διὰ τοῦ ἐπὶ γῆς τούτου βίου, τοῦ σκοταζομένου ὑπὸ τῶν πνιγερῶν ἀναθυμιάσεων τῆς περισοιχούσης αὐτὸν ὕλης, φθάσῃ εἰς τὸ τέρμα τὸ προωρισμένον εἰς αὐτόν.

Διὰ τῶν δύο δὲ τούτων μόνον δύναται νὰ ἐξέλθῃ νικητὴς κατὰ τῶν παθῶν καὶ τῶν ὀρέξεων, εἰς αἷς ὑπόκειται ἕνεκα τοῦ ὕλικου σώματός του, καὶ αἵτινες ὅταν ἀφεθῶσιν ἀκράτητοι, μαίνονται κατὰ τοῦ πνεύματος, ἐξαγριοῦνται· δι' αὐτῶν μόνων δύναται νὰ εὕρῃ τὸ πηδάλιον, δι' οὗ νὰ ὀδηγήσῃ τὰ πάθη του. Διὰ τοῦτο καὶ ὁ δαιμόνιος ἐκεῖνος μαθητὴς τοῦ Σωκράτους, ὁ μεγαλοφυῆς Πλάτων, καλῶς τοῦτο γνωρίσας, εἶπε διὰ τοὺς ἀνθρώπους, οἵτινες δουλικῶς οἰστρηλατοῦνται εἰς τὰς ἀποκρήμους τῆς ἠθικῆς ἀπωλείας ἀτραπούς. « Ὅσοι τῶν ἀνθρώπων, λέγει, ἀποπτύοντες τὸν χαλινὸν τῆς ἀρετῆς καὶ τῆς σοφίας, ἔρπουσιν ἐν μέσῳ τῆς ὕλης, δούλοι τῶν ἡδονῶν καὶ τῶν ὀρέξεων, οὐδέποτε δύνανται ἵν' ἀτενίσωσι τὸ ὄμμα πρὸς τὸν οὐρανὸν, αἰίποτε πρὸς τὴν γῆν κεκυφότες, ὡς κτήνη, καὶ τὰ ὕλοχαρῆ αὐτῶν ὄμματα ἐπὶ τῆς βορᾶς αὐτῶν ἔχοντες προσηλωμένα, παραδίδονται εἰς τὰς σηπεδονώδεις αὐτῶν ἐπιθυμίας, καὶ ὡς μανιώδεις ἐμβάπτουσι τὰς χεῖρας εἰς τὸ αἶμα τῶν ἀντιζήλων αὐτῶν καὶ ἀντιπάλων. »

ὦ! ψυχὴ τοῦ ἀνθρώπου θεογενῆς, ψυχὴ προωρισμένη εἰς εὐγενεστάτους ἥρακλείους ἀθλους, ψυχὴ, ἐν ᾗ πρέπει νὰ διαλάμπῃ ἡ χαρὰ, ἡ ἀγαλλίασις καὶ ὁ ἐνθουσιασμός! ψυχὴ, τῆς ὁποίας ἡ ποίησις καθίσταται ἡ κλίμαξ τῆς οὐρανίας μεταρσιώσεως! πῶς ἐκ τοῦ ὕψους τῆς ὑψηλῆς σου ταύτης περιωπῆς ἐκπύπτεις, πάντα χαλινὸν θρασέως ἀποπτύεις, καὶ ἐν τῷ βορβόρῳ τῆς ἠθικῆς ἀκηδίας κτηνωδῶς ἔρπεις; πῶς καθίστασαι Προμηθεὺς δεσμώτης, κατὰβιβρωσκόμενος ὑπὸ τοῦ γυπὸς τῶν παθῶν; — Πῶς! λοιπὸν, φίλταται ἀδελφαί, τοῦ ἀνθρώπου ἅπας ὁ βίος εἶναι κοιλὰς κλαυθμῶνος; Πάλη, ἀγῶνες, κακουχίαι, ταῦτα εἰσὶ τὰ ἐνδοξα τοῦ ἀνθρώπου ἔργα; τοιοῦτος εἶναι ὁ ἀληθὴς ἄνθρωπος; Ὅχι! μυριάκις ὅχι!!! Ποῖον λοιπὸν εἶναι τὸ μέσον ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον τὴν ἀτίθασσον καὶ ἀγρίαν φύσιν τῆς ὕλης

χειροήθη καθιστᾷ; ποῖον εἶναι ἐκεῖνο, ὅπερ ἔλη νοσώδῃ καὶ τέλματα εἰς πεδία εὐφορᾷ μεταβάλλει; Εἶναι ἡ ἀναπτυξίς τοῦ νοῦς διὰ τῶν ἐπιστημῶν, καὶ ἡ τῆς καρδίας μόρφωσις διὰ τῶν χαρίτων τῆς ἀρετῆς; ἡ ῥύθμισις δηλ. τῶν ἡθῶν κατὰ τὸν ὀρθὸν λόγον, τὴν οὐρανίαν ταύτην δᾶδα τὴν φωτίζουσαν τὸν ἄνθρωπον ἐν τῇ κοιλάδι ταύτῃ τῆς πλάνης! ἀλλ' εἶναι συγχρόνως ἡ ἐπὶ τῶν ἀγαθῶν πράξεων ἐκδήλωσις τοῦ ἀνεπτυγμένου νοῦς καὶ τῆς μεμορφωμένης καρδίας. Ἡ ἡθικὴ αὕτη ὥραιότης εἶναι, ἣτις κατασκευάζει τὴν διηνηκῇ καὶ ἀδιάλειπτῳ κοινωνίαν μεταξὺ τοῦ Δημιουργοῦ καὶ τοῦ λογικοῦ αὐτοῦ πλάσματος. Ὁ ἄνθρωπος διὰ ταύτης καὶ μόνης φθάνει εἰς τὸν προορισμὸν αὐτοῦ διὰ ταύτης καὶ μόνης ἀναδεικνύεται ἀληθὴς σοφός, διότι ἡγεμόνα τοῦ βίου προχειρίζει τὸ καθῆκον. Ταύτην δὲ τὴν θεοπρεπῆ κατὰστασιν τοῦ ἀνθρώπου φθάσαντος εἰς τὸν προορισμὸν του, τουτέστι διὰ τῶν ἡρωϊκῶν τούτων κατὰ τῆς ὕλης ἀγώνων καὶ κόπων ἀποκτήσαντος τὴν μόνην ἀληθῆ σοφίαν, τουτέστι τὴν μετὰ λόγου πράξιν τοῦ ἀγαθοῦ, κάλλιστα μὲν περιέγραψεν ἐν τῇ Πολιτείᾳ ὁ κάλλιστος ἐκεῖνος ἀκρογωνιαίος λίθος τοῦ καλλιμαρμάρου τεμένους ὡμῶν τῶν Μουσῶν. Μετὰ σοφίας ὅμως καὶ ἀγαθότητος ἀληθῶς θείας, καὶ μετὰ μεγαλειότητος ὑπερκοσμίου, ὑψίστης, ἐξηγεῖ αὐτὴν εἰς ἡμᾶς, καὶ κηρύττει τοῖς ἀνθρώποις ἐκεῖνος ὁ μέγας υἱὸς τοῦ Θεοῦ ἡμῶν, ὁ ἀληθὴς Θεὸς καὶ ἀληθὴς ἄνθρωπος, ὅταν περιέγραψεν εἰκονικώτατα τὴν ἐνώπιον τοῦ πανσόφου καὶ ἀδεκάστου δικαστοῦ ἀγαπητὴν παρουσίαν καὶ πολυτίμητον βράβευσιν τῶν ἀγαθοεργῶν καὶ δικαίων ἀνθρώπων. Ἰδοὺ, ἀδελφαί, τί ἀναφωνεῖ ὁ οὐράνιος ἡμῶν πατὴρ πρὸς αὐτοὺς διὰ τοῦ εὐαγγελιστοῦ τοῦ ἐπὶ γῆς ἐνανθρωπήσαντος φιλανθρωποτάτου υἱοῦ του. « Δεῦτε, ἀναφωνεῖ, οἱ εὐλογημένοι τοῦ πατρὸς μου κληρονομήσατε τὴν ἡτοιμασμένην ὑμῖν βασιλείαν ἀπὸ καταβολῆς κόσμου. Ἐπείνασα γὰρ καὶ ἐδώκατέ μοι φαγεῖν, ἐδίψησα καὶ ἐποτίσατέ με, ξένος ἤμην καὶ συνηγάγετέ με. Γυμνὸς καὶ περιεβάλετέ με, ἡσθένησα καὶ ἐπεσκεψασθέ με, ἐν φυλακῇ ἤμην καὶ ἤλθετε πρὸς με. » Δὲν λέγει, βλέπετε, ἀδελφαί, « ἔλθετε οἱ ἡγαπημένοι τοῦ πατρὸς μου ἄνθρωποι: νὰ βραβεύθῃτε ὑπ' αὐτοῦ, διότι εἴσθε πεφωτισμένοι ὑπὸ τῶν ἐπιστημῶν κατὰ τὸν νοῦν διότι ἔχετε γνώσεις ἱστορικὰς, φυσικὰς, θρησκευτικὰς, ἀστρονομικὰς, γεωγραφικὰς, ρητορικὰς, ποιητικὰς,

ἐν γένει παντοίας τέχνης καὶ ἐπιστήμης γνώσεις· ἀλλὰ διότι εἴθε ἐνάρετοι κατὰ τὸ ἦθος, διότι ἡ καρδίᾳ σας λούεται νο-
χθημερὸν εἰς τὰ ἅγια ρεῖθρα τῆς ἀδελφικῆς ἀγάπης, ἥτις εἶναι ἡ θεία τῆς ἀρετῆς πηγὴ, καὶ ἡ βούλησίς σας ἐνεργεῖ ἐμπρά-
κτως τὰ ἱερὰ καὶ θεοστεφῇ αὐτῆς ἔργα.

Καὶ οὕτως ἔχει ἀληθῶς, προσφιλεῖς ἀδελφαί· ὁ ἄνθρωπος οἰανδήποτε ἐπιστήμην μελετῶν καὶ μανθάνων ἐκπληττεται, διότι θεωρεῖ τὴν ἀπέραντον σοφίαν τοῦ Δημιουργοῦ, καὶ κα-
ταθέλγεται· διότι ἀνακαλύπτει τοὺς ὑπ' ἐκείνου τεθειμένους εἰς τὰ φαινόμενα τῆς φύσεως νόμους, καὶ διότι μετατρέπει αὐτοὺς πρὸς ὄφελος τῆς ζωῆς του, πρὸς θεραπείαν τῶν ποικί-
λων ἀναγκῶν του, πρὸς αὔξησιν τῶν ὕλικῶν του δυνάμεων, πρὸς μεγαλειτέραν εὐζωίαν του καὶ εὐπάθειαν. Ἀλλ' ἐξ ἄλλου μέρους αἰσθάνεται πάντοτε ὅτι εἶναι μικρὸς, ταπεινός, διότι ἐ-
λάχιστον πάντοτε μέρος τῆς ἀπεράντου ἀληθείας, ἥτις ἐδρεύει εἰς τὰ δημιουργήματα τοῦ Θεοῦ, ἀνακαλύπτει. Πρὸς τοῦτοις φαίνεται πολλάκις καὶ ἀχάριστος πρὸς τὸν Δημιουργόν, ὅταν τὰς ἀληθείας ταύτας, τὰς ἐπιστημονικὰς λεγομένας, ἐφ-
αρμόζῃ εἰς πράξεις κακὰς καὶ ἐπιβλαβεῖς, καθὼς λ. χ. ὅταν μεταχειρίζεται τὴν εὐεργετικὴν δύναμιν τοῦ πυρὸς εἰς πυρπό-
λησιν πόλεων, καὶ ἐν γένει εἰς καταστροφὴν τῶν ὁμοίων του· καὶ τὸν θυμαιοργὸν αἰτμὸν, ὅταν ἐφαρμόζῃ εἰς τὰς ἀνθρω-
ποκτόνους μηχανὰς τοῦ πολέμου κτλ. ὁμοίως. Τὴν ἀρετὴν ὁ-
μῶς ἐξασκῶν, εἰς τὸ ἠθικὸν τῆς ψυχῆς του κάλλος ἀσχολού-
μενος, καὶ πράττων τὰ ἔργα τὰ θεσπέσια τῆς ἀληθοῦς εὐσε-
βείας, τῆς δικαιοσύνης, τῆς γενναιότητος, τῆς ἐπεικειᾶς, τοῦ πατριωτισμοῦ, τῆς ἀδελφικῆς ἐν γένει ἀγάπης, αἵρεται ὑπερά-
νω τῆς γῆς, αἰσθάνεται ἑαυτὸν τελειοποιημένον ἀληθῶς· διότι εἰς τὴν πράξιν τοῦ ἀγαθοῦ παιδρύνεται ἡ ψυχὴ του, καὶ καθη-
δύνεται καὶ ἀγχαλλίξῃ γλυκύτατα.

Διὰ τοῦτο, ἀδελφαί μου, ἡ ἀρετὴ εἶναι ἡ νυμφαγωγὸς τῆς αἰωνιότητος! ἡ περὶ αὐτῆς ἰδέα εἶναι οὐ μόνον ὠραιότατη, ἀλλὰ καὶ ἡ πάνυ ὕψιστή! καὶ ὑπερκόσμως ἐν αὐτῇ καταφαί-
νεται, ὅτι ὁ ἀληθὴς τοῦ ἀνθρώπου προσορισμὸς εἶναι ἡ τοῦ ἀ-
γαθοῦ ἀφίλατος κατεργασία, ἡ μετὰ τοῦ ἀκροῦ ἀγαθοῦ συγ-
κοινωνία, ἐνὶ λόγῳ ἡ πρὸς τὸν Θεὸν ἐξομαίωσις!! ἡ ἀληθὴς σοφία τοῦ ἀνθρώπου!!

Διὰ τοῦτο, φίλταταί μοι Μοῦσαι! καὶ ἐγὼ ἡ Παλλὰς Ἀθη-

νά, ἡ ἐκ τῆς κεφαλῆς τοῦ μεγάλου ἡμῶν πατρὸς γεννηθεῖσα, εἰμὶ καὶ λέγομαι ἔφορος καὶ προστάτις τῆς σοφίας, καὶ οἱ φιλόσοφοι Ἕλληνες ὡς τοιαύτην πάντοτε ἐξ ἀρχῆς μὲ ἐλάτρευσαν, καὶ διὰ τῶν θαυμάτων τῆς καλλιτεχνίας των μὲ ἀπεθέωσαν· ὅχι διότι ἐφεύρον τέχνας καὶ ἐπιστήμας, ἀλλὰ μᾶλλον διότι ἐνθουσιωδῶς ἀγαπῶ ἐξ ἐνὸς μὲν τὰς ὑψηλὰς καὶ μεγάλας ἀρετάς, αἵτινες πρὸς τὴν ἐκτέλεσιν αὐτῶν ἀπαιτοῦσιν ἐξαισίους ἀγῶνας, δηλ. τὸν ἡρωϊσμόν, τὴν φιλοπατρίαν, τὴν μεγαλοψυχίαν, τὴν λογικὴν καταπρόννησιν τῶν ἡδονῶν τῆς ζωῆς καὶ τοῦ θανάτου ὑπὲρ τῆς πράξεως τοῦ ἀγαθοῦ, καὶ ἐξ ἄλλου τὰς γλυκείας καὶ προσηνεῖς κοινωνικὰς ἀρετάς, ὅποιαί εἶναι ἡ ἀγαθότης, ἡ ἐπιείκεια, ἡ συμπάθεια, ἡ φιλία, ἡ ἐλευθεριότης, καὶ αἱ ὅποιαί συγκροτοῦσι τὸ ἐρασμιώτατον ἡθικὸν κάλλος τοῦ ἀνθρώπου, καὶ διεγείρουσιν εἰς τὴν καρδίαν τοῦ ἀνθρώπου τὴν εὐγενεστέραν καὶ θειοτέρην τῶν ἡδονῶν καὶ τέρψεων.

Ἐπὶ πᾶσι δὲ τούτοις θέτω ὡς κορωνίδα τιμαλφεστάτην τὴν πρὸς τὸν αἰώνιον Δημιουργὸν λογικὴν καὶ ἀληθεστάτην εὐσέθειαν, συνοδευομένην ὑπὸ τῶν δύο αὐτῆς ἐρατεινῶν συναδέλφων, τῆς σωφροσύνης καὶ τῆς φιλαδελφίας.

Διὰ τοῦτο, προσφιλεῖς μοι ἀδελφαί, ἐξ ἀρχῆς ἅμα πρῶτην εἶδον γεννηθεῖσαν ὑπὸ τὸν ἥλιον τὴν εὐφροσύνην Ἑλληνικὴν φυλὴν, εὐθὺς τὴν ἡγάπησα περιπαθῶς, καὶ σπύσασα ἐνὶ δρυσα ἐν τοῖς κόλποις αὐτῆς τὸν ἀγλαόμορφον θρόνον μου· διότι διέκρινα εὐθὺς, ὅτι ὁ μὲν μεγαλοφυὴς νοῦς αὐτῆς ἡδύνατο νὰ ἐξαρθῇ εἰς τὸ ἀκρότατον ὕψος τῆς φωτολαμποῦς ἐπιστήμης, ἡ δὲ εὐπλάστος καρδία της, ὅτι ἐνεφορεῖτο ἀπὸ τὰ εὐγενέστερα σπέρματα τῆς καλλιτεχνίας τοῦ Ὁραίου, καὶ ἡ κοσμία καὶ ἱλαρὰ θέλησίς της ὅτι ὠμοιάζε πρὸς νεοθαλὲς δένδρον, ἐκ τοῦ ὁποῦ ἐμελλον νὰ βλαστήσῃ τὰ εὐωδέστερα καὶ εὐχροώτερα ἄνθη τῶν ἀρετῶν, καὶ οἱ ἀγλαώτεροι καὶ περιφανεστέροι καρποὶ τῆς λογικῆς πράξεως τοῦ ἀγαθοῦ. Καὶ οὐδαμῶς ἐλανθήσθην, ἀδελφαί! διότι εὐθὺς ἅμα ἐγὼ ἐπὶ τοῦ ἱεροῦ Παρθενῶνος ἐθασίλευσα, καὶ ὑμεῖς ἐπὶ τοῦ σεπτοῦ Ἑλικῶνος καὶ τοῦ Παρνασσοῦ καὶ τῆς καλλιανθέμου Πιερίας ἐγκαθιδρύθητε, εὐθὺς ἐγεννήθη ὑπὸ τὸν γλαφυρὸν τοῦτον οὐρανὸν ἡ ἐπτάδελφος ἐκείνη χορεία τῶν πρωτίστων σοφῶν, ἥτις ὡς ἐπτάφωτος λυχνία ἐσπινθηροβόλησεν εἰς τὸν ἑλληνικὸν νοῦν τὸ θεῖον τῶν ἐπιστημῶν φῶς, καὶ ἀνῆψεν εἰς τὸ ἑλληνικὸν στήθος των τὰ

πρῶτα τῆς ἱερᾶς ἀρετῆς ζώπυρα. Καὶ εὐθὺς μετὰ ταῦτα ἐξέ-
λαμψαν εἰς τὸν ἑλληνικὸν ὀρίζοντα, ὡς ἀστέρες σελαγίζοντες
τῆς ἀληθοῦς σοφίας τοῦ ἀνθρώπου, οἱ Πυθαγόρει, καὶ Ἀναξα-
γόρει, καὶ Σωκράτει, καὶ Ζήνωνες, καὶ Σοφοκλεῖς, καὶ Πλά-
τωνες, καὶ Ἀριστοτέλεις, καὶ μυριοὶ ὅσοι εὐεργέται ἀθάνατοι
τῆς ἀνθρωπότητος.

Διὰ τοῦτο προσέτι, ἀδελφαί μου, ἅμα εἶδον ἀνατείλασαν
εἰς τὸν ὀρίζοντα τῆς γῆς μας τὴν μόνην ἀληθῆ καὶ σωτήριον
θρησκείαν τοῦ Ἰησοῦ, τὴν μόνην φωτίζουσαν ἀληθῶς τὸν ἀν-
θρώπινον νοῦν διὰ τῆς γνώσεως τοῦ ἀληθοῦς Θεοῦ, καὶ τὴν
μόνην ἐμπνέουσαν εἰς τὴν καρδίαν του τὴν σταθερωτέραν καὶ
ἱερωτέραν ἀγάπην τοῦ ἀγαθοῦ, καὶ διεγείρουσαν τὴν θέλησιν
των εἰς τὴν ἀγιωτέραν αὐτοῦ πράξιν, εὐθὺς ἀρπάσασα τὸν σο-
φὸν ἐκεῖνον Ἀρειοπαγίτην μου, καὶ μετ' αὐτοῦ ἐναγκαλισθεῖ-
σιν πάντας τοὺς ἀγαπητοὺς μου Ἕλληνας, ἦλθον ἄγουσα αὐ-
τοὺς πρὸς αὐτήν, καὶ μετ' αὐτῶν παρεδόθην εἰς τὸ ἱλαρώτα-
τον κράτος τῆς θεσπεσίου καὶ φαινοτάτης αὐτῆς βασιλείας,
καὶ βαπτισθεῖσα μετ' αὐτῶν εἰς τὸ ἀγιώτατον καὶ σωτήριον
βάπτισμα, ἐγεννήθη ἐν εὐθὺς ἐγὼ μὲν χριστιανὴ ὀρθόδοξος Ἀθη-
ναῖα, ἐκεῖνοι δὲ ὀρθόδοξοι χριστιανοὶ Ἕλληνες.

Εὐθὺς τότε, ἀδελφαί, ἐνθυμεῖσθε, καὶ ὑμεῖς πᾶσαι οὐσαι
φυλάδες ἕνεκα δεινῶν περιστατικῶν ἐκ τῆς πατρίου γῆς εἰς
τὴν κοσμοκράτειραν τότε Ρώμην, ἅμα μᾶς εἶδατε χριστιανι-
σθέντας, ἐσπεύσατε δρομαίως καὶ ἐξῆρθητε εἰς τὰς ἀγκάλας
τοῦ χριστιανισμοῦ. Ἐκτοτε δὲ, ὡς γνωρίζετε, ἐνῶ πάντες οἱ
Ἕλληνες ἡμῶν ὑπέστησαν μυρίαν ὅσα δεινὰ, τῇ ζωοποιῷ ὁμῶς
δυνάμει τοῦ χριστιανισμοῦ καὶ τῇ γενναίᾳ συνδρομῇ καὶ συμ-
πράξει ἐμοῦ τε καὶ ὑμῶν ἀνεγεννήθησαν εἰς νέαν ζωὴν· καὶ ἰ-
δοὺ ἤδη μετ' ἀγκλλιᾶσεως βλέπομεν αὐτοὺς θάλλοντας, ὡς
νεαρὰ φυτὰ ἐν μέσῳ τῶν γεγηρηκότων καὶ ὑψικόμενων δρυῶν,
τῶν πολυχρονίων ἐθνῶν τῆς γῆς, καὶ ἐρμῶντας μετὰ θαυμα-
σίου γενναϊότητος εἰς τὴν ἀνάκτησιν τῶν προγονικῶν αὐτῶν
κειμηλίων, δηλ. τῶν ἐπιστημῶν, τῶν ὥραίων τεχνῶν, τῶν βι-
ομηχανικῶν, τῶν χρησίμων εἰς τὴν ζωὴν, καὶ τὸ κυριώτερον
πάντων ἐπὶ δομένους καθ' ἑκάστην μετὰ παραδειγματικῆς
φιλοπατρίας καὶ θρησκευτικοῦ ἀληθῶς ζήλου εἰς τὴν πράξιν
τοῦ ἀγαθοῦ, εἰς τὴν ἀγαθοεργίαν καὶ ἀγαθοποιίαν.

Ἐ! πόσον καθ' ἑκάστην, ἀδελφαί, κατὰτέρομαι ἐπισταυ-

σα, ὡς θεὰ τῆς ἀληθοῦς ταύτης σοφίας, καὶ ἐπιβλέπουσα τὴν εὐφροσύνην ταύτην ἅμα καὶ ἐνάρτεον διαγωγὴν τῶν νέων μου Ἑλλήνων! — Οὐδεμίᾳ ἡμέρᾳ σχεδὸν παρέρχεται νὰ μὴν ἐνασχοληθῶ εἰς τὴν ἐμπνευσιν καὶ τὴν διεύθυνσιν ἐνὸς εὐεργετικοῦ αὐτῶν ἔργου, μιᾶς πράξεως ἀφορώσης τὴν πνευματικὴν πρόοδον, ἢ τὴν σωματικὴν περίθαλψιν καὶ θεραπείαν. — Ἐδῶ Σχολεῖα ἀνεγείρουσιν, ἐκεῖ Παρθενάγωγεῖα, ἐκεῖ Ὀρφανοτροφεῖα, ἀλλաχοῦ Νοσοκομεῖα, καὶ Πτωχοκομεῖα, καὶ Νηπιοτροφεῖα, καὶ παντοῖου εἶδους τοιαῦτα, καὶ εἰς αὐτάς ἀκόμη τὰς μικροτέρας κόμας καὶ τὰ χωρία φιλοτιμοῦνται οἱ ἀγαπητοί μου Ἕλληνες νὰ ἰδρῶσιν. Ἡ δὲ ἐσχάτως γενομένη ἐν τῇ φιλιότητι μου καθέδρα βιομηχανικὴ καὶ καλλιτεχνικὴ ἔκθεσις τῶν Ὀλυμπίων, κατὰ μέσσην τὴν καρδίαν μὲ κατήσφραξε· διότι μοὶ ἀπέδειξεν ὅτι εἰσὶ γνήσιοι καὶ ἀξιοὶ τῷ ὄντι τῶν ἐνδόξων ἐκείνων πυθιονικῶν καὶ ὀλυμπιονικῶν προγόνων τῶν ἀπόγονοι. Καὶ ἂν ὅμως σᾶς εἴπω, ἀδελφαί, ὅτι τὰς νέας μου Ἀθήνας ἢ φιλοπατρίδα καὶ ἢ φιλομάθειαν τῶν νέων μου Ἑλλήνων ἐκαλλώπισαν ἤδη τόσον θαυμασίως, ὥστε καὶ αὐτὸς ὁ μέγας μου Περικλῆς ἂν ἐγερθῇ καὶ τὰς ἰδῇ, θὰ καταπλαγῇ, δὲν θὰ εἴπω ὑπερβολήν.

Καὶ σήμερον δὲ, ἀδελφαί, ὅτε μὲ προσεκαλέσατε, ἤτοιμαζόμεν νὰ ἐνασχοληθῶ κατὰ τὰς ἱεράς ἐμπνεύσεις τῆς ἀληθοῦς μου σοφίας. Καὶ ἐννοεῖτε, ἀδελφαί, τί νὰ ἐνεργήσω; ν' ἀρχίσω νὰ περιέρχωμαι κατὰ πᾶσαν πόλιν καὶ χώραν ἑλληνικὴν ἐν τῇ Ἀσίᾳ καὶ ἐν τῇ Εὐρώπῃ, καὶ νὰ ἐμπνέω εἰς τὸν νοῦν καὶ εἰς τὴν καρδίαν ἀνδρῶν τε καὶ γυναικῶν, ὅτι: ἂν θέλωσιν ἀληθῶς νὰ λατρεύουσιν Ἰῦς τὰς Μούσας καὶ ἐμὲ αὐτὴν, καὶ νὰ καταστῶσιν ἀληθῶς σοφοὶ καὶ μεγάλοι, μεγίστη ἀνάγκη νὰ ἐπιμεληθῶσι πρὸ παντὸς ἄλλου τῆς θρησκευτικῆς καὶ ἠθικῆς ἀνατροφῇ; τῆς παιδικῆς τῶν ἡλικίας. Καὶ πρὸς τοῦτο νὰ συστήσωσι κατὰλληλα Παιδαγωγεῖα, εἰς ἃ ἀπὸ Β καὶ Γ ἐτῶν νὰ παραδίδωσι τὰ παιδία, μάλιστα τῶν κατωτέρων τάξεων τοῦ λαοῦ· ἔπειτα νὰ ἰδρῶσι Σχολεῖα τεχνῶν καὶ βιομηχανικῶν ἔργων πλησίον εἰς τῶν γραμμάτων τὰ διάφορα ἐκπαιδευτήρια· καὶ διὰ νὰ κατορθώσωσι πάντα ταῦτα, ν' ἀποπτύσωσι καὶ νὰ κρημνίσωσιν εἰς κόρακα; τὴν πολυτέλειαν καὶ τοὺς λεγομένους συρμούς, τοὺς ὀλεθρίους καὶ κατατρεπτικούς. Καὶ χαίρω δὲ, ἀδελφαί μου, τὴν σιγαλὴν ὑπερβολικῶς.

διότι εἰδοποιήθην ὑπὸ τοῦ προορατικοῦ πνεύματος μου, ὅτι
πολλοί τινες εἰς δικφόρους πόλεις, καὶ μεταξὺ τούτων καὶ
κυρίαι, προτίθενται μέρος τῆς περιουσίας των νὰ ἀφιερώσωσιν
εἰς τοιαῦτα ἀγαθὰ ἐθνοσωτήρια ἔργα, ἄλλος ἐν τῇ πόλει τοῦ
Βυζαντίου, ἄλλος ἐν τῇ ὁραίᾳ ταύτῃ Σμύρνῃ, ἄλλος ἐν τῇ
Χίῳ, ἄλλος εἰς Θεσσαλονίκην καὶ ἄλλος ἄλλαχοῦ. Καὶ διὰ
τοῦτο ἄμα τώρα τελειώσωμεν τὴν μουσικὴν μας συνδιάλεξιν,
θελω σπεύσει πρὸς αὐτοὺς διὰ νὰ καθοδηγήσω καὶ νὰ δικτάζω
τὰς ὁραίας ταύτας καὶ εὐγενεῖς διαθέσεις των.

Ἐκ τούτων λοιπὸν ἀπάντων, ὅσα εἶπον, φίλταται ἀδελφά,
ἐγνωρίσατε κάλλιστα ὅτι κατ' ἐμὲ ἀληθὲς σοφία εἰς τὸν ἄν-
θρωπον εἶναι : ὡς λογικὸς μὲν νὰ φωτίζῃ τὴν διάνοιάν του διὰ
τῶν ἐπιστημῶν καὶ πάσης παιδείας, ὡς χριστιανὸς δὲ ν' ἀγαπᾷ
ἀπὸ καρδίας τὸ ἀγαθόν, καὶ δικρατῶς αὐτὸ νὰ πράττῃ· καὶ δὲν
ἀμφιβάλλω ὅτι καὶ ὑμεῖς, ὦ σοφαὶ Μοῦσαι, συμφωνεῖτε προ-
θύμως μὲ τὴν γνώμην μου.

ΚΛΕΙΩ. Ὡς πρόεδρος τῆς συνδιαλέξεως ἡμῶν, ἐκ μέρους
πάσης τῆς μουσικῆς ἡμῶν χορείας ἐκφωνῶ σοι, ὦ περισσοφῇ
γλυκυῶπις Ἀθηνᾶ! ὅτι ἡ γνώμη σου εἶναι ἀληθεστάτη καὶ ὀρ-
θιτάτη, καὶ περὶ δεκτέα ὁλοψύχως ὑπὸ πασῶν ἡμῶν. Καὶ ἰ-
δοὺ σέ, ὡς νικήτασιν τὸν ὁραϊὸν τοῦτον τῶν λόγων ἀγῶνα,
στεφανῶ διὰ τοῦ καλλινίκου στεφάνου τῆς ἀγαπητῆς ἡμῶν
δύφνης· καὶ κηρύττω τὴν εὐτυχὴ λῆξιν τῆς μουσοτερποῦς ἡ-
μῶν συνδιαλέξεως πρὸς ὄφελος τῆς ἀνθρωπότητος, καὶ μάλι-
στα τῆς πιστῶς λατρευούσης ἡμᾶς Ἑλληνικῆς φυλῆς.

Σὺ δέ, ὦ φιλόυμνε Πολύμνιε, ψάλλε ἤδη πρὸς χάριν τῆς
καλλινίκου ἡμῶν Ἀθηνᾶς, τὸν ὁραϊὸν ἐκεῖνον ὕμνον τοῦ ἡ-
θικοῦ κάλλους εἰς τὸ ἀγλὰν πρόσωπον τῆς Ἑλληνίδος Χρι-
στιανῆς.

Ἡ ΕΛΛΗΝΙΣ ΧΡΙΣΤΙΑΝΗ.

Τὰς κρινώδεις τῆς χεῖρας ἡ αὐγὴ μειδίῳσα
Τὸν αἰθέρα ὁπότεν ἀναβαίνουσα τείνῃ,
Κ' ἐστεμμένη μὲ ἄστρον γλυκυστίλβοντα τόσα
Μυστικὴν εἰς τὸν κόσμον καλλονὴν ἐπιχύνῃ,
Τόσῃν δὲν ἔχει χάριν, οὔτε βλέμμα γλυκὺ,
Ὅσον εἶν' ἐρπυσίᾳ, ὅσον εἶν' θελακτικῇ

Αὐτ' ἡ Κόρη, ἣν ἔτεκ' ἡ Ἑλλάς κ' ἡ Θρησκεία
 Τοῦ Χριστοῦ ἡ Ἄγία,
 Εἰς ἣν κάλλη τοσαῦτα ἀναπτύσσονται θεῖα.

Βασιλὶς ὑψηλόφρων εὐτυχῶς γεννημένη
 Εἰς ἀνάκτορα, ἔνθα θρόνος κράτιστος πάντων
 Διαπρέπει, καὶ εἶναι θαυμαστῶς κυκλωμένη
 Ἐκ τῶν πλέον ἐξόχων ἐκλεκτῶν ἀδαμάντων,
 Ἦθους δὲν ἔχει τόσον ὑψηλὸν μεγαλεῖον,
 Ὅσον μέγεθος ἔχει, ὅσον ὕψος τι θεῖον,
 Αὐτ' ἡ Κόρ' ἡ τεχθεῖσα ἐπὶ χώρας Ἑλλάδος,
 Καὶ ἐντὸς τῆς ἀγίας τοῦ Χριστοῦ Ἀλιάδος.

Τὸ καλλίφυλλον ἶον καὶ τὸ πάλλευκον κρῖνον
 Ἀνατέλλοντα ἔνδον εὐανθοῦς περιβόλου,
 Καὶ τὸ κάλλιστον ῥόδον ἐν τῷ μέσῳ ἐκείνων
 Ὑπερέχον, καὶ πληρεὶς καλλονῆς ὑπερβόλου,
 Ὅλ' αὐτὰ ἐλαττοῦνται τῆς εὐμόρφου χορείας,
 Ἦν ᾽ τὰ χεῖλη της φέρει, ὀφθαλμοὺς, παρειάς
 Αὐτ' ἡ Κόρ' ἡ τεχθεῖσα ᾽ τὸν σεπτὸν Ἑλικῶνα
 Κ' εἰς τὸν θεῖον λειμῶνα
 Τοῦ Χριστοῦ, ὅπου βλέπεις Παραδείσου ἀνθῶνα.

Ἄγγελε τῆς ζωῆς της, αὐτ' εἰπέ μ' ἡ παρθένος
 Διατί προικισμένη εἶν' ἐκ τόσων χαρίτων;
 Διατί τὴν στολίζει στέφανος ποικιλμένος
 Ἐκ θελγήτρων τοιούτων ἐκλεκτῶν ἀσυγκρίτων;
 Μὴ τὴν ἔπλασ' ὁ Πλάστης συναθροίσας τὰ κάλλη,
 Ὅσα ἔχει ἡ κτίσις αὐτῇ ὅλ' ἡ μεγάλη;
 Ἦ αὐτὴν Παραδείσου ὡς ἀντίτυπον στείλας,
 Νὰ μᾶς ἔλκη σπουδάζει πρὸς ἐκείνου τὰς πύλας,
 Αἱ ὁποῖαι τὸν θρόνον
 Τοῦ ἀπείρου ἐγκλείουν Ἄνακτος τῶν αἰώνων;

— Ὅχι, οὐτ' εἰς τὸ ῥόδον τὴν λαμπρὰν καλλονὴν της
 Αὐτ' ἡ Κόρη ὀφείλει, οὐτ' ἐξῆλθε τῶν κήπων
 Παραδείσου, κ' ἐπ' ἄνω ᾽ τὴν γλυκεῖαν μορφήν της
 Τὸν ἐκείνου ὁ Πλάστης δὲν διέγραψε τύπον.

Αἱ μεγάλαι Του χεῖρες ὅταν ταύτης τὸ σῶμα
Ἐπλάττον καὶ ἐνεφύσα θαυμαστῶς στολισμένον
Τὸ ἀθάνατον πνεῦμα, εἷχ' ὁ Πλάστης τὸ ὄμμα
Τὸ σοφόν Του μ' ἀγάπην τρυφερὰν ἐστραμμένον
Εἰς τοῦ ὄρους Λιβάνου τὴν ἀγίαν ὕφην
Κ' εἰς ἐκείνην Ὀλύμπου τὴν σεπτὴν κορυφὴν,
Ὅπου ἔμελπε λύρα ποιητοῦ ἐξαίσιου,
Καὶ προφήτου ἀγίου
Ῥήματα ἔφαλλ' ἡ γλῶσσα ἱεροῦ ψαλτηρίου.

Ὅπου μέγα ἀνῆλθε τὸ τοῦ Ἑλλήνος πνεῦμα,
Νὰ διίδῃ τὸν θεῖον προσπαθοῦν χαρακτῆρα.
Καὶ ὁπόθεν κατέβη μὲ πανίλεων νεῦμα
Ὁ Θεός, καὶ ἐκτείνας τὴν φιλόφρονον χεῖρα
Ἦγειρε τὴν εἰς βόθρον σκοτεινὸν ἐμπεσοῦσαν
Γενεὰν τῶν ἀνθρώπων καὶ βαρέως θρηνοῦσαν.
Καὶ ἐκπλύνας εὐνόως τὰ βυπῶντά της μέλη
Τὸ οὐράνιον ἔσταξ' εἰς τὰ χεῖλη της μέλι.

Κ' εἰς τὸ πλάσμα του (1) τοῦτο παρευθὺς ἐτυπώθη
Τὸ θαυμάσιον κεῖνο παγκλεῖς μεγαλεῖον,
Αἰ' οὗ τόσον τὸ ἔθνος τῶν Ἑλλήνων ὑψώθη,
Αἰ' οὗ πᾶσα του πρᾶξις εἶχεν ὕψος τι θεῖον.
Κ' ἐκλείσθη τὸ στήθος τῆς Ἑλλάδος γεννῶν
Παίδων θιάσον πάνυ περιφήμων κλεινῶν,
Περσιόφους Σωκράτας, κ' Ἀριστείδας δικαίους,
Κ' ἄνδρας ἄλλους γενναίους
Τοῦ μεγάλου συγχρόνου θαυμαστοῦ Περικλέους.

— Κ' εἰκονίσθη ἐπάνω τοῦ λευκοῦ της μετώπου
Ἡ ἀκήρατος λάμψις ἡ ἀγία ἐκείνη,
Ἦν ὁ νοῦς ἀνερέννα ἐκπαλαι τοῦ ἀνθρώπου
Μάτην, ὅπως καὶ ταύτην ἀμυδρῶς διακρίνη.
Εἰς μικρὸν ἀνεφάνη αὕτη (2) ὅμως χωρίον,
Τὸ θεσπέσιον κεῖνο στεφανοῦσα παιδίον

(1) Τὴν Ἑλληνίδα Χριστιανήν.

(2) Ἡ ἀγία ἐκείνη καὶ ἀκήρατος λάμψις.

Αἰ' οὐ φῶς ἀληθείας ὑψηλῆς διεχύθη
Εἰς τὸ πᾶν, καὶ τὸ σκέπον αὐτὸ σκότος ἐλύθη.

Κ' ἠκολούθει ὁ Πλάστης ν' ἀπευθύνη τὸ βλέμμα,
Ἐνῶ ἐπλαττε ταύτην τὴν καλὴν του παρθένον,
Πρὸς δυσμὰς πρὸς ἐκεῖνο τὸ περίβλεπτον στέμμα,
Ὅπερ εἶν' ὑπεράνω Ἀθηνῶν ἱδρυμένον —

Τὸν ἐξαίσιον 'κεῖνον τῆς Παλλάδος ναὸν,
Τὸν περίβολον, ὅπου εὐθαλὲς ἀγλαὸν
Τῆς σοφίας καὶ τέχνης τῶν ἐνδόξων Ἑλλήνων
Τὸ ἀμάραντον κρῖνον
Θάλλει ἔτ' εὐωδίαν παντερπῆ διαχύνον.

Κ' εἰς τὴν χώραν ὁ Πλάστης ἄμ' ἀπέβλεπεν, ὅθεν
Ἀνημμένη ἀνέρχεται ἡ λαμπὰς τοῦ ἡλίου,
Κ' ὅπου ἤγειρεν ἀναξ' ἐμπνευσμένος θεόθεν
Οἶκον ἅγιον, ἔνθα ὑψηλοῦ μυστηρίου
Σχέδιον ἐτελέσθη ἐκ Θεοῦ ὠρισμένον.
Κ' ἐθεώρει τὴν ἔνδον αὐξηθεῖσαν Παρθένον,
Δι' ἧς χάριτος θείας κρατὴρ ὅλος 'κενωθῇ,
Κ' ἡ γῆ πᾶσα εἰρήνης ποθητῆς ἐπληρώθῃ.

Ἦτις εἶναι τὸ μῦρον τὸ χυθὲν ἐκ τῶν κόλπων
Τῆς ἀγάπης Ὑψίστου πρὸς τ' ἀνθρώπινον γένος·
Ἦτις εἶν' ἡ ἡδίστη ἁρμονία εὐμόλπων
Λαλιῶν τρισαγίων Τρισαγία Παρθένος·
Ἦτις εἶν' λαμπροτέρα τῆς ἡλίου αὐγῆς,
Ἀστὴρ θεῖος ἡμέρας ποθητῆς ἐπὶ γῆς.
Ἦτις εἶναι ὁ θρόνος
Ἀνακτος πανκράθους σκευασθεὶς ἀπ' αἰῶνος.

Κ' ἐθεώρει προσέτι ὁ Θεὸς μετὰ φίλτρου
Τῆς πηγῆς Κασταλίας τὸ καλὶρροον ῥεῦμα,
Τὴν γλυκύτητα ὅθεν τοῦ τοσούτου θελγήτρου
Βυθισθὲν ἀνηρύσθη τῶν Ἑλλήνων τὸ πνεῦμα.
— Κ' ἐθεώρει ἐντεῦθεν τὴν πηγὴν τὴν ἀγίαν (1),

(1) Ἐννοητέον τὸ φρέαρ τοῦ Ἰκκῶς, πρὸ ᾧ καθίσκει ὁ Κού-

Ἡς πλησίον καθίσκας ὁ Σωτὴρ μὲ πραεῖαν
 Αἰλιάν πρὸς τὸ θῆλυ διελέγετο φύλον,
 Κ' ἐχορήγησε νᾶμα ὑπὲρ ἄλλο πᾶν φίλον.

Ἐφ' οὗ (1) τ' Ἅγιον Πνεῦμα τοῦ Θεοῦ καταπνέον,
 Διαχέει τὸν πλοῦτον μυστικῶν χρισμάτων.
 Καὶ εἰς τοῦτο τὸ γένος τῶν ἀνθρώπων τὸ νέον
 Βαπτισθὲν, ἐκ τοῦ βάρους τῶν ἀρχαίων πταισμάτων
 Ἀπολύεται, φέρον τὴν σφραγίδι ζωῆς
 Ἀθανάτου, ἀμώμου· καὶ ἀγίας πνοῆς
 ἱερὰ ἰλαρότης τὴν ψυχὴν του εὐφραίνει,
 Καὶ αὐτὴ (2) ἀναθαίνει
 Πρὸς Θεὸν ἐξ ἁγίων ἀρετῶν ἐστεμμένη.

Οὕτω πλάττων τοῦ Πλάστου ὁ πανσθένων βραχίων,
 Τὴν χριστόπαιδα ταύτην ἐπλασεν Ἑλληνίδα,
 Καλλονῆς οὐρανοῦ καὶ ὕψους ἔκτυπον θεῖον,
 Μέγα μέλλον κρατοῦσαν καὶ μεγάλην ἐλπίδα.
 Καὶ τῇ εἶπε μ' ἀγάπην ὁ Θεὸς « Χαῖρε κόρη!
 » Τοῦ ἐν γῇ σου σταδίου ἰδοὺ τίνες οἱ ὄροι —
 » Μάνθανε πῶς θά ζήσης ἐπὶ γῆν ἑλληνίδα,
 » Τί ὀφείλεις νὰ πράττης πρὸς τοιαύτην πατρίδα.

» Χρυσοστόμου καὶ ἄλλων τοὺς ἁγίους αἰῶνας
 » Μὲ τὸ κάλλος νὰ μίξης ἐποχῆς Περικλείου.
 » Εἰς καρδίᾳς Ἑλλήνων τοὺς καλλίστους ἀνθῶνας
 » Νὰ φυτεύσης ἐκείνους, οὓς ἐγὼ μετ' ἁγίου
 » Λῆακτος τοῦ υἱοῦ μου τὸ σωτήριον ρεῦμα
 » Ἐρρόαν φιλανθρώπων· ἔς τὸ ὑψίστον πνεῦμα
 » Τῶν Ἑλλήνων τὸ πνεῦμα τοῦ Χριστοῦ νὰ φυσᾷς. »

— Σὺ τῷ ὄντι ἐπλάσθης δι' ἡμέρας χρυσᾶς,
 Ἑλληνίς! οὐρανόθεν οὐδεμία ἐστάλη
 Καθὼς σὲ θνητὴ ἄλλη,

ριος ὠμίλησε τῇ Σχμυρετιδί, καὶ ὑπεσχέθη αὐτῇ δοῦναι τὸ ὄ-
 δωρ τὸ ἀλλόμενον εἰς ζωὴν αἰώνιον.

(1) Νύματος. (2) Ἡ ψυχὴ.

Ἦν ἀξία τοσοῦτον νὰ στολίζῃ μεγάλη.

Λοιπὸν ἔχε τὸ βλέμμα

Εὐγενές· καὶ σπουδαῖον, ὥς αὐτό σου τὸ στέμμα·

Καὶ ἐνδύου στολὴν

Σύμφωνα μὲ ἦν σ' ἔδωκ' ὁ Θεὸς ἐντολήν.

Κατ' αὐτὴν τὸν καλὸν σου κίνει πάντοτε πόδα,

Κ' ὑπ' αὐτὸν νὰ βλαστάνουν κάμνε κρῖνα καὶ ρόδα.

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ

ΤΩΝ ΑΞΙΟΤΙΜΩΝ ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΩΝ.

ΕΝ ΣΜΥΡΝΗ.

Ὁ Σεβασμιώτατος Ἄγ. Σμύρνης Κ. Μελέτιος 10 — Ὁ
Θεοφιλέστατος Ἄγ. Μυρέων Κ. Κύριλλος 2 — Ὁ Ἀρχιεπίσκο-
πος Παρθένιος 2. — Δημήτριος Λαμπίδης 5. — Θ. Ἰωαννί-
δης 2. — Ἀθανάσιος Σάμιος Ἱεροδιάκονος τοῦ ἁγ. Μυρέων.
— Χρῦσανθος Ἱεροδ. Παλ. Φωκῶν. — Γ. Τζερελέντης 5. —
Κ. Βαχατώρης 5. — Ν. Ἰορδανίδης. — Χ' Ἐμ. Μειμάρο-
γλους. — Π. Μπενάκης — Σ. Γ. Μῆτσελ 2. — Κ. Μπα-
ντιρλής. — Ν. Χαριλάου 2. — Μελπομ. Μ. Σέψη. — Ἡλ.
Κιουπετζόγλους. — Π. Καλοθής. — Ἰωάννης Φατζέας. —
Θεόδωρ. Χριστοδουλίδης. — Ἰ. Γερώλυμος 2. — Μιχαήλ
Ἡλιάδης 2. — Πολύδωρος Μιχαηλίδης. — Π. Περδικίδης.
— Ν. Σῶκος. — Θωμᾶς Γ. Θωμαΐδης. — Γρηγόριος Ζαντι-
νόπουλος. — Παντελῆς Μασαούτης. — Σ. Γ. Κοντολέων. —
Γ. Κ. Βρούτζης. — Ἰσίδωρος Π. Γλύκας. — Α. Μηταράγ-
γας. — Θ. Α. Βέρας. — Κ. Μιχαηλίδης. — Ι. Φωτιάδης. —
Χρ. Δ. Χαμουδόπουλος. — Ν. Παλαιολόγος. — Μ. Σίψης.
— Ἄλ. Ν. Ἐμμανουήλ. — Φραγγούλης Σκοῦρτος. — Νικό-
λαος Κοκόλας. — Σ. Α. Κουττουπίδης. — Ε. Ι. Ἀργέντη. —
Α. Φιορέντη. — Κ. Ι. Μάγνης. — Γ. Σ. Σαριβαξεβάνης. — Μ.
Νικολαΐδης βιβλιοδέτης. — Θεόδωρος Γεωργιάδης. — Κ. Θε-
οδωρίδης. — Πηνελόπη Γιαννάκογλου 4. — Ἰωάννης Ἀδαμί-
δης 4. — Ζωή Γιαννάκογλου 2. — Ἑλπινίκη Γιαννάκογλου
2. — Δέσποινα Γιαννάκογλου 2. — Ἀννέτα Δοντά. — Συμε-
ὼν Παπαδόπουλος. — Κ. Λεωνίδης. — Ἀλκιβιάδης Πασχα-
λίδης. — Ἀναστασία Γεωργίου. — Βαρθάρα Κωνσταντινίδου.
— Χαρίκλεια Σεφεριάδου. — Μαρία Τύμβα. — Α. Κουβελάς.
— Περθεναγωγεῖον Ἄγ. Αἰκατερίνης. — Ἀνδρέας Δούκας. —

Μιχαήλ Κουτρούπης. — Α. Τούντας. — Σ. Κουρμούζης. —
Δ. Δεσίπρης. — 'Αναστ. Χ. Μιμήκου. — 'Ανασ. Σταματίου.
— Βασιλ. Μαυροειδή. — Βασώ Βελισαρίου. — Μαρία Σου-
ρῆ. — Ούραν. Τζιβόγλου. — 'Ελένη Γλόγοβατς. — Μαρι-
άνθη Βλαστοπούλου. — 'Ελεωνόρα Ρεκούνα. — Εὐστάθιος
'Αναστασιάδης. — 'Ερμ. κνουήλ Γιαννακόπουλος 2. — 'Ελε-
ωνόρα Χριστογιαννάκη. — 'Ανασ. Χ. Μιχαήλ. — Κόριννα
Πιερίδου. — 'Αμαλία Δημητριάδου. — 'Αρισ. Δαλάκα. —
Πολύμνια Χατίνογλου. — Εὐθυμία Χριστοδούλου. — Κλεο-
πάτρα Νικολάου. — Χρυσάτς Γεωργιάδου. — Πηνελόπη Νι-
κολάου. — 'Αριστέα Χρυσάφινίδου. — Αἰκατ. Σταυράκογλου.
— Κλεοπάτρα 'Αβραμίου. — Άννα 'Αντωνίου. — Δέσποινα
Μιχαήλ. — Κλεάνθη Δαμιανού. — Μαρία 'Αθηνογένους. —
Βικτωρία Γερομανού. — 'Ασπασία Πανταζίδου. — Κλεάνθη
Ζαφειριάδου. — Αἰκ. Βλέσα. — Μαρία Σπαβέρα. — 'Αγγελ.
Ψύχα. — Εὐρυδίκη Συνάνη. — Σοφία Κωνσταντίνου. — Φω-
τεινή Βασιλακίχη. — 'Αντωνία Χουρμούζη. — 'Ανδρομάχη
'Ανδρεάδου. — 'Αγγελική Σεπρούδη. — Μελοπομένη Μεγαλο-
οικονόμου. — Αἰκατερ. Σέφη. — 'Ιουλίτς Γαλάτη. — Σοφία
'Ηλιοῦ. — 'Αμαλία 'Ιωάννου. — Εὐκνήτς Μαρτίδου. — Ο-
λυμπία Δημητριάδου. — Χρυσάνθη Κοσμά. — Βηθλεὲμ Κα-
σάπογλου. — 'Ιουλίτς Μανιατοπούλου. — Ούρανία 'Αντωνιά-
δου. — 'Ανστασίτς 'Αποστόλου. — Ούρανία Κοροβίλη. —
Εὐδοξία Μιγκάρδου. — Στυλιανή 'Ιωάννου. — Μαρία Πεζά-
ρου. — 'Ασπασία 'Αντωνίου. — Μαρία Μιχαηλίδου. — 'Ελένη
Παπῆ. — 'Ελένη Μουράτη. — 'Αγλαίτς 'Αθνασίου. — Πολύ-
μνια Μάτζικα. — Σοφία Παπαδοπούλου. — Φωτεινή 'Αντω-
νίου. — Πολυξένη Ζαριφάκη. — 'Ελένη Βαυδώρου. — Σοφία
Τζανέτου. — 'Αμαλία Κοσαντέλη. — Μαρία Προύσαλη. —
Μαρία Παναγιώτου. — 'Ελένη Ράπιοπούλου. — Χρυσάθη
Χουρμούζη. — Στυλιανή Χρυσάκη. — Ξανθ. Κυριακίδου. —
Βασίλειος Τουλιάτος. — 'Ηλίας Γ. Παπαδόπουλος. — Φίλ-
ιππος Νομικός. — 'Ιωάννης Ν. Κήττας. — Σ. 'Αθνασιάνδης.
— Α. 'Αθνασιάνδης. — Νικόλαος 'Αρώνης. — 'Αριστέα Ν.
'Αρώνη 4. — Χρήστος Ν. 'Αρώνη 3. — 'Αντώνιος Ν. 'Αρώνη.
— Σοφία Ν. 'Αρώνη. — Στυλιανή Νικολαΐδου. — Μαρία
Πρωτοπάτζη. — Σοφία Ζαχακοπούλου. — Άρτεμις Φραγγιά.
— 'Αλέξανδρος Καπετανάκη. — Αἰκατερίνα Π. Μιχαηλῶφ.

— Ἀγλαΐα Π. Μιχαηλῶφ. — Στυλιανὸς Μωραΐτινῆς. — Βασίλειος Μπόσκοβικ. — Μαρία Π. Μιχάλη. — Στέφανος Π. Μιχάλη. — Ἑλένη Παρασκευοπούλου. — Μαρία Παρασκευοπούλου. — Χρῆστος Σιμιτόπουλος. — Χ. Μιχαηλίδης Κολοεύς. — Μιχαήλ Σαρόγλου. — Σόλων Κουτούβαλης. — Αἰκατερίνα Φακιριάδου. — Βαβὲ Μπερεκέτη. — Μαρία Βασιλείου. — Ἑλένη Βασιλείου. — Ἀσπασία Φακιριάδου. — Κωνστ. Καρχλῆ. — Ἐσθὴρ Καρχλῆ. — Ἰωάννης Θεοδοσιάδης. — Ἑλπίς Βασιλακάκη. — Σαπφὼ Βασιλακάκη. — Ἑλένη Κωνσταντίνου. — Δ. Βρετόπουλος. — Ἀλέξ. Μ. Σέχας. — Μαρίνος Γεωργίου. — Γεωργ. Δημητρίου. — Κωνστ. Κολιόπουλος. — Μην. Νικολάου. — Στ. Κοντιλιάδης. — Κωνστ. Κορέλης. — Δημ. Χ. Θεοδώρου. — Ἰωάν. Δημητριάδης. — Γεωρ. Ι. Πεστεμαλτζόγλους. — Μιχαήλ Γ. Πεστεμαλτζόγλου. — Α. Βέλλης. — Ἑλένη Κοντολέων. — Α. Λάτρης 2. — Α. Νοβόξ. — Γ. Πομώνης. — Κ. Δαπόντες. — Ν. Χινόπουλος. — Γ. Λάτρης. — Δ. Ἀργυρόπουλος. — Ἀμαλία Γιουζελέτου. — Ἀχιλλεὺς Κορωναίου. — Σοφία Κομνηνῆ. — Στυλιανὴ Κορωναίου. — Καλλιόπη Χρυσοῦ. — Ἰωάννης Κορωναῖος Μουσικός. — Παΐσιος Δευτερεύων. — Ἀρκαδία Κορωναίου. — Ὁ τοῦ Παναγίου Τάφου Ἀρχιμανδρίτης Ἱερόθεος. — Δελαγραμμάτικας ἱατρός.

ΕΝ ΒΡΥΟΥΛΟΙΣ.

Μαρία Εὐσταθίου Διδασκάλισσα. — Σκελλάριος Π. Ἀντώνιος. — Θεμιστοκλῆς Βατίδης. — Μιλτιάδης Δημητριάδης. — Κωνσ. Ρόκκος. — Χρῆστος Τριανταφύλλης. — Λάμπρος Χ. Γεωργίου. — Χριστοφ. Σ. Ἀνδρικίδης. — Παναγ. Γ. Βουρέκας. — Κωνστ. Λαχαναῖδης. — Πανανὸς Καθαντίδης. — Ἀνδρῖκος Γάζος. — Στάθος Χ. Δημητρίου. — Νικόλαος ἱατρός. — Ἰωάννης Χ. Ἰακώβου. — Μιχαήλ Ἀντωνίου ἐξ Ἰμβριχισάρ. — Πιπᾶ Σταμάτιος Πιπᾶ Ἀνδρέου. — Μαρία Χ. Γεωργίου. — Βασίλ. Χ. Παναγιώτου. — Π. Δ. Γρίβας ἱατρός. — Γεώργιος Ἀντωνιάδης. — Ἰωάννης Δ. Χριστιανούδης. — Γρηγόριος Χριστοφορίδης. — Δημήτριος Ἰωαννίδης. — Ἰωάννης Α. Ζωγράφος. — Ἐμμανουὴλ Ἀφθονίδης. — Ἀσπασία Τζάνου. — Σοφία Ἐμμανουήλ. — Καλλιόπη Γεωργίου. — Πολυ-

Ξένη Δημητρίου. — Ἀμαλία Ἰω. Καβάντας. — Μαρία Φλώρου. — Δ. Ἰωάννου Τρίπατζη. — Γεώργιος Εὐθυμιάδης. — Ἰωάννης Πετρίδης. — Δημήτριος Βαλίδης. — Παναγιώτης Γρηγοριάδης. — Κωστής Παναγ. Χ. Ἡλίας. — Ν. Ἰωαννίδης ἄρτοποιός. — Μαρία Νικολάου. — Παρθενόπη Χαραλάμπου.

ΕΝ ΧΙΩ.

Ταρσὴ Δρομοκαίτη 2. — Κλεοπάτρα Πετροκοκκίνου. — Ζενοῦ Σ. Νιώτη. — Σεβαστή Α. Πετροκοκκίνου. — Βιργινία Ε. Βούρου 2. — Μημίκια Θ. Κιτροέφ. — Ἀσπασία Α. Ῥάλλη. — Μαργιέττα Βερνουδάκη. — Ζαμπέλλα Βακκᾶ. — Ἀγγερούκα Λώδη. — Ζωή Α. Νεγρεπόντη 2. — Ν. Π. Πετροκόκκινος. — Σκαρλ. Δ. Μαγκανᾶς. — Γ. Σουρίας. — Ἰωσήφ Π. Κωνσταντινίδης. — Εὐαγγέλης Παπαναστασίου. — Δημ. Φικαρογιαννίδης. — Μ. Κεφαλᾶς. — Α. Β. Σκροπινᾶς. — Α. Φιλαρέ-τόπουλος. — Μητροφάνης Πρωτοσύγκελος.

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ.

Παρθεναγωγεῖον Κ. Σοφίας Γκίκα. — Σοφία Α. Γκίκα δι-ευθύντρια. — Μαριγώ Κ. Παγκάλου διδάσκαλος. — Ἐλένη Φ. Ὀρλάνδου ὁμοίως. — Désirée Glandevaz ὁμοίως. — Augusta Cochand ὁμοίως. — Ἀναστ. Κωνσταντινίδου ὁμοίως. — Α. Τοκεκούρας ὁμοίως. — Louise Gandon διδάσκαλος. — Πρασκευὴ Σάχου μαθήτρια. — Στυλιανὴ Μωρχίτου ὁμοίως. — Αἰκατερίνα Ἀθανασοπούλου ὁμοίως. — Ἐλένη Γι-λούρη ὁμοίως. — Ἐλένη Μ. Βρατζάνου ὁμοίως. — Καλλιῆρόη Δημίδου ὁμοίως. — Ἀγλαΐα Α. Σκακλαρίου 6.

ΕΝ ΚΤΗΡΩ.

Δάσκαλος.

Παῦλος Βαλσαμάκης 2. — Ξενοφ. Ἰωαννίδης. — Α. Ἡλι-ασίδης. — Μ. Γ. Σκαλλῆς 2. — Α. Μώζερας. — Ἀχιλλεὺς Νικολαΐδης. — Δ. Πιερίδης. — Ἡλίας Βαλσαμάκης. — Δημ. Α. Ῥωσίδης. — Ἰωάννης Εὐαγγελίδης. — Ἀντώνιος Οὐσιμι-

ἐνή. — Ἀνδρ. Χριστοδουλίδης. — Ἰωάννης Α. Ἰωαννίδης. —
'Αδελφοὶ Α. Δημητρίου. — Ν. Γεωργιάδης. — Α. Γ. Σακαλ-
λῆς. — Γ. Βασιλειάδης. — Ἡλίας Κύρτζης. — Χρύσανθος
Ἰωαννίδης. — Γεώργιος Ι. Πιερίδης.

Λεμησσοῦ.

Εὐρυβιάδης Ν. Φραγκοῦδης. — Καλλισθένης Γ. Λανέτη. —
Ἐλένη Ε. Ἐβερτ. — Ἰριγένεια Ν. Σιβιτανίδου. — 'Αγγελικὴ
Λοΐζου. — 'Ανδρέας Θεμιστοκλέους. — Γ. Σπυριανίδης. —
Ζωὴ Γ. Σπυριανίδου. — 'Αγγελικὴ Τρύφωνος. — 'Αγγελικὴ
Π. Λάντη. — 'Ολυμπιάδα Α. 'Αγγελοῦδης. — 'Αμαλία Κακο-
θύμη. — Αἰκατερίνα Σ. Φραγκοῦδης. — Δόμνα Κ. Λανίτου. —
Ἐριφύλη Μ. Εὐθυβοῦλου. — 'Αγλαΐα Ν. Φραγκοῦδης. — Μα-
ριάνθη Μ. Μαυροσκοῦφη.

ΕΝ ΣΥΜῃ.

Δημοσθ. Χαβγιαῆς 4. — 'Αγ. Ζάγουρας. — Εἰρήνη Α. Ι.
Μιλιωράτου. — 'Αναστάσιος Ἰωαννίδης. — Νικόλαος Α. Μπό-
της. — Ν. Γ. Μαστορίδης. — Ν. Φ. Μαστορίδης. — Γ. Στα-
ματάκης 'Αλικαρνασσεύς. — Νικόλαος Ν. Ντρή. — Μιχαήλ
Κ. Καστρουνῆ. — Ἰωάννης Α. 'Αποστολίδης.

ΕΝ ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑ.

Βασίλειος Γεωργαλᾶς 2.

ΕΝ ΚΑΪΡΩ.

Γεώργιος Παντελίδης 3. — Α. Φλαμπουριάδης. — Σ. Κα-
λύβας. — Σ. Νικολόπουλος. — Α. Πανταζίδης. — Σωτ.
Μολδοβάνος. — Ι. Λαδόπουλος. — Π. Τριανταφύλλου. —
Θεόδωρος Γρυπάρης. — Α. Ζαχακούδης. — Γεώργιος Κοτρώ-
νης. — Ι. Περογγάκης. — Φίλιππος Ἰωαννίδης. — Ε. Π.
Θεοδοσίου. — Ι. Γ. Μαρχαγκός. — Δ. Βούκουρας. — Θ. Γρε-
βανός. — Μ. Σωτηρίου. — Ε. 'Αμάραντος.

ΕΝ ΜΙΤΥΛΗΝΗ.

Μολύβου.

Ζ. Ὑπανδρευμένος Ὡ. — Μιχαήλ Σάββας. — Παπᾶ Σπυρίδων ἐκ Πλωμαρίου. — Μιχαήλ Δ. Σερεσλῆ. — Ἰωάννης Κάπερ. — Κ. Μοντάναρη. — Κυριάκος Γρηγορίου. — Δημήτριος Ἐλευθεριάδης. — Μιχαήλ Τζάννου.

ΕΝ ΛΑΡΙΣΣΗ.

Ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Λαρίσσης Κύριος Ἰωακείμ Ὡ. — Ὁ Θεοφιλέστατος Ἅγιος Τρίκκης Κύριος Κωνστάντιος Ζ. — Ὁ Θεοφιλέστατος Ἅγιος Γαρδικίου Κύριος Ἱερόθεος Ζ. — Ὁ Θεοφιλέστατος Ἅγιος Σταγῶν Κύριος Μελέτιος Ζ. — Ὁ τῆς Α. Σεβασμιότητος ἀρχιδιάκονος Κύριος Δωρόθεος Χρηστίδης Ζ. — Ὁ πρωτοψάλτης Μιχ. Γαλάνης. — Ὁ ἀρχιγραμματεὺς τοῦ διοικητηρίου Κ. Ζαχ. Γαλάνης. — Ὁ τῆς μητροπόλεως γραμματεὺς Ἀλέξ. Γεωργιάδης. — Ὁ δευτερεύων Γρηγόριος. — Ἰωάννης Οἰκονομίδης ἐλληνοδιδάσκαλος Ζ. — Ἀριάδνη Ι. Τσακαλίδου. — Αἰκατερίνα Κ. Γεωργιάκα. — Δ. Γαλάτης. — Εὐρυδίκη Σαχίνη. — Εὐριπίδης Α. Μακρῆ. — Ν. Διδίκος. — Ἀλ. Ἀθανασάκης. — Ὀλυμπιάς Γ. Φαρμακίδου. — Ἑλένη Ι. Βασαρδίκη. — Εὐφροσύνη Γ. Φωτιάδου διδασκάλισσα. — Ἀγλαΐα Α. Πασχονίδου. — Βασιλικὴ Δ. Πατζιούρη. — Ἀγγελικὴ Κ. Σκόδρα. — Ἀγλαΐα Ν. Νικολαΐδου. — Οὐρανία Θ. Χρυσοχόου. — Πατρίκιος. — Κατίγκω Ἀστερίου. — Α. Πατζιουρίδη. — Γιαννάκης Ἀγγελίδης. — Νικόλαος Θωρόπουλος. — Παναγιώτης Γιαννούλη. — Χαρίκλεια Κωνσταντίνου Ζ. — Μανόλης Ι. Μουζᾶ. — Δημήτριος Βασιλείου. — Χρῆστος Γεωργιάδης. — Γεώργιος Κανταρτζής. — Ματθαῖος Π. Κώνστα. — Ζήσης Κώνστα. — Εὐδοκία Δ. Γώγου. — Β. Σεργίου. — Κωνστ. Δημητριάδης. — Ἀντώνιος Γεωργιάδης Ὡ. — Ἑλένη Σ. Γάτσιου Ζ. — Ἑλπίς Οὐλμερη. — Ἀγλαΐα Κ. Μαρκίδου. — Μιλτιάδης Ἰωάννου. — Γ. Κυδῶνης. — Γεώργιος Νικολάου ὥρολογᾶς. — Ἀνδρομάχη Π. Θεοχαρίδου. — Βασιλικὴ Λάππα. — Εὐδοκία Δ. Ὁθωνος. — Ἀρετὴ Κ. Οἰκονομίδου.

ΕΝ ΤΥΡΝΑΒΩ.

Ὁ ἀρχιερατικὸς ἐπίτροπος καὶ οἰκονόμος Π. Νικόλαος 2.
— Παπᾶ Ἀστέριος. — Ὁ ἐν Λαρίσση ἀλληλοδιδάκτης Κ.
Καπηλαρίδης Χ. Γεώργιος. — Περικλῆς Ἀγγελῆ. — Θεόδω-
ρος Ἀξενίδης. — Ζήσης Ἐμμανουήλ. — Κοσμάς Ἀγαπίδης.
— Χριστόδουλος Ι. Ζωγράφου.

Διὰ τὴν μὴ ἔγκαιρον ἀποστολὴν τῶν ἐκ διαφόρων μερῶν,
καὶ ἰδίως ἐκ τῆς πρωτευούσης, περιμενομένων ἀγγελιῶν, ἐλ-
λείπουσιν ἐκ τοῦ ἁνωθι καταλόγου τὰ ὀνόματα τῶν ἐκεῖθεν
φιλομούσων συνδρομητῶν, πρὸς οὓς θέλει ἀποστέλλεσθαι τὸ
βιβλίον ἅμα τῇ λήψει τῆς περιλαμβανούσης αὐτοὺς ἀγγελίας.

